Milli İstihbarat Akademisi

ULUSLARARASI

İSTİHBARAT ÇALIŞMALARI KONGRESİ

INTERNATIONAL CONGRESS ON INTELLIGENCE STUDIES

10-12 EKİM / OCTOBER 2025 / İSTANBUL

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

ABSTRACT BOOK

www.**mia**.edu.tr

2025

Milli İstihbarat Akademisi

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Talha Köse

Düzenleme Kurulu Üyeleri

Prof. Dr. Mevlüt Tatlıyer

Doç. Dr. Yenal Göksun

Dr. Serhat Aslaner

Dr. Fethullah Bayraktar

Dr. Celal Erbay

Dr. Merve Önenli Güven

Dr. Somer Alp Şimşeker

Dr. Özgür Uğurdan

Arş. Gör. Mehmet Çağatay Güler

Arş. Gör. Fatma Kübra Aldemir

Baki Laleoğlu

ULUSLARARASI
İSTİHBARAT ÇALIŞMALARI KONGRESİ

INTERNATIONAL
CONGRESS ON INTELLIGENCE STUDIES

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI / ABSTRACT BOOK

10-12 EKİM-OCTOBER 2025
İSTANBUL

2025

İÇİNDEKİLER
CONTENTS

YUVARLAK MASA 1 : Terörizm ve Güvenlik İstihbaratı
ROUND TABLE 1 : Terrorism and Security Intelligence

YUVARLAK MASA 2 : Finansal İstihbarat
ROUND TABLE 2 : Financial Intelligence

YUVARLAK MASA 3 : Medikal İstihbarat
ROUND TABLE 3 : Medical Intelligence

OTURUM A.1
SESSION A.1

- **İstihbarat Çalışmalarında Teori**
- Theory in Intelligence Studies

Alp Cenk Arslan
Dr. Öğr. Üyesi, Polis Akademisi

Murat Aslan
Doç. Dr., Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Ahmet Ateş
Dr. Öğr. Üyesi, Iğdır Üniversitesi

Elif Gültekin Karahacıoğlu
Doktorant, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İstihbaratta Teorileştirme Girişimleri: Sürpriz Teorisi Üzerinden Bir Tartışma

Alp Cenk Arslan
Dr. Öğr. Üyesi, Polis Akademisi

Bu bildiri, istihbarat çalışmalarının "teori yoksunluğu" eleştirisine, sürpriz olgusuna odaklanan literatürü tarihsel ve analitik bir hat üzerinde haritalayarak cevap vermektedir. Bildirinin amacı, sürpriz kavramının stratejik ve taktik düzeyde nasıl kavramsallaştırıldığını, hangi epistemolojik sorulara yanıt verdiğini ve hangi metodolojik araçlarla işlendiğini göstermek yoluyla istihbaratta teorileştirmenin mümkün ve fiilen gerçekleşmiş olduğunu ortaya koymaktır. İnceleme, dört aşamalı bir gelişim şeması önermektedir. İlk olarak Sun Tzu'nun Savaş Sanatı ve Kautilya'ya atfedilen Arthashastra'daki "casusluk–aldatma–sürpriz" temaları, erken dönem normatif çerçeveyi oluşturmuştur. İkinci aşamada 20. yüzyılda modern istihbarat servislerinin analitik mimarisi, sürprizi kurumsal bir problem olarak tanımış ve metodik gözlem gerektirmiştir. Üçüncü aşamada kuramsal belirme ortaya çıkmıştır. Michael I. Handel (1977; 1984) sürprizi "güç çarpanı" olarak ele alıp risk paradigmasını formüle ederken, Richard Betts ile Ariel Levite (1987–1989) öngörü/önleme ikilemini sistematikleştirmiştir. Böylece sürprizin değişkenlerini açıklayıcı hipotezlerle bağlantılandırılmıştır. Son aşama olan çağdaş sentezde ise James Wirtz (2009) istihbarat araştırmalarında "sürpriz teorisi" başlığı altında tematik bir bütünlük kurarak, kuramsal mirası derinleştirmiş ve gelecekteki ampirik testlere kapı aralamıştır.

Bildiri, belirtilen literatürü nitel içerik analizi tekniğiyle incelemekte; kavramların evrimini de teorileştirmenin yapıtaşları (varsayım, kavram, hipotez, model) açısından kodlamaktadır. Elde edilen harita, sürpriz teorisinin salt tarihsel anekdotlardan ibaret olmadığını, tutarlı kavramsal ilerleme sergilediğini ve istihbarat disiplininde daha geniş bir teorik omurga inşa edilebileceğini kanıtlamaktadır. Bu haritalamaya ek olarak çalışma, sürpriz teorisinin gelişiminde üç katalizör belirlemektedir: örgütsel kriz anları (Pearl Harbor, Barbarossa, 11 Eylül), disiplinler-arası bilgi transferi (stratejik çalışmalar, psikoloji, karar teorisi) ve teknolojik yenilikler (erken uyarı radarları, sinyal istihbaratı, büyük veri analitiği). Bu katalizörlerin literatürde nasıl analitik sıçramalar yarattığı gösterilerek, yeni nesil araştırmacılar için ampirik test setleri ve kavramsal matrisler önerilmektedir. Böylelikle bu bildiri, sürpriz olgusunun hem tarihsel pratiğe dayanan hem de kuramsal iç tutarlılığa sahip bir açıklama çerçevesi sunduğunu kanıtlayarak, istihbarat disiplininin akademik özgüvenine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Philosophy of Knowledge and Intelligence Theory: The Intelligence Cycle is a Method, not a Theory

Murat Aslan

Doç. Dr., Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Practitioners usually present intelligence methodology by emphasizing the process known as the intelligence cycle in doctrine. However, an approach to the phasing of intelligence activities, which can be summarized as direction, collection, processing and dissemination, has not been developed in the context of meta-theory. In this context, this research scrutinizes the application of epistemology to intelligence theory and its extension to the intelligence methodology. As an example, to justify the need for this research is that inductive and deductive, in other words competing methodological discussions based on verification and falsification (or confirmation / refutation) and which led to debates between Wittgenstein and Popper, have been neglected in the field of intelligence. In this context, the philosophy of knowledge has not been interpreted in the direction of a conscious intelligence proceeding which may and will build a theoretical and conceptual framework.

The gravity of this research is to question the required conceptual transformation and content enrichment through 'data - information - knowledge - common sense' extension as the basis of proposed intelligence theory for a methodological change. In other words, the existing concepts of information philosophy in the field of intelligence will be scrutinized to prevent the intelligence theory and methodology confusion. Because 'intelligence cycle is not a theory but methodology', this research will benefit from the debates of Wallerstein and Popper and contrast it to intelligence proceedings for a conscious production of intelligence workshops.

The argument of the research is based on the necessity of adapting the philosophy of knowledge to intelligence studies. As a matter of fact, in case of having this methodological consciousness in the field of intelligence, the preferences of reaching from the part to the whole or from the whole to the part can integrally be exploited in a way to reinforce each other. In this framework, the problem of the research is to search "how can the philosophy of knowledge, which will constitute the source of intelligence theory, be integrated with intelligence methodology?".

The methodology of the research is to review the theory and practice, based on the experience and knowledge base of the author due to his NATO tasks and academic studies. The research will contribute to methodological deficiency and theoretical confusion of practitioners. In addition, both a methodological and conceptual approach to the debates, which tend to repeat itself, in the Western intelligence literature will be re-addressed.

The Impact of Technology on Intelligence: Theory and Praxis

Ahmet Ateş
Dr. Öğr. Üyesi, Iğdır Üniversitesi

The advancements in technology pose challenges and opportunities both for intelligence studies and practitioners. The literature on technology and intelligence has conflicting arguments. Some studies contend that intelligence analysts now collect more data than before and that technology enhances analysis, while others express skepticism, highlighting that technology may also introduce operational weaknesses. Through a meticulous literature review and examination of the official documents available, this study analyzes the impact of technology on both intelligence studies and practitioners. Upon research, this paper contends that technology positively influences intelligence studies by facilitating enhanced research through increased data availability. A recent rise in quantitative research on respected intelligence journals corresponded with the findings of this study's results. The impact of technology on the practitioners, however, yields various outcomes. Current technological advancements of technology serve as a double-edged sword for intelligence collection, analysis and dissemination. While technology enhances data collecting through advanced methods, it simultaneously results in data inflation. While technology facilitates innovative analytical procedures, it simultaneously presents the risk of over dependence on technological instruments. Lastly, regarding dissemination, whereas technology enhances the specificity of intelligence products for policymakers, utilizing technological platforms for intelligence dissemination heightens the danger of exposure due to data breaches. This paper contends that to mitigate the adverse effects of technology on intelligence studies and practice, at least two forms of collaboration are essential. Collaboration among academics with varied backgrounds and cooperation between intelligence educators and practitioners.

Konstrüktivizm Perspektifinden İstihbarat Doktrininin Kurumsal ve Kuramsal Temelleri: Türkiye ve ABD'nin İstihbarat Doktrinlerinin Uygulamalar Üzerinden Mukayesesi

Elif Gültekin Karahacıoğlu

Doktorant, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İstihbarat doktrini istihbarat ihtiyaçlarının belirlenmesi, istihbaratın toplanması, analizi ve yayılması sürecini yönlendiren prensipler, politikalar, ilkeler, prosedürler ve yöntemler bütünüdür. Bu çalışma, istihbarat doktrininin yalnızca maddi tehditlere değil, sosyal yapıların, kimliklerin ve normların etkisiyle şekillendiği savından hareketle, Türkiye ve ABD'nin istihbarat doktrinlerini karşılaştırmalı olarak analiz etmektedir. Konstrüktivizm temelinde geliştirilen çalışmada, istihbarat doktrinlerinin yalnızca statik veya salt tehdit odaklı yapılar olmadığı; bununla birlikte kurum hafızası, istihbarat kültürü, kurumsal yapı ve liderlik yoluyla şekillenen dinamik sosyal yapılara dayandığı ileri sürülmektedir. Bu kapsamda, sosyal yapı, kurallar, kurumlar ve amillerin rolünü vurgulayan bir çerçeve ortaya çıkmaktadır. Ayrıca konstrüktivizm, kimlik, çıkar, tehdit algısı, kültür, anarşi, güvenlik gibi sosyal gerçeklerin istihbarat pratikleri üzerindeki rollerinin tartışılmasını olanaklı kılmaktadır. Ülkelerin kendi istihbarat doktrinlerinin olması kurum hafızasının oluşmasında ve geçmiş tecrübelerin aktarılmasında büyük bir önem teşkil eder. Ancak, "istihbarat doktrini" literatürde neredeyse hiç ele alınmamış bir kavramdır. Çalışma, istihbarat doktrininin gerçekte ne olduğu ve nasıl evrildiği sorusundan hareketle Türkiye'nin ve ABD'nin istihbarat doktrinini konu almaktadır. Bu çerçevede çalışma, istihbarat doktrinlerini sosyal yapılar ve pratikler ekseninde analiz ederek literatüre uygulamaya dönük teori-pratik bütünlüğü sağlayan özgün bir model sunmaktadır. Araştırmada, nitel yöntem nicel verilerle desteklenerek, içerik kodlama yöntemiyle metin ve söylem analizleri yapılmıştır. Ayrıca çalışmada içerik analizinin yanında mukayeseli vaka çalışması yönteminden faydalanılmıştır. Çalışmanın bulguları, istihbarat doktrininin sadece sahadaki güvenlik ihtiyaçları ile değil, uzun dönemli kimlik inşası, kurum hafızası ve normatif değerlerle geliştiğini ortaya koymaktadır. Analiz, Türkiye'nin istihbarat doktrininin, belirsizlik çağında "hibrit tehditler ve stratejik öngörü" yaklaşımına evrildiğini, ABD'nin ise "önleyici istihbarat" ve küresel güç projeksiyonu paradigmasına dayalı bir yapı sürdürdüğünü ortaya koymaktadır. Türkiye örneği, bölgesel belirsizlik ortamında proaktif istihbarata yönelirken, ABD küresel ölçekli ve uzun vadeli istihbarat anlayışı geliştirmiştir. Her iki ülkenin de istihbarat anlayışında sosyal yapıların, kurumların, kuralların ve amillerin belirleyici rol oynadığı görülmüştür.

OTURUM B.1
SESSION B.1

- **Casusluk Faaliyetlerine Tarihsel Bakış**
- Historical Perspective on Espionage Activities

Özge Aslanmirza
Dr. Öğr. Üyesi, Kocaeli Üniversitesi

Hamza Bilgü
Dr. Öğr. Üyesi, Millî Savunma Üniversitesi

Muhammed Eren Karataş
Doktorant, Millî Savunma Üniversitesi

Elif Yıldız Yüce
Doktorant, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Britanya'nın İstihbarat Ağları: Kişiler, Arşivler ve Kurumlar Üzerinden Sistematik Bir İnceleme

Özge Aslanmirza

Dr. Öğr. Üyesi, Kocaeli Üniversitesi

Britanya istihbaratı dünyadaki en kurumsal ve sistematik istihbarat yapılarından biridir. Böylesi bir sistemin kuruluşundan itibaren kurumsallaşma açısından nasıl bir değişim ve dönüşüm geçirdiğini kavrayabilmek, bu yapının etkisini ve genel olarak istihbarat tarihine katkısını kavrayabilmek yönünden elzemdir. Bu süreci incelerken doğal olarak öne çıkan faktörler kişiler ve kurumlardır. Başta ajanlar olmak üzere, diplomat ve devlet adamları, siyasi ajandaları gereği istihbari faaliyetlere dahil olmuşlar ve istihbari faaliyetleri kendi kimliklerine dahil etmişlerdir. Bu kişilerin bazılarının İngiltere'deki aile arşivlerindeki yazışmaları da içerdiği bilgiler nedeniyle bir nevi istihbari kurumlar ekseninde ele alınabilir. Ayrıca Britanya'da istihbarat yapısı, kamu kurumları üzerinden şekillenerek çok katmanlı bir yapı dahilinde kurumsallaşmaya başlamış ve istihbarat yapıları aşama aşama artmıştır. Bu yapının şekillenişi, dönemin askeri ve siyasi ajandasına ve taleplerine göre yayılım göstermiş ve dinamik yapısını sürekli olarak korumuştur. Böylelikle İngiltere'nin istihbarat ile olan ilişkisi, pek çok system, yapı ve bölgeye dahil olabilmiştir. Bu çalışma da özellikle istihbarat faaliyetlerinin yoğunlaşmaya başladığı Birinci Dünya Savaşı Dönemi'nde istihbari sisteme dahil olmuş diplomat, ajan, devlet adamlarının istihbari faaliyetlerdeki rolleri, bu kimselerin aile arşivleri, kurumsal olarak İngiliz Ulusal Arşivi, Britanya Kütüphanesi ve Royal Geographical Society gibi kurumların istihbari yapılarla olan ilintisi üzerinden Britanya istihbaratının kurumsallaşma sürecini analiz edecektir.

Türkiye'de Görev Yapan İngiliz Askerî Ataşelerinin İstihbarat Kaynakları (1946-1960)

Hamza Bilgü
Dr. Öğr. Üyesi, Millî Savunma Üniversitesi

Askerî istihbarat, askerî ataşelik kurumunun ihdas sebebi ve birincil vazifesidir. 19. yüzyıl ortalarından itibaren büyükelçilikler bünyesinde faaliyet gösteren askerî ataşeler görev yaptıkları ülkelerin askerî teşkilatı, teçhizatı, etkinliği, planlamaları ve harekâtı hakkında istihbarat toplamış ve bu istihbaratı düzenli olarak merkeze raporlamıştır. Askerî ataşelerin görev yaptıkları ülkelerde meşru istihbarat kanallarını kullanmaları öngörülmüşse de bilhassa savaş durumlarında ve yüksek tehdit algılaması bulunan ülkelerde gayrinizami istihbarat kanallarına başvurdukları da vakidir. Erken Soğuk Savaş döneminde İngiltere, Türkiye'de ayrı ayrı kara, deniz ve hava ataşeleri görevlendirmiştir. Her üç kuvvet için ayrı ataşe görevlendirmesi, İngiltere'nin Türkiye'nin askerî durumuna ne denli yüksek ilgi gösterdiğine işaret etmektedir. NATO ve bilhassa Bağdat Paktı üyeliği İngilizlerin Türk ordusuna ilgisini daha da artırmıştır. İngiliz askerî ataşeleri Türk Silahlı Kuvvetleri bağlısı Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri hakkında çeşitli kaynaklardan istihbarat toplamış ve topladıkları istihbaratı periyodik şekilde merkeze raporlamıştır. Bu dönemde İngiliz ataşelerinin istihbarat kaynaklarını altı başlık altında toplamak mümkündür. Bunlar; açık kaynak istihbaratı, resmî bilgi talepleri, askerî ziyaretler ve tatbikatlar, İngiliz askerî eğitim misyonu üyeleri, diğer askerî ataşeler ve gayrinizami kaynaklar şeklinde tasnif edilebilir. Ataşelere ayrılan ödenek, konjonktürel gelişmeler, Türk-İngiliz ilişkilerinin seyri gibi etkenler, ataşelerin bu kaynaklardan yararlanma durumunda değişikliklere sebebiyet vermiştir. Örneğin 1950'li yılların ikinci yarısında İngiliz askerî eğitim misyonunun Türkiye'den çekilmesi ve Kıbrıs Sorunu nedeniyle Türk-İngiliz ilişkilerinin gergin seyretmesi, askerî ataşelerin birçok istihbarat kaynağının akamete uğramasına neden olmuştur. Yine deniz ataşelerinin, Türk Deniz Kuvvetleri'nde İngiliz prestiji ve temsiliyetinin yüksek oluşu nedeniyle daha geniş bir istihbarat ağına sahip olduğu görülmektedir. Arşiv ve literatür taramasına dayanan bu çalışma ile Türkçe literatürde ilk defa Cumhuriyet döneminde Türkiye'de görev yapan yabancı ataşelerin görev ve faaliyetleri sistematik biçimde incelenmekte ve izah edilmektedir.

Doğu Akdeniz'de İstihbarat Faaliyetleri: Doğu Akdeniz Özel İstihbarat Bürosu (EMSIB) B Şubesinin Rolü

Muhammed Eren Karataş
Doktorant, Millî Savunma Üniversitesi

Birinci Dünya Savaşı, yalnızca askerî cephelerde değil, aynı zamanda istihbarat savaşlarıyla da şekillenmiştir. Bu dönemde İngiltere, Osmanlı İmparatorluğu'nu zayıflatmak ve bölgedeki etkisini artırmak amacıyla çeşitli istihbarat teşkilatları kurmuştur. Bu yapılar içinde 1916-1918 yılları arasında faaliyet göstermiş ve önemli bir yere sahip olduğu halde çalışmalara pek konu olmamış Doğu Akdeniz Özel İstihbarat Bürosu (Eastern Mediterranean Special Intelligence Bureau - EMSIB), Doğu Akdeniz bölgesinde Osmanlı karşıtı propaganda, casusluk ve gizli operasyonlar yürütmüştür. EMSIB'in temel hedefi, Osmanlı Devleti'nin iç yapısını zayıflatmak, Arap coğrafyasında Osmanlı otoritesine karşı isyanları teşvik etmek ve bölgedeki İngiliz çıkarlarını güvence altına almaktı. EMSIB'in faaliyetlerini daha etkili kılmak adına farklı şubelere ayrıldığı bilinmektedir: A Şubesi, Casusluk Faaliyetleri; B Şubesi, Karşı Casusluk Faaliyetleri; Silahlı ve müttefik kuvvetler düşman unsurlarının listesini takip eden, Kara Liste; Bassın ve yayın üzerinde karşı propoganda engelleme faaliyetlerini icra eden, Sansür Şubesi; Düşman unsurlarının idari bölgelerdeki vatandaşlarının takibini yapan, Pasaport Şube; Mısır'a giriş çıkışların denetimi ve düşman unsurlarının ticari faaliyetleri gerçekleştiren Liman Denetimi Şubesi.

Bunlar arasında İngilizlerin, Osmanlı Arapları üzerinden Doğu Akdeniz'deki yıkıcı faaliyetlerinde başat faktör, bölgedeki karşı casusluk faaliyetleridir. Bu sebeple, EMSIB bünyesinde en kritik rolü üstlenen B Şubesi, Osmanlı toprakları içinde doğrudan istihbarat faaliyetleri yürütmekle görevlendirilmişti. B Şubesi, gizli casus ağları kurarak Osmanlı idaresi içerisindeki hassas bilgilere ulaşmayı hedeflemiştir. Bu bağlamda, Osmanlı bürokrasisine sızma girişimleri, haberleşme sistemlerinin ele geçirilmesi ve Osmanlı idaresi içerisindeki üst düzey unsurların İngiliz istihbaratıyla iş birliğine yönlendirilmesi gibi faaliyetlerde bulunmuştur.

B Şubesi ayrıca Osmanlı topraklarında propaganda faaliyetleri yürütmüş, yerel halkın yönetime karşı kışkırtılmasını sağlamış ve ordusundan firar eden askerleri kullanarak istihbarat ağları kurmuştur. Arap isyanlarıyla doğrudan bağlantılı olarak, Arap milliyetçiliğini teşvik eden yayınlar ve bildiriler dağıtmış, Osmanlı'nın bölgedeki kontrolünü zayıflatmayı amaçlamıştır. Bu süreçte,

Osmanlı yönetimi içinde bölünmeler yaratmak ve özellikle Arap aşiretleri ile Osmanlı hükümeti arasındaki bağı zayıflatmak en önemli stratejik hedeflerden biri olmuştur.

Bu çalışma, EMSIB B Şubesinin Osmanlı yönetimi üzerindeki etkisini İngiliz arşiv belgeleri, istihbarat raporları ve dönemin diplomatik yazışmaları ışığında analiz etmeyi amaçlamaktadır. Şube vazifeleri tek bir sunuma sığmayacağı için B şubesi üstünden bir pencerede bu kurum yapısı ve dönemin istihbarî hedefleri tartışılacaktır.

Basın ve İstihbarat İlişkisi Bağlamında Rus İstihbaratının Kamuoyu Üzerinden Yürüttüğü Örtülü Operasyonlara Tarihsel Bir Örnek: Russkiy Invalid Gazetesi ve 93 Harbi

Elif Yıldız Yüce

Doktorant, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Modern istihbarat literatüründe istihbarat ve basın arasındaki simbiyotik ilişki hem kamuoyu yönlendirmesi hem de psikolojik harp tekniklerinin uygulanmasında kritik bir rol üstlenmektedir. Her ne kadar istihbarat faaliyetlerinin doğası gereği gizlilik esas alınsa da bu faaliyetlere ilişkin belirli bilgilerin kamuoyuna aktarılması siyasi karar alıcıların yönlendirmesiyle mümkün olabilmektedir. Bu bilgilendirme süreçlerinde paylaşılan içeriklerin ise her zaman doğru ya da güvenilir olması beklenmemektedir. Özellikle savaş dönemlerinde dezenformasyon, algı yönetimi ve psikolojik harp teknikleri aracılığıyla kamuoyunun yönlendirilmesi sık başvurulan bir yöntemdir. Nitekim çalışmada incelenecek olan Russkiy Invalid Gazetesi, askerî istihbarat görevi görüp resmî bir yayın organı niteliği taşıdığından 93 Harbi esnasında Çarlık Rus istihbaratının basın üzerinden yürüttüğü örtülü operasyonların tarihsel bir örneği olarak ele alınacaktır. Gazete, kamuoyu bilgilendirmesinin ötesinde, askerî operasyonların yönlendirilmesi ve siyasal dengelerin manipülasyonu gibi stratejik bir önem taşımaktadır. Yanıltıcı haberlerle sevkiyat güzergâhlarının değiştirilmesine yönelik işlevlerle de çok katmanlı bir role haizdir. Öte yandan Balkanlardaki Ortodoks halkın seferber edilmesi, Rus askerî müdahalelerinin meşrulaştırılması, Osmanlı ordusunun mevcut durumu hakkında gerçekle bağdaşmayan içeriklerin sunulmasıyla halk arasında panik ortamı oluşturup moral gücünün zayıflatılması hedeflendiğinden psikolojik harp unsurları içermektedir. Bu doğrultuda nitel araştırma yöntemine dayalı tarama-derleme tekniği esas alınarak Russkiy Invalid Gazetesi üzerinden yürütülen istihbarat faaliyetleri, istihbarat-basın ilişkisi, bilgi toplama, yayma gibi manipülasyon süreçleri tarihsel örnekler çerçevesinde değerlendirilecektir. Basının çok yönlü bir istihbarat aracı olarak dezenformasyon, manipülasyon ve psikolojik harp stratejileriyle savaş dönemlerinde nasıl bir işlev gördüğü de analiz edileceğinden istihbarat tarihine ve literatüre özgün bir çalışma olarak katkı sunması amaçlamaktadır.

OTURUM C.1
SESSION C.1

- **Yapay Zekâ ve İstihbarat**
- AI and Intelligence

Hacer Alpmen
Analist, Borsa İstanbul

Ahmet Mithat Demirkol
ASELSAN

Muhammed Göktuğ Koçakoğlu
Doktorant, Ankara Üniversitesi

Ali Ulvi Galip Şenocak
Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Türkiye'nin Güvenlik ve Stratejik Karar Alma Süreçlerinde Yapay Zekâ Tabanlı İstihbarat Analizinin Rolü: Büyük Veri Uygulamaları ve Sınırlılıklar

Hacer Alpmen

Analist, Borsa İstanbul

Bu çalışmanın hedefi Türkiye'nin güvenlik ve stratejik karar alma süreçlerinde yapay zekâ (YZ) tabanlı istihbarat analizinin rolünü, büyük veri uygulamaları olanakları ve sınırlılıklar temelinde analiz etmektir. Temel odak noktası, YZ'nin istihbarati operasyonlara entegrasyonunda ortaya çıkabilecek kurumsal, teknik ve etik engeller ile Türkiye'nin bu alandaki kapasite boşluklarıdır. Araştırmada nitel veri analizi yöntemi kullanılarak karşılaştırmalı bakışla Millî Güvenlik Stratejisi ile ilgili analizler ve Savunma Sanayii Stratejileri ile ilgili analizler ayrıca küresel örneklerinden ABD: Project Maven, Çin: Sosyal kredi sistemi incelenmiştir. Kaynaklar arasında akademik makaleler, analizler ve açık erişimli veri setleri (GDELT, ACLED) yer almaktadır. Araştırma YZ destekli analizlerin istihbarat çıktılarında tehdit öngörüleri, hız ve doğruluk parametrelerinde iyileşme sağlayabileceğini fakat eksik veri standardizasyonu, multidisipliner işbirliği zayıflığı, etik denetim mekanizmalarının yetersizliğinin potansiyel teknolojiyi kısıtladığını ortaya koymaktadır. Çalışma Türkiye'nin koşullarına uyarlanabilen "YZ-İstihbarat Uyum Modeli" önermekte ve multi-disipliner işbirliği (veri bilimi-siyaset bilimi) ile ulusal veri havuzu oluşturulması, YZ etik kurulu gibi somut çözümlere ihtiyacı işaret etmektedir. Literatüre, Türkiye'nin jeostratejik konumu nedeniyle küresel sistemlerden farklılaşan ihtiyaçlarını analiz eden çalışma olarak katkı sunmaktadır.

Dijital Çağda İstihbaratın Dönüşümü: Siber Güvenlik, Yapay Zekâ, Kriptoloji ve Açık Kaynak Veriler Işığında Yeni Paradigmalar

Ahmet Mithat Demirkol

ASELSAN

Günümüzde siber güvenlik tehditleri giderek daha sofistike hâle gelmekte ve bu tehditlere karşı koyabilmek amacıyla gelişmiş istihbarat toplama ve analiz yöntemlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bildiride, istihbarat odaklı bir siber güvenlik yaklaşımının nasıl güçlendirilebileceği, siber tehditlerin daha etkili bir şekilde tespit edilmesi ve önlenmesi için yapay zekâ ve makine öğrenimi teknolojilerinin nasıl kullanıldığı ele alınmıştır.

İstihbarat toplama, yalnızca saldırıların tespit edilmesi değil, aynı zamanda potansiyel saldırıların önceden tahmin edilmesi ve önleyici stratejilerin geliştirilmesi açısından kritik bir rol oynamaktadır. Bu kapsamda bildiri; sıfırıncı gün saldırıları, gerçek zamanlı anomali tespiti ve proaktif savunma gibi alanlarda yapay zekânın nasıl devreye girdiğini, istihbarat süreçlerini nasıl hızlandırdığını ve daha doğru sonuçlar sunduğunu incelemiştir.

Tehdit istihbaratının geliştirilmesi için kullanılan yeni nesil araçlar, güvenlik uzmanlarının siber saldırıların dinamiklerini anlamalarına yardımcı olurken, saldırganların davranışlarını önceden tahmin etme ve savunma mekanizmalarını optimize etme noktasında önemli bir yer tutmaktadır. Bildiride, bu araçların otomasyon ve yapay zekâ ile entegrasyonu, siber güvenlik analistlerinin tehditlere karşı daha hızlı ve etkili bir yanıt vermesini sağlayan bir çözüm önerisi olarak sunulmuştur.

Sonuç olarak bu bildiri; istihbarat temelli siber güvenlik yaklaşımlarının, modern tehditlere karşı koymadaki etkinliğini, yapay zekâ tabanlı önleyici çözümlerle nasıl güçlendirilebileceğini ve güvenlik ekiplerinin daha proaktif bir strateji izlemelerini nasıl sağladığını vurgulamaktadır.

Teknik İstihbaratın Yükselen Paradigmaları: Yapay Zekâ, Post-Kuantum Kriptografi, RF ve Siber-Fiziksel Sistemler Üzerine Entegratif Bir Değerlendirme

Muhammed Göktuğ Koçakoğlu
Doktorant, Ankara Üniversitesi

Modern istihbarat sistemleri, yalnızca veri toplama sürecini değil; aynı zamanda yüksek hacimli ve çok kaynaklı verilerin işlenmesini, güvenli iletişim ve şifreleme altyapılarının kurulmasını ve çok katmanlı tehditlerin eş zamanlı analizini içeren karmaşık mühendislik süreçlerini kapsamaktadır. Bu çalışma, teknik istihbaratın dönüşümünü dört temel başlık altında inceleyerek entegre bir sistem bakışı sunmayı amaçlamaktadır: yapay zekâ (YZ) tabanlı tehdit analizi ve karar destek sistemleri; post-kuantum kriptografi (PQC) ile güvenli iletişim ve şifreleme altyapıları; RF spektrumunda sinyal temelli istihbarat uygulamaları; ve siber-fiziksel sistemlerde gömülü güvenlik mekanizmaları. Ayrıca bu sistem ve teknolojilerin birbiriyle etkileşimi de kapsamlı biçimde değerlendirilmiştir. Örneğin, sinyal istihbaratında YZ tabanlı analiz yöntemlerinin kullanımı gibi etkileşimler incelenmiştir.

Yöntem olarak, disiplinler arası literatür taraması, teknik mimari analizi ve bileşen karşılaştırmaları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca son yıllarda yaşanan çatışmalarda açık kaynaklara yansıyan örnekler incelenerek, uygulamaya dönük analizler yapılmıştır. Yapay zekâ ve karar destek sistemleri bağlamında, özellikle İsrail'in 7 Ekim 2023 sonrasında kullanılan istihbarat analiz ve hedefleme sistemleri değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, "Lavender" ve benzeri otomatik hedef tanıma ve karar destek sistemlerinin etkinlikleri, teknik işleyişleri ve operasyonel sonuçları açık kaynak veriler üzerinden analiz edilmiştir.

Çalışmada NIST PQC finalist algoritmaları (SPHINCS+, Classic McEliece), SDR tabanlı sinyal işleme yaklaşımları ve yapay sinir ağlarına dayalı RF parmak izi çıkarım modelleri teknik parametreleriyle değerlendirilmiştir. Gömülü sistem güvenliğinde, İHA'lar, keşif sensörleri, uydu modülleri ve askerî teçhizat gibi platformlarda bulunan mikrodenetleyiciler, FPGA'lar ve gömülü işlemciler hedef alınarak gerçekleştirilebilecek side-channel saldırıları ve fiziksel veri sızdırma girişimleri analiz edilmiştir. Bu tehditlere karşı donanım seviyesinde alınabilecek güvenlik önlemleri ile güvenli tasarım ve optimizasyon yöntemleri teknik düzeyde değerlendirilmiştir.

Kaynaklar arasında NATO ACT'in teknik vizyon belgeleri, NIST'in post-kuantum kriptografi sürecine dair açık teknik raporları ve IEEE Access gibi bilimsel yayın platformlarındaki güncel akademik literatür yer almaktadır. Çalışmanın özgün katkısı, bu dört teknolojik alanı bir araya getirerek, teknik istihbarat alanında bütüncül, mühendislik temelli ve uygulanabilir bir sistem mimarisi önermesidir.

Forecasting Hourly Fog and Visibility for Reconnaissance: A Hybrid Physical and Machine Learning Approach

Ali Ulvi Galip Şenocak

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

While fog and visibility create challenges for civilian transportation and military reconnaissance operations, they can also be leveraged strategically for concealment under certain conditions. This study presents an open-data (e.g., GFS) based hybrid approach for short-term (hourly) fog and visibility forecasting, integrating numerical weather prediction with multi-stage machine learning. The pipeline starts with the initial boundary conditions utilized by the physics-based numerical weather prediction near-surface forecasts and a station-specific bias correction multi-stage ensemble deep neural network model with fully connected layers. Here, the first stage is a regressor to yield a distribution forecast the visibility, aiming to reduce the mean absolute error over median, and the second stage is a focal-loss-based classifier to detect the existence of fog and validated using Youden's J. The proposed stages are explainable (SHAP-based) at the instance level to provide reasoning for domain experts and delivering uncertainty to enhance trust in model forecasts. In machine learning tasks, the bagging-based ensemble mean of trained models provides robust forecasts, while the standard deviation spread offers information about epistemic uncertainty. The models are validated with hourly METAR data, SPECI, and quasi-SPECI (a drastic difference between consecutive Meteorological Terminal Air Reports, METARs) data to assess the performance over common and extreme events. Similarly, since coastal and inland fogs have different driving mechanisms, METAR and SPECI reports regarding coastal and inland airports are included in the study. Baseline models are selected as persistence (i.e., same as the last hour) and raw numerical weather prediction model forecasts. Especially in terms of integration, the proposed approach advances beyond traditional models by addressing the need for trend-based forecasts and extreme-event detection with uncertainty and explainability. Although extending the system to maritime environments presents challenges due to limited ground observations, the proposed approach offers utility in aviation, military logistics, field operations, and reconnaissance missions.

OTURUM D.1
SESSION D.1

- **İstihbarat Analizi ve Metodoloji**
- Intelligence Analysis and Methodology

Namık Çencen
Doç. Dr., Gazi Üniversitesi

Serkan Kocamanoğlu
Jandarma Albay

Şeref Çetinkaya
Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi

Elif Erginyavuz
Doktorant, Polis Akademisi

Doğanay Yurtoğlu
Bağımsız Araştırmacı

Yapılandırılmış İstihbarat Analiz Tekniklerinden Yarışan Hipotezler Analiz Tekniğinin Önemine Bir Bakış

Namık Çencen

Doç. Dr., Gazi Üniversitesi

Serkan Kocamanoğlu

Jandarma Albay

Dünya, dengelerin değiştiği çok kutupluluğa doğru giderken aynı zamanda belirsizlik, çatışma ve gerilimlerin arttığı bir döneme doğru sürüklenmektedir. Deniz aşırı tehditler, iklim değişikleri, salgınların, ulusal, küresel ölçekte tehdit ve eğilimlerin sürekli değişim ve dönüşümleri güvenlik paradigmalarını doğrudan etkilemektedir. Güvenlik tehditleri daha fazla gizeme doğru kaydıkça, değişen politika yapıcı talepleri ve veri toplamadaki ilerlemeler doğrultusunda istihbarat süreci de dönüşüme uğramıştır. Güvenlik paradigmalarındaki değişim ve dönüşümler istihbarat analiz tekniklerinin önemini daha da artırmıştır.

Yapılan literatür taraması sırasında Türkiye'de yapılandırılmış analiz tekniklerinden yarışan hipotezler analiz tekniğinin önemine ilişkin bir çalışmaya rastlanmadığı görülmüştür. Yapılandırılmış istihbarat analiz teknikleri bağlamında yarışan hipotezler analiz tekniğinin öneminin ortaya konulması amaçlayan bu çalışma nitel araştırma deseninde tasarlanmış olup doküman incelemesi ve betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Çalışmada yarışan hipotezler analiz tekniğinin tanımı, önemi, uygulanması, kullanımı, güçlü ve zayıf yönleri değerlendirilecektir.

Yarışan hipotezler analiz tekniği ilk olarak 1970'lerde Heuer tarafından geliştirilen en eski ve en önde gelen yapılandırılmış analiz tekniklerinden biridir. Alternatif açıklamaların veya sonuçların dikkatli bir şekilde değerlendirilmesini gerektiren önemli konularda karar vermeye yardımcı olan bir tekniktir. Bilişsel sınırlamaların üstesinden gelmeye ya da bilişsel sınırlamaları en aza indirgemeye katkı sağlayan tekniktir. Yarışan hipotezler analiz tekniği yapılan değerlendirmelerin doğruluğunu iyileştirmek için en yaygın olarak kullanılan analiz tekniklerinden biridir. İstihbarat toplulukları karar alıcıların güvendiği yargıların doğruluğunu ve geçerliliğini sağlamalarında yarışan hipotezler analiz tekniği önemli roller üstlenmiştir. Yarışan hipotezlerin analizi, öngörülebilecek alternatif hipotezlerin ve emarelerin belirlenmesinin ardından hipotezlerin tutar-

lılığından ziyade tutarsızlığını belirlemeye ve sonunda hangi hipotezlerin çürütüldüğünün belirlenmesine yarayan tekniktir. Bu teknik, üretilen hipotezlerin arasından zayıf olanların seçilerek elenmesine, dolayısıyla mümkün olan en doğru kararın verilebilmesi için çürütülemeyen hipoteze odaklanılmasına yardımcı olmaktadır. Özellikle gerçekleşmiş, gerçekleşmesi muhtemel ve gerçeklemekte olan olaylar üzerinde alternatif senaryoların yaratıldığı durumlarda çeşitli açıklamalar kullanarak, bu olayların nasıl sonuçlanacağını veya hangi sebeplerden dolayı gerçekleştiğinin ortaya konması konusunda büyük bir fayda sağlamaktadır. Özellikle hata payına yer olmayan durumlarda kullanılması tavsiye edilmektedir. YHA gerçekleştirilebilmesi için üçten fazla birbirinden farklı sonuçlara sahip olacak yani birbirini dışlayacak hipotezlerin üretilmesi gerekmektedir. Hipotezlerin sonuçlarının birbiri ile çelişmesiyle beraber oluşturulacak hipotezlerin hepsi mantık çerçevesi içerisinde olmalıdır. Eğer ihtimali varsa, aldatma içeren bir hipotez ile de diğer hipotezlerin doğruluğu ölçülebilir. Ortaya konulacak hipotezleri destekleyen veya bu hipotezleri çürüten argümanları oluşturacak bütün ilgili veriler, kanıtlar, bilinen bilinmeyenler ve varsayımlar tek tek liste haline getirilerek bu sürecin temelini oluşturmalıdır. Bu veriler hipotezlerin ve verilerin matris oluşturularak sınanması prosedürüne olanak sağlar. İlgili veriler ile hipotezlerin test edilmesi sürecinde her bir hipotez; oldukça tutarlı (CC = Highly Consistent), tutarlı (C = Consistent), oldukça tutarsız (II = Highly Inconsistent) ve tutarsız (I = Inconsistent), etkisiz eleman (N = Neutral), uygulanamaz (N/A = Not Applicable) olarak oluşturulan bir matrise kodlanır.

Çok kutupluluk anlayışının, küresel siyasette güç dengelerini değiştirdiği ve iş birliği ile istikrar kavramının zora girdiği, birçok ülkenin bu değişikliği fırsata çevirerek küresel güç olmak istediği bu dönemde, karar alıcıların güvendiği yargıların doğruluğunu ve geçerliliğini sağlamalarında yarışan hipotezler analiz tekniği önemli roller üstlenmiştir.

OCEAN Modeli Işığında Psikolojik İstihbarat: Cambridge Analytica Vakası Üzerinden Bir Değerlendirme

Şeref Çetinkaya
Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi

Bu çalışma, dijital çağın en dikkat çekici psikolojik istihbarat örneklerinden biri olan Cambridge Analytica vakasını inceleyerek, veri temelli kişilik analizlerinin siyasal süreçleri nasıl dönüştürebileceğini analiz etmektedir. Çalışmanın temel problem, bireylerin sosyal medya platformlarındaki dijital davranışlarından elde edilen verilerin, OCEAN (Açıklık, Sorumluluk, Dışadönüklük, Uyumluluk, Nevrotiklik) modeline dayalı olarak profillendirilmesi ve bu psikolojik yapıların, mikro-hedefleme teknikleriyle siyasi manipülasyon amacıyla kullanılmasının demokratik karar alma süreçlerine etkisidir.

Araştırma, nitel yöntem çerçevesinde tasarlanmış olup, eleştirel bir vaka incelemesi ve belgesel analiz teknikleri birlikte kullanılmıştır. Veri kaynakları arasında akademik yayınlar, medya belgeleri, Cambridge Analytica'ya ait sunumlar, Facebook veri skandalına dair kamu raporları ve konuya ilişkin düzenleyici kurumların raporları bulunmaktadır. Kuramsal zemin, Michel Foucault'nun bilgi-iktidar ilişkisi ve özneleştirme süreci ile Jean Baudrillard'ın simülasyon ve hipergerçeklik kavramları etrafında inşa edilmiştir.

Elde edilen bulgular, Cambridge Analytica'nın bireyleri yalnızca geleneksel demografik göstergelere göre değil, kişilik yapılarına göre tasnif ettiği; yüksek nevrotikliğe sahip bireylerin korku temalı mesajlarla, düşük açıklık düzeyine sahip olanların ise geleneksel değerler vurgusu taşıyan içeriklerle yönlendirildiğini göstermektedir. Bu yönlendirme biçimi, bireyin yalnızca siyasi tercihlerini değil, aynı zamanda gerçeklik algısını da yeniden yapılandırmakta; seçim süreçlerini simüle edilmiş bir duygusal evrende yeniden üretmektedir.

Çalışmanın literatüre özgün katkısı, psikolojik istihbaratı yalnızca teknik bir güvenlik pratiği olarak değil; aynı zamanda birey-toplum-devlet ilişkilerini dönüştüren, epistemolojik ve ideolojik bir iktidar biçimi olarak analiz etmesidir. Bu bağlamda çalışma, dijital çağda istihbarat kavramının yeniden düşünülmesini öneren eleştirel ve disiplinlerarası bir katkı sunmaktadır.

Can Intelligence Be Considered a Scientific Subject? Rethinking Intelligence as an Epistemic Actor in International Security

Elif Erginyavuz

Doktorant, Polis Akademisi

In an era defined by strategic ambiguity and evolving threats, intelligence agencies have emerged as key knowledge producers within national security architectures. However, while the operational and political dimensions of intelligence have been widely studied, its epistemological status-particularly whether intelligence can be considered a scientific subject-remains underexplored.

This paper investigates whether intelligence qualifies as a form of scientific knowledge production, or whether it is inherently bound to state interests and strategic narratives. The central research question asks: Can intelligence be considered a scientific subject in the epistemic architecture of international security?

The study adopts a qualitative methodology combining conceptual analysis and document-based textual analysis. Drawing from the philosophy of science (Popper, Kuhn, Choucri), sociology of knowledge (Foucault, Berger & Luckmann), and critical intelligence studies (Herman, Lowenthal, Gill & Phythian), the research develops an evaluative framework of "scientific subjectivity" defined by transparency, methodological rigor, and replicability.

Empirical material includes open-source intelligence documents such as the 9/11 Commission Report, the 2002 Iraq WMD intelligence assessments, and NSA surveillance disclosures. These texts are analyzed to assess how intelligence claims to objectivity and scientific reasoning are constructed-or compromised-through language, source validation practices, and uncertainty management.

The study argues that intelligence, while not fully scientific, exhibits quasi-scientific traits that vary depending on institutional context and political pressure. It proposes a typology of intelligence subjectivity, conceptualizing a spectrum from strategic instrument to epistemic actor, thereby offering a structured approach to assess the degree of scientific legitimacy in intelligence practices.

This research contributes to the field by introducing an original analytical model that bridges epistemology, intelligence theory, and security studies. It builds on foundational works by Choucri, Herman, Lowenthal, and Gill & Phythian, and aims to open a new line of inquiry into the scientific evaluation of intelligence as a knowledge practice.

Hibrit Tehdit Ortamında Belirsizlik Yönetimi: DIKW Modeli, Ağ Teorisi ve Nöro-Sosyal Yaklaşımlar

Doğanay Yurtoğlu
Bağımsız Araştırmacı

Hibrit tehdit ortamları, belirsizlik ve karmaşıklığın yoğun olduğu, çok boyutlu tehdit alanlarıdır. Geleneksel istihbarat modelleri ve lineer analiz yaklaşımları, bu dinamik ve öngörülemez ortamda yetersiz kalmaktadır. Özellikle belirsizliğin yüksek, aktör ve yöntemlerin çeşitlilik gösterdiği hibrit tehdit durumlarında, klasik istihbarat döngüsü gibi yöntemler, risk ve belirsizliği yönetmede kısıtlı kalır. Sonuç olarak, istihbarat analistleri, beklenmedik gelişmeler karşısında mevcut modellerle etkin bir öngörü sağlamakta zorlanmaktadır.

Bu çalışmada, ağ teorisi ve DIKW (Veri-Bilgi-Anlayış-Bilgelik) modeli ekseninde yeni bir belirsizlik yönetimi yaklaşımı sunulmaktadır. Ağ teorisi, doğrusal olmayan ilişki ağlarını inceleyerek hibrit tehdit unsurları arasındaki karmaşık etkileşimleri anlamaya imkân tanır. Karmaşık uyarlanır sistemlerin temel nitelikleri arasında sayılan doğrusal olmayan etkileşim kalıpları ve beklenmedik ortaya çıkış (emergence) fenomeni, ağ-bilimi yaklaşımlarıyla analiz edilerek kritik bağlantı noktaları tespit edilebilir. DIKW modeli ise ham veriden bilgiye, bilgiden kavrayışa ve nihayetinde bilgelik seviyesine kademeli dönüşümü tanımlayarak istihbarat verilerinin anlamlandırılmasında yapılandırılmış bir çerçeve sunar.

Çalışma, sinirbilimdeki bağlantısallık prensipleri ile sosyal bilimlerdeki ilişkisellik anlayışını bütünleştirerek nöro-sosyal bir perspektif geliştirmektedir. Beynin belirsiz ortamlarda ağ biçiminde bilgi işleme yetisi ile toplum ve kurumların ağlar üzerinden bilgi işleme dinamikleri, analiz ve sentez modelinde bir araya getirilmektedir. Ayrıca belirsizlikle başa çıkmada senaryo üretiminin rolü vurgulanmakta; olası gelecek senaryolarının kurgulanması yoluyla öngörülemeyen durumlara karşı proaktif bir hazırlık sağlanabileceği belirtilmektedir.

Bu çalışma, literatürdeki güncel kuramsal tartışmalara dayanarak, hibrit tehdit bağlamında belirsizlik yönetimine disiplinler arası bir katkı sunmayı amaçlamaktadır. Ağ bilimi, bilgi yönetimi (DIKW) ve nöro-sosyal yaklaşımların kesişimindeki bu çerçeve, literatürde dağınık halde bulunan kavramları entegre ederek istihbarat araştırmalarında yeni bir bakış açısı geliştirmektedir. Elde edilen bulgular, bu bütünleşmiş yaklaşımın karmaşık ve belirsiz tehditlerin analizinde klasik yöntemlere kıyasla daha etkin bir öngörü ve anlamlandırma sağladığını göstermektedir. Sonuç olarak çalışma literatüre bağlantısallık ve karmaşıklık temelli yenilikçi bir istihbarat paradigması kazandırmakta ve bu yönüyle özgün bir katkı sunmaktadır.

OTURUM A.2
SESSION A.2

- **İstihbaratın Değişen Doğası**
- The Changing Nature of Intelligence

Kürşat Korkmaz
Dr. Öğr. Üyesi, JSGA

Mehmet Kurum
Doç. Dr., JSGA

Ufuk Necat Taşçı
Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Dış Politika Kararlarında Uygulamada Üçüncü Yol: Örtülü Eylemlerin Değişen Doğası

Kürşat Korkmaz
Dr. Öğr. Üyesi, JSGA

Bu çalışmada istihbarat teşkilatlarının kullandığı bir yöntem olan örtülü eylemlerin dış politikadaki konumunun ne olduğu ile süreç içerisindeki örtülü eylemlerin kullanımının nasıl bir değişime uğradığı sorularının cevabı ortaya konulacaktır.

Bir devletin dış politikada aldığı kararları uygulamak için kullandığı çeşitli yöntemler bulunmaktadır. Bu yöntemler arasında en çok bilineni diplomatik süreçlerdir. Diplomasinin barışçı yöntemlerine karşılık zor kullanma yöntemleri olan savaşa kadar gidebilen askerî önlemler de dış politika kararlarının uygulanma süreçleri arasında kabul edilir. Ayrıca bu yöntemlerin yanı sıra diplomasinin ve askerî etki araçlarının çeşitli türevleri de bulunmaktadır. Bu temel iki yönteme ek olarak güvenlik ve istihbarat literatüründe sıkça yer alan dış politika kararlarının uygulanmasında üçüncü yönteme yer verilmektedir. Bu üçüncü yöntem istihbarat içinde yer alan örtülü eylemlerdir (örtülü operasyonlar; özel operasyonlar, "covert actions").

Bu üçüncü yöntem diplomasiden daha sert ve etkili, askerî yöntemlerden daha az yıkıcı ve daha az maliyetlidir. Ancak üçüncü yöntem diplomasinin yerine geçecek ve onu ikame edecek bir araç değildir. Ayrıca üçüncü yöntemle, askerî operasyonlarla ulaşılması amaçlanan hedeflere ulaşmak da mümkün değildir. Bu yöntem diğer dış politika araçlarını tamamlayıcı niteliktedir.

Örtülü eylemler, istihbaratın dış politika ve milli güvenlikle ilgili önemli bir boyutudur. Birçok uzmana göre örtülü eylemler dış politikanın karanlık sanatıdır. Örtülü eylemler bir devletin veya devlet dışı aktörün iç işlerine müdahale edilmesi fakat bu müdahalenin her ne pahasına olursa olsun inkâr edilmesidir. Klasik örtülü operasyonlar dış politika hedeflerine ulaşmada bir liderin öldürülmesi, hükümetlerin devrilmesi veya iç karışıklık çıkarılmasıyla ilgilidir. Örneğin, İran'da petrolün Başbakan Musaddık tarafından millileştirilmesinin ABD ve İngiltere'nin Orta Doğu'daki çıkarlarına ters düştüğü öngörüsüyle, ABD ve İngiltere siyasi örtülü operasyonla meşru İran hükümetini 1953'te devirmiştir. Meşru bir hükümetin devrilmesinde ABD'nin etkin olduğu Başkan Obama tarafından Haziran 2009 Kahire konuşmasında belirtilmiş, CIA ise 2013'te yayınladığı belgelerle süreçteki rolünü resmen kabul etmiştir.

Modern Savaşlarda İstihbaratın Genişlemesi ve Derinleşmesi: Ukrayna-Rusya Savaşı Örneği

Mehmet Kurum

Doç. Dr., JSGA

Geleneksel istihbarat yöntem ve araçları gizli ajanlar kullanma, sinyal dinleme ve elektronik izleme gibi esas olarak devlet merkezli ve kapalı bilgi toplama sistemlerine dayanmaktaydı. Bu yöntemlerde istihbarat, devletlerin belirli kurumları tarafından sınırlı kaynaklar ile yapılmaktaydı ve bilgi dolaşımı çok daha kısıtlıydı. Ancak 21. yüzyılda teknolojik gelişmelere paralel olarak özellikle açık kaynaklardan bilgi elde etme olanaklarının artmasıyla istihbarat faaliyetleri; çok aktörlü, çok katmanlı, dinamik ve yayılım gösteren bir yapıya dönüşmeye başlamıştır. Bu şekilde istihbarat; sosyal medya, ticari uydular, sivil katkılı veri toplama gibi unsurlar ile çok aktörlü çeşitli yapılardan büyük miktarlarda veri toplama olanaklarıyla genişlerken, diğer taraftan genişlemiş büyük miktarda verinin çok katmanlı ve entegre bir şekilde analizlerinin yapılarak anlamlandırılmasının zorunluluk olarak ortaya çıkmasıyla derinlik kazanmıştır. Nitekim 24 Şubat 2022'de Rusya'nın Ukrayna'yı işgal girişimiyle başlayan savaş, istihbaratın hem genişlemesi hem de derinleşmesinin çeşitli örneklerini gözler önüne sermiştir. Savaşın başlangıcıyla açık kaynak istihbaratının ön plana çıkması, halk kaynaklı verilerin kullanılması, gerçek zamanlı veri entegrasyonu, yapay zekâ destekli analiz platformları ile ticari uydu görüntülerinin istihbarat süreçlerine dâhil edilmesi gibi gelişmeler bu dönüşümün somut tezahürleri olarak ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada, öncelikle modern savaş ortamında teknolojik gelişmelere bağlı olarak istihbaratın nasıl genişlediği ve derinleştiği ortaya konularak Ukrayna-Rusya Savaşı örneği çerçevesinde her iki tarafın kullandığı istihbarat yöntem ve araçları çeşitli vaka analizleri üzerinden karşılaştırmalı olarak incelenecektir.

Modern Wars, Surrogacy and Intelligence

Ufuk Necat Taşçı

Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

By the end of the 20th century, Cold War strategies were diminishing in several ways, the most notable being the unavoidable evolution of conflict forms and concepts thereafter. Unlike the First and Second World Wars of the same century, the Cold War and its ramifications facilitated the rise of non-state actors. The distinguishing factor of the Cold War and its aftermath, compared to earlier 20th-century conflicts, is that it ended without a military triumph and incorporated non-state actors into the geopolitical landscape.

The post-Cold War period has introduced novel patterns in combat, and the concept of "Revolution in Military Affairs (RMA)" has gained significant prominence in academic discourse. RMA, conversely, denotes contemporary conflicts driven by technology, with information and technology as the focal points. The fundamental elements of this revolution, signifying a whole metamorphosis of traditional warfare, include data processing, real-time information and reconnaissance, advanced precision-guided munitions, and continuous operational capabilities.

In addition to that, Andreas Krieg's definition of surrogates has gained widespread acceptance and prominence in contemporary academic work on conflict and war. Per this definition, surrogates in Surrogate Warfare are entities comprising human resources and technology components that facilitate the extension of warfare outside national boundaries.

Krieg and Rickli define surrogate warfare as a comprehensive concept including various forces and platforms employed to externalise the responsibilities of conflict. Other studies characterising surrogate warfare define it as a type of conflict that incorporates both military and intelligence components to facilitate plausible deniability. Although Surrogate Warfare has started to prevail in contemporary literature on warfare, the quantity of studies exploring the correlation between Surrogate Warfare and foreign intelligence remains limited due to the concept's recent emergence. This study aims to establish the connection between contemporary conflicts and the significance of intelligence, so contributing to the emerging conceptual framework in the literature.

The paper aims to analyse the function of intelligence in contemporary warfare, specifically surrogate warfare as articulated by Andreas Krieg, in light of current literature advances. The research will utilise a case study methodology to elucidate the pivotal function of intelligence in contemporary warfare.

OTURUM B.2
SESSION B.2

- **Osmanlı İmparatorluğu'nda İstihbaratın Evrimi**
- The Evolution of Intelligence in the Ottoman Empire

M. Fatih Çalışır
Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi

Emre Çelik
Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Enes Depe
Arş. Gör. Dr., Anadolu Üniversitesi

Kahraman Şakul
Prof. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Köprülüler Dönemi Osmanlı İstihbaratı: Kapsam, Araçlar ve Etkiler

M. Fatih Çalışır

Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi

Bu tebliğ, 17. yüzyıl Osmanlı tarihinde idarî, siyasî ve askerî sahalarda yeniden toparlanmanın simgesi olan Köprülüler Dönemi'nde (1656–1710) istihbarat faaliyetlerinin oynadığı rolü ele almaktadır. Köprülü Mehmed Paşa ile başlayıp Fazıl Ahmed, Fazıl Mustafa ve Amcazade Hüseyin Paşa ile devam eden yaklaşık yarım asırlık süreçte, sadrazamların yönetsel başarılarının ardında çok katmanlı, örgütlü ve işlevsel bir istihbarat ağının bulunduğu görülmektedir. Tebliğde istihbarat faaliyetleri, iç güvenlik, sınır ötesi harekâtlar, diplomatik temaslar, askerî hazırlıklar ve karşı istihbarat olmak üzere beş temel başlıkta incelenmektedir. Osmanlı arşiv belgeleri, dönemin kronikleri ve diplomatik yazışmalar temel alınarak yapılan analizler, istihbaratın yalnızca dış tehditlerin takibiyle sınırlı kalmayıp merkezî otoritenin tahkimi, hizip mücadelelerinin kontrolü ve iç düzende istikrarın sağlanması gibi kritik işlevler üstlendiğini göstermektedir. Güçlendirilen menzil sisteminin de etkisiyle dil alma, sızma, kılık değiştirme ve bilgi yayma gibi tekniklerle yürütülen bu yapı, yalnızca askerî ve bürokratik aktörleri değil; seyyahları, mütercimleri, coğrafyacıları, voyvodaları ve elçileri de istihbaratın taşıyıcı unsurları hâline getirmiştir. Bu çok yönlü sistem sayesinde bilgi, hem karar alma süreçlerinde hem de tehditlere karşı zamanında tedbir geliştirmede temel bir araç olarak işlev görmüştür. Sonuç olarak Köprülüler dönemi, Osmanlı istihbarat tarihinde kapsamı, derinliği ve kurumsallaşma düzeyiyle önemli bir sürece işaret etmekte ve bu dönemde gerçekleştirilen faaliyetler Osmanlı Devleti'nin güvenlik mimarisine özgün bir katkı sunmaktadır.

Serrişte Verilmeksizin: II. Abdülhamid Dönemi'nde Taşrada Bulunan Yabancılara Yönelik İstihbarat Faaliyetleri

Emre Çelik

Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Bu bildiri, II. Abdülhamid Dönemi'nde Osmanlı İmparatorluğu'nun karşı karşıya kaldığı siyasi, ekonomik ve askerî sorunlara ek olarak yabancı ülke vatandaşlarının taşradaki artan hareketliliğinin güvenlik algısı ve istihbarat faaliyetleri üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Arkeologlar, seyyahlar, hacılar, misyonerler, gazeteciler ve bilim insanları gibi çeşitli kimliklere sahip yabancıların imparatorluk genelinde kurumsal destekle veya bireysel girişimlerle gerçekleştirdikleri seyahatleri ve ikametleri, dönemin güvenlik bürokrasisinin güçlendirilmesini gerekli kılmıştır. Bu bağlamda hedef, geçici süreli olmalarına karşın kalıcı bir tehdit olarak görülen yabancı ülke vatandaşlarının taşradaki varlıklarının Osmanlı istihbarat yapısı içindeki yansımalarını anlamak; özellikle bu yabancıların azınlıklarla kurdukları temaslar üzerinden gelişen istihbarat politikalarını değerlendirmektir.

Yabancıların sürekli hareket halinde olmaları ve azınlıklarla olan etkileşimleri, merkez ile taşra bürokrasisi arasında daha sıkı bir iş birliğini gerektirmiştir. Kapsam itibarıyla çalışma, taşrada bulunan sıradan yabancıların faaliyetlerine odaklanmakta; bu kişilerin ülkelerinin koruması altında olmaları, seyahat nedenlerini gizleyebilmeleri ve devletin taşrayı denetleme konusundaki yapısal sınırları çerçevesinde tehdit algısının nasıl şekillendiğini tartışmaktadır. Yöntem olarak ise, Osmanlı arşiv belgeleri üzerinden yürütülen belge incelemesi ile güvenlik stratejileri, merkez-taşra ilişkisi, istihbari bilgi üretimi, istihbarat terimleri ve uygulamaları detaylandırılmakta; Aydın, Erzurum, Halep ve Musul gibi belirli bölgeler, örnek olay olarak ele alınmaktadır. Böylece çalışmanın genel çerçevesi, Abdülhamid dönemi Osmanlı istihbarat yapılanmasının taşradaki yabancı varlıkları nasıl izlediğini ve bu izlemeye dayalı olarak nasıl güvenlik politikaları ürettiğini ortaya koymayı hedeflemektedir. II. Abdülhamid Dönemi istihbarat faaliyetlerine büyük oranda siyasi muhalefet ve misyonerler açısından yaklaşan mevcut araştırmaların çoğunlukla eksik bıraktığı bir alan olarak taşradaki sıradan yabancıların kısa süreli varlıkları, dönemin istihbarat yapılanmasının anlaşılması açısından önemli katkılar sunacaktır.

Osmanlı Devleti'nin İç Savaş ve Yeniden Toparlanma Sürecinde İstihbaratın Rolü: Fetret Devri Örneği

Enes Depe

Arş. Gör. Dr., Anadolu Üniversitesi

Ankara Savaşı sonrasında ilk kez bölünme tehlikesi yaşayan Osmanlı Devleti için, Fetret Devri (1402–1413) ağır bir imtihan dönemi olmuştur. Yıldırım Bayezid'in dört oğlunun mücadelesiyle geçen bu yıllarda Osmanlı devlet mekanizmasının verdiği refleksler dikkat çekicidir. Merkezî yapının sarsıldığı ve kendi bölgelerinde mücadele eden şehzadelerin başvurduğu yöntemler arasında yer alan istihbarat konusu ise arka planda kalmıştır. Bu bildiride, Fetret Devri'nde gerçekleşen Osmanlı iç savaşında istihbaratın rolü ve sonraki dönemlere etkisi irdelenecektir.

Osmanlı iç savaşında her bir şehzade, askerî hazırlıkların yanı sıra rakiplerinin niyetini ve sahip oldukları imkânları öğrenebilmek için özenle seçilen casuslara ve muhbir ağına önem vermiştir. Bilhassa Çelebi Mehmed, uzak bölgelerdeki beyliklerden ve Bizans şehirlerinden bilgi toplamaya yarayan ulaklar ile kurduğu ağ sayesinde, rakiplerinin planlarını önceden öğrenerek adımlarını ona göre planlamıştır. Anadolu'daki diğer Türk beylikleri ve Bizans İmparatorluğu da Osmanlı iç savaşını kendi çıkarları doğrultusunda şekillendirmek amacıyla bu dönemde aktif rol almışlardır. Anadolu beylikleri kimi zaman bir şehzadeyi destekleyerek ona askerî ve lojistik yardım sağlarken, karşılığında ilgili şehzadelerin etrafındaki istihbarat ağlarından hisselerini almışlardır. Bu şekilde beylikler, Osmanlı içindeki güç dengesini istedikleri doğrultuda yönlendirebilme fırsatı yakalamışlardır. Bizans ise Gelibolu Antlaşması (1403) gibi diplomatik hamlelerle Süleyman Çelebi'ye yardım sağlamıştır. Manuel Palailogos elçileri aracılığıyla diğer şehzadelerle gizli görüşmeler yaparak karışıklığı daha da derinleştirmiştir. Bu çok taraflı istihbarat oyununda, kimin ne zaman hangi desteği keseceği ya da devreye sokacağı sorusuyla zemin sürekli değişmiştir.

Neticede hanedanın iç mücadelelerinde üstün gelen taraf, yalnızca askerî gücüyle değil, aynı zamanda kurduğu casus ağı ve iletişim yöntemlerinin sağlamlığıyla da öne çıkmıştır. Çelebi Mehmed, rakiplerinin zayıf yönlerini ustaca tespit eden ve ulaşabildiği her kaynaktan faydalanan istihbarat ağı sayesinde nihaî zaferini kazanmıştır. Bu süreç, Osmanlı istihbarat geleneğinin sonraki devirlere miras kalacak biçimde evirildiğini ve stratejik bilgi toplamanın salt savaşın değil, siyasetin de başat unsurlarından biri olarak yerleştiğini de göstermiştir.

III. Selim Devri'nde Göze Çarpan İstihbarat Faaliyetleri

Kahraman Şakul

Prof. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi

III. Selim Dönemi Nizam-ı Cedit ıslahatlarıyla anılır. Askerî yenileşmenin dışında mali reformlar ve Londra, Paris, Berlin ve Viyana'da daimî sefarethanelerin kurulması bu ıslahatların en bilinen yönleridir. Göz ardı edilen bir yönü ise Avrupalı hasım ve komşulara açık (beyaz) propaganda yapma amacı taşıyan Fransızca basılan eserlerdir. Propagandanın amacı Avrupa'ya Nizam-ı Cedid ıslahatlarını övmektir. Bunun sebebi Avrupalı seyyahların Osmanlıları kötü göstermesine duyulan tepkidir. Osmanlılar bu devirde âdeta "kendimizi kendimiz tanıtalım" kararı almışlardır. Açık propagandanın dışında yabancı elçiliklerde casus kullanmak, Eflak-Boğdan voyvodaları aracılığıyla açık istihbarat edinmek gibi geleneksel yöntemler sürmüştür. Balon gibi yeni teknolojilerin oluşturduğu istihbarat tehdidinin farkına varılması ilginç ve öncü bir durumdur. Son olarak kaynağı belli olmayan ama muhtemelen rakip elçiliklerin birbirleri aleyhine gizli stratejik bilgiler sızdırmaları önemli bir istihbarat edinme yöntemidir.

OTURUM C.2
SESSION C.2

- **AKİS Yöntemleri ve Modelleme**
- OSINT Methods and Modelling

İbrahim Kaya
Dr.

Nina Maelainine
European Commission

Ahmet Öner
Fraunhofer IAIS / Almanya

Jannis Spiekermann
Fraunhofer IAIS / Almanya

Cafer Uluç
Teknopark İstanbul

Can Eyüpoğlu
Doç. Dr., Millî Savunma Üniversitesi

SBERT Yöntemi ile Sosyal Medya Gönderilerinin İstihbarat Amaçlı Tetkiki

İbrahim Kaya

Dr.

Sosyal medya platformlarının hızla yaygınlaşması, istihbarat toplama süreçlerini yeniden şekillendirmiş; gerçek zamanlı duygu analizi ve tehdit tespiti için yeni olanaklar sunmuştur. Bu çalışmanın temel problemi, sosyal medya üzerinden yayılan büyük hacimli, dağınık ve çeşitli verilerin etkin biçimde analiz edilerek istihbarat değeri taşıyan bilgilerin hızlıca ayrıştırılmasıdır. Bu amaçla, güncel doğal dil işleme tekniklerinden biri olan Sentence-BERT (SBERT) yöntemi kullanılarak sosyal medya gönderilerinin semantik analizi gerçekleştirilmiştir. Yöntem olarak, X platformu, Facebook, Instagram, Linkedin ve Reddit gibi sosyal ağlardan güvenlik tehditleri, politik ve finansal istikrarsızlık ve kriz sinyalleri ile ilişkilendirilen gönderiler toplanmış; bu gönderiler etiketlenerek özel bir veri seti oluşturulmuştur. Python programlama dili ile geliştirilen analiz kullanılarak, SBERT modelinin geleneksel metin temsil yöntemleri (TF-IDF, Word2Vec) ile karşılaştırmalı analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular, SBERT' in semantik kümeleme doğruluğu ve operasyonel istihbarat üretme kapasitesi açısından daha yüksek performans sunduğunu göstermektedir. Çalışma, sosyal medya tabanlı açık kaynak istihbarat süreçlerine yönelik erken uyarı sistemlerinin otomasyonu ve insan analistlerin desteklenmesi için etkili bir yöntem önermektedir. Literatüre katkı olarak, semantik derin öğrenme modellerinin gerçek dünya istihbarat operasyonlarına entegrasyonuna yönelik deneysel bir çerçeve sunulmakta ve büyük veri çağında etkili istihbarat üretimi için yeni bir yaklaşım ortaya koyulmaktadır.

Leveraging OSINT in the Fight Against Illicit Art Trafficking: A New Frontier in Intelligence

Nina Maelainine
European Commission

Illicit art trafficking is a global challenge, intertwining organized crime, terrorism, and the loss of cultural heritage. This paper explores how Open-Source Intelligence (OSINT) can play a crucial role in intelligence operations aimed at identifying, tracking, and intercepting the trafficking of stolen artworks. While traditional intelligence methods remain essential, OSINT introduces a powerful new dimension, providing intelligence agencies and law enforcement with the tools to monitor stolen art in real-time via digital sources, social media, and international databases.

The primary research problem addresses the limitations of conventional intelligence approaches in combating art trafficking and how OSINT can enhance these efforts. By analyzing case studies (such as the looting of cultural sites in Syria and Iraq), the paper investigates how intelligence derived from open sources, ranging from auction websites to social media platforms, can be systematically leveraged to detect stolen art and dismantle criminal networks involved in the illicit trade.

Drawing from a variety of intelligence sources, including INTERPOL reports, UNESCO databases, and publicly accessible digital platforms, the findings suggest that OSINT can significantly bolster intelligence operations. This method enables intelligence agents to trace stolen artworks across international borders, identify transactions on the dark web, and track auction house listings. Furthermore, the paper discusses how multinational intelligence cooperation is essential for the success of these efforts in disrupting transnational trafficking networks.

This paper makes a unique contribution to the literature on intelligence and cultural crime, proposing that OSINT is a transformative tool for modern intelligence practices in art theft investigations. It also delves into the ethical and operational challenges involved in gathering intelligence from open sources, ensuring that such methods are both effective and ethically responsible.

AI-Driven Timeline Generation For Strategic Intelligence: OSINT Media Archive Framework

Ahmet Öner
Fraunhofer IAIS / Almanya

Jannis Spiekermann
Fraunhofer IAIS / Almanya

This paper introduces an intelligent media archive system developed to automatically construct structured historical narratives and event timelines from extensive news article datasets. Designed to address the challenges of extracting coherent chronologies from unstructured open-source information, the system aggregates content from reputable media outlets and applies advanced natural language processing (NLP) and artificial intelligence (AI) methods to extract key events, actors, dates, and causal linkages. The primary objective is to enable the dynamic generation of detailed, verifiable timelines that allow users to explore complex historical developments, such as the COVID-19 pandemic or the Russia-Ukraine conflict, through structured, data-driven narratives.

The methodological approach integrates large-scale web scraping, information extraction techniques such as named entity recognition and event detection, and structured data storage systems. Semantic search capabilities, enhanced with Retrieval-Augmented Generation (RAG), support intuitive natural-language querying, enabling users to retrieve specific sequences of events and construct customized historical views.

Findings demonstrate that automated timeline generation significantly improves the accessibility, consistency, and analytical depth of historical intelligence compiled from open sources. By transforming vast and disorganized news corpora into structured chronological narratives, the system provides a valuable tool for researchers, intelligence analysts, and policymakers who require accurate, transparent, and efficiently organized historical information.

This study contributes to intelligence studies by proposing an innovative method for structuring open-source information into actionable historical insights, offering a scalable model for future applications in strategic intelligence and historiography.

Senaryo Odaklı Çevrim İçi Açık Kaynak İstihbaratı Tabanlı Bayrağı Yakala Platformu Yaklaşımı

Cafer Uluç
Teknopark İstanbul

Can Eyüpoğlu
Doç. Dr., Millî Savunma Üniversitesi

Açık Kaynak İstihbaratı (Open Source Intelligence-OSINT), gerek geleneksel bilgi toplama yöntemleri, gerekse teknolojik gelişmeler doğrultusunda, günümüz siber güvenlik çalışmalarında ve özellikle Bayrağı Yakala (Capture The Flag-CTF) etkinliklerinde önemli bir yer edinmiştir. Ancak CTF organizasyonları çoğunlukla siber güvenlik uzmanları tarafından tasarlandığı için OSINT odaklı sorular belirli kalıplarla sınırlı kalmaktadır. Bu da senaryoların kendi içinde yinelenmesine ve katılımcılar arasında bu sorulara yönelik olumsuz bir ön yargının oluşmasına neden olmaktadır. Nitekim "Bad CTF" olarak ifade edilen listede, bir CTF'te olmaması gerekenler arasında OSINT için olumsuz eleştiriler yapılmaktadır. Oysa OSINT, katılımcılara dijital dedektiflik rolü sunarak hem eğitici hem de ilgi çekici bir deneyim sunma potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda, çalışma kapsamında çevrim içi erişilebilen, OSINT odaklı bir CTF platformu önerilmektedir. Literatür taramaları ve mevcut platform analizleri, CTF'lerin siber güvenlik uzmanı yetiştirme sürecinde etkili bir araç olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışma, söz konusu platformun hem teknik hem de pedagojik açıdan tasarım ilkelerini ele alarak mevcut eksikliklerin giderilmesine yönelik öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, mevcut CTF platformlarının güçlü yönlerinden yararlanılırken tekrara düşen yapıların nasıl daha yaratıcı ve öğretici hale getirilebileceği tartışılacaktır. Ayrıca alan yazın ve uygulamalı çalışmalar göstermektedir ki CTF'ler yalnızca bireysel yetkinliği artırmakla kalmayıp toplumsal düzeyde bilgi güvenliği farkındalığını da desteklemektedir. Bu itibarla, önerilen OSINT tabanlı CTF platformu, yalnızca teknik bilgiye sahip kullanıcılara yönelik değil aynı zamanda konuya ilgi duyan teknik olmayan bireyler için de erişilebilir bir öğrenme aracı olmayı hedeflemektedir. Böylelikle siber güvenlik alanında giderek artan insan kaynağı ihtiyacına katkı sunabilecek nitelikte özgün bir yaklaşım geliştirilmesi hedeflenmektedir.

OTURUM D.2
SESSION D.2

- **Stratejik İstihbarat**
- Strategic Intelligence

Berat Akıncı
Doç. Dr., Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üni.

Mustafa Çalışkan
Doç. Dr., Emniyet Genel Müdür Yardımcısı

Ali İhsan Kılıç
Dr. Öğr. Üyesi, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi

Hüseyin Korkmaz
Dr.

Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sisteminde Stratejik İstihbaratın Yeniden Konumlanması: Türkiye'de Millî İstihbarat Teşkilâtının Dönüşen Rolü

Berat Akıncı

Doç. Dr., Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Türkiye'nin 2017 Anayasa değişikliğiyle birlikte benimsediği Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi, yürütme organının organizasyonel yapısını kökten dönüştürmüş; karar alma süreçlerinde hız, merkezileşme ve bütünleşik güvenlik anlayışı ön plana çıkmıştır. Bu yeni sistemde istihbarat yapısının da yalnızca operasyonel değil, stratejik düzlemde yeniden kurgulandığı gözlemlenmektedir. Millî İstihbarat Teşkilâtının (MİT) doğrudan Cumhurbaşkanlığı makamına bağlanması, sadece yönetsel hiyerarşide bir değişiklikten ibaret olmayıp kurumsal özerklik, politikaya yön verme kapasitesi ve ulusal güvenlik stratejilerindeki belirleyici rolü açısından yapısal bir dönüşüme işaret etmektedir. Stratejik istihbaratın günümüzde yalnızca iç ve dış güvenlik tehditleriyle sınırlı olmayan bir çerçevede; enerji arz güvenliği, finansal istikrar, teknoloji ve siber alan gibi farklı sektörlerle kesiştiği görülmektedir. Bu bağlamda MİT'in klasik görev tanımının ötesinde, yürütme organının politika üretim süreçlerine yön veren analitik bir kapasiteye evrildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca bu yeniden yapılanma, demokratik denetim, hesap verebilirlik ve şeffaflık gibi yönetişim ilkeleri açısından da yeni tartışmaları gündeme taşımaktadır.

Türkiye'nin istihbarat yapısında yaşanan bu dönüşüm, küresel eğilimlerle paralellik arz etmekte; ancak sistemin karakteristik özelliği olarak istihbaratın karar alma mekanizmalarına daha doğrudan entegre olduğu bir model ortaya koymaktadır. Bu çalışma söz konusu dönüşümün teorik, kurumsal ve siyasal boyutlarını bütüncül bir çerçevede analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Küçülen Dünyada Stratejik İstihbarat ve İnsanın Önemiyle İlgili Bir Çalışma Önerisi

Mustafa Çalışkan

Doç. Dr., Emniyet Genel Müdür Yardımcısı

Tarih boyunca güçlü devletlerin ve medeniyetlerin kullandığı en etkili araçlardan birisi olan istihbarat, günümüzde de devletlerin bilgi akışını en doğru ve hızlı şekilde sağlaması adına gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerdir. Küreselleşen dünyayla birlikte bilgiye erişimin daha hızlı olmasıyla, gelişen teknolojinin akabinde stratejik istihbarat alanında insanın rolünün azaldığı düşünülmektedir. Bu durumun aksine stratejik istihbaratın gereği olarak dünyada mevcut tüm ülkeler hakkında bilgi sahibi ve istihbarat çalışmaları gerçekleştirilebilmesi için ülkemizde bulunan alanında uzman akademisyenler belirli sürelerle görevlendirilerek bilgi birikimi ve havuzu oluşturulmalıdır. Bununla birlikte insan unsurunun öneminin yadsınamayacağı ve istihbaratın doğru ve etkili kullanılabilmesi için günümüzde gelişen yapay zekâ ve teknolojilerinin yerinin yadsınamayacağının yanında insanında önemi oldukça fazladır.

İnsan unsuru stratejik istihbaratta en önemli unsurlardandır. Türkiye Cumhuriyeti'nin gücüne güç katmak açısından teknoloji ve yapay zekânın yanında insan unsurunu da ön plana koyarak bir sistem kurulmalıdır. Bu bilgi havuzunun nasıl oluşturulacağı ise akademisyenlerin dünya üzerindeki diğer ülkelere görevlendirilmesiyle belirli sürelerde değişimlerinin sağlanarak mevcut bilgi birikimlerini belirli bir sisteme aktarması sonucunda oluşan data birikimi sağlanmalıdır. Örnek olarak Hindistan ve Pakistan arasında cereyan eden Keşmir Sorununda bölgede bulunan mevcut akademisyenlerin bilgi havuzuna aktarmış olduğu istihbarat bilgileri ışığında olay analiz edilmeli ve en doğru strateji üretilmelidir. Bu durum, ülkenin dış politikasına katkısının yanında Milli İstihbarat Teşkilatının dünya üzerindeki konumunu da güçlendirecektir. Sorunun çözümü noktasında derinlemesine bilgi sahibi olunması aynı zamanda hızlı refleks alınmasını sağlamaktır. Bu noktada Amerikan Barış Gönüllüleri bu duruma örnek olarak gösterilebilir. 1961 Yılında kurulan bu kuruluş ülkelerin iç ve dış politikalarını yakından takip etmek, kendi ülkesinin kamu diplomasisini sağlamak amacıyla kurulmuş bir kurum olarak görülse de gönüllü olarak gidilen ülkelerin tüm bilgilerine doğrudan ulaşmakta ve bilgi havuzu oluşturmaktaydı. Türkiye Cumhuriyeti olarak dinamik uluslararası sistemde yaşanan sorunlarda etkin rol alabilmesi için kuracağı bu ve benzeri data sistemleri ülkenin ekonomik, sosyal, siyasi ve güvenlik durumlarına olumlu yönde etki sağlayacaktır.

Geleceğin Savunması: Nükleer Füzyon Enerjisi Teknolojileri ve Stratejik İstihbarat

Ali İhsan Kılıç

Dr. Öğr. Üyesi, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi

Yeni bir bilim dalı olan, gelişmiş ülkelerin hem devletler hem de özel sektörlerinin çok büyük yatırımlar yaptığı ve yakın geleceği tamamen değiştirecek, insanlık tarihinde yeni bir dönem açacak olan Füzyon enerjisi, temiz, güvenli ve sınırsız bir enerji kaynağı sunarak, yalnızca enerji sektöründe değil, aynı zamanda savunma, istihbarat ve ileri teknoloji alanlarında da devrim yaratma potansiyeline sahiptir. Özellikle çok düşük enerjilerde nükleer teknolojilerdeki çok büyük yeri olan D+D ve p+11B ve buna benzer özel füzyon reaksiyonları, nötron üretimi, doğrudan elektrik üretimi ve kompakt reaktör tasarımları açısından büyük avantajlar sunmaktadır. Bu çerçevede mikro ölçekli füzyon reaktörleri, yapay zekâ sistemleri, otonom platformlar ve ileri uydu teknolojileri için bağımsız enerji kaynağı oluşturma hedefinin merkezinde yer almaktadır.

Nötron jeneratörleri, modern güvenlik uygulamaları, nükleer madde tespiti, derin tarama teknolojileri, her türlü patlayıcı sistemlerin dedekte edilmesi ve ileri analiz sistemlerinde vazgeçilmez bir araç hâline gelmiştir. Gelecekte yapay zekâ algoritmalarının veri işleyebilmesi ve sürekli öğrenme kapasitesini sürdürebilmesi için, kesintisiz ve güvenli enerji kaynaklarına ihtiyaç duyulacaktır. Mikro füzyon reaktörlerinin entegrasyonu, sahada çalışan yapay zekâ destekli sistemlere enerji sağlayarak, operasyonel özerklik ve veri güvenliği açısından büyük bir stratejik avantaj yaratacaktır.

Bu teknolojik dönüşüm yalnızca bilimsel değil, aynı zamanda ekonomik anlamda da devasa bir potansiyel taşımaktadır. Küresel füzyon enerjisi ve bağlı teknolojiler pazarının önümüzdeki birkaç on yılda trilyonlarca dolara ulaşması beklenmektedir. Türkiye'nin bu stratejik alanda erken pozisyon alarak hem bilimsel literatüre katkı sunması hem de milli güvenlik ve ekonomik büyüme hedefleri doğrultusunda küresel rekabette avantaj elde etmesi mümkündür. Bu sunumda, özellikle füzyon ve nötron teknolojilerinin yapay zekâ ve uydu sistemleri, uzay madenciliği, gezegenler arası yolculuğa sebebiyet verecek teknolojilerin kesişim noktaları, gelecekteki uygulama alanları ve Türkiye için istihbarat stratejileri yol haritaları detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

Bilgi ve Güç: ABD-Çin Büyük Güç Rekabetinde Stratejik İstihbaratın Rolü

Hüseyin Korkmaz
Dr.

21. yüzyıl, ABD ve Çin gibi iki büyük gücün jeopolitik rekabetine sahne olmaktadır. ABD ve Çin arasındaki rekabet yalnızca ekonomik, askerî ya da diplomatik değil, stratejik bilgi üretimi ve kullanılması düzleminde de yoğunlaşmaktadır. Bu kapsamda söz konusu rekabet, jeopolitik bir zemin üzerinde çok katmanlı ve çoklu krizlere kapı aralayan bir yapısal karakter kazanmıştır. Stratejik istihbarat büyük güç rekabetinin karşılıklı bir biçimde nasıl inşa edildiğini belirlemektedir. Stratejik istihbarat, toplanan ham verileri yorumlayarak siyasi hedeflerle uyumlu anlamlar ve algılar inşa eden bir araç olarak öne çıkmaktadır. Toplanan verilerin devletlerin hedefleri ve doktrinleriyle örtüşen "anlam yapıları"na dönüştürülmesi ilgili yapıların çıkarlarını doğrudan ilgilendiren hassas bir kıymetlendirme aşamasıdır. Tam da bu noktada, stratejik bilginin üretimi ve nasıl üretildiği hususu önem kazanmıştır. Stratejik istihbarat, yalnızca bilgi toplama süreci olarak değil aynı zamanda toplanan verilerin anlamlandırılması, karar alma mekanizmalarına entegre edilmesi ve dış politika ile güvenlik stratejilerinin yönlendirilmesi açısından kilit bir araç olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma, stratejik istihbaratın dış politika üretiminde ve ulusal güvenlik stratejilerinin şekillendirilmesinde oynadığı dönüştürücü ve belirleyici rolü, ABD-Çin rekabeti örneği üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel argümanı stratejik istihbaratın büyük güç rekabetinde dönüştürücü ve belirleyici bir güce sahip olduğudur. Bilgi ve güç kavramları üzerinden yapılanan çalışma realist bir perspektif üzerinden ABD'nin Çin'e yönelik olarak çeşitli kurumlar aracılığı ile yayımladığı açık kaynak istihbarat raporları ile Çin'in savunma ve dış politika alanında yayımladığı beyaz kitapları (white paper) karşılaştırmalı biçimde analiz ederek, iki büyük gücün stratejik istihbarat anlayışlarını çözümlemeyi hedeflemektedir. Realist perspektifte güç kavramı geleneksel olarak askerî, ekonomik ve diplomatik unsurlar üzerinden tanımlansa da günümüz büyük güç rekabetinde stratejik bilginin ve istihbaratın rolü giderek artmaktadır. Çalışma, stratejik istihbarat ve büyük güç rekabeti ilişkisine dair literatürdeki analitik boşlukları ele alarak, güç rekabetinin bilgiye dayalı boyutlarına dair yaşanan belirsizliği netleştirmeyi denemektedir. Çalışmanın ulaştığı sonuç stratejik istihbaratın büyük güç rekabetinde sadece kanaat oluşturmanın önünü açmadığını aynı zamanda bir güç projeksiyonu aracı haline geldiğini ortaya koymaktadır.

OTURUM A.3
SESSION A.3

- **İstihbarat Servislerinde Farklı Ekoller**
- Different Schools in Intelligence Services

Gökhan Çınkara
Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Yalçın Özkütük
Dr., (E) Tuğamiral

Murat Öztuna
Dr., ORSAM

Yaşar Sarı
Prof. Dr., İbn Haldun Üniversitesi

İsrail'de Etnik-Kültürel Grupların İstihbaratta Kullanımı: Arap Şubesi (HaMahleka HaAravit) Örneği

Gökhan Çınkara

Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi

İsrail'de Mizrahi ve Aşkenazi gerilimi, İsrail toplumsal yapısını şekillendiren temel faktörlerden birisi olmuştur. Bu gerilimin yansımaları İsrail siyasetinde de görülmüş ve siyasi kültürde derin bir çatallanmaya yol açmıştır. İsrail'in kurucu elitleri Ortadoğu kökenli Yahudileri devlet inşa ve uluslaşma süreçlerinde entegre edilmesi gereken bir topluluk olarak kodlamışlardır. Bu da İsrail'de Aşkenazi ve Mizrahi gerilimini yaratmaya başlamıştır. Bu çalışma İsrail'in kuruluş sürecinde belirgin kurucu ideolojik yönelimlere rağmen Mizrahilerin istihbarat faaliyetlerinde değerlendirilme süreçlerini incelemektedir. Araplaşmış Yahudilerin (mista'arvim) istihbarat toplama süreçlerinde aktifliği İsrail'in yerel dinamikleri anlama noktasında işini kolaylaştırdığı söylenebilir. Kurucu elitlerin Arap yerel perspektifini anlamaktaki güçlükleri Mizrahi Yahudilerin istihdamıyla aşılmıştır. Mizrahi Yahudilerin istihbarat faaliyetlerindeki istihdamı, İsrail'in kuruluşu öncesi oluşturulan askerî yapılanma Hagana'nın içindeki elit birliklerinden müteşekkil olan Palmah (Plugot Mahatz, Saldırı Birlikleri)'ın altındaki Arap Şubesi'nde (HaMahleka HaAravit) olmuştur. Palmah'ın altında gelişen bu birim zamanla devletin kurulması sürecinde yeni kurumsallığa dahil edilmiştir. Bu amaçla İsrail Savunma Kuvvetleri altında Shin Mem 18 (Sherut Modi'in 18, İstihbarat Hizmetleri 18) olarak istihdam edilmişlerdir. Bu birim zamanla tasfiye edilmiş ve İsrail dış istihbarat teşkilatı MOSSAD altında yapılanmıştır. Suriye'de, Lübnan'da ve Arap coğrafyasının birçok yerinde istihbarat toplama işini gerçekleştiren bu yapılanma İsrail'in kuruluşuna giden süreci kolaylaştırmıştır. İsrail'de Ortadoğu çalışmalarının erken dönemde gelişmesinde politik elitlerin Arap Bölümü'nde gösterdiği metodolojik yaklaşımın izleri takip edilebilir. Bu çalışma İsrail'de politik ve toplumsal ayrışmaların varoluşsal tehditler ortaya çıktığında etkileşimini yitirdiğini ayrıca yerel kültürel grupların istihbaratta aktif kullanımının ülkenin ulusal güvenliği için mukayeseli bir üstünlük yarattığı sonucuna varmıştır.

Anglosakson Geleneğin Kıbrıs Konuşlu İstihbarat Kaynakları: Birleşik Krallık Egemen Üs Alanları ve İstihbarat Birimleri

Yalçın Özkütük

Dr., (E) Tuğamiral

Birleşik Krallık (BK) için 1878'den itibaren dönemsel maksatlar çerçevesinde ileri karakol görevi yapan Kıbrıs, günümüzde başta İsrail'in güvenliği olmak üzere güncellenmiş maksatlar çerçevesinde BK ile doğal ve stratejik müttefiki Amerika Birleşik Devletleri (ABD) yani Anglo-Sakson gelenek adına istihbarat ağırlıklı görevine devam etmektedir. Tarihsel süreçte BK, 1960 yılında kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti'ne Ada'yı şeklen devretmek zorunda kalırken, bünyesinde Agrator ve Dikelya Üslerinin bulunduğu Egemen Üs Alanları (EÜA)'nın ve Ada'nın değişik noktalarındaki istihbarat birimlerinin hariç tutulmasını sağlayarak, bunlar üzerinde egemen bir yönetim kurmuştur. Bu üs alanları ve istihbarat birimleri, toplamda sınırlı yüzölçümlerine rağmen kayda değer işlevsellikleri yanında, Ada'daki herhangi bir siyasal yapıya bağlı olmamaları sebebiyle, BK ve ABD'ye "kontrolsüz bir kullanım özgürlüğü" sunan, "müstakil bir devlet"i oluşturan parçalar şeklinde bir avantaj sunmaktadır.

Çalışmanın amacı, BK ve ABD ikilisinin EÜA'yı ve bahse konu istihbarat birimlerini hiçbir koşulda terk etmeyeceğine ilişkin hipotezin test edilmesine dayanmaktadır. Terk etmeyişin başlıca sebepleri arasında ilk sırada, bölge ve civarında yapılan her tür askerî harekâtın öncelikle istihbarat desteğinin buralara istinaden etkin bir şekilde ama en önemlisi bir ev sahibi ülke engeli/kontrolü dikkate alınmaksızın icra edilebilmesi gelmektedir.

Dört başlıkta planlanan çalışmada ilk olarak, Akdeniz'in ve Kıbrıs'ın kısaca öneminin ortaya konulmasını müteakip, Ada'da 1960'ta Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulduğu tarihe kadar yaşanan gelişmeler BK odaklı olarak irdelenecektir. İkinci olarak, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kuruluşu esnasında EÜA'ların ve istihbarat birimlerinin kurucu anlaşmalardaki yeri incelenecektir. Çalışmanın esasını oluşturan üçüncü başlıkta ise bahse konu üs alanlarının ve birimlerin; coğrafi konum, imkân-kabiliyet, personel, ABD varlığı, çalışma şekli vb. açılardan ele alınması planlanmaktadır. Son başlıkta bu üslerin ve istihbarat birimlerinin BK ve ABD için stratejik önemi, tarihsel süreçte öne çıkan birtakım siyasi ve askerî gelişmelerle ortaya konulmaya gayret edilecektir.

Konunun hassasiyeti sebebiyle sınırlı sayı ve içerikteki tarihi belgeler, diğer bilimsel dokümanlar ile konu üzerine çalışan uzmanların, gazetecilerin sundukları bilgiler ışığında, literatürde pek fazla yer bulamayan mezkûr konuya ilişkin hazırlanan çalışmanın, alana katkılar sunacağı değerlendirilmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti'nde İstihbarat Çalışmalarının Gelişimi

Murat Öztuna
Dr., ORSAM

Çin Halk Cumhuriyeti'nin söylemlerinde özellikle de reform ve dışa açılım sürecinden itibaren barış ve kalkınma teması öne çıkarılmış olsa da ulusal güvenlik, kamu güvenliği, bilim ve teknoloji, ekonomi ve pazar rekabeti ve askerî alanlarındaki istihbarat çalışmaları kapsamlı bir şekilde gelişim göstermiştir. Bu da istihbarat çalışmalarının ulusal güvenlik ve sosyal istikrarın yanı sıra ülkenin kalkınması ve toplumsal modernleşme konularında da önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Özellikle 21. Yüzyılın ilk çeyreğinde çok kutupluluk, ekonomik küreselleşme ve sosyal enformasyon eğilimlerinin giderek daha belirgin hale gelmesi, geleneksel ve geleneksel olmayan güvenlik sorularını karmaşıklaştırırken, istihbarat ihtiyaçlarının toplumsallaşmasına neden olmuştur. Bu da çeşitli öngörülebilir ve öngörülemez riskler, tehditler ve zorluklar karşısında tüm ulus devletlerde olduğu gibi Çin'in de ulusal istihbarat çalışmalarını, dönemin şartlarına uygun şekilde değişime zorlamıştır. Ancak özellikle 90'lı yıllarda bilgi kavramının istihbarat kavramının yerini alması ile birlikte istihbarat üzerine yapılan çalışmaların büyük ölçüde dokümantasyon, bilgi düzenleme ve işleme faaliyetleri ile açıklanır duruma gelmiş olması, bu değişimin hızlı bir şekilde gerçekleşmesinin önünde engel oluşturmaktadır. 27 Haziran 2017'de Çin Halk Cumhuriyeti Ulusal İstihbarat Yasası'nın yürürlüğe girmesi bu engeli aşma yönünde atılmış önemli bir adım olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda Çin istihbarat çalışmaları bilgi-istihbarat ayrımını önceleyerek, Çin Halk Cumhuriyeti'ni kuran proletarya devrimcilerinin istihbarat çalışmasına dair temel konumlandırmaları olan "kulak, göz ve öncü birlik olmak, karar alma süreçlerinde iyi bir danışman olmak" söylemini merkeze almaya başlamışlardır. Bu söylem antik Çin askerî stratejistlerinin istihbarat düşüncesini (Değişim Kitabı, Savaş Sanatı, Casusluk Kitabı gibi) yansıtmaktadır. O halde bugün Çin, istihbarat çalışmaları özelinde antik Çin istihbarat düşüncesini miras alarak, batının modern dönemde ulus devlete özgü geliştirdiği güvenlik ve askerî istihbarat teorilerini bütünleştirmeyi denemektedir. Bu çalışma Çin'de istihbarat çalışmalarının gelişimini tarihsel, teorik ve pratik olmak üzere üç ayrı açıdan sistemli bir şekilde tartışarak günümüz Çin'indeki istihbarat çalışmalarının yönünü anlamaya çalışmaktadır.

Intelligence and Strategic Security: Continuities and Evolutions from the Soviet Union to Russia

Yaşar Sarı

Prof. Dr., İbn Haldun Üniversitesi

The dissolution of the Soviet Union in 1991 reshaped global security, yet critical continuities persist in Russia's intelligence strategies and geopolitical behavior. This study investigates how Soviet-era doctrines—such as maskirovka (deception) and reflexive control—remain embedded in modern Russian security policies, hybrid warfare, and influence operations. It addresses a key gap in the literature by systematically analyzing the institutional, operational, and ideological legacies linking Soviet and Russian intelligence practices, while also identifying post-Cold War adaptations.

Using comparative historical analysis, the research traces the evolution of Soviet agencies (Cheka, NKVD, KGB) into contemporary entities (FSB, SVR, GRU), highlighting enduring structures and methods. Case studies—including Crimea's annexation (2014) and election interference campaigns—demonstrate the modernization of Soviet tactics. Computational sentiment analysis of Russian state media and interviews with intelligence experts supplement archival and open-source data to assess continuities in political psychology, such as siege mentality and leader-centric propaganda.

Findings reveal that while Russia has integrated cyber warfare and private military companies (e.g., Wagner Group) into its toolkit, core Soviet strategies—active measures, asymmetric warfare, and reflexive control—remain foundational. The study also identifies emerging threats, such as AI-driven disinformation, rooted in Soviet-era information warfare. Theoretically, it bridges historical institutionalism and political psychology to explain Russia's persistence in adversarial framing and institutional path dependence.

This research contributes original insights by mapping the Soviet origins of modern Russian hybrid warfare and offering policy recommendations to counter its evolving tactics. Key proposals include enhancing NATO's counterintelligence cooperation, developing cognitive resilience against reflexive control, and regulating private military actors. By synthesizing Cold War history with contemporary security challenges, the study provides a framework for anticipating Russian strategic behavior in an era of technological disruption and geopolitical competition.

OTURUM B.3
SESSION B.3

- **Son Dönem Osmanlı İstihbarat Faaliyetleri**
- Intelligence Activities in the Late Ottoman Era

Ali Asker
Prof. Dr., Karabük Üniversitesi

Ökkeş Kürşad Karacagil
Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi

Mustafa Yeni
Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Ümit Naci Yorulmaz
Dr., TİKA

Harb-i Umumi'nin Gölgesinde Sessiz Savaşlar: Kafkasya'da İstihbarat Faaliyetleri (1914-1918)

Ali Asker

Prof. Dr., Karabük Üniversitesi

Birinci Dünya Savaşı yalnızca cephelerde yürütülen muharebelerle sınırlı kalmamış, aynı zamanda yoğun bir istihbarat savaşına da sahne olmuştur. Bu çerçevede, Rusya ve Osmanlı İmparatorluğu'nun rekabet sahnesine dönüşen Kafkasya Cephesi, görünmeyen savaşın en kritik merkezlerinden biri olmuştur.

Bu varsayımdan hareketle hazırlanan tebliğin temel sorunsalı, savaş yıllarında Kafkasya bölgesinde yürütülen istihbarat faaliyetlerinin mahiyetini, uygulanan yöntemleri, aktörleri ve bu faaliyetlerin bölgesel sonuçlarını tarihî belgeler ışığında analitik bir bakış açısıyla ortaya koymaktır. Klasik askerî tarih anlatısının ötesine geçilerek, savaşın sessiz fakat belirleyici bir boyutu olan istihbarat mücadelesinin etkisinin gün yüzüne çıkarılması hedeflenmektedir. Bu bağlamda, çalışma Birinci Dünya Savaşı tarihçiliğinde görece az incelenmiş bir alana katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Araştırmada tarihsel analiz yöntemi esas alınacaktır. Bu doğrultuda, dönemin gazeteleri, hatıratlar ve Kafkas Cephesi'nde görev yapan Üçüncü ve Dokuzuncu Osmanlı ordularına bağlı istihbarat personelinin derlediği bilgiler, temel birincil kaynaklar olarak değerlendirilecektir. Ayrıca ATASE ve Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA) belgelerine dayalı arşiv çalışmaları gerçekleştirilecek; Rus arşiv belgeleri ile çeşitli ikincil kaynaklar da mukayeseli olarak ele alınacaktır. Güncel akademik literatür, doktora tezleri ve ilgili bilimsel makaleler ise çalışmanın teorik ve metodolojik çerçevesini güçlendirecektir.

Tebliğ kapsamında yapılacak analizler, Kafkasya'daki istihbarat faaliyetlerinin yalnızca askerî bilgi teminiyle sınırlı kalmadığını; propaganda faaliyetleri, halkı yönlendirme, yerel isyanları teşvik etme ve karşı tarafın lojistik hatlarına zarar verme gibi çok yönlü operasyonlara da yayıldığını göstermeyi amaçlamaktadır.

Bu kapsamda, Ermeni gönüllü birliklerinin Rus ordusuyla iş birliği içinde Osmanlı kuvvetlerine karşı faaliyet gösterdiği; buna karşılık Osmanlı istihbaratının bölgedeki yerel Müslüman-Türk unsurların desteğiyle faaliyetlerini sürdürdüğü, tarihî veriler ışığında ortaya konulacaktır. Böylelikle savaşın yalnızca cephe hattında değil, toplumlar ve bilgi akışları üzerinden de sürdürülen çok katmanlı bir mücadele olduğu vurgulanacaktır.

Hazırlanacak bu tebliğin, Kafkasya merkezli istihbarat faaliyetlerini tarihî bağlamda çok boyutlu bir perspektifle ele alarak Birinci Dünya Savaşı'nın görünmeyen cephesine ilişkin literatürdeki boşlukların doldurulmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca bu çalışmanın, ileride gerçekleştirilecek araştırmalar için Kafkasya'daki yerel unsurların istihbarat süreçlerindeki etkilerinin daha derinlemesine incelenmesine ve Osmanlı ile Rus istihbarat sistemlerinin karşılaştırmalı analizine zemin hazırlaması hedeflenmektedir.

Osmanlı Devleti'nde Tayyareler ve İstihbarat: Râsıdlık Müessesesinin Ortaya Çıkışı

Ökkeş Kürşad Karacagil
Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi

Dünya havacılık tarihi açısından 25 Temmuz 1909, yeni bir devrin başlangıcı olarak kabul edilir. Bu tarihte Fransız pilot Louis Bleriot, Fransa'dan uçarak Manş denizini yarım saatte geçip İngiltere'ye inmesi, tayyarelerle uzun mesafeler gitmenin mümkün olduğunu gösterdi. Bu yeniliğe Osmanlı Devleti de kayıtsız kalmadı ve Avrupa ile eş zamanlı olarak tayyarelerden istifade etmek istedi.

Osmanlı Devleti'nin tayyarelerin önemini kavraması Trablusgarp Savaşı'na denk gelir. İtalya'nın Trablusgarp'ta tayyareler ve balonlar vasıtasıyla Osmanlı askerlerini havadan bombalaması ve istihbarat sağlaması ordu üzerinde moral kaybına sebebiyet verdi. Bu durum karşısında Harbiye Nezareti ilk olarak tayyare ve pilot temini çabası içerisine girdi. Dönemin koşulları sebebiyle bir sonuç elde edilemedi ancak havacılık teşkilatı kurma teşebbüsünden vazgeçilmedi.

1912 senesinin hemen başında tayyare ve balon temini ile havacılık merkezi kurma çabaları daha da arttı. Fakat henüz emekleme safhasında olan havacılık teşkilatının karşılaştığı ilk sorun, Osmanlı Devleti'nde büyük bir yıkıma sebep olan Balkan Savaşları oldu. Ordu savaşın hemen başında bu yeni hava aracından istifade etmek istedi, fakat özellikle Birinci Balkan Savaşı'nda istenilen sonuç elde edilemedi. İkinci Balkan Savaşında tayyarelerden kısmen de olsa faydalanıldı. Bu istifade özellikle düşman hakkında bilgi sağlama yani istihbarat amaçlıdır. Bu vazifeyi özellikle çift kişilik uçaklarda pilotun yanında yer alan "râsıd" yani yardımcı pilot gerçekleştirdi.

Osmanlı Devleti'nde râsıdlık vazifesini İkinci Balkan harbinde, Mustafa Kemal Paşa'nın da Harbiye'den arkadaşı, Eski Millî Savunma Müsteşarı Korgeneral Sedat Doğruer gerçekleştirmiştir. Kendisi Balkan Harbinde Enver Bey'in (Paşa) Erkan-ı Harbiye Reisi bulunduğu Onuncu Kolordu'nun Harekât Şubesi Müdürü'dür. Doğruer, Türk Havacılık tarihinde ilk râsıd pilot olarak kabul edilir. Bu vazifeye o zamanki şartlarla amatör olarak başlanmışsa da, havadan gözlem ve istihbaratın önemi kısa sürede anlaşılmıştır. Nitekim bunun daha profesyonel bir şekilde yapılması için Osmanlı Harbiye Nezareti harekete geçmiştir. Bu vazifeye Osmanlı devletinde ilk pilotlardan birisi olan Erkânı Harbiye Yüzbaşısı Kenan Bey görevlendirilmiştir. 1913 senesinde de Râsıd ye-

tiştirmekte takip olunacak vazifelere dair talimatname, râsıd olarak seçilecek zabitanın özellikleri içeren talimatnameler hazırlanarak uygulamaya konulmuştur. Bu bildiride havadan istihbarat sağlayan râsıdlık müessesesinin kuruluşu, gelişimi ve İkinci Balkan Harbinde tayyareler vasıtasıyla sağlanan istihbarat faaliyetleri arşiv vesikaları, dönemin basını, resmi kaynaklar ve hatıratlar temel alınarak ele alınacaktır.

Birinci Dünya Savaşı'nda İtalya'da Yürütülen İstihbarat Faaliyetleri: Halil Hakkı Bey'in Roma Raporları

Mustafa Yeni

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İstihbarat, bir ülkenin stratejik seviyede kararlar alabilmesi için gereken bilgidir. Savaş zamanlarında ise istihbarata duyulan ihtiyaç hayati dereceye yükselmektedir. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti ile İtalya, farklı ittifak kamplarında yer almışlar ve 21 Ağustos 1915'ten itibaren de birbiriyle fiilen savaşmaya başlamışlardır. Bunun üzerine İtalya'da bulunan diplomatik misyonlar buradan ayrılsalar da, diplomatik teamül gereği İtalya'daki Osmanlı tebaasının resmi durumlarıyla ilgilenmek amacıyla, Napoli Şehbenderi Aram Bağdadlıyan'ın ülkede kalmasına izin verilmiştir.

İtalya'nın durumu hakkında güvendiği kaynaklardan bilgi almak isteyen Osmanlı Devleti, Belgrad Sefareti İkinci Kâtibi Halil Hakkı Bey'i Roma'da resmi olarak Osmanlı tebaasının çıkarlarını korunmakla görevlendirmiştir. Hakkı Bey, Ekim 1915'te tayin edilmiş ve Roma'daki İspanya Elçiliği bünyesinde çalışmaya başlamıştır.

Savaşın sonuna kadar bölgede görev yapan Hakkı Bey, özellikle açık kaynaklardan topladığı bilgilere dayanarak hazırladığı raporları merkeze göndermiştir. Hakkı Bey'in raporları ağırlıklı olarak askerî ve siyasi konulara yoğunlaşmıştır. Bunun yanında İtalyan kamuoyunun savaşa ne ölçüde destek verdiği yakından takip edilmiştir. Hakkı Bey'in raporları tarafsız ülke olan İsviçre üzerinden İstanbul'a gönderilmiştir.

Hakkı Bey görev süresi boyunca İtalyan istihbaratının sıkı takibi altında faaliyetlerini yürütmeye çalışmıştır. Bununla beraber Osmanlı Devleti, Hakkı Bey'in istenmeyen kişi olarak ilan edilmesini engellemek için İstanbul'daki İspanya Elçiliğinde görevli İtalyan diplomatların varlığına ses çıkarmamış ve onların istihbarat faaliyetlerine göz yummuştur.

Bildirinin ana omurgası, Halil Hakkı Bey'in İtalya'nın savaş esnasındaki durumunu İstanbul'a ilettiği raporlara dayanmaktadır. Bunun yanında Hakkı Bey'in Osmanlı istihbarat organizasyonunda karşılaştığı sorunlar ve bunlara yönelik çözüm önerilerine de değinilecektir. Bu sayede, Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı sırasında gölgede kalmış cephelerinden birinde gerçekleşen istihbarat faaliyetlerine daha yakından bakılabilecektir.

Danışman mı, Informant mı? Alman Askerî Danışmanların Osmanlı Silah Pazarında İstihbarat Faaliyetleri: Askerî Modernleşme ve İstihbarat Arasında Kesişen Bir Rolün Anatomisi

Ümit Naci Yorulmaz
Dr., TİKA

Bildiri, askerî danışmanlık ile istihbarat faaliyetleri arasındaki geçirgenliği/bağımlılığı tarihsel bir örnek üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır. II. Abdülhamid (1842-1918) döneminde Osmanlı ordusunun yeniden yapılandırılmasında merkezi bir figür olan Colmar von der Goltz Paşa (1843-1916), özellikle kurduğu "kişisel enformasyon ağı" ile yalnızca bir reformist danışman değil; aynı zamanda bilgi toplama, analiz etme ve yönlendirme süreçlerinde aktif bir enformasyon aktörü olarak değerlendirilmektedir. Zira arşiv belgeleri ve dönemin diplomatik yazışmaları, el yazıları ile ortaya koyacağımız gibi Osmanlı savunma sanayiine, insan kaynağına ve teknolojik altyapısına dair kritik bilgiler hem Berlin'e hem de Savunma Firmalarına bizzat iletilmiştir.

Bu bağlamda bildiri, klasik danışmanlık görev tanımının ötesine geçerek, danışman figürünün örtük istihbarat rolleriyle nasıl iç içe geçtiğini ama bunun aslında zaten ilk adımdan itibaren bir görev tanımı çerçevesinde planlandığını ortaya koymaktadır. Bu bilgi akışı, dönemin Almanya merkezli dış politika stratejisinin bir parçası olarak gelişen "Kruppist" yaklaşım bağlamında düşünülmelidir. Krupp ve Mauser gibi şirketlerle kurulan yakın ilişkiler, danışmanlığın yalnızca teknik değil, aynı zamanda ekonomik-askerî nüfuz kurma aracı olarak işlev gördüğünü ve bu süreçte elde edilen istihbaratın önemini göstermektedir. Bu bağlamda, "danışman mı, informant mı?" sorusu yalnızca bireysel bir rolden öte, imparatorluklar arası ilişkilerde bilgi, güç ve güvenlik üçgenine ışık tutan bir tartışma olarak ele alınmaktadır.

Askerî danışmanlık ve istihbarat arasındaki sınırın nasıl bulanıklaştığı, makalede birincil el kaynaklar ışığında ortaya çıkartılırken, dönemin diplomatik ve stratejik atmosferini arka plana alarak Alman danışmanların bilgi akışında nasıl merkezi aktörler haline geldiklerini analiz eder. Makale bu bağlamda Birinci Dünya Savaşı Osmanlı-Almanya ittifakına giden süreci "dostane modernleşme" anlatısının ötesine de taşıyarak, bilgi/istihbarat ve ticaretin iç içe geçtiği bir güç siyaseti bağlamında yeniden tartışmaktadır.

OTURUM C.3
SESSION C.3

- **İstihbarat ve Savunmada Analitik Dönüşüm**
- Analytical Transformation in Intelligence and Defense

Durmuş Eray Güçlüer
Dr., Times of Defence

Özge Seçil Kaya
Dr.

Arda Mevlütoğlu
Araştırmacı, Siyah Beyaz Gri

Erol Yücel
Dr., HAVELSAN

Savunma Sanayisinin Ulusal Güvenlik Boyutu Bağlamında Sanayi Casusluğu: Yeni Nesil Tehditler ve Koruma Stratejileri

Durmuş Eray Güçlüer

Dr., Times of Defence

21. yüzyılın güçlü ve oyun değiştirici aktörlerinden biri olabilmek, ileri teknoloji geliştirme ve bu üretim kapasitesini savunma ekosistemine entegre etme kabiliyetiyle mümkündür. Artan asimetrik tehditler karşısında otonom sistemler, hassas mühimmatlar ve gelişmiş muharebe teçhizatları üretmek, sahada üstünlük sağlarken, teknolojik üstünlük küresel güç mücadelesinde belirleyici bir faktör hâline gelmiştir. Bu durum, sanayi casusluğunu devletlerin ve ulus ötesi şirketlerinin başvurduğu en kritik yöntemlerden biri hâline getirmektedir. Özellikle savunma sanayisi, millî güvenlik ile doğrudan bağlantısı nedeniyle en yoğun hedef alınan alan konumundadır.

Sanayi casusluğu yalnızca ekonomik kayıplara yol açmamakta, aynı zamanda ulusal güvenliği de zayıflatmaktadır. Son yıllarda yaşanan örnekler bu tehdidin boyutunu açıkça göstermektedir: Güney Kore'nin KF-21 savaş uçağı projesinde Endonezya kaynaklı bilgi sızıntısı, Çin destekli bilgisayar korsanlarının Hollanda Savunma Bakanlığı'na yönelik saldırısı, Almanya'da askerî alanlar üzerinde tespit edilen 446 dron, casusluğun farklı yöntemlerle yürütüldüğünü ortaya koymuştur. Ayrıca Çin'in Anxun adlı gözetim teknolojileri ile erişim ağını genişletmesi, giyilebilir teknolojilerin istihbarat amaçlı kullanılabileceği uyarıları ve Türkiye'de Baykar ve MKE'ye karşı casusluk soruşturmaları tehdidin çok katmanlı niteliğini göstermektedir. Bu gelişmeler klasik güvenlik önlemlerinin yetersizliğini ortaya koymaktadır. Kripto sistemlerin güçlendirilmesi, yapay zekâ tabanlı siber savunma çözümleri, personel güvenliği programları ve devlet-özel sektör-akademi işbirliğiyle oluşturulacak çok katmanlı güvenlik ekosistemleri kritik öneme sahiptir. Bu bildiride, savunma sanayisinde sanayi casusluğunun güncel tehditleri ve örnek olaylar ışığında stratejik koruma politikaları tartışılacaktır.

Ağ Merkezli Harpte Zayıf Sinyallerin Filtrasyonu: Bilgi Yoğun Ortamda Operasyonel Karar Alma

Özge Seçil Kaya
Dr.

Modern savaş koşullarında, istihbarat analizine konu olabilecek veri hacminin büyüklüğü ve hızla değişen durumlar, karar alıcılar üzerinde ciddi bir baskı oluşturmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin entegrasyonu ile savaş sahasında üstünlük sağlamayı hedefleyen Ağ Merkezli Harp (Network Centric Warfare) doktrinine göre oluşturulmuş sistemler, yüksek miktarda veriyi işleyip komuta kontrol süreçlerine aktarmada oldukça etkindir. Sahadaki birimler ile karar alıcılar arasında gerçek zamanlı bilgi paylaşımına dayalı bir üstünlük öngören Ağ Merkezli Harp (AMH) sistemleri, veri miktarının yoğunluğundan dolayı önceden belirlenmiş güçlü göstergeler esas alınarak tasarlanır. Bu durum doğası gürültüye (noise) benzeyen, sistem içerisindeki normal varyasyonlardan ayırt edilmesi zor, düşük frekanslı veya henüz olgunlaşmamış, ancak bağlama bağımlı (context-dependent) olarak anlaşılabilecek zayıf sinyallerin (weak signals) filtrelenmesine sebep olabilir.

Bu çalışma, stratejik ve taktik düzeyde önem taşıyabilecek zayıf sinyallerin sistem dışı kalmasının operasyonel kararlara olası menfi etkisini ve bu eksikliğin nasıl aşılabileceğini tartışmaktadır. Konu, askerî karar yapıları ve AMH doktrini çerçevesinde OODA döngüsü (Observe-Orient-Decide-Act) ve sinyal kuramı (signal theory) ile birlikte ele alınmıştır. Sahadan örnekler üzerinden AMH sistemlerinin karar alma süreçlerindeki kırılganlıklar incelenmiştir. Matematiksel önceliklendirmeye dayalı sistemlerin sistem içi tutarlılığı ve hızı arttırırken, sistem dışında kalan veriye karşı körleşmeye neden olabileceği görülmüştür.

Sinyal-gürültü ayrımında beklenmedik olayların öncü göstergesi olabilecek zayıf sinyallerin otomatik filtrelerce elenmemesi ve OODA döngüsünün "orient" aşamasında analist desteğiyle işlenebilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu çalışma, modern harp sistemlerinde analist destekli hibrit modellerin gerekliliğini vurgulamakta ve hem istihbarat eğitimi hem de operasyonel tasarım açısından literatüre özgün bir katkı sunmaktadır.

Savaş Alanı İstihbaratının Savunma Teknolojileri ve Güvenlik Politikalarına Yansımaları: Rusya-Ukrayna Savaşı Üzerinden Bir İnceleme

Arda Mevlütoğlu

Araştırmacı, Siyah Beyaz Gri

Modern savaş ortamı, yalnızca cephedeki güç mücadelesini değil, aynı zamanda teknoloji geliştirme ve savunma planlaması süreçlerini de doğrudan etkileyen bir veri üretim alanına dönüşmüştür. Bu çalışmada, özellikle Rusya-Ukrayna Savaşı örneğinde, savaş alanında elde edilen askerî ve teknolojik istihbaratın, çatışmaya doğrudan veya dolaylı destek sağlayan ülkeler tarafından nasıl analiz edildiği ve kendi savunma sanayisi ile askerî planlamalarına nasıl entegre edildiği incelenmektedir. Söz konusu ülkeler; açık kaynak istihbaratı (OSINT), elektronik istihbarat (ELINT), sinyal istihbaratı (SIGINT), insan istihbaratı (HUMINT) gibi çeşitli kanallardan sahadaki sistem performansları, taktikler, doktrinler ve kuvvet yapıları hakkında kapsamlı veri toplamaktadır. Bu veriler, bir yandan mevcut tehdit algılarının güncellenmesi ve savunma modernizasyon projelerinin şekillendirilmesi için kullanılırken, diğer yandan yeni ürün geliştirme, Ar-Ge önceliklerinin belirlenmesi ve tedarik stratejilerinin revizyonu açısından da kritik rol oynamaktadır. Ukrayna'daki Batılı askerî danışmanlar ve gözlemciler, insansız sistemlerden elektronik harp kabiliyetlerine, hassas güdümlü mühimmat kullanımından siber taarruzlara kadar geniş bir yelpazede sahadan geri besleme sağlamaktadır. Bu çalışma, sahadan elde edilen tecrübelerin Batılı savunma sanayii aktörleri ve askerî planlama otoriteleri tarafından nasıl sistematik biçimde değerlendirildiğini, teknoloji adaptasyonu ve doktrin gelişimi üzerindeki etkilerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Böylece günümüz çatışmalarının yalnızca askerî değil, aynı zamanda teknoloji ve sanayi politikaları açısından da belirleyici bir laboratuvar işlevi gördüğü ortaya konulacaktır.

Visual Analytics for Strategic Intelligence: Unvelling Global Arms Transfer Dynamics and Defense Cooperation Trends

Erol Yücel

Dr., HAVELSAN

Strategic intelligence is essential for navigating the complex interplay of global arms transfers, power dynamics, and defense cooperation. This study employs visual analytics to identify patterns in arms transfers from 1950 to the present, utilizing the Stockholm International Peace Research Institute's (SIPRI) dataset to generate actionable strategic intelligence for policymakers and defense stakeholders. By categorizing arms transfers—including aircraft, armored vehicles, ships, and missiles—we illustrate how these flows reinforce alliances, escalate conflicts, and influence global stability.

A dynamic visual timeline highlights critical historical inflection points, such as Cold War proxy conflicts, post-9/11 security paradigms, and current great-power rivalries. Concurrently, network analysis pinpoints strategic export hubs, notably the United States, Russia, and China, and identifies high-risk import corridors. The study underscores the importance of strategic intelligence, employing predictive modeling and visual analytics to demonstrate the value of knowledge-based decision-making.

Central to this research is the integration of visual analytics to democratize strategic intelligence. By transforming complex datasets into clear, interactive dashboards, policymakers gain intuitive insights, significantly enhancing informed decision-making capabilities.

This study advances strategic intelligence by converting fragmented data into a unified decision-support framework, thereby advocating adaptive, intelligence-driven defense strategies. Embedding visual analytics within security planning allows policymakers to prioritize strategic partnerships, counter emerging threats proactively, and leverage trends in arms transfers to bolster global stability. Ultimately, this research positions strategic intelligence as a cornerstone of contemporary security policy, providing a clear roadmap to navigate multipolar competition and foster resilience through data-driven collaboration.

OTURUM D.3
SESSION D.3

- **İstihbarat Hukukunda Sorunlar ve Sınırlar**
- Problems and Limits in the Law of Intelligence

Hüsnü Sefa Eryıldız
Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi

Osman Gazi Güçlütürk
Dr. Öğr. Üyesi, Galatasaray Üniversitesi

Selma Öztürk Pınar
T. C. Cumhurbaşkanlığı Hukuk Polikaları Kurulu

Yunus Nusret Şahin
Analist, Türk Hava Yolları

Alman İstihbarat Hukukunda İstihbari Bilgilerin Elde Edilmesi ve Kullanım Yasaklarına Dair Düzenlemelerin İncelenmesi

Hüsnü Sefa Eryıldız

Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi

Alman hukukunda istihbarat kurumları tarafından gerçekleştirilen bilgi toplama ve işleme faaliyetleri tamamen sınırsız olmayıp buna ilişkin mevzuatta öngörülen koşullar çerçevesinde yerine getirilebilmektedir. Dolayısıyla, istihbari bilgi ancak yetkilendirme esaslarına dair hükümler doğrultusunda toplanabilmekte, elde edilmesine açıkça müsaade edilmeyen bilgiler de istihbari faaliyetler kapsamında toplanamamaktadır. Bu çerçevede, Alman istihbarat hukukunda bilgi toplama yasağına ilişkin hükümler; araç, metot ve konu yönlerinden inceleme konusu yapılmaktadır.

Öte yandan, Alman istihbarat hukukunda, istihbari amaçlı bilgi toplama faaliyetlerini sınırlandıran, metot ve konu yönünden açık yasaklar getiren düzenlemelerin varlığına rağmen elde edilen istihbari bilgilerin ne ölçüde kullanılabileceği hususu da tartışmalıdır. Bu açıdan, istihbarat kurumları tarafından elde edilen bilgilerin kullanım yasaklarına ilişkin hükümler yol gösterici bir rol üstlenmektedir.

Bu çalışma; Alman istihbarat hukuku alanında "Bilgi Elde Etme yasakları" ve "bilgi kullanma yasakları" olmak üzere iki bölüm şeklinde, Alman Federal Cumhuriyeti'nde yürürlükte bulunan ilgili mevzuat hükümleri ortaya koyularak ve monografi, ders kitapları ve yargı kararları kaynak olarak kullanılarak, daha önce Ülkemizde "istihbarat hukuku alanında" tek başına inceleme konusu yapılmamış olan yasaklara ilişkin akademik tartışmaları ve özgün değerlendirmeleri yansıtmayı hedeflemektedir.

Bridging Regulation and Necessity: Artificial Intelligence in National-Intelligence Practice

Osman Gazi Güçlütürk

Dr. Öğr. Üyesi, Galatasaray Üniversitesi

Artificial-intelligence tools now permeate every stage of the intelligence cycle, yet statutory control of such tools remains hazy. The EU AI Act and the Council of Europe's draft Framework Convention, while rich in risk-management duties, expressly exempt systems developed exclusively for defence. National intelligence, straddling civilian and military spheres, therefore occupies a legal penumbra: potentially outside the carve-out yet rarely addressed by civilian compliance schemes. Meanwhile, policy currents drift toward deregulation—witness UK intelligence chiefs' plea for latitude and Washington's January 2025 revocation of Executive Order 14110, the United States' sole binding safety template for security-sector AI.

This article aims to interrogate whether the emerging regulatory architecture actually impedes the efficient deployment of AI in national intelligence. It starts with parsing the scope, loopholes and spill-over effects of the EU and Council of Europe instruments as they might touch intelligence use cases such as OSINT fusion and anomaly detection. Subsequently, it turns to more established and mostly national frameworks, such as general data-protection regimes, assessing whether and to what extent these frameworks affect the efficient use of AI in national intelligence. Finally, it proceeds with the re-examines proportionality in light of recent deregulatory appeals, asking where legal certainty ends, and operational agility begins, as well as whether there is a need for a different regulatory approach. Drawing the threads together, the paper concludes with a roadmap containing particular policy and regulatory recommendations that can be used by Turkish intelligence authorities regarding the use of AI in national intelligence practice along with a measured path for forthcoming national legislative amendments concerning AI, balancing strategic necessity with constitutional safeguards.

İstihbarat Servislerinin Temel Hak ve Hürriyetlere İlişkin Yetki ve Sınırları: Almanya Örneği

Selma Öztürk Pınar

T. C. Cumhurbaşkanlığı Hukuk Polikaları Kurulu

Alman Anayasasının m. 20/3'e göre istihbarat örgütleri tüm devlet organları gibi kanuna ve hukuka bağlıdır. Madde 1/3'de ise idarenin temel hak ve hürriyetlere bağlılığı ayrıca vurgulanmaktadır. Bu anayasal düzenlemelere göre istihbarat örgütleri, bilgi toplama ve gözetleme gibi çalışmalarında veya her türlü eylemlerinde anayasal güvence altında olan temel hak ve hürriyetleri dikkate almak, bu hakların anayasa ve Alman Anayasa Mahkemesi'nin (Bundesverfassungsgericht) içtihadının çizmiş olduğu çerçevede bilhassa hukuk devleti ilkesinden doğan ölçülülük ilkesi (Verhältnismäßigkeitsgrundsatz) doğrultusunda korumak mecburiyetindedir. Temel hak ve hürriyetler, devletin vatandaşına verdiği ve devlete karşı ileri sürülebilen kendini savunma hakkıdır (Abwehrrechte). Burada hukuk devletinin temel ilkelerinden biri olan ölçülülük ilkesine riayet edilip edilmediği belirleyici olmaktadır. "Temel hak ve hürriyet hassasiyetliği" (Grundrechtssensibilität) olarak adlandırılan bu alan, istihbarat örgütlerine kat'i bir sınır çizmektedir. Mutlak gerçeği öğrenmek amacıyla istihbarat örgütleri istediği gibi ölçüsüz veya keyfi bir şekilde çalışmalar yürütemez. Bu durum, bilhassa özel hayatın sınırlarını ihlal edecek derecede gizli müşahede gibi alanlar için geçerlidir. İlgili normların denetimiyle istihbarat örgütünün çalışma alanının hukuki sınırlarının çerçevesini, yine Alman Anayasa Mahkemesi çizmektedir. Meselâ; kişilik haklarına ilişkin verileri toplayıp kullanırken bunu yürürlükte olan ilgili kanunlara göre yapıp yorumlaması esnasında daima ölçülülük ilkesini göz önünde bulundurmak mecburiyetindedir. Bu alana ilişkin Alman Anayasa Mahkemesinin, vatandaşın lehine verilmiş olan birçok kararı vardır.

Bu inceleme ve değerlendirmeler çerçevesinde dikkate alınması gereken ve uygulamaya yol gösterecek soruları kısaca şöyle özetleyebiliriz: İstihbarat örgütleri, kendilerine tanınan yetki alanları içinde hareket ederken vatandaşın anayasal güvence altında bulunan hangi temel hak ve hürriyetlerine dokunmaktadır? Bu temel hak ve hürriyetlere, istihbarat örgütlerinin hangi somut işlem veya eylemiyle müdahale edilmiştir ve bu durum yasal sınırlar içinde kalmış mıdır? (ifade özgürlüğü, haberleşme özgürlüğü, konut dokunulmazlığı, kişi dokunulmazlığı, özel hayatın gizliliği gibi). Bu soruların cevaplarını ararken temel hak ve hürriyetlerin korunmasında Almanya'da oluşan mekanizmanın emsal niteliğinde olup olmaması ele alınacaktır.

Stratejik Siber İstihbarat, Proaktif Savunma ve Hukuki Sınırlar

Yunus Nusret Şahin
Analist, Türk Hava Yolları

Siber saldırılar giderek daha karmaşık hale gelirken, yalnızca olay sonrasında harekete geçen reaktif yaklaşımlar yetersiz kalmaktadır. Müdahale sürecinin yüksek maliyetleri ve operasyonel kesintiler doğurması, önleyici güvenlik stratejilerini ön plana çıkarmaktadır. Bu çalışmada, stratejik ve proaktif siber istihbaratı birleştiren uygulanabilir bir model sunulmakta; aynı zamanda bu modelin önündeki hukuki engeller değerlendirilmektedir.

Çalışma, güncel literatür, uzman görüşleri ve önemli uluslararası vakalar ışığında geliştirilmiştir. SolarWinds ve Kaseya gibi tedarik zinciri saldırıları üzerinden tehdit aktörlerinin motivasyon, yetenek ve fırsatlarının nasıl önceden analiz edilebileceği ele alınmakta; kırmızı/mor takım testleri, saldırı simülasyonları, honeypot'lar ve karanlık ağ takibi gibi yöntemlerin güvenlik açıklarını erken tespitteki rolü tartışılmaktadır.

Türkiye'de TCK 243-244, AB'nin NIS2 Direktifi ve ABD'de CFAA gibi yasal düzenlemeler, izinsiz karşı saldırıları büyük ölçüde yasaklamakta; izinli testlerde ise kapsam, süre ve delil toplama gibi şartlar öne çıkmaktadır. Ancak bu katı çerçeve, saldırgan altyapıları hızla etkisiz hâle getirme kabiliyetini sınırlandırmakta ve özellikle kritik altyapılarda risk oluşturmaktadır. Etik açıdan orantılılık, gizlilik ve sorumlu bildirim ilkeleri ön plandadır.

Sonuç olarak, proaktif siber istihbarat teknik olarak uygulanabilir olsa da, mevcut yasal kısıtlamalar bu yaklaşımın etkisini sınırlamaktadır. Artan tehdit ortamı, bu modelin artık tercihten öte zorunluluk hâline geldiğini göstermektedir.

OTURUM A.4
SESSION A.4

- **Batı Ülkelerinde İstihbarat ve Güvenlik**
- Intelligence and Security in West

Gustavo-Diaz Matey
Doç. Dr., Madrid Complutense Üniversitesi, İspanya

John M. Nomikos
Prof. Dr., Avrupa ve Amerika Araştırmaları Enstitüsü (RIEAS), Yunanistan

Niccolò Petrelli
Dr., Roma Tre Üniversitesi, İtalya

Owen Sirrs
Prof. Dr., Montana Üniversitesi, ABD

The Spanish Perspective on National Security and Intelligence

Gustavo-Diaz Matey

Doç. Dr., Madrid Complutense Üniversitesi / İspanya

This research will provide an overview of the progress made and the functioning of the main intelligence structures of the Spanish intelligence community in the face of the internal and external risks and threats looming over our country and its immediate surroundings.

The Spanish perspective on national security and intelligence focuses on protecting the state, its citizens, and the constitutional order from both internal and external threats. Within the government, the National Security System coordinates civilian and military institutions, while the National Intelligence Center (CNI) leads the collection and analysis of strategic information as the main intelligence service. Spain prioritizes counterterrorism, organized crime, cyberattacks, and disinformation, but also internal threats against the constitutional order. It also actively cooperates with the EU, NATO, and other international partners to address global challenges. Prevention and anticipation are key pillars of our comprehensive security approach, aiming to ensure stability, resilience, and effective crisis response in an increasingly complex and interconnected world.

European Intelligence Cooperation: From the Break-up of the Yugoslavia to the Ukraine-Russia War

John M. Nomikos

Prof. Dr., Avrupa ve Amerika Araştırmaları Enstitüsü (RIEAS) / Yunanistan

The end of the Cold War created a world in which the relative stability between the two superpowers has disappeared. The cataclysmic changes that took place after 9/11 inevitably changed the face of politics in Europe and the Western world as a whole. The break- up of Yugoslavia (1991) and the Ukrainian – Russian war (2022) presented the European Union as the only entity that was required to deal with the situations in the Balkan and Central Europe and it quickly showed that it was ill- prepared for tasks of this magnitude. This article focuses on the emergence of the European Union intelligence service (EUIS) which is a prerequisite for the forthcoming European Army in the next decades.

Behind the Shield: The Evolution, Strategies, and Operations of Italy's Intelligence System

Niccolò Petrelli

Dr., Roma Tre Üniversitesi / İtalya

Since its foundation in 1949 Italy's intelligence system has evolved in response to changes in the international system, regional challenges and internal threats. Drawing on primary sources, this presentation explores the structure, strategies and operations of Italy's intelligence apparatus, as well as the interplay between intelligence agencies, policymakers and international allies and partners, from the response to domestic subversion and terrorism and regional turmoil in the Mediterranean during the Cold War, to more recent strategies against cyber threats, disinformation and industrial espionage. By analyzing successes, challenges, and adaptive measures, this presentation aims to provide a comprehensive understanding of Italy's intelligence system, its operational methodologies, and its role in shaping national policy.

The CIA's Role in Creating Middle East Intelligence Agencies

Owen Sirrs

Prof. Dr., Montana Üniversitesi / ABD

Creating and maintaining an intelligence service, including its internal security and counter-intelligence directorates, is such an inherently important act of state sovereignty that it may be surprising to learn that many intelligence services in today's world were built with the direct assistance of European colonial powers. In the Middle East, the core intelligence and security agencies of Lebanon, Syria, and the Arab Gulf states can directly trace their origins to colonial institutions. In another set of countries, namely Jordan, the Shah's Iran, Saudi Arabia, and Iraq after 2003, the most important intelligence services were created by the United States, a non-traditional colonial power. This lecture examines each of these countries in turn to understand why and how America's CIA helped them created intelligence services. We briefly assess their effectiveness in the regime protection role and whether the U.S. connection was preserved over the long term.

OTURUM B.4
SESSION B.4

- **Millî Mücadeleden Cumhuriyete İstihbarat**
- Intelligence From the War of Independence to the Republic

Sadık Fatih Torun
Doç. Dr., JSGA

Mervenur Tuzak
Öğr. Gör. Dr., Polis Akademisi

Remzi Can Uğur
Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi

Yücel Yiğit
Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Manda Yönetimleri Dönemi'nde Suriye ve Irak Ordusu: 1925 Tarihli Bir İstihbarat Raporu

Sadık Fatih Torun

Doç. Dr., JSGA

Birinci Dünya Savaşı sonrasında Osmanlı idaresinden çıkan Irak ve Suriye, Milletler Cemiyeti'nin manda sistemi çerçevesinde İngiltere ve Fransa'nın nüfuzu altına girmiştir. Böylece uzun yıllar birer vilayetimiz konumunda olan Irak ve Suriye'nin başta mali, idari ve askerî yapısı olmak üzere devlet sistemi manda yönetimleri altında yeniden şekillendirilmiştir. Yeni kurulan yönetimlerle Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren Musul ve Hatay sorunları öncelikli olmak üzere mücadelemiz devam etmiştir. Bu nedenle Suriye ve Irak'ta kurulan yeni yapı yakından izlenmiştir. Bu tebliğin konusunu da bu kapsamda Türkiye Cumhuriyeti Erkan-ı Harbiye Umumiye Riyaseti İstihbarat Şubesi tarafından 1341 (1925) tarihinde hazırlanan bir rapor oluşturmaktadır. Söz konusu rapor "Irak ve Suriye Ordusu 1" başlığıyla toplam 17 sayfa olup, kapak sayfasında "mahrem ve hizmete mahsustur" ibaresi bulunmaktadır. Raporda İngiliz ve Fransız mandası yönetiminde Irak ve Suriye ordusunun yapısı, mevcudu, kullandığı teçhizatlar gibi bilgiler dışında, nüfus ve idari yapı, mevcut karayolu ve demiryolları gibi önemli istihbarat bilgileri bulunmaktadır.

Bu tebliğde nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme metodu kullanılmıştır. Bu çalışmanın istihbarat tarihi çalışmalarına kaynak oluşturması ve alan yazınına katkı sunması beklenmektedir. Bununla birlikte bu çalışma ikili ilişkilerimizde önemli bir yer tutan Suriye ve Irak hakkında Erken Cumhuriyet Dönemi'nde istihbarat birimlerimizin çalışmalarını göstermesi ve bugün ile mukayese imkânı vermesi açısından önemlidir.

Cumhuriyetin İlk Yıllarında Polis İstihbarat Teşkilatının Kuruluşu ve Kurumsallaşma

Mervenur Tuzak

Öğr. Gör. Dr., Polis Akademisi

Osmanlı Devleti'nin son döneminde, II. Abdülhamid'in istibdat rejimiyle birlikte ortaya çıkan jurnal ve hafiye ağları, modern anlamda istihbarat faaliyetlerinin öncüsü sayılabilse de, kurumsal niteliğe sahip değildi ve bireysel sadakate dayalıydı. Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte modern, merkeziyetçi ve hukuki temellere dayalı bir devlet yapısı hedeflenmiş; bu doğrultuda güvenlik bürokrasisi yeniden şekillendirilmiş ve polis teşkilatı içinde profesyonel bir istihbarat yapılanmasının temelleri atılmıştır.

Çalışmada, dönemin arşiv belgeleri, resmi raporları ve basın-yayın organları ile birlikte akademik literatür esas alınmıştır. Özellikle Emniyet Umum Müdürlüğü'nün 1920'li yıllardaki faaliyetleri ve örgütlenmesi, polis istihbaratının kurumsallaşma sürecine ışık tutmaktadır. Bu bağlamda, Karakol Cemiyeti, Askerî Polis Teşkilatı, Tedkik Heyetleri ve Milli Emniyet Hizmetleri gibi yapılar hem iç muhalefeti hem de dış kaynaklı tehditleri izlemek ve kontrol altına almak amacıyla önemli işlevler üstlenmiştir. 1930'ların ortalarına gelindiğinde, Emniyet Teşkilatı bünyesinde kurulan Önemli İşler Müdürlüğü ile istihbarat, daha kurumsal ve hiyerarşik bir yapıya kavuşmuştur. Böylece istihbarat, yalnızca bilgi toplama ve değerlendirme süreci olmaktan çıkmış; aynı zamanda rejimin sürekliliğini güvence altına alan proaktif bir güvenlik aracı hâline gelmiştir. Sonuç olarak, Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki düzenlemeler, Osmanlı'dan devralınan tecrübelerin modern ulus-devlet anlayışıyla harmanlanmasıyla ortaya çıkmış; günümüzdeki polis istihbarat teşkilatının yapısal ve işlevsel temellerini oluşturmuştur.

Varşova'dan Ankara'ya Polonya'nın Türkiye Politikalarının İstihbarat Temelleri (1919-1923)

Remzi Can Uğur

Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi

Bildiri, Lozan Barış Konferansı ve Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanması sürecinin Polonya istihbaratındaki yansımalarını incelemeyi amaçlamaktadır. 1918'de bağımsızlığını tekrar elde ettikten sonra Polonya, tarihi düşmanları olan Almanya ve Sovyet Rusya arasında kalan jeopolitik konumunun getirdiği dezavantajı ortadan kaldırmak için, Avrupa'nın ve dünyanın çeşitli şehirlerinde siyasi ve askerî istihbarat faaliyetlerine girişmiş ve bu yolla gerek kendisine potansiyel müttefikler edinme gerekse düşmanlarına karşı bilgi edinme ve politika geliştirme amacı gütmüştür. Askerî ve diplomatik istihbarat faaliyetlerini ülkesinin "birincil savunma hattı" olarak gören Polonya, bu bağlamda eski komşusu ve dostu Türkiye ile de hızlıca irtibat kurmuş, 1919 yılında İstanbul'da diplomatik bir misyon açmanın yanı sıra askerî istihbarat birimini de görevlendirerek, Türkiye'de Millî Mücadele Dönemi boyunca gerçekleşen gelişmeleri yakından takip etmiştir.

Polonya, 1921 yılında siyasi ve askerî dengelerin Ankara Hükümeti lehine değişmesinin ardından Ankara Hükümeti ile yakınlaşma çabaları taşımaya başlamıştır. Ankara'ya gönderilen ajanlar, temsilciler ve İstanbul'da Ankara Hükümeti'nin unsurları ile bağlantı kuran Polonya istihbaratı, Varşova'nın geleceğe yönelik bir "Türkiye politikası" kurgulamasına öncülük etmiştir.

Ankara Hükümeti'nin askerî ve siyasi başarılarını yakından takip eden Polonya, 1922'de Lozan'a bir delegasyon göndermiştir. Lozan'da bulunan Polonyalı delegasyon ve Polonya Askerî İstihbaratının görevlendirdiği Yrb. Tadeusz Schaetzel, gerek konferansın genel yapısına, gerekse tarafların amaç ve yöntemlerine yönelik detaylı istihbarat çalışmaları yürütmüş ve raporları ile Varşova'yı gelişmelerle ilgili bilgilendirmiştir.

Türkiye'deki askerî ataşe ve diplomatik misyonlar ve Lozan'daki misyonun faaliyetlerine göre Türkiye'ye yönelik bir politika geliştiren Varşova, Türkiye ile bir dostluk antlaşmasının hazırlanması ve imzalanması yönünde gayretler göstermiştir. 23 Temmuz 1923'te Lozan'da imzalanan Türkiye-Polonya Dostluk Antlaşması'nın oluşumunda Polonya'nın politikalarını şekillendiren Polonya istihbarat faaliyetlerinin etkisi büyük olmuştur. Çalışma, Polonya'nın bu dönemde yürüttüğü Türkiye siyasetine istihbarat faaliyetlerinin etkisi nedir, ikili ilişkilerin diğer devletlere nazaran çok

daha hızlı kurulmasında Polonya istihbaratı rol oynamış mıdır, Türkiye-Polonya Dostluk Antlaşması'nın altyapısının kurulmasında istihbarat faaliyetleri ne derece yer edinir gibi sorularla konuya yaklaşmaktadır.

Bildiri, Polonya'daki askerî ve diplomatik arşivlerde yer alan vesikalardan istifade ederek, coğrafi olarak birbirinden uzak bu iki devletin arasındaki yakınlaşmanın nasıl, hangi şartlar ve beklentiler altında gerçekleştiğini ortaya çıkartmaya odaklanmaktadır.

Emniyet İstihbaratın MİT'in Kuruluşunda Rolü

Yücel Yiğit

Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Dünyada ve Türkiye'de güncelliğini yitirmeyecek kavramların başında istihbarat ve onun tarihi gelir. Lakin geçmişe doğru gittikçe bilgiler kısıtlı bir hal alır. Espiyonaj, kontrespiyonaj ve eylemler doğası gereği gizemli ve mahduttur. Nitekim Türk istihbaratı, XX. yüzyılın ikinci yarısına kadar modern tarzda teşkilatlanıncaya kadar bütüncül bir bilgi elde edilememiştir. Cumhuriyet devrinde kurumsallaşan Millî İstihbarat Teşkilâtının (MİT) faaliyete geçmesiyle hem istihbaratın işlevselliği artmış hem de bilgiye erişebilirlik kolaylaşmıştır.

Köklü bürokratik reformların yapıldığı Tanzimat devrinde 20 Mart 1845 tarihinde bir kolluk birimi olarak tesis edilen Osmanlı polis teşkilatı kuruluşundan itibaren istihbari faaliyet yaptığı bilinmektedir. Polisin istihbarat faaliyetlerinin kurumsallaşmayla ilgili ilk adımları İttihatçıların iktidarına denk gelmektedir. Ancak İttihatçılardan önce II. Abdülhamit saltanatında saray merkezli jurnal sisteminin yanında polisler de haber kaynağı açısından etkin bir rol oynamıştır. II. Meşrutiyet devrinde 15 Ağustos 1909 tarihinde resmen kurulan emniyet istihbaratı, uzunca süre organize olamayan, tek çatıda toplanamayan, istihbarat eğitimi alamayan insan kaynaklarından oluşan bir iç istihbarat örgütü olarak Cumhuriyet'e miras kalmıştır.

Bu çalışmanın temel amacı emniyet istihbaratının "emniyet müfettişleri ve polisler" aracılığıyla tarihsel süreçte MİT'in kuruluşuna etkilerini gözler önüne sermektir. Ayrıca incelememizde diğer istihbarat birimlerine insan kaynağı bakımından nasıl katkılar yaptığı, Polonya'ya eğitime giden emniyet müfettişlerinin MİT ile irtibatları ve istihbarat eğitimine destekleri gibi sorulara da cevap aranacaktır. Veriler, Devlet Arşivleri Başkanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğü Arşivleri'nden elde edilecektir. Yine telif eserler ve süreli yayınlardan da istifade edilecektir.

OTURUM C.4
SESSION C.4

- **İstihbaratta Kriptoloji**
- Cryptology in Intelligence

Ömer Faruk Bulut
Devdeed ZKP

Ahmet Can Çiçek
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Muhammed Ali Aydın
Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Can Balıkçı
Arş. Gör., İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü

Orhun Kara
Prof. Dr., İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü

Kübra Seyhan
Arş. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Sedat Akleylek
Prof. Dr., Tartu Üniversitesi / Estonya

Data That Can't Be Read Even if Stolen: A New Cryptographic Storage and Anonymity Model for Web 3.0

Ömer Faruk Bulut

Devdeed ZKP

In the context of Web 3.0, data is not merely stored; it is anticipated to be shareable, verifiable, and safeguarded without compromising user identity. This study examines the application of Zero Knowledge Proof (ZKP) as a dual function: both as a verification mechanism and as a cryptographic data storage model.

The algorithms developed facilitate data storage entirely independent of traditional database systems such as MySQL, NoSQL, PostgreSQL, and MongoDB. Instead, data is integrated within visual environments and secured through unique encoder-decoder structures generated for each user. In this framework, data can only be interpreted by the owner or by a specific authorized recipient, and is presented in a fragmented yet functionally decodable form.

Contrary to conventional encryption methods, this innovative approach rests on the premise that genuine security does not solely rely on preventing data theft, but rather on ensuring that any stolen data remains unintelligible. The decryption of a singular piece of information would necessitate overcoming an astronomical number of possible combinations, on the order of 4,000,000.

Furthermore, this paper discusses the implementation of this novel utilization of ZKP in secure communication systems, its role in ensuring anonymity in the event of data breaches, and its contribution to the overarching vision of Web 3.0, wherein interactions can occur without the exposure of sensitive information.

If data cannot be comprehended, it cannot be deemed stolen.

A Comparison Analysis of Cryptographic Hash Algorithms Utilized in Blockchain Platforms

Ahmet Can Çiçek
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Muhammed Ali Aydın
Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Blockchain is a decentralized and distributed digital ledger technology that provides secure and transparent stored transactions across a network of computers. Blockchain was initially introduced as the technology of the infrastructure of Bitcoin. However, its applications and use area have expanded to encompass various industries. Becoming widespread has caused criticism about security concerns and vulnerabilities. In the context of that reason, the main goal of the article present a comparative analysis of cryptographic hash algorithms utilized in blockchain platforms with improved analytic metrics. For this reason, the article focuses on establishing benchmarks for specific algorithms utilized in blockchain. In this article, the section on methodology consists of three phases, which names are Phase One, Phase Two, and Phase Three. Each of the three sections consists of four steps: research, planning, execution, and analysis of results. Phase One creates a benchmark for cryptographic hash functions using OpenSSL, which has a command such as speed that allows users to benchmark the performance of various cryptographic algorithms. The context of this phase is only focused on cryptographic hash algorithms with different input sizes such as MD5, SHA-1, SHA-256, and SHA3-256. In Phase Two, the main goal is to compare the different algorithms' hash generation rates of different input sizes. The tool known as HashCat is used in this phase. The HashCat tool can generate the hash with the power of GPU or CPU. In the scope of this phase, all metrics provided by HashCat are obtained from options of CPU. In the final phase named Phase Three, the Java Microbenchmark Harness (JMH) is utilized to produce benchmark results for hash algorithms. Hash algorithms are provided by the java.security package. JMH has several capabilities to compare the algorithm consistently. For example, hash algorithms are executed many times before the actual result operation is performed due to the Warmup annotation served by JMH. Thus, the comparison result is more consistent.

AES Şifrelemesine Yeni Bir Budanmış Farksal Saldırı

Can Balıkçı

Arş. Gör., İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü

Orhun Kara

Prof. Dr., İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü

AES (Advanced Encryption Standard–Gelişmiş Şifreleme Standardı), 2001 yılında NIST tarafından blok şifreleme algoritması standardı olarak kabul edilmiştir. Hemen hemen tüm kriptografik protokollerde gizlilik AES ile sağlanmaktadır ve bu nedenle günümüzde en yoğun kullanılan şifreleme algoritması tartışmasız AES'tir. WhatsApp'ın uçtan uca gizliliği, İnternet'te TLS güvenliği, Wi-Fi'de WPA, yeni nesil 5G protokolleri AES kullanan en bilinen kriptografik protokol örnekleri arasındadır. Ayrıca birçok askeri haberleşme kanallarında, uydu ve radar sistemlerinde veri gizliliği ve yetkilendirme gereksinimleri de AES şifrelemesi ile karşılanmaktadır.

AES, yaklaşık çeyrek asırdır literatürde yoğun kriptoanalize maruz kalmış ve tur sayısı azaltılarak zayıflatılmış sürümlerine birçok saldırı uygulanmıştır. Bu saldırıların başlıcaları budanmış farksal analiz, kesikli integral saldırıları, imkânsız farksal saldırıları, ortada buluşma (MITM) saldırıları, bay-klik saldırıları, bumerang saldırıları, sıfır-farklılık ve sıfır-ilişki saldırıları ile altuzay-dirençli saldırılardır. Günümüzde en başarılı saldırılar, Derbez vd. tarafından geliştirilen ve Demirci-Selçuk saldırısını temel alan MITM saldırılarıdır.

AES'in 5 turu için anahtardan bağımsız bir özellik kullanarak gizli anahtar ayırt edicisi oluşturma fikri, ilk olarak Sun vd. tarafından 2016 tarihli çalışmasıyla gündeme gelmiş ve aynı yıl Grassi vd.'lerinin çalışmalarıyla geliştirilmiştir. Takip eden yıllarda Grassi vd. varyans hesaplama yöntemi ile; Bao vd. ise integral ayıracı genişletmek suretiyle tek bir diyagonalin aktif olduğu açık metin çifti için 5 tur AES şifrelemesi sonrası şifreli metin çiftinde bir ters diyagonalin pasif olma olasılığını hesaplamışlardır. Ayrıca oluşturdukları 5 turluk ayırt ediciyi sömürerek 6 turluk AES'e saldırı gerçekleştirebilmişlerdir.

Bu çalışmada, literatürde yer almayan yeni bir 5 turluk AES budanmış farklar karakteristiği inşa ettik ve bu karakteristiğin olasılığını hesapladık. Bizim ayıracımız, Grassi vd. ve Bao vd. karakte-

ristiklerinden farklıdır ve çıktı çiftlerinde tek bir değil, birden fazla ters diyagonal pasifliğini içermektedir. Ayrıca karakteristiğimizin rastgelelikten sapma oranı çok daha yüksektir. Ek olarak, bu ayıracı kullanarak 6 turluk AES'e literatürde bulunmayan yeni bir saldırı geliştirdik. Karakteristiğimizin yüksek sapma oranı sayesinde, geliştirdiğimiz saldırı mevcut budanmış farksal saldırılarına kıyasla çok daha hızlıdır.

Kuantum Sonrası Kimlik Doğrulama Modeli: V2X Örnek Senaryosu

Kübra Seyhan

Arş. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Sedat Akleylek

Prof. Dr., Tartu Üniversitesi / Estonya

Araçtan-her-şeye (vehicle-to-everything-V2X) iletişimi verimliliği artıran, trafik deneyimini yönlendiren ve güvenliği sağlayan hizmetler sunması nedeniyle öne çıkmaktadır. Güvenli iletişim için açık anahtarlı kriptosistemleri (public-key cryptosystem-PKC) kullanan diğer tüm ortamlarda olduğu gibi, büyük ölçekli kuantum bilgisayarların ortaya çıkışı V2X için de güvenlik endişelerini farklı bir seviyeye taşımıştır. Özellikle, araçlar arası iletişimde bağlı araçların güvenliğini sağlamak için kullanılan eliptik eğri kriptografisi ve eliptik eğri dijital imza algoritmasına (elliptic curve digital signature algorithm-ECDSA) dayalı IEEE 1609.2 ve 1609.2.1 gibi standartlar, bu tehdidin en büyük etki alanını oluşturmaktadır. Bu çalışmada, V2X iletişimi için kuantum sonrası güvenlik gereksinimi tanımlanarak literatür çözümlerine bir bakış sunulmaktadır. V2X iletişimi özelinde araç ve altyapı kimlik doğrulamasının kuantum sonrası güvenliği için jenerik bir yaklaşımla PQC algoritmalarını temel alan kimlik doğrulama çerçevesi tanımlanmaktadır. Bu çerçevede iki faktörlü kimlik doğrulama, tekrar saldırılarına karşı dayanıklılık, bütünlük gibi ek kavramların nasıl elde edilebileceğine dair bileşen entegrasyonlarına değerlendirmeler de sunulmaktadır. Ayrıca literatürde yer alan açık problemlerden bazıları detaylandırılarak gelecek çalışmalara yön verilmektedir.

OTURUM D.4
SESSION D.4

- **İstihbaratın Özelleşmesi**
- Privatization of Intelligence

Emre Çıtak
Doç. Dr., Hitit Üniversitesi

Mert Öbek
Doktorant, Polis Akademisi

Emre Celal Taş
Genç MÜSİAD

Hazar Doğanlar
Genç MÜSİAD

İstihbarat Endüstrisi ve İstihbaratta Özelleşme: Faydalı İş Birliği mi Yoksa Kamunun Kuşatılması mı?

Emre Çıtak

Doç. Dr., Hitit Üniversitesi

Askerî ve güvenlik alanlarında yaşanan özelleşme eğilimi, zamanla istihbarat faaliyetlerine de yansımış ve ulusal güvenliğin giderek bir sektör hâline geldiğine dair tartışmaları gündeme getirmiştir. Kamu ve özel sektör arasındaki sınırların bulanıklaştığı bu yeni dönemde, gizliliğin temel ilke olduğu istihbarat alanına özel şirketlerin dâhil edilmesi, çeşitli kurumsal, hukuki ve etik soruları beraberinde getirmiştir. Bir yandan bu durum, demokratik denetim mekanizmalarının zayıflamasına ve sorumlulukların belirsizleşmesine neden olabileceği gerekçesiyle eleştirilmekte; diğer yandan ise, çağın güvenlik sorunlarının karmaşıklığı ve teknolojik gereklilikleri göz önüne alındığında, bir zorunluluk olarak değerlendirilmektedir. Bu çerçevede Özel İstihbarat Şirketleri (ÖİŞ); veri toplama, teknik analiz, izleme, açık kaynak istihbaratı ve siber güvenlik gibi alanlarda devlet kurumlarına ya doğrudan hizmet sunmakta ya da bağımsız faaliyetler yürütmektedir. Risk analizi, teknolojik taşeronluk ve kriz öngörüsü gibi konularda sağladıkları uzmanlık sayesinde, günümüz istihbarat ekosisteminde önemli bir konum elde etmişlerdir. Ancak bu durum, ticari çıkarların öncelik kazanması, denetimsiz uygulamalar, bilgi güvenliği açıkları ve taraflı analiz üretimi gibi riskleri de barındırmaktadır. Bu çalışmada, istihbaratın özelleşmesi süreci; avantajları, yapısal riskleri ve kurumsal etkileriyle birlikte değerlendirilecektir. Ayrıca özel güvenlik ve askerî şirketlerin sektördeki mevcut konumları ışığında, özel istihbarat endüstrisinin istihbaratın doğasını nasıl dönüştürdüğü sorgulanacaktır. Nihayetinde, devlet-özel sektör ilişkisinin, bir iş birliği modeli mi yoksa kamu tekeline meydan okuyan yeni bir güç dağılımı mı olduğu sorusu, çok aktörlü bir güvenlik anlayışı çerçevesinde ele alınacaktır.

Possible Implications of Offensive Actions by Private CTI Companies Against Threat Actors

Mert Öbek
Doktorant, Polis Akademisi

The proliferation of private Cyber Threat Intelligence (CTI) companies with offensive capabilities has introduced a new set of actors in cyberspace. The ones that operate beyond traditional state oversight and legal boundaries. This study aims to explore the implications of such actions by private CTI entities, particularly in cases where these companies actively engage against cyber threat actors. The objective is to assess how these actions influence threat landscapes, challenge legal frameworks, and potentially affect cybersecurity norms.

This ongoing research employs a qualitative methodology grounded in case study analysis. Primary data is derived from open-source intelligence (OSINT), including incident reports, technical analyses, public statements by CTI firms, and media coverage. Three cases involving private CTI-led offensive operations were selected for detailed examination, chosen based on their scale, visibility, and reported impact. Since it is an ongoing research, results or conclusions of the study cannot be provided.

This study contributes to the emerging literature on cyber governance and private sector intelligence by addressing a gap in existing research: the strategic and legal consequences of offensive cyber actions conducted by non-state CTI actors. While much of the current literature focuses on state-sponsored operations or defensive capabilities, this research introduces a new angle by analyzing private-sector behavior in cyberspace.

Stratejik İstihbaratın Yeni Aktörleri: Girişimciler, Startup'lar ve Savunma Ekosistemi

Emre Celal Taş
Genç MÜSİAD

Hazar Doğanlar
Genç MÜSİAD

Günümüzde stratejik istihbarat faaliyetleri yalnızca devlet kurumlarıyla sınırlı olmaktan çıkarak çok aktörlü ve çok katmanlı bir yapıya evrilmektedir. Özellikle savunma sanayii alanında faaliyet gösteren girişimciler ve startup ekosistemi, istihbaratın hem teknoloji üretiminde hem de sahadaki uygulamalarında giderek daha belirleyici bir rol üstlenmektedir.

Bu çalışma, devlet dışı ama millî reflekslerle hareket eden girişimci aktörlerin stratejik istihbarat alanındaki artan önemini ve potansiyelini incelemektedir.

Türkiye'de savunma sanayiine entegre çalışan startup'ların sayısı her geçen yıl artmakta; bu firmalar istihbarat teknolojileri, veri toplama/analizi, otonom sistemler, açık kaynak istihbaratı (OSINT) gibi alanlarda özgün çözümler geliştirmektedir. Girişimciler, klasik istihbarat birimlerine alternatif değil, tamamlayıcı bir nitelik taşıyarak esneklik, hız ve yenilikçilik gibi avantajlar sağlamaktadır. Aynı zamanda bu girişimler, Türkiye'nin savunma teknolojilerinde dışa bağımlılığını azaltmakta ve yerli-milli istihbarat altyapısının gelişimine katkı sunmaktadır.

Bu bildiride, istihbaratın özelleşmesi bağlamında startup ekosisteminin rolü, millî güvenlik politikalarıyla etkileşimi ve girişimcilik ile istihbarat arasındaki simbiyotik ilişki analiz edilmektedir. Genç MÜSİAD örneği üzerinden Türkiye'de genç girişimcilerin bu alanda nasıl daha aktif rol üstlenebileceği de tartışılacaktır. Bu bağlamda çalışma, hem akademik literatüre özgün bir katkı sunmakta hem de istihbaratın geleceğine dair yeni bir vizyon ortaya koymaktadır.

OTURUM A.5
SESSION A.5

- **Asya Ülkelerinde İstihbarat ve Güvenlik**
- Intelligence and Security in Asia

Kamarulnizam Abdullah
Prof. Dr., Malezya Kebangsaan Üniversitesi, Malezya

Ken Kotani
Prof. Dr., Nihon Üniversitesi, Japonya

Majid Mahmood
Pakistan Başbakanlık Ofisi, Pakistan

Managing Security Through Intelligence: Malaysia Experiences

Kamarulnizam Abdullah

Prof. Dr., Malezya Kebangsaan Üniversitesi, Malezya

The safeguarding of internal stability, the defence of national borders and surrounding maritime zones, and the strategic balancing of regional powers—particularly China—within the framework of ASEAN consensus represent three foundational pillars in evaluating Malaysia's national security architecture. These dimensions necessitate not only a nuanced political strategy but also the active deployment of state intelligence mechanisms. This presentation examines the historical evolution and operational contributions of Malaysia's principal intelligence agencies: the Special Branch (SB), the Defence Intelligence Staff Division (BSPP), and the Malaysian External Intelligence Organisation (MEIO). It further explores the internal and external challenges these agencies face in securing credible intelligence sources, especially amid rising global uncertainty and shifting geopolitical dynamics. Keywords: Intelligence, Malaysia's National Security, Special Branch (SB), Defence Intelligence Staff Division (BSPP), Malaysian External Intelligence Organisation (MEIO).

The Japan's National Strategy and Intelligence in the Second Abe Administration

Ken Kotani

Prof. Dr., Nihon Üniversitesi, Japonya

This presentation focuses on Japan's national security strategy formulated in the second Abe administration (2012-20) and the intelligence reform. After making a comeback as the Prime Minister in 2012, Shinzo Abe announced his plan to establish the National security strategy of 2013, which is later known as “proactive pacifism”. For realizing his strategy, Abe decided to establish the National Security Council (NSC) and National Security Secretariat (NSS) in the Cabinet Secretariat and the International Counter-Terrorism Collection Unit Japan (CTU-J), and legislate the Act on the Protection of Specially Designated Secrets (SDS Act). It can be said that the Abe’s national security policy and intelligence reform was a historical turning point for Japan’s grand strategy in the 21st centry.

National Security in Turbulent Times: A View from Pakistan

Majid Mahmood

Pakistan Başbakanlık Ofisi, Pakistan

Increasing global geopolitical turbulence is creating both opportunities and risks for middle powers like Pakistan. Pakistan is navigating myriad national security challenges amidst a changing world order and a hostile neighborhood. The nation's resolute response to internal and external threats has helped Pakistan overcome many of these challenges in our recent past. Pakistan's comprehensive national security framework forms the basis of our National Security Policy (NSP) that incorporates both traditional and non-traditional challenges. Increasing conflicts in our immediate and wider neighborhood, however, has generated new pressures that will impact our capacity to balance both traditional and non-traditional security needs. Pakistan is employing multiple strategies in security and intelligence domain to minimize regional and global dangers and to enhance our geopolitical profile. This presentation will attempt to explain national security challenges from a Pakistani perspective and broad strategies being executed serve the ultimate purpose of our national security: To ensure citizen's safety, security, dignity and prosperity.

OTURUM B.5
SESSION B.5

- **Soğuk Savaş Dönemi ve İstihbarat**
- Cold War Era and The Intelligence

Macide Başlamışlı
Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi

Adnan Bilir
Arş. Gör., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Evren Küçük
Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi

Soyalp Tamçelik
Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

12 Mart'a Giden Yol: Muhtıra Sürecine Amerikan İstihbaratından Bir Bakış

Macide Başlamışlı

Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi

12 Mart Askerî Muhtırası, Türkiye'de demokrasi gelişimi sürecinde önemli bir kırılma noktası ve aynı zamanda Soğuk Savaş Dönemi'nin uluslararası dengeleri ve istihbarat ilişkileri açısından da dikkate değer bir süreç olarak kabul edilmiştir. Türkiye'de muhtıra öncesi neredeyse toplumun her kesiminde karşılık bulmuş Amerikan karşıtı siyasi eylemler hem ABD istihbaratı hem de büyükelçiliği aracılığıyla yakından takip edilmiş ve düzenli bir şekilde rapor edilmiştir.

Dönemin belgelerinde Türkiye'deki sol hareketler, öğrenci protestoları ve Amerikan karşıtı toplumsal dinamikler, ABD tarafından dış etkiler altında gelişen Türk-Amerikan ilişkilerine zarar verebilecek potansiyele sahip tehditler olarak yorumlanmış ve bu nedenle Türk hükümetinin istikrarı sağlama adına söz konusu hareketlerle mücadele etmesi gerektiği yönünde tavsiye ve tespitler yer almıştır. Bu mücadelede Türk ordusu ise istikrar sağlayabilecek güçlü bir unsur olarak görülmüştür.

Bildiride, ABD Dışişleri Bakanlığına ait gizliliği kaldırılmış belgeler ile Merkezî İstihbarat Teşkilatı (CIA) raporları temel alınarak, muhtıra öncesi dönemde Türkiye'deki siyasi çalkantıların ABD istihbaratı tarafından nasıl değerlendirildiği ve bu değerlendirmelerin Amerikan dış politikasına yansımaları ele alınacaktır. Bildiri, ayrıca 12 Mart sonrası dönemde CIA-MİT ilişkilerinin nasıl şekillendiğini ve ABD'nin Türkiye'deki istihbarat varlığını korumak adına teknokrat hükümete nasıl yaklaştığını da tartışacaktır. Bu bağlamda çalışma, Soğuk Savaş Dönemi'nde istihbarat raporlarının yalnızca bilgi edinme değil, aynı zamanda güçlü bir dış politika belirleme aracı olarak nasıl kullanıldığını da ortaya koymaktadır.

CIA Arşiv Belgelerinde Nasırcılık ve Baas Partisi: Soğuk Savaş Dönemi'nde Arap Milliyetçiliğinin Algılanışı

Adnan Bilir

Arş. Gör., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Bu çalışma, Ortadoğu'daki siyasal dönüşümün ana katalizörlerinden olan Arap milliyetçiliğinin iki farklı yansıması olan Nasırcılık ve Baas Partisi'nin Soğuk Savaş Dönemi'nde Amerikan Merkezî Haberalma Teşkilatı (CIA) tarafından nasıl algılandığını ve değerlendirildiğini CIA'in gizliliğini kaldırdığı arşiv belgeleri üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel problemi, 1950-1970'li yıllarda Pan Arabist söylemin taşıyıcısı olan Nasırcılık ve Baas Partisi'nin Ortadoğu'daki milliyetçi ideolojiler olarak nasıl şekillendiği ve ABD'nin bu ideolojilere yönelik stratejik yaklaşımının ne doğrultuda bir dönüşüm geçirdiğidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılacaktır. Çalışma kapsamında CIA'in, 1950-1970 yılları arasındaki gizliliği kaldırılmış ve dijital ortama aktarılmış istihbarat raporları ve analizlerinden yararlanılacaktır. Bu belgeler, Soğuk Savaş Dönemi'nin en önemli mücadele sahalarından olan Ortadoğu'nun Nasırcılık ve Baas Partisi'nin, Mısır, Suriye, Irak ve diğer bölge ülkelerindeki Arap milliyetçiliğinin sosyal, siyasal, ekonomi politik, güvenlik ve dış ilişkiler bağlamında nasıl değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Çalışma, CIA'in Arap milliyetçiliğini yalnızca ideolojik olarak değil; aynı zamanda jeopolitik olarak nasıl konumlandırdığını ve bu konumlandırmalarının, ABD dış politikasına nasıl yansıdığını ortaya koymaktadır. Bu çalışma hem Arap milliyetçiliği hem de ABD'nin Ortadoğu politikalarının arka planını arşiv belgelerini merkeze alan bir bakış açısı sunmaktadır. Dahası, Arap dünyasının siyasal evrimini ABD gibi Soğuk Savaş Dönemi'nin en önemli aktörünün perspektifinden anlamaya olanak tanımaktadır.

Sovyet İstekleri Karşısında Türk Dışişleri Bakanlığının İstihbarat Faaliyetleri (1945-1946)

Evren Küçük

Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi

Türkiye, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB)'nin baskısıyla karşı karşıya kaldı. 19 Mart 1945 tarihinde SSCB Dışişleri Bakanı Vyaçeslav Molotov, Türkiye'nin Moskova Büyükelçisi Selim Sarper ile yaptığı görüşmede, 1925'te akdedilen Türk-Sovyet Dostluk ve Tarafsızlık antlaşmasının kıymetini takdir etmekle beraber, artık yeni şartlara uymadığı ve iyileştirmeye muhtaç olduğu için feshetmek istediğini bildirdi. Sovyetlere göre antlaşmanın yenilenebilmesi için yeni konjonktüre göre revize edilmeliydi. Haziran 1945'te Moskova'da Molotov, Sarper ile yaptığı diğer görüşmelerde; Türkiye'nin yeni bir ittifak antlaşması imzalamak istiyorsa SSCB'nin şu iki teklifini değerlendirmesi gerektiğini belirti: I) 1921 Moskova Antlaşmasıyla Türkiye'ye bırakılan Kars ve Ardahan'ın geri verilmesi, II) Boğazlarda Moskova'ya üs verilmesi. Molotov, Ankara Hükümeti'nin bu istekleri yerine getirmemesi durumunda yeni bir antlaşmanın imzalanmayacağını ifade etti. Sarper bu görüşmeyi Ankara'ya gönderince, Türkiye de Batılı devletlerin desteğini alabilmek için yurt dışındaki temsilcilikleri aracılığıyla istihbarat toplamaya başladı. Sovyetlerin istekleri, Londra istihbaratının da dikkatini çekmiş ve bu konuda Türkiye'nin nasıl hareket etmesi gerektiği konusunda Büyükelçi Cevat Açıkalın uyarılmıştı. İstihbarat yetkilileri konunun bir devletlerarası mesele olduğu kadar bunun bir kamuoyu meselesi olduğu ve Türkiye'nin iddialarını güçlendirecek çalışmalar yapması gerektiği vurgulanmıştı. Washington, ABD'nin Ankara Büyükelçisi Edwin Wilson'dan Ankara'daki Sovyet Büyükelçisi Sergey Vinogradov ile görüşerek, işi Türkiye'yi işgale kadar götürüp götürmeyeceklerini anlamasını istedi. Bu sırada İngiltere'nin Washington Büyükelçiliği'nde çalışan Sovyet casusu Donald Maclean, Washington-Londra-Ankara arasındaki gizli yazışmaları okuyup Moskova'ya bildirmekteydi. Wilson'un Washington'a aktardıkları ile Truman, Stalin'e taviz verildiği takdirde devamının geleceğini anlamıştı. Washington'daki KGB casusu Maclean'ın verdiği istihbarat bilgileri Moskova'nın konuyu ileri bir boyuta taşımasını engelledi. ABD ile İngiliz yetkililerinin de Türkiye'yi destekleyen açıklamaları üzerine Ankara, 22 Ağustos 1946'da Sovyet tekliflerini geri çevirdi.

Çalışmada Dışişleri Bakanlığı Türk Diplomatik Arşiv belgeleri ve anılar çerçevesinde; Sovyet istekleri konusunda nasıl bir istihbarat faaliyeti yürütüldüğü ve Londra istihbaratının Türkiye'ye katkılarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmada vaka analizi yöntemi kullanılacak ve bulgular vakalar üzerinden değerlendirilecektir.

Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilatı (CIA) Belgelerine Göre Kıbrıs'ın "Taksim Planları" ve Stratejik İstihbarat Bağlamında Politik Askerî Değerlendirmeleri

Soyalp Tamçelik

Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Kıbrıs'ta 1960 rejiminin kurulmasından sonra Rumların, tedhiş faaliyetlerini başlatarak, Kıbrıslı Türkleri Cumhuriyetin eşit ortaklığından atması, Ada'da ve bölgede kurulan dengeleri temelden sarsmıştır. Kıbrıs'ta ortaya çıkan güvenlik kaygıları yerel ve uluslararası ortamı tehdit edince, Ada'nın bölünüp bölünemeyeceği tartışmaları yeniden başlamıştır. İlkin İngiltere'nin ortaya attığı, daha sonra Türkiye'nin desteklediği Kıbrıs'ın taksim planlarını bu kez ABD gündemine almıştır. CIA belgelerine göre Kıbrıs'ın bölünme planları ilk kez 1964 yılında ortaya çıkmıştır. Yüksek gizlilik derecesiyle tanzim edilen istihbarat belgelerine göre, karar alıcılara yönelik hazırlanan bu planlar stratejik istihbarat belgeleri niteliğindedirler. Buna göre araştırmanın temel konusu, CIA planlarına göre Kıbrıs'ın bölünmesiyle ilgilidir. Araştırmanın temel amacı, Kıbrıs'ın bölünmesiyle ilgili planları sadece Türklerin yapmadığını, ABD'nin de buna ilişkin planlar hazırladığını göstermektir. Araştırmanın ana problematiği, CIA'nın Kıbrıs'la ilgili hazırladığı planların uygulanıp uygulanamadığının ve Türkiye'nin 1974 yılında belirlediği sınırlara benzeyip benzemediğinin sorgulanmasıdır. Araştırmanın temel hipotezi, Türkiye'nin 1974'te belirlediği sınırların 1964'te CIA'nın belirlediği sınırlarla birebir aynı olmasa da, sınır belirleme yönteminin aynı olduğu iddia edilmektedir. Kıbrıs'ın bölünmesine yeni değerler getirmeyi amaçlayan bu araştırma, Yapısalcı Foksiyonalist bir bakış açısıyla ele alınacaktır. Araştırmada, politik analitik unsurları ikame edilecek ve ulusal/uluslararası yapı bir arada değerlendirilecektir. Çalışma, birincil arşiv kaynaklarından ve istihbarat belgelerinden yararlanılarak betimlenecektir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analiz yöntemi uygulanacaktır. Bu amaçla Türkçe, İngilizce ve Yunanca basılı eserler haricinde CIA ve İngiliz istihbarat belgelerinden de yararlanılacaktır. Araştırmanın evreni, Kıbrıs'ta bölünme planlarıyla sınırlıdır (1964-1974). Çalışmada, bölünmenin Türkiye, Yunanistan, Kıbrıs Türk ve Rum halkaları nezdinde neye karşılık geldiği üzerinde durulacaktır. Böylece CIA'nin stratejik istihbarat belgeleri ilk kez değerlendirilecek ve buna bağlı olarak Kıbrıs'ta toplumsal bölünmenin coğrafi bölünmeyle sonuçlandığı gösterilecektir.

Araştırma, iki bölümden oluşacaktır. İlk bölümde, Kıbrıs Türk ve Rum nüfusunun birbirinden ayrılmasının sosyal ve ekonomik, ikinci bölümde ise Ada'nın coğrafi olarak bölünmesinin politik maliyeti analiz edilecektir. Sonuç bölümünde ise konuyla ilgili elde edilen veriler değerlendirilecektir.

OTURUM C.5
SESSION C.5

- **Otonom Savunma ve İstihbarat**
- Autonomous Defense and Intelligence

Barış Genç
Öğr. Gör., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Egemen Türkgenci
TOBB ETÜ
Yusuf Kartal
Dr., TUSAŞ
Coşku Kasnakoğlu
Prof. Dr., TOBB ETÜ

Uğurhan Kutbay
Doç. Dr., Gazi Üniversitesi
Emre Ünay
Karakamlar Havacılık ve Savunma Sanayi A.Ş.
Cenk Yıldırım
Karakamlar Havacılık ve Savunma Sanayi A.Ş.

A Model Proposal Based on the Integration of RFID and Big Data Processing Architectures in Intelligence Activity Processes

Barış Genç
Öğr. Gör., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Intelligence collection methods are advancing in parallel with technological innovations. Radio Frequency Identification (RFID) technology presents considerable potential within intelligence processes due to its data production capabilities concerning individuals, materials, and locations. It is posited that the analysis of diverse high-volume data sets derived from RFID systems, along with their transformation into actionable insights, will significantly enhance intelligence operations. To facilitate expedited, continuous, and multi-dimensional data processing, there is a pressing need to develop integrated approaches utilizing big data architectures.

This study introduces a model that integrates RFID data with established big data processing frameworks. Various scenarios involving the application of RFID in intelligence data collection are examined, and a system architecture model that is compatible with prominent big data technologies, including Kafka, Spark, and Apache Hadoop, is proposed. The model underscores the real-time collection of data acquired from RFID readers via sensor systems and the essential filtering and analytical processes necessary for preparing this data for incorporation into decision support systems.

The objective of the proposed model is to reinforce the theoretical infrastructure of intelligence and data science while also providing practical applications. It is emphasized that RFID technology can be effectively utilized in the production of strategic intelligence. The model is designed to be adaptable across various domains within intelligence, benefiting from open-source software and its modular configuration. While existing literature has predominantly focused on the intersection of RFID and big data in commercial applications, this study aims to contribute to the intelligence process by approaching the subject from a national security and intelligence perspective.

Dron Tehditlerine Yönelik Adaptif Formasyon Tabanlı Kinetik Anti-Dron Sürü Sistemi

Egemen Türkgenci
TOBB ETÜ

Yusuf Kartal
Dr., TUSAŞ

Coşku Kasnakoğlu
Prof. Dr., TOBB ETÜ

Günümüzde dron sistemleri MEMS (Mikro-Elektro-Mekanik Sistemler) tabanlı sensörlerin gelişmesi, açık kaynaklı yazılım projelerinin ivme kazanması ve elektronik bileşenlerin seri üretimi sayesinde çok daha erişilebilir hâle gelmiştir. Bu gelişmeler sonucunda dron sistemleri askerî alanda yaygınlaşmış ve ordu doktrinlerinde yer almaya başlamıştır. Özellikle son zamanlarda Ukrayna-Rusya Savaşı olmak üzere birçok modern harp sahasında dronların beklenmedik ölçüde etkili olduğu görülmektedir. Ukrayna ordusu, sınırlı topçu bataryası sayısını mühimmat bırakabilen veya kendini imha edebilen dronlarla telafi ederek önemli başarılara ulaşmıştır. Rus ordusu ise yüksek üretim kapasitesini kullanarak çok sayıda dron ile Ukrayna'nın savunma hatları hakkında veri toplamış ve bu hatları dronlar tarafından kullanılan mühimmatlar ile yıpratmıştır. Düzenli orduların yanı sıra, dron sistemleri devlet dışı aktörler tarafından da benzer şekilde kullanılmaktadır. Terör örgütleri, özellikle Çin'den temin ettikleri dronları ucuz kameralar, sensörler ve mühimmatlarla donatarak devletlere karşı aktif biçimde kullanmaya başlamıştır. Böylece savunulması gereken tesis veya birlikler, ucuz ve harcanabilir dron sürüleri tarafından tehdit edilmektedir. Tehdit oluşturan platform sayısının yüksek olması, fiber-optik kablo kullanımıyla elektronik harp önlemlerinin sınırlandırılması ve mevcut savunma sistemlerinin yüksek maliyeti, kinetik yöntemlerle tehdit platformlarına müdahale edebilen ve çok sayıda düşman dronunu aynı anda etkisizleştirebilen maliyet-etkin sistemlere duyulan ihtiyacı ortaya çıkartmıştır. Bu ihtiyaca cevap olarak, hava savunma bataryaları, havalimanları gibi unsurlar ile entegre çalışabilen ve tehdit dronları kinetik yollarla etkisiz hâle getirebilecek bir dron sürüsü önerilmektedir.

Önerilen sürü sistemi yaklaşan düşman dronlara iki aşamada müdahale eder: (1) dronlar, uzlaşma protokolleriyle aralarında formasyon oluşturur ve düşman dron sürüsüne doğru hareket eder; (2) hedefe yaklaştıklarında düşman dron konumlarına göre bölünerek en uygun pozisyona geçerler ve hedeflerin imhasını gerçekleştirirler. Dronların düşman platformlarına göre bu şekilde konumlanması, güncel savunma sistemlerinde kullanılan orantısal navigasyon gibi güdüm algoritmalarında karşılaşılan hedef aşımı gibi sorunların etkisini azaltmakta ve hedef imha olasılığını artırmaktadır. Önerilen sistem, MATLAB aracılığı ile modellenmiştir ve çeşitli senaryolarda test edilmiştir. Sistemin düşman sürüye müdahale zamanı ve başarı oranı analiz edilmiştir.

Küresel Konumlama Sistemleri Olmaksızın İstihbarat Operasyonları için MEMS Tabanlı Ataletsel Navigasyon Sistemi

Uğurhan Kutbay
Doç. Dr., Gazi Üniversitesi

Emre Ünay
Karakamlar Havacılık ve Savunma Sanayi A.Ş.

Cenk Yıldırım
Karakamlar Havacılık ve Savunma Sanayi A.Ş.

Günümüz istihbarat operasyonlarında hassas konum ve yönelim bilgisine olan ihtiyaç giderek artarken, geleneksel GPS sistemlerinin sinyal karartma, aldatma ve erişim engellemelerine karşı zafiyetleri öne çıkmaktadır. Bu çalışma, düşük güçlü, taşınabilir ve küresel konumlama sistemlerinden bağımsız bir konumlama çözümü sunmak amacıyla geliştirilmiş mikro elektro-mekanik sistemler (MEMS) tabanlı bir Ataletsel Navigasyon Sistemini (ANS) tanıtmaktadır. Geliştirilen sistem, 3-eksenli ivmeölçer, jiroskop ve manyetometre bileşenlerinden gelen verileri birleştirerek gerçek zamanlı yönelim ve konum tahmini yapmaktadır. Sensör füzyonu için genişletilmiş Kalman filtreleme ve adaptif filtreleme yaklaşımları kullanılmıştır. Sistemin farklı hareket senaryolarındaki hata sapmaları ve uzun vadeli konum sürüklenmesi de ayrıca analiz edilmiştir. Özellikle GPS erişiminin mümkün olmadığı veya GPS baskılama ve karıştırma düşman sinyallerinin etkin olduğu alanlarda, sıcaklık kalibrasyonu yapıldığında < ±5% (100 metre başına ±5 metre) konum doğruluğunda mutlak konum verisi sağladığı saha testlerinde gözlenmiştir. Sistemin mobil izleme, düşük profilli hedef takibi ve sinyal istihbaratı (SIGINT) operasyonlarında kullanılabilirliğini ortaya koymuştur. Boyut, güç tüketimi ve sinyal sessizliği açısından avantaj sağlayan bu yapı, taktik saha operasyonlarında operatörlerin konum bilgisini merkeze iletmeden hassas şekilde sürdürebilmelerine olanak tanımaktadır. Çalışma, gelecekte yapay zekâ destekli rota tahmini ve ortam farkındalığı için temel bir INS altyapısı sunacağı öngörülmektedir.

Hedef Paylaşım Tabanlı Kinetik Anti-Dron Sürü Sistemi

Egemen Türkgenci
TOBB ETÜ

Yusuf Kartal
Dr., TUSAŞ

Coşku Kasnakoğlu
Prof. Dr., TOBB ETÜ

Dronların yaygınlaşması, düzenli orduların yanı sıra devlet dışı aktörlerin de bu teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmasına olanak sağlamıştır. Devlet dışı aktörler, kolayca temin ettikleri dronları kameralar, sensörler ve mühimmatlarla donatarak devlet unsurlarına karşı, hem istihbarat toplama hem de saldırı düzenleme amacıyla aktif olarak kullanmaktadır. Açık kaynaklı kontrol yazılımları ve düşük maliyetli donanımlar kullanımı sayesinde bu aktörler, geliştirdikleri dronların sayısını yüksek tutabilmektedir. Devlet dışı aktörler, bu sayısal üstünlüğü stratejik bir avantaja dönüştürmek amacıyla, özellikle sürü teknolojileri üzerinde yoğun çalışmalar yürütmektedir. Geliştirdikleri dronları koordineli sürüler halinde kullanarak, konvansiyonel ordularda bulunan sofistike hava savunma sistemlerinin kabiliyetlerini aşmayı ve bu sistemleri etkisiz hale getirmeyi başarmaktadırlar. Bu gelişmenin çarpıcı bir örneği, 2019 yılında Suudi Arabistan'da yaşanmıştır. Husiler tarafından gerçekleştirilen koordineli bir dron saldırısında, Aramco'ya ait petrol rafinerileri hedef alınmış ve tesislerde ciddi hasar meydana gelmiştir. Rafinerilerde bulunan Skyhunter ve Patriot hava savunma sistemleri, bu dron saldırısını önlemede yetersiz kalmıştır. Bu durum, stratejik tesisleri ve askerî birlikleri, düşük maliyetli ve feda edilebilir dron sürülerinin tehdidi altına sokmaktadır.

Gelişmeler göz önünde bulundurulduğunda, dron sürülerine etkili bir şekilde müdahale edebilecek ve tehdidin vereceği zararı minimum düzeye indirecek bir savunma sistemine ihtiyaç duyulmaktadır. Buna karşılık olarak, kritik devlet altyapılarıyla entegre şekilde çalışabilen, tehdidin niteliklerinin analizi aracılığı ile hedef paylaşımı yapabilen ve tehdit oluşturan dronları kinetik yöntemlerle etkisiz hâle getirebilen bir dron sürüsü savunma sistemi önerilmektedir. Önerilen sistem, tehdit dronlarının konum, hız ve tahmini müdahale süresi gibi parametrelerini değerlendiren bir maliyet

fonksiyonu kullanmaktadır. Maliyet fonksiyonu her bir tehdit dron için hesaplanmaktadır. Hesaplanan maliyetlere göre önerilen sistemin bünyesindeki her drona müdahale etmesi için bir düşman dron atanır. Bu sayede tehdit unsuru olan dronlar savunma dronları tarafından etkin biçimde paylaşılmakta ve tehdide verimli bir müdahale sağlanmaktadır. Önerilen sistem, MATLAB aracılığı ile modellenmiştir ve etkinlik analizi yapılmıştır. Bunun ile beraber çeşitli senaryolarda test edilmiştir. Önerilen Sistemin düşman sürü dronlara karşı gösterdiği başarı değerlendirilmiştir.

OTURUM D.5
SESSION D.5

- **İstihbarat ve Sanat**
- Intelligence and Art

Ahmet Albayrak
Prof. Dr., T. C. Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu

Rahmi Aydemir
İstanbul Aydın Üniversitesi

Suzan Duygu Erişti
Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi

Burhan Yılmaz
Prof. Dr., Düzce Üniversitesi

Sanat ve İstihbarat: Kültürel Stratejiler, Görsel Kod Savaşları

Ahmet Albayrak

Prof. Dr., T. C. Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu

Bu bildiri, sanat ile istihbarat arasındaki bağı tarih boyunca izleyerek çok katmanlı sürekliliği araştırır. Tarih boyunca sanatçılar yaratıcı kişiler olmakla birlikte, gözlemci, temsilci, arşivci, stratejik bilgi üreticileri olarak da konumlanırlar. Fransa'da J. L. David'in ve J. P. Prudhon'un sanatı ve Delacroix'in diplomatik görevlerle eş zamanlı yürüttüğü istihbaratlar, oryantalist üretimler, sanatın doğrudan siyasi temsil ve kültürel diplomasi aracı olarak işlediğini gösterir. Çin'de Song ve Ming hanedanlıklarında çalışan ressamlar, doğa, tarım ve nüfus yapısına ilişkin bilgi üretirken; İran'daki minyatürcüler saray merkezli epistemolojik sistemdedir. Osmanlı'daki sefer güzergâhlarının minyatürleri, tören protokollerinin minyatürlerle kayıt altına alınması veya Siyah Kalem'in figürleri, kültürel istihbarat değerine sahiptir. Erken Cumhuriyet döneminde Avrupa'ya gönderilen ve Anadolu'da görevlendirilen sanatçılar, sadece gözlemci sanatçı değil temsil rejimi kurucusu gibi bir işlevdedir. Yurt Gezileri kapsamındaki eserler, devletin estetikle inşa edilen iç istihbarat haritaları sayılır. 20. yüzyılda görsel rejimler açıkça istihbarat konusuna evrilir. Nazi Almanyası'nda düzenlenen "Entartete Kunst" (Dejenere Sanat) sergisi, modernist estetiğe karşı kültürel hamle olarak okunur. Sovyetler Birliği'nde yeraltı sanat hareketleri KGB tarafından izlenir; Vereshchagin savaş/sömürge bölgelerinde sanatıyla görsel istihbarat da sağlar. Soğuk Savaş, sanatın istihbaratın hizmetine sokulduğu esas süreçtir. Kozloff'un ünlü makalesi, sanatın CIA destekli işlevini sunarken; Saunders'ın yazıları ve "Modern Sanat CIA Silahıydı" gibi kaynaklar süreci örnekler. Rosler'in "If It's Too Bad to Be True, It Could Be DISINFORMATION" adlı yapıtı ise istihbaratı direkt çağdaş sanat nesnesi yapar. 1990'larda Young British Artists hareketi, Thatcher sonrası neoliberal dönüşümün kültürel taşıyıcısı olarak bilinir. Saatchi'nin piyasa yönelimli müdahaleleri, Blair hükümetinin "Cool Britannia" stratejisi, sanatın ulusal imaj üretimi, dış güvenlik estetiğiyle ilgilidir. Günümüzde yapay zekâ temelli sanat üretimleriyle veri toplama, algoritmik estetik ve ulusötesi vakıf sistemleri göze çarpar. Soros'un Açık Toplum Vakfı gibi benzer ağlar, küratöryel ve istihbari kararlarla biçimlenen kültüralizm, hegemonya sistemlerine dönüşmektedir. Sanatın, yine gösteren değil; gözetleyen, düzenleyen ve kodlayan panoptik istihbari yönü hissedilir. Bildiri, kültürel kod savaşlarının estetik haritalarını açığa çıkarmayı hedeflemektedir.

Sanat, İstihbarat ve Güç: İş Birliğinin Anatomisi

Rahmi Aydemir
İstanbul Aydın Üniversitesi

Sanat, estetik bir etkinlik olarak kültürel aktarım gibi konulara odaklansa da tarih boyunca istihbarat faaliyetleri için hem araç hem de veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Bilgi üretiminde hem örtük hem de açık anlamlar taşıyarak istihbarat süreçlerine içerik sağlamış, istihbarat ise sanat yoluyla kendine dolaylı etki alanları yaratmıştır. Bu çalışma, sanat ve istihbarat arasındaki tarihsel ve işlevsel ilişkinin nasıl şekillendiği ve iki alanın bilgi üretimi süreçlerindeki kesişimini mercek altına almaktadır.

Çalışmada nitel yöntem benimsenerek, tarihsel belgeler, literatür taraması ve vaka analizleri üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır. Özellikle Soğuk Savaş döneminde sanatın politik araç olarak kullanımı (Saunders, 1999) ve sanatçıların dolaylı istihbarat toplama faaliyetleri de incelenmiştir. Ayrıca sanatın kitle psikolojisini ve toplumsal ruh halini yansıtması üzerinden istihbarat analizine sunduğu katkılar tartışılmıştır (Warner, 2002).

Çalışmanın bulguları, sanat ve istihbaratın yalnızca araçsal değil, aynı zamanda epistemolojik bir ortaklık içinde olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bildiri, sanat ve istihbarat kesişimine dair literatürdeki sınırlı tartışmalara katkı sunarak, iki alan arasında bilgi üretimi, temsil ve manipülasyon bağlamında daha kapsamlı bir bakış açısı geliştirilmesine öncülük etmeyi amaçlamaktadır.

Sanatın Toplumsal İdeoloji Yapılandırmaya Dayalı Görsel Pedagojik ve Andragojik Etkileri ve Ulusal Güvenlikte Görsel İletiler

Suzan Duygu Erişti

Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi

Sanatın toplumsal ideolojilerin inşa edilmesindeki rolü, görsel pedagojik ve andragojik bağlamda karşımıza çıkmaktadır. Bu yapısal ve stratejik süreç görsel iletilerin ulusal güvenlik politikaları içindeki stratejik konumunu ve önemini tartışmaya açmaktadır. Sanat estetik bir ifade süreci olmanın ötesinde toplumsal bir yansıtma biçimidir. Kimi zaman tarihin farklı dönemlerinde ideolojik bir inşaa aracı haline gelmiş kimi zaman da görseller pedagojik ve andragojik bir eğitim yapısı çerçevesinde çocukları, gençleri ve yetişkinleri manipüle etme gücün ortaya koymuştur. Sanatsal ifade zaman zaman toplumsal güvenliğin tesisinde işe koşulmakta iken zaman zaman da yok etmek üzerine çok katmanlı kurgusal bir yapı ile güçlü bir ileti yapısı oluşturmaktadır. Bu çok katmanlı yapıyı çözümlenebilir hale getirmek görsel pedagojik ve andragojik eğitsel yaklaşımlarla olasıdır.

Görsel pedagoji, görselliğin artan etkisinin toplumsal yaşayışa yerleştiği, giderek arttığı ve anlamların kurgusal olarak yapılandırılma olasılıklarının var olduğu bir dönemde görselliği anlamlandırmada eleştirisel düşünme becerisi yapılandırma, rizomatik ya da bağlamsal ilişkiler kurma, etnografik süreçleri sorgulama, görsel ve ideoloji arasındaki ilişkiyi sorgulama, manipülasyon ve sentetik medya unsurlarını analiz etme gibi sıralanabilecek birçok yeterliği içermektedir. Görsel iletinin türü ne olursa olsun kurgulanmış bir görsel ileti bireylerin anlamlandırma süreçleri ve düzeylerinde sistematik etkiler oluşturma gücüne sahiptir.

Görsel iletiler medya ve sanat yoluyla ideolojik olarak yapılandırılmış ve tarihsel olarak daima ideolojik mesajlar taşımıştır. Rönesans dönemindeki dini ideolojiden propaganda afişlerine, modern kamusal sanat projelerinden dijital görsel ileti kampanyalarına kadar sanat, toplumsal bilinç inşasında etkili bir rol oynamıştır. Gerek resmî kurumlar tarafından desteklenen gerekse sivil topluma ait görsel iletiler ideolojik anlamlar yükleme, norm inşa etme ve çatışmalı toplumsal meseleleri yeniden şekillendirme potansiyeline sahiptir. Çalışmada sanatın görsel ideolojik bir dinamik olarak kullanımını ve ulusal güvenlik stratejilerindeki yerini katmanlı bir bakışla ortaya koymak hedeflenmektedir. Bu bağlamda görsel pedagojik ve andragojik çerçevede bireylerin ideolojik farkındalığını artırmanın önemine değinilmektedir.

CIA ve Soyut Dışa Vurumcu Resim Akımı Örneği Üzerinden Sanat ve İstihbarat Faaliyetleri

Burhan Yılmaz

Prof. Dr., Düzce Üniversitesi

Sanatın gerçeklikle ilişkisi çok yönlüdür. Günlük hayatta gerçekleşen olaylar sanatın da başlıca konusudur. Sanatın gerçeklikle ilişkili en belirgin yönü, gerçek bilgileri sanatçının bireysel gözünden yansıtmasıdır. Bu durumda sanat açısından gerçeklik manipüle edilebilir, değiştirilebilir, olduğundan farklı olarak sunulabilir bir alandır. Sanatın bu yönü çeşitli dönemlerde istihbarat kurumları tarafından çeşitli faaliyetlerde kullanılmıştır. Bu konuda en bilinen örneklerden biri Holywood yapımı filmlerin özel olarak çeşitli uluslararası konularda algı yönetimine sahip olduğu gerçeğidir. Bu araştırmada, modern dönemde istihbarat kurumlarının modern sanatı bir araç olarak kullanması bir araştırma problemi olarak seçilmiştir. Bu araştırma için gerekli yöntemlerden biri literatür tarama yöntemi olarak belirlenmiştir. Yararlanılacak diğer araştırma yöntemleri nitel araştırma yöntemi ve sanat eseri ve sanat etkinliği analizi yöntemi olarak belirlenmiştir. Bilindiği gibi Amerikan soyut resim sanatı 1950'li yıllarda ortaya çıkmıştır. Avrupa Sanatının disipliner yaklaşımı karşısında ve özellikle Sovyetler Birliğinin toplumcu gerçekçi üsluptaki sanatının karşısında bir Amerikan soyut resmi bir özgürlük alanı gibi sunulmuştur. Bu soyut dışa vurumculuk akımı sanatçıları Jackson Pollock, Robert Motherwell, Willem de Kooning ve Mark Rothko'nun eserlerini özellikle desteklediği bilinmektedir. Bu destekleri, sanatçıların düşüncelerini onaylamasalar da sanatçıların ilişkilerini kullanmak amacıyla da yaptıkları bilinmektedir. Diğer yandan günümüzde de Arap coğrafyasındaki ülkelerde, Ukrayna ve Orta Asya'daki çeşitli ülkelerde çağdaş sanat faaliyetlerinin derin politik süreçleri yönlendirmede kullanıldığı görülmektedir. Bu bilgilerden hareketle, sanat ile ilişkili bir takım istihbarat faaliyetlerinin varlığı araştırılacak ve bu alana özgün katkı sunması sağlanacaktır.

OTURUM A.6
SESSION A.6

- **Orta Doğu ve Afrika Ülkelerinde İstihbarat ve Güvenlik**
- Intelligence and Security in Middle East and Africa

Evanilde Rofina Alfiado
Doktorant, Polis Akademisi

Abdullah Babood
Prof. Dr., Waseda Üniversitesi, Japonya

Tunç Demirtaş
Ar. Gör. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi

Dries Putter
Dr., Stellenbosch Üniversitesi, Güney Afrika Cumhuriyeti

Assessing the Role and Limitations of Mozambican Intelligence in Countering Terrorism: The Case of Cabo Delgado

Evanilde Rofina Alfiado

Doktorant, Polis Akademisi

This study examines the role and limitations of Mozambican intelligence services in combating terrorism in Cabo Delgado. Cabo Delgado is a province in the northern Mozambique region that has been facing an escalating terrorism violence since 2017. The central research problem seeks to understand the operational limitations that have hindered Mozambican intelligence services in detecting and disrupting terrorist networks in Cabo Delgado. A qualitative research methodology is adopted, drawing on official reports, international organization documents, academic literature, policy analyses, and credible media sources. The study also analyzes regional security cooperation and foreign intelligence partnerships to understand Mozambique's evolving counterterrorism strategy. Findings reveal that Mozambican intelligence has provided tactical support to military operations and enhanced intelligence-sharing with external actors such as Rwanda, the SADC mission, and the United States. However, Mozambican intelligence services have faced persistent challenges in gathering actionable intelligence, identifying key terrorist actors, and anticipating attacks. On the scope of this research, the root of the problem lies in its operational limitations such as lack of surveillance infrastructure, logistical difficulties, insufficient human intelligence to address terrorism, and limited presence in remote rural areas where insurgents operate. This study makes an original contribution to the literature by providing a focused case study of an underexplored national intelligence system in Sub-Saharan Africa. By focusing on the operational level, this research identifies specific, actionable weaknesses that could help the Mozambican Intelligence to overcome its operational limitations regarding counterterrorism efforts.

Gulf Security and Intelligence

Abdullah Babood

Prof. Dr., Waseda Üniversitesi, Japonya

The Gulf region faces evolving security challenges that demand adaptive intelligence strategies. From terrorism and maritime threats to cyber risks and geopolitical competition, safeguarding the Gulf requires a comprehensive and cooperative approach. The recent attacks on Qatar have highlighted the challenges. This speech will examine how Gulf states can strengthen defence, intelligence capabilities, foster inter-agency trust, and leverage advanced technologies. It will also highlight the balance between robust security and sustainable development, underscoring the Gulf's pivotal role in global stability.

Somali'de İstihbarat ve Devlet İnşası: NISA'nın Kurumsallaşması, Amniyat'la Mücadele ve Bölgesel Güvenlik Ağları

Tunç Demirtaş

Ar. Gör. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi

Bu çalışma, Afrika Boynuzunda yer alan Somali örneğinden hareketle, devlet inşası süreçlerinde istihbarat kurumlarının rolünü çok boyutlu olarak incelemektedir. Çalışmanın temel amacı, Somali'nin tarihsel, siyasal ve bölgesel bağlamda gelişen istihbarat yapılanmasını analiz ederek hem iç güvenlik mimarisine hem de bölgesel güvenlik iş birliklerine katkı sağlayabilecek stratejik yönelimleri ortaya koymaktır.

Çalışmada "Somali'nin mevcut istihbarat yapılanması hem devlet kapasitesi hem de bölgesel güvenliğe katkı sunabilecek şekilde nasıl dönüştürülebilir?" sorusuna cevap aranmaktadır. Çalışmanın yöntemi olarak ise tarihsel analiz, kurum incelemesi ve bölgesel güvenlik teorileri bir arada kullanılmıştır. Somali'nin Siyad Barre döneminden günümüze istihbarat kurumlarının geçirdiği dönüşüm, Türkiye, ABD, Katar ve AUSSOM gibi aktörlerin etkisi ve iç siyasette istihbaratın oynadığı rol ele alınmıştır. Kavramsal çerçevede güvenlik sektörü reformu, istihbaratın sivil denetimi ve Barry Buzan'ın bölgesel güvenlik kompleksleri teorisinden faydalanılmıştır.

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular, bu durumun ülkedeki güvenlik sorunları ile temelden ilişkilendirildiği bilinmektedir. Yine de Somali'nin özellikle bölgesel veri paylaşımı ve deniz güvenliği gibi alanlarda stratejik bir aktör haline gelme potansiyeli dikkat çekmektedir. Ayrıca IGAD çatısı altında bölgesel istihbarat iş birliklerinin geliştirilmesi, NISA'nın anayasal çerçevede kurumsallaştırılması ve ulusal güvenlik stratejisinin sivilleştirilmesi temel öneriler arasında yer almaktadır. Çalışmada sonuç olarak, Somali örneği üzerinden Afrika'daki kırılgan devletler için etik, hesap verebilir ve stratejik derinliği olan istihbarat modelleri geliştirmek mümkündür.

Addressing Grey Zone Challenges: An Analysis of South Africa's 2025 National Security Strategy

Dries Putter

Dr., Stellenbosch Üniversitesi, Güney Afrika Cumhuriyeti

Internationally, grey zone threats—marked by ambiguous, coercive tactics below traditional armed conflict thresholds—pose serious risks to national stability and governance The presentation examines grey zone threats and evaluates how effectively South Africa's National Security Strategy 2025 (SANSS2025) addresses these complex challenges. This analysis aims to provide critical insights into policy effectiveness in contemporary security environments. The analysis highlights key manifestations of grey zone activities, such as hybrid warfare, disinformation, and illicit influence operations. It systematically reviews SANSS2025's approach to grey zone-related threats, assessing the clarity of its conceptual framework and the adequacy of the SANSS2025 as a strategic framework for national security and thus resilience. By comparing theoretical perspectives with the strategy's content, the study identifies strengths, gaps, and areas for improvement. The presentation concludes with recommendations to enhance South Africa's security framework, ensuring it remains resilient and adaptive against evolving grey zone threats.

OTURUM B.6
SESSION B.6

- **Biyografi Gözüyle İstihbarat Tarihi**
- Intelligence in Biographical Context

Cavid Qasimov
Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Gökçe Yükselen Peler
Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi

Hüseyin Şeyhanlıoğlu
Prof. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Nurullah Koltaş
Prof. Dr., Trakya Üniversitesi

Doğu Anadolu'da Bir Rus İstihbaratçı: Richard Termen

Cavid Qasimov
Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Richard Termen, XX. yüzyılın başlarında Çarlık Rusya'nın Osmanlı Devleti'nin Doğu Anadolu topraklarında istihbarat faaliyetleri yürüten en önemli bir devlet adamıdır. Kendisi 1905'te Çarlık Rusya'nın Van şehrinde bulunan Konsolosluğuna yardımcı olarak atanmış ve bu görevine 1908 yılına kadar devam etmiştir. Termen, Doğu Anadolu'nun Van, Bitlis ve Erzurum Vilayetleri 'ne bağlı çeşitli kasaba ve köylerde bizzat gezilerde bulunmuştur. Bu gezilere bilimsel ve etnografı süsü veren Termen aslında bu vilayetlere yaşayan Ermeni, Süryani ve Kütler arasında nabız yoklaması yapmıştır. Termen, yaklaşmakta olan Cihan Savaşı öncesi Doğu Anadolu'da yaşayan Ermeni, Süryani ve Kürt aşiretlerinin Çarlık Rusya'nın safında yer alması konusunda çok önemli istihbarat raporları hazırlamıştır. Raporlar Çarlık Rusya askerî yetkilileri tarafından çok önemsenmiş ve Birinci Dünya Savaşı sırasında Doğu Anadolu'da uygulamaya konulmuştur.

Genel olarak XIX. yüzyılın sonu XX. yüzyılın başları Doğu Anadolu'da Çarlık Rusya'nın Osmanlı Devleti'ne karşı yaptığı istihbarat faaliyetleri çok kapsamlı bir şekilde araştırılmamıştır. Bu bakımdan Richard Termen örneğinde bu konunun araştırılması çalışmanın problemi konusunda en önemli hedeflerden biridir.

Genel olarak çalışmamızda Richard Termen'in 1910 yılında Tiflis şehrinde yayınlamış olduğu raporlardaki bilgiler esas alınacaktır. Bununla beraber Richard Termen'in Doğu Anadolu'daki faaliyeti ile ilgili dönemin Osmanlı belgeleri de irdelenecektir.

Richard Termen'in Doğu Anadolu'daki istihbarat faaliyetleri konusunda sunulan bildiri tarihsel anlamda bilim camiasının önüne çok önemli bulgular koymaktadır. Bulgular Doğu Anadolu'da Osmanlı Devleti'ne karşı çıkan olayların büyük devletlerin ve özellikle de Çarlık Rusya'nın siyasi maksatlarına ulaşmak için bir araç olarak kullanmasını kanıtlıyor. Dolayısıyla, bu bulgular ışığında Çarlık Rusya'nın Osmanlı Devleti üzerindeki siyasi hedefleri konusunda akademik çalışmalara zemin oluşturacaktır.

Osmanlı Kıbrısı'nda Bir Papalık Casusu: Giralomo Dandini

Gökçe Yükselen Peler

Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi

Perugia'da bir ilahiyat profesörü olan Giralomo Dandini, 1596 yılında, Lübnan Marunilerinin durumunu teftiş etmek üzere Papalık tarafından elçi olarak gönderilmiştir. Yol üzerinde Kıbrıs'a uğrayan Dandini, Limasol'dan adaya çıkmış, Larnaka ve Lefkoşa'yı da ziyaret etmiştir. Bir ay kadar adada kaldıktan sonra Trablusşam'a gitmek üzere adadan ayılmıştır. 1597 yılının mart ayında Larnaka'ya tekrar gelmiş ve bir ay daha kalmıştır. Dandini'nin bu ikinci ziyareti esnasında, Türklere karşı tertip düzenlemek iddiası ile adadaki Osmanlı yöneticileri tarafından gözaltına alındığına ve İtalyan bir tüccarın yardımıyla gözaltından kurtulup adadan kaçtığına dair kayıtlar mevcuttur. Kıbrıs'tan ayrıldıktan altmış yıl sonra, Dandini'nin raporu Missione apotolica al patriarca e Maroniti del monte Libono adıyla Cesena'da yayımlanmıştır. Dandini, 1596-1597 yıllarında adada mevcut olan 12.000-13.000 Türk'ün büyük çoğunluğunun kılıçtan geçirilmemek için din değiştiren Latin dönmelerden ibaret olduğunu ve adaya gerçekleştirilecek bir Haçlı Seferi esnasında isyan etmeye hazır olduklarını iddia etmiştir. Giralomo Dandini'nin verdiği bu bilgiler, Osmanlı arşiv belgeleri ile örtüşmemektedir. Çok açıktır ki Dandini, Avrupa ve bilhassa Papalık kamuoyu için gerçeklerden uzak bir istihbari bilgi üretmiştir. Giralomo Dandini, Batı ve Rum/Yunan alan yazınında bilinmekle birlikte, Türk alan yazınında bilinmeyen bir şahsiyettir. Dandini'nin iddiası Batı alan yazınında büyük bir tartışma konusudur. Bu bildirinin problemini de Dandini'nin bu iddiası teşkil etmektedir. Bildiride, Dandini'nin bu iddiası irdelenecek ve Dandini'nin neden tarihî gerçeklerle bağdaşmayan böyle bir istihbari bilgi ürettiğinin sebepleri üzerinde durulacaktır.

İngiltere Dış İstihbarat Servisinin Orta Doğu Üzerinde Etkileri: Hempher, Bell ve Lawrence Örneği (1710-1918)

Hüseyin Şeyhanlıoğlu

Prof. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Siyasi, askerî, coğrafi, dinî ve iktisadi sebeplerle Orta Doğu, İngiltere için tarih boyunca önemli olmuştur. İngiltere'nin en ünlü komutanıyla katıldığı 12. yy'daki Haçlı seferlerinin yenilgisi ve İstanbul'un Türkler tarafından alınmasından sonra William Harborne'un 1583 tarihinde İstanbul'a büyükelçi olarak atanmasıyla, resmî olarak ilk kez Osmanlı-İngiliz ilişkileri başlamıştır. 18. yy'dan itibaren Amerika, Çin, Avustralya ve Hindistan arasında, İngiltere'nin üzerinde güneş batmayan bir İmparatorluğa dönüşmesinden itibaren, öncelikle ticari ve askerî amaçlarla Doğu-Batı arasındaki kara ve deniz yolları üzerindeki merkezi konumuyla Osmanlı İmparatorluğunu yakından tanımaya çalıştığı görülmektedir. İngiltere, bu hedefine ulaşmak için yumuşak güç unsurlarının yanı sıra istihbarat amaçlı olarak ilk kez üç ajanı Orta Doğu'ya göndermiştir. Mısır ve İstanbul'a gönderilen kişilerden haber alınamasa da, günümüze kadar anıları ulaşan ilk kişi Hempher'dir (1710). Hampher'in Orta Doğu üzerindeki etkileri günümüze kadar Vahhabilik ve Şii-Sünni çatışmaları boyutunda önemli görülmektedir. İngiltere'nin daha önceki politikalarının aksine Kırım Harbinden (1856) on yıl sonra Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalamayı ve İmparatorluk Yolu'na dönüşen Süveyş Kanalı'nı kontrol altına almayı öncelikli hedefe aldığı görülmekte ve bu amaçla en az beş bin ajanın Orta Doğu'da görevlendirildiği düşünülmektedir. Bu süreçte de arkeolog ve gezgin olarak bilinse de esasen İngiliz ajanları olan ve Irak'ın kurulmasında Başat Güç olan, G. Bell ve I. Dünya Savaşı sırasında Suriye ve Arabistan'da çıkan Arap isyanı üzerinde etkili olan T.E. Lawrance isimleri öne çıkmaktadır (1916). Esasen İngiltere'ye göre yapılan tanımla, Orta Doğu (Bereketli Hilal) üzerinde, tarihsel bakış açısıyla, açık ve birincil kaynaklar kullanılarak yapılan bu çalışmada, adı geçen üç ajanın, ismi bile İngiltere'nin bakış açısına göre tanımlanan Orta Doğu'nun siyasi, sosyal, askerî ve ekonomik olarak parçalanmasında önemli rol oynadıkları görülmüştür. Varılan sonuçlara göre Orta Doğu'da sorunların çözüm yolları için Bereketli Hilal Birliği önerilmiştir.

Espiyonaj ve Şarlatanlık Arasında İki Figür: John Godolphin Bennett ve Georgy Ivanovich Gurdjieff

Nurullah Koltaş

Prof. Dr., Trakya Üniversitesi

20. yüzyıl başları, tüm Avrupa'da olduğu gibi Osmanlı payitahtında da dikkat çekici askerî, siyasî ve sosyolojik hareketliliğe tanık olmuştur. Döneme özgü girift ilişkiler bağlamında İstanbul dikkat çekici bir lokasyon ya da "hub" işlevi görürken, içeriden ve dışarıdan tehditlerle meşgul olunduğu bu dönemde dikkat çekici buluşmalara da ev sahipliği yapmıştır.

Kuruçeşme Sarayı'nda bir araya gelen Prens Sabahaddin (1878-1948), Georgy Ivanovich Gurdjieff (1866-1949), John Godolphin Bennett (1897-1974) arasındaki görüşmeler, bahsi geçen buluşmaların bir örneği olup daha sonra Avrupa ve Kuzey Amerika'da okült ve spiritüel yönelimlerin merkezindeki birtakım halkaların kurulmasına zemin hazırlamıştır. Ortadoğu, Orta Asya, Hindistan ve Tibet'e yolculuklarda bulunup Girit'te İmastun, Türkistan'da Sarmân gibi tarikatlarda "hikmet" ya da yitik bir cennet arayışının yanı sıra Kars'tan Tibet ve Kahire'ye, Kudüs'ten Girit'e kadar sözde "Hikmet Üstadları"na ulaşma gibi bir ideal peşinde olduğu izlenimi veren Gurdjieff, kurduğu halkalara ilaveten günümüzde oldukça yaygınlık kazanmış "Enneagram"ın fikrî arka planını oluşturduğu öne sürülen "Dördüncü Yol" doktriniyle dikkat çeken bir figürdür. İstanbul'a gelişinden önce Girit'te Etniki Eterya gibi oluşumlara dahil olduğu ifade edilen Gurdjieff, Kuruçeşme Sarayı'nda Britanya'nın İstanbul istihbarat masası şefi Yüzbaşı Bennett ile görüş alışverişinde bulunmuştur. Bennett, bazı kaynaklarda işgal kuvvetlerine mensup bir komutan olarak Türk mahkumlara işkence etmesiyle anılırken, Tanık (The Witness) isimli otobiyografik eserinde farklı bir portre çizmektedir. Bennett, Prens Sabahaddin'in kendisine okuması için verdiği Édouard Schuré'nin Les Grands Initiés "Büyük İnisiyeler" isimli eseriyle inisiyatik yollar ve teosofi alanına yöneldiğini kaydetmektedir.

Adları birtakım espiyonaj ve zihin yönlendirme suçlamalarıyla anılan Gurdjieff ile ileride takipçisi olacak Bennet'in faaliyetleri, kelimenin aslî anlamında "teosofi"den ziyade YDH (Yeni Dini Hareketler) ya da New Age Sufism (Yeni Çağ Sufiliği) bağlamında değerlendirilebilecek oluşumlardır. Buluştukları nokta, geleneksel tasavvuf teori ve pratiğine ait kimi unsurları asıl bağlamlarından ziyade eklektik bir tarzda bir mistisizm tasavvuruyla bir araya getirmektir. Bu çalışmada, 1. Dünya Savaşı'nın ardından ortaya çıkan buhran döneminde yaşanan manevî boşluğun bir getirisi olarak arayışa yönelen kimselerin, Gurdjief ve Bennett'in faaliyetlerinde gözlemlendiği üzere psikokinetik birtakım yönlendirmelerle alternatif spiritüel organizasyonlarda nasıl bir araya geldiklerine ışık tutulmaya çalışılacaktır.

OTURUM C.6
SESSION C.6

- **İstihbaratta Derin Öğrenme**
- Deep Learning in Intelligence

Emre Akdoğan
Gazi Üniversitesi
Şeref Sağıroğlu
Prof. Dr., Gazi Üniversitesi

Erman Akıllı
Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İbrahim İrdem
Doç. Dr., Polis Akademisi

Multi-Agent and Multimodal Intelligence Architecture for Autonomous Open Source Intelligence (OSINT) Analysis

Emre Akdoğan

Gazi Üniversitesi

Şeref Sağıroğlu

Prof. Dr., Gazi Üniversitesi

With the exponential increase in the volume and heterogeneity of open-source data, traditional OSINT (Open Source Intelligence) methods are increasingly insufficient. This study introduces a novel autonomous, multi-agent architecture designed to enhance the OSINT process by integrating large language models (LLMs), visual-language models (VLMs), and interactive agents. The system aims to produce high-accuracy, context-aware analyses by fusing textual and visual sources. While recent LLM-based approaches demonstrate promising capabilities, existing literature highlights critical limitations: insufficient source attribution, challenges in integrating multimodal data, and difficulties in resolving contradictory information. Moreover, widely adopted models such as DeepSeek (China), Falcon (UAE), and LLaMA (Meta, USA) tend to be constrained by specific languages or modalities and often fall short in causal reasoning tasks. The proposed architecture addresses these gaps through a three-tiered design: i) Hybrid Multimodal Analysis covering joint use of LLMs and VLMs to enable cross-modal understanding and analysis. ii) Task-Decomposing Agent Network covering a collaborative agent system that dynamically allocates tasks and optimizes contradictory information management and iii) Reflective Reasoning Modules covering logical inference units enhanced by selfreflection and memory mechanisms to support causal inference. This architecture offers a scalable, multilingual, and context-sensitive intelligence framework that enables more effective OSINT analysis, particularly in environments characterized by high-density, multilingual, and multimodal data. Furthermore, it is adaptable to local intelligence needs, enhancing strategic decision-making in complex information ecosystems.

Yapay Zekâ Çağında İstihbarata Karşı Koyma: Hasmane Makine Öğrenimi

Erman Akıllı

Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Yapay zekâ teknolojileri, günümüz istihbarat faaliyetlerinde köklü bir dönüşüme neden olmakta; büyük veri analitiği, otomatik siber saldırılar, derin sahte içerik üretimi ve gerçek zamanlı gözetim gibi alanlarda istihbarat toplama ve işleme kapasitesini artırmaktadır. Bununla birlikte, bu teknolojilerin kötü niyetli aktörler tarafından kullanılması, ulusal güvenlik ve istihbarata karşı koyma (İKK) süreçleri açısından yeni meydan okumaları ve tehditleri beraberinde getirmektedir. Bu çalışma, yapay zekâ destekli istihbarat faaliyetlerine karşı savunmanın önemli bir yöntemi olarak Hasmane Makine Öğrenimi (Adversarial Machine Learning - AML) tekniklerinin İKK bağlamında nasıl kullanılabileceğini analiz etmektedir. HMÖ bir karşıt yöntem olarak makine öğrenimi sistemlerine yönelik yanıltıcı müdahaleleri tanımlamak, bu sistemleri manipülasyona karşı dirençli hâle getirmek ve hasım aktörlerin yapay zekâ araçlarını etkisizleştirmek amacıyla geliştirilmiş bir teknikler bütünüdür. Bu bağlamda çalışma, kaçınma saldırıları (evasion attacks), veri zehirleme (data poisoning), model çıkarımı (model inversion) ve sahte medya üretimi (deepfake) gibi temel hasmane tekniklerin güvenlik ve istihbarat alanındaki yansımalarını incelemektedir. Özellikle siber saldırıların tespiti, dezenformasyon kampanyalarının engellenmesi ve yapay zekâ destekli gözetim sistemlerinin aldatılmasına yönelik karşı önlemler detaylandırılmıştır. Çalışmada ayrıca bu tekniklerin etik ve hukuki sınırları, kişisel veri mahremiyeti açısından doğurabileceği riskler ve çift kullanımlı (dual-use) teknolojilere dair soru işaretleri ele alınmıştır. HMÖ'nin savunma amaçlı kullanımı ile şeffaflık ve hukukun üstünlüğü arasındaki hassas denge vurgulanmakta, istihbarata karşı koyma kapasitesini artırırken kişisel verilerin mahremiyetinin ve korunmasının önemi irdelenmektedir.

Sınır Güvenliğinin İdamesinde Uygulama Boyutlarıyla Yapay Zekâ ve İstihbarat

İbrahim İrdem

Doç. Dr., Polis Akademisi

Düzensiz göçten organize suçlara, kaçakçılıktan terör faaliyetlerinin önlenmesine kadar etkin bir sınır güvenliğinin idamesi, devletlerin güvenlik politikalarında öncelik verdiği konuların başında gelmektedir. Önleyici tedbirlerin yanı sıra, sınır güvenliğine yönelik olası tehditlerin tespitinde, analizinde ve müdahale sürecinde istihbarat faaliyetleri kritik ve stratejik bir rol oynamaktadır. Özellikle yapay zekâ destekli modern teknolojik uygulamalar istihbarat sürecini güçlendirerek, sınır güvenliğini daha etkin ve etkili bir yapıya kavuşturmaktadır. Küreselleşmeyle beraber heterojen ve hibrit bir şekle evirilen güvenlik ortamında devletler, güncel olmayan geleneksel sınır güvenliği yöntemlerine değil; güvenlik açıklarına daha hızlı yanıt verebilen, geliştirilmiş tehdit algılama yeteneğine sahip, akıllı gözetime, biyometrik kimlik doğrulamaya, otomatik karar almaya ve veri güvenliğine dayanan akıllı sınır güvenliği yöntemlerine başvurmaktadır. Bununla birlikte güvenlik ve istihbarat stratejileri yeni inovasyonlarla uyumlu hale getirilmektedir. Bu çalışmada ABD, AB ve Türkiye örneklerinden yola çıkarak sınır güvenliği teknolojisindeki son gelişmeler ele alınmakta, yapay zekâ destekli istihbaratın sınır güvenliğinin tatbikindeki rolü tartışılmaktadır. Metodolojik olarak nitel araştırma yöntemine başvurulan çalışmada, dokuman analizinden ve karşılaştırmalı analiz yöntemlerinden istifade edilmektedir.

OTURUM D.6
SESSION D.6

- **İstihbarat ve Kültür**
- Intelligence and Culture

İsmail Hakkı Demircioğlu
Prof. Dr., Trabzon Üniversitesi

Tarık Demir
Doç. Dr., Gazi Üniversitesi

Alper Tok
Dr., Millî İstihbarat Akademisi

Suzan Ezgi Kösalı
Dr.

Gürcistan ve Çevresi Seyahatnamelerinin Kültürel İstihbarat Açısından Değerlendirilmesi

İsmail Hakkı Demircioğlu
Prof. Dr., Trabzon Üniversitesi

Devletler siyasi varlıklarını devam ettirebilmek için diğer devletler ve özellikle rakip devletlerle ilgili bilgiye ihtiyaç duyarlar. Rakip devletlerin durumu ve hedefleriyle ilgili elde edilecek bilgiler, bu devletlere karşı alınacak tedbirler, yürütülecek taktik ve stratejik politika ve hamlelerde önemli rol oynamaktadırlar. Başka devlet ve toplulukları tanıma, anlama ve yönlendirmede gerekli verileri elde etmenin yollarından birisi kültürel istihbarattır. Kültürel istihbarat; devlet ve toplulukların değerlerini, inançlarını, davranışlarını ve kültürel kodlarını anlayabilme ve gerekli stratejileri geliştirme olarak ifade edilebilir. İstihbarat tarihi incelendiği zaman, en eski istihbarat elde etme yollarından birisi olan kültürel istihbaratta seyahatnameler önemli bir yer tutmaktadır.

Seyahatname, bir kişinin yaptığı seyahatleri, gittiği yerlerdeki gözlemlerini, deneyimlerini, coğrafi, kültürel ve toplumsal bilgileri anlatan yazı türü olarak tanımlanabilir. Özellikle Sanayi Devrimi'yle beraber ulaşımın kolaylaşması dünyanın farklı yerlerine seyahat eden insanların sayısını arttırmıştır ve bu seyyahlar gözlemlerini içeren yazılar kaleme almışlardır. 18. ve 19. yüzyılda yazılan seyahatnameler incelendiği zaman bu eserlerin bünyelerinde pek çok kültürel istihbarat öğesini taşıdıklarını görmekteyiz. Başka bir deyişle seyahatnameler istihbarat tarihi bağlamında kültürel istihbarat örnekleriyle doludurlar.

Bu çalışmanın amacı, "Seyyahların Gözüyle Gürcistan ve Çevresi" isimli kitapta yer alan 18. ve 20. yüzyıl arasında kaleme alınmış olan seyyahların gözlemlerini kültürel istihbarat tarihi açısından değerlendirmektir. Çalışma doküman incelemesine dayalı olarak yürütülmüş olup, araştırmada 15 farklı seyyahın Gürcistan ve çevresiyle ilgili gözlemleri değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen verilere göre bu 15 seyyahın kaleme aldığı gözlemlerinde seyahat ettikleri yerlerin tarihleri, sosyolojileri, değer sistemleri, günlük yaşayışları, adetleri, liderlik özellikleri, dini inanç ve ritülleri vb. konuların farklı bilgilere yer verdikleri görülmektedir.

Bu konuyla ilgili verilerin daha önce yayımlanmamış olması nedeniyle araştırma sonuçlarının literatüre önemli katkı yapacağı değerlendirilmektedir.

Yabancı Dil Öğretiminin Ulusal Güvenlik ve İstihbarat Alanlarındaki Stratejik Rolü

Tarık Demir

Doç. Dr., Gazi Üniversitesi

Alper Tok

Dr., Millî İstihbarat Akademisi

Günümüzün çok katmanlı güvenlik ortamında, istihbarat birimlerinin karşı karşıya kaldığı tehditler giderek daha karmaşık ve küresel nitelik kazanmaktadır. Siber saldırılar, hibrit savaşlar ve bölgesel çatışmalar gibi gelişmeler yalnızca teknik değil, aynı zamanda kültürel ve dilsel çözümleme yetkinliğini de zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın temel problemi, yabancı dil öğretiminin istihbarat ve güvenlik alanındaki stratejik değerinin yeterince sistematik biçimde ele alınmamasıdır.

Çalışmada, doküman analizi yöntemiyle literatür incelemesi yapılarak ABD ve İsrail gibi dil öğretimine stratejik açıdan yaklaşan ülkelerin uygulamaları incelenmiştir. Bulgular, yabancı dil öğretiminin istihbarat süreçlerinde sadece yardımcı bir unsur olmadığını; aynı zamanda kültürel analiz, durumsal farkındalık ve stratejik karar alma süreçlerinde kritik bir rol oynadığını da göstermektedir.

Ulusal güvenlik ve istihbarat faaliyetleri yalnızca askerî kabiliyetlerle değil; bilgi, kültür ve dil becerileriyle de şekillenmektedir. Bu bağlamda yabancı dil öğretimi stratejik bir unsur olarak öne çıkmakta; dil becerileri iletişimden öte kültürel anlayış, istihbarat toplama ve diplomatik etkileşim süreçlerinde kritik rol oynamaktadır. Yabancı dil bilgisi; terörle mücadele, siber güvenlik ve dış politika gibi alanlarda hedef bölgelerin dinamiklerini kavramada stratejik avantaj sağlamaktadır.

Yabancı dil öğretiminin sürekli ve stratejik bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir. Dil becerileri yalnızca dil bilgisiyle sınırlı değildir; aynı zamanda kültürel anlayış, analitik düşünme yeteneği ve durumsal farkındalık gibi yetkinlikleri de içermektedir. Bu açıdan stratejik bir yabancı dil edinimi, istihbarat profesyonellerinin küresel olayları ve kültürel dinamikleri daha derinlikli biçimde anlamalarına olanak tanımakta ve daha etkili, bilinçli kararlar almalarını sağlamaktadır.

Bu çalışma, Türkiye'nin yabancı dil öğretimine güvenlik odaklı bir perspektiften yaklaşmasının stratejik bir zorunluluk olduğuna odaklanmakta ve bu alana yapılacak sistemli yatırımların ulusal kapasiteyi artıracağına dair özgün bir öneri getirmektedir. Sonuç olarak yabancı dil öğretimi yalnızca pedagojik değil; aynı zamanda güvenlik politikalarıyla bütünleşik ele alınması gereken bir devlet stratejisidir.

Radikal Mizah ve İnternet Mem Kültürü: İstihbaratın Yeni Anlamlandırma Sorunları

Suzan Ezgi Kösalı

Dr.

Radikalleşme ve aşırıcılık biçimlerini önleme veya azaltma çabaları, sosyal medya ve internet ortamında şiddeti teşvik eden imgelerin ve fikirlerin hızla yayılması nedeniyle belirli zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu mecralarda radikal ideolojiler doğrudan propaganda yerine mizah, ironi, parodi ve özellikle internet mem'leri yoluyla geniş kitlelere ulaşmaktadır. Bu yumuşak propaganda biçimi çoğu kez radikal ideolojileri normalleştirerek şiddet çağrılarını maskelemektedir. İstihbarat servisleri açısından ise radikal veya aşırılıkçı içerik ile sıradan hiciv arasındaki sınırın bulanıklaşması nedeniyle tehdit değerlendirmesi yapmak zorlaşmakta, tespit ve müdahalede güçlük yaşanmaktadır. Bu çalışma, mizah ve mem kültürü yoluyla maskelenen radikal söylemlerin, çevrim içi radikalleşme sürecine nasıl katkı sunduğunu ve bu içeriklerin istihbarat analizinde nasıl bir gri alan yarattığını incelemektedir. Araştırmada, örnek vaka olarak seçilen Norveç saldırıları (2011), Christchurch saldırıları (2019) ve Buffalo saldırısını (2022) gerçekleştiren saldırganların dijital geçmişleri incelenmiş; manifestoları, video kayıtları ve sosyal medya etkileşimleri üzerinden mizahi sembolizm, gamer estetiği ve mem referansları tespit edilmiştir. Ayrıca çalışma kapsamında Europol tarafından radikalleşme üzerine yayınlanan raporlar incelenerek mem kültürüne dair mevcut analiz boşlukları tespit edilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre, radikal içeriklerin mizahi sunumu, kullanıcılar üzerinde ideolojik hassasiyetleri azaltıcı ve radikal normlara alıştırıcı bir etki yaratmaktadır. Birçok mem doğrudan şiddet çağrısı içermese de kültürel şifreler (belirli rakamlar, semboller, kelime oyunları) yoluyla radikal gruplar arasında açık bir iletişim dili oluşturulduğu gözlemlenmektedir. Geleneksel tehdit analiz araçlarının ise mizahi içerikleri ve mem kültürünü anlamlandırmakta yetersiz kaldığı ve bazı şiddet olaylarının önceden tespit edilemediği anlaşılmaktadır. Ayrıca mizah veya ifade hürriyeti sınırlarında kalan içeriklere karşı doğrudan müdahalenin politik ve hukuki açıdan riskli olduğu, bu yüzden istihbaratın dolaylı yöntemlere yönelmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Çalışma, radikal mizahı istihbarat çalışmaları literatürüne özgün bir kavramsal kategori olarak önermektedir. Ayrıca araştırma, mevcut radikalleşme modellerinin internet mem kültürünün etkisini yeterince dikkate almadığına işaret ederek, mem kültürü ve istihbarat analitiği arasındaki boşluğu dolduracak yeni bir analiz çerçevesi önerisi sunmaktadır.

OTURUM A.7
SESSION A.7

- **Dünya Örneklerinde İstihbarat Yönetimi ve Reform**
- Intelligence Management and Reform in The World

Hüsamettin Aslan
Dr., The Independent Türkçe

Aaron Edwards
Dr., Sandhurst Kraliyet Askerî Akademisi, Birleşik Krallık

Amir Kaplan
Rimar Academy

Latin Amerika'da İstihbarat, Militarizm ve Genel Eğilimler

Hüsamettin Aslan

Dr., The Independent Türkçe

Latin Amerika'da ekonomik ve politik manzarası değişse de, İstihbarat ve Ordunun uygulamaları operasyonel etkinlik ile demokratik şeffaflık ve hesap verebilirlik arasında bir denge sağlayamadı. Bölgedeki ülkelerin çoğu Militarizm ve Militarist politikaları ve uygulamaları; zayıf ve etkisiz kurumlar ve yozlaşmış, ilgisiz ve beceriksiz liderler; güvenlik politikaların zorluğuna katkıda bulunmuştur. Bu bağlamda soğuk savaş döneminde ABD'nin organizasyonuyla istihbarat ve askerî kurumlar "Condor" ülkeleri olarak bilinen Brezilya, Arjantin, Şili, Uruguay, Paraguay ve Bolivya'nın içinden bulunduğu altı ülkenin görünürde "Latin Amerikalı terörist liderleri tasfiye etmek" amacıyla ekipler kurduğu görülmektedir. Ancak daha çok Amerikan karşıtı iç siyaseti kontrol etmek; ve kolektif ve silahlı gruplara karşı mücadele etmek için ortak bir merkez tarafından koordine edilen istihbari çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Son yıllarda Kolombiya, Brezilya, Meksika gibi Latin Amerika devletleri tarafından çeşitli paktlar ve istihbarat paylaşım anlaşmaları imzalanmış, ülke içinde artan suç ve şiddet seviyeleri karşısında Latin Amerika liderleri, bölgesel bazda iş birliğini artırarak, ABD'nin Uyuşturucuyla Mücadele Savaşı'nın etkisini tersine çevirmeye çalışmışlardır. Makale bu çalışmaların günümüze dair yansımalarını, etkilerini ve endişelerini irdelemektedir. Latin Amerika istihbarat teşkilatlarını karşılaştırmalı olarak analiz etmek, yeni ve zor bir konu olmasının yanında oldukça da sorunludur. Zira her ülkenin kurumsal geçmişine, siyasi kültürüne ve göreceli gücü ve zenginliğine göre etkinlik ve meşruiyet açısından farklılık göstermektedir. Latin Amerika ülkelerinin istihbari-askerî güvenlik bağlamı, önemli ölçüde ABD'nin istihbarat-ordu yeteneklerinin desteklenen güçlü nüfuzuyla açıklanmakta; ABD'nin diplomatik gündeminin zayıf olmasından mütevellit, militarist yöntemler; diplomatik uygulamalara karşı bir üstünlük sağlamaktadır. Bununla birlikte ABD halen her ülkede ekonomik, politik ve ideolojik hizalanmaları önemli ölçüde şekillendirmektedir. Ancak etkisinde irtifa kayıpları da yaşanmaktadır. Elbette uluslararası güvenlik bağlamının karmaşıklığı ve istihbarat örgütlerini araştırmanın yasal ve pratik engelleri, en önemlisi kanıta dayalı karşılaştırmalı değerlendirmeleri zorlaştırsa da; makale Latin Amerika'daki her ülkenin istihbarat teşkilatlarının genel eğilimlerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

The Challenges Confronting Intelligence Services and Their Readiness for the Future

Aaron Edwards

Dr., Sandhurst Kraliyet Askerî Akademisi, Birleşik Krallık

In a short monograph entitled Future Conflict and New Technology (1981), British physicist and wartime intelligence officer Professor R.V. Jones observed how science and technology had developed 'new means of gathering and processing information' (Jones, 1981, 76). These advances had led to 'a tendency to relegate the oldest form of intelligence – the human agent – to a relatively minor role,' though Jones believed there would still be circumstances when human intelligence (HUMINT) could yield tremendous insights, with '[a]gents of Kim Philby's quality will always be of outstanding value.' In today's fast-paced changing international security environment it is assumed that Artificial Intelligence (AI), machine learning, quantum computing, Open-Source Intelligence (OSINT), not to mention the proliferation of Unmanned Aerial Vehicles (UAVs) and commercial satellite capabilities, are rendering old forms of intelligence gathering and processing obsolete (RAND, 2025). This paper argues that new technology poses more of an opportunity than a threat to intelligence agencies (Moore, 2025). However, to keep pace with exponential developments, it is essential to place the human operator at the centre of the intelligence gathering and analysis process (Kent, 1966; Gartin, 2019; Zegart, 2022). The paper draws on several contemporary case studies where humans have been an essential component of technology-enabled intelligence operations (Margolis, 2013; Gioe, 2017; Katz, 2020; Moore, 2023; Stanier and Nunan, 2025). In conclusion, the paper looks to the future and how we might build integrated teams where humans and machines collaborate on a more synergetic basis to mitigate security challenges (Ulfert et al, 2024; Schmager, et al, 2025).

Syrian Intelligence: Between Security Control and Policymaking

Amir Kaplan
Rimar Academy

This study investigates the evolution and structural dynamics of the Syrian intelligence apparatus, examining its dual role in national security and political governance within the context of a reconstituted Syrian state. While intelligence institutions are conventionally tasked with safeguarding the state from internal and external threats, the Syrian case reveals a broader functional spectrum wherein intelligence services have become integral to policy formulation and strategic decision-making. Drawing on theoretical frameworks in intelligence studies and state theory, the paper analyzes how the Syrian intelligence system has historically operated as both a security mechanism and a policymaking actor. This dual role has contributed to the entrenchment of a "security-centric" governance model, characterized by centralization, diminished institutional accountability, and an erosion of the boundary between coercive power and administrative authority. The study further explores contemporary challenges facing the intelligence sector. In response, it proposes a reformed model of national intelligence premised on legal accountability, strategic foresight, and institutional integration. By reconceptualizing the intelligence apparatus as a professional, accountable, and forward-looking institution, the paper argues that effective intelligence reform is not merely a technical endeavor but a foundational prerequisite for sustainable state-building, governance renewal, and national security in post-conflict Syria.

OTURUM B.7
SESSION B.7

- **Çarlık Rusyası'ndan Sovyetler Birliği'ne Rus İstihbaratı**
- Russian Intelligence from Tsarist Russia to the Soviet Union

Mehmet Can
Dr., İstanbul Topkapı Üniversitesi

İlyas Er
Doktorant, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Serkan Keçeci
Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi

Mehdi Salimov
Dr.

SSCB Dönemi'nde Türkistan Coğrafyasında Uygulamaya Konulan Kültürel Asimilasyon Politikasına İstihbarat Perspektifinden Bakış

Mehmet Can

Dr., İstanbul Topkapı Üniversitesi

1917 sonrası SSCB'nin mimarları olan Lenin ve Stalin dönemi SSCB'nin ana gündemlerinden birisi, Türkistan coğrafyasında yaşayan Türkleri eritme, asimile etme ve nihayetinde Ruslaştırma fikri olmuştur.

Bu maksatla 1926'da Bakü'de bir kongre yapma fikri geliştirmişlerdir. Bu durum dönemin Türkiye Konsolosu Memduh Şevket Esendal tarafından gizli ibare ile Ankara'ya bildirilmiştir. Ayrıca o dönemde Türkiye'de bulunan Prof. Dr. Zeki Velidi Togan'dan, kurultay öncesi çalışma yapması istenmiş, Stalin'in emri ile Prof. Dr. Aleksandr Samoylaviç Ankara'ya gönderilmiş, yakalanacağını anladığı anda Bulgaristan üzerinden Türkiye'den ayrılması istenmiştir.

Diğer taraftan Alman Türkolog Prof. Dr. Thedor Menzel kongre öncesi, Mustafa Kemal Atatürk ile görüşmüş, Rus ve Avrupalı Türkologları onunla buluşturma şansını elde etmiştir. Türkiye'den Bazı delegelerin de gizlice Türkoloji Kongresi öncesi toplantılara katıldıkları istihbaratı üzerine, dönemin Erzurum Milletvekili TBMM'ye Doğu cephesi hakkında bir önerge vermiştir.

26 Şubat- 6 Mart 1926'da Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de Birinci Türkoloji Kongresi düzenlenerek, Türkistan'ın Avrupa ile bütünleşemediği, halkın geri kaldığı ileri sürülerek, Arap alfabesini bırakıp, Latin harflerine geçmeleri kararlaştırılmıştır.

Bundan iki sene sonra Türkiye Cumhuriyeti de alfabe değişikliğine giderek, aynı alfabeyi almıştır. Bununla da Türkler arasında yeniden bir alfabe birliği meydana gelmiştir. Sovyetler Birliği Merkez Yürütme Kurulu, 1 Haziran 1935 yılında, bu durumdan hoşnutsuzluklarını dillendirmeye başlamış, bunun sorumlusunun da Yeni Alfabe Komitesi olduğunu ilan etmiştir. Bu Latin alfabesi için sonun başlangıcı olmuştur. Bu defa da Azerbaycan başta olmak üzere Türkistan coğrafyasına birbirlerinden farklı Kiril alfabesini dayatmışlardır. Böylece Türkler arasındaki yazılı irtibat ortadan kaldırılmıştır.

Bu çalışma, Rusya Federasyonu başta olmak üzere, günümüzdeki Çağdaş Türk Cumhuriyetleri'ne gerçekleştirilen seyahat, yapılan saha araştırması, dönemin şahitleri ile görüşmelerin yanı sıra, konuya ilmi bir bakış açısı getirmek için Sovyet arşivlerinden elde edilen belgeler ile hazırlanmıştır. Bulgularda, alfabe değişikliği öncesinde gizli bir diplomasi yürütüldüğü ortaya çıkarılmıştır. Rusya coğrafyasında yaşayan Türkler ile Anadolu'daki soydaşlarının irtibatının ortadan kaldırılmasının ardında yatan gerçek emeller ispat edilmiştir. Bu araştırmanın günümüzde Türk Devletleri Teşkilatı'nın ortaya koymak istediği "Ortak Alfabe" düşüncesine ışık tutacağı kanaatindeyiz.

Orta Doğu'da Kürt ve Ermeni Ayrılıkçı Hareketleri Üzerine Türkiye-Sovyet Rusya İstihbarat Faaliyetleri (1930-1951)

İlyas Er

Doktorant, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Mevcut literatürün, Sovyet Rusya ve Türkiye'nin Orta Doğu bölgesinde Kürt ve Ermeni ayrılıkçı hareketlerinin istihbarat vakalarını değerlendirmek için belirli bir çerçeveden ve kanıtlardan yoksun olduğu gözlemlenmiştir. Çarlık Rusya'da yaşanan Bolşevik Devrimi ve Millî Mücadele sonrası kurulan Türkiye Cumhuriyeti ile Orta Doğu bölgesinde istihbarat faaliyetleri, Sovyet Rusya ve Türkiye arasında birbirini takip eden, birbirinin ardılı veya öncülü olan ya da eşzamanlı faaliyet yürüten istihbarat örgütleri ile sürmüştür. Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu hudutları başta olmak üzere Lübnan, Irak ve Suriye, Kürt ve Ermeni ayrılıkçı hareketinin hedef odağını oluşturmaktadır. Bu bölge, Sovyet Rusya istihbaratı ve ayrılıkçı hareket mensuplarının aktif faaliyet yürütmeye çalıştığı alanlardan biridir. Ayrılıkçı hareket ve Sovyet Rusya istihbaratının propaganda merkezi Lübnan'dır. Sovyet Rusya istihbaratının örtülü operasyonlara yoğunluk verdiği alan Irak olarak karşımıza çıkmaktadır. Suriye ise Sovyet Rusya istihbaratı ve ayrılıkçı hareketin temas sahası olarak değerlendirilmektedir.

Bu çalışma, Orta Doğu bölgesindeki Kürt ve Ermeni ayrılıkçı hareketlerini Sovyet Rusya ve Türkiye arasındaki istihbarat örneklerine dayanarak incelemekte, nasıl geliştikleri ve ne tür tehditler meydana getirdikleri sorularına cevap aramaktadır. Tarih ve istihbarat disiplinlerinin bakış açılarından değerlendirilmeler yapılarak, disiplinlerarası bir yaklaşımın benimsendiği bu çalışmada, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı Türk Diplomatik Arşivi'nde bulunan belgeler tasnif, okuma ve analize tâbi tutularak ve ilgili literatürle desteklenerek çalışmanın tezlerine kanıt olarak sunulmuştur.

Rusya İmparatorluğu Askerî İstihbaratı'nın İstanbul'daki Kurumsal Oluşumu (1826-1853)

Serkan Keçeci

Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi

Bu çalışma, XIX. yüzyılın ilk çeyreğinden Kırım Savaşı'na kadar uzanan dönemde, Rusya İmparatorluğu'nun Osmanlı merkezi ve hinterlandında yürüttüğü kurumsal askerî istihbarat toplama yöntemlerini ve faaliyetlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Tarihsel açıdan bakıldığında, Osmanlıların ülke genelinde etkin bir "haber toplama ağına" sahip olduğu söylenebilir. Ancak bu yapı, XIX. yüzyılın hemen öncesinde, Avrupa'daki gelişmiş askerî istihbarat sistemleriyle rekabet edebilecek düzeyde değildi. Her ne kadar Osmanlıların istihbarat yöntemleri XVIII. yüzyılın son on yılında kapsamlı ve ayrıntılı raporlara dayanarak yeniden değerlendirilmiş olsa da Rusların merkezde ve taşrada yürüttüğü istihbarat faaliyetlerinin daha kurumsal ve çeşitlendirilmiş olduğu göze çarpmaktadır. Rus askerî yönetimi, Napolyon Savaşları sırasında istihbarat toplama yeteneklerini Fransız askerî sistemine uyarlamak zorunda kalmıştı. Bu süreçte, Avrupa'nın çeşitli başkentlerine yalnızca daimî büyükelçiler değil, aynı zamanda "voennıy agent" olarak bilinen askerî ajanlar ya da ataşeler de gönderilmiştir. Bu ajanlar, istihbarat toplamanın dört temel yolundan - keşif gezileri, askerî-bilimsel araştırmalar, askerî-diplomatik misyonlar ve gizli istihbarat faaliyetleri- biri olan askerî-diplomatik misyonlar bünyesinde görev yapmışlardır. Bu sürecin bir uzantısı olarak, ilk Rus voennıy agent F. F. Berg ve yardımcısı A. O. von Dühamel, 1826 yılında İstanbul'daki Rus elçiliğine atanmıştır. 1853 yılına kadar onları İ. P. Liprandi, İ. F. Dainese, E. F. Tiesenhausen ve K. İ. Osten-Sacken takip etmiştir. Bu son iki isim, İstanbul'daki Rusya İmparatorluğu Savaş Bakanlığı'nın ilk "voennıe korrespondentleri" yani askerî muhabirleri olarak görev yapmışlardır. Doğrudan Rusya İmparatorluğu Genelkurmayı'na karşı sorumlu olarak Osmanlı coğrafyasında görevlendirilen voennıy agentlerin genellikle Baltık Almanı ve topografi formasyonuna sahip olmaları rastlantısal değildir. Voennıy agentler, XIX. yüzyılın son çeyreğine kadar sadece Osmanlı merkezinde aktif hizmet vermekle beraber kendilerinden, görev yaptıkları rakip devletin güçlü ve zayıf yönlerine dair kapsamlı ve ayrıntılı bilgi ve istihbarat raporları sunmaları beklenmiştir.

Birinci Dünya Savaşı Yıllarında Rusya İmparatorluğu İstihbarat Teşkilatının Teşkilatî ve Eylemsel Dinamikleri (1914-1917)

Mehdi Salimov

Dr.

19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Avrupa devletleri arasında artan sömürgecilik rekabeti, doğrudan askerî çatışmalar yerine siyasi, ekonomik ve diplomatik mücadelelere evrilmiştir. Bu çerçevede istihbarat faaliyetleri, devletlerin uluslararası düzeyde yürüttüğü güç mücadelesinin temel unsurlarından biri hâline gelmiştir. 18. yüzyıldan itibaren yayılmacı bir dış politika izleyen Rusya İmparatorluğu, Batılı devletler tarafından ciddi bir tehdit olarak algılanmış ve bu devletlerin yürüttükleri örtülü operasyonların doğrudan hedefi olmuştur. Rusya da bu tehdide karşı kendisini savunacak istihbarat mekanizmaları geliştirmiş, savaş döneminde bu yapıları daha da güçlendirmiştir.

Bu çalışma, 1914–1917 yılları arasında Rus İmparatorluğu'nun istihbarat teşkilatının yapılanmasını, çalışma yöntemlerini, faaliyet alanlarını, bilgi toplama tekniklerini ve elde edilen istihbaratın kullanım biçimlerini incelemektedir. Araştırmada askerî raporlar, istihbarat servislerinin belgeleri, harp dairelerinin raporları, dönemin basın yayın organları, anılar ve modern akademik literatürden elde edilen veriler esas alınmıştır. Özellikle, Rus askeri ve jandarma istihbarat teşkilatlarının müttefik istihbarat servisleriyle iş birliği yöntemleri, dinî ve etnik unsurlardan istifade etme stratejileri detaylı biçimde analiz edilmiştir.

Slav kökenli ve Ortodoks Hristiyan toplulukların Almanya, Avusturya-Macaristan ve Osmanlı İmparatorluğu topraklarında istihbarat toplamak amacıyla nasıl kullanıldığı, dönemin etnik ve psikolojik ortamı çerçevesinde değerlendirilmiştir. Ayrıca 1917 Ekim Devrimi sürecinde önemli arşiv belgelerinin kaybolmasının, bu alandaki araştırmaları nasıl güçleştirdiği tartışılmıştır. Çalışmanın, Birinci Dünya Savaşı dönemi istihbarat yapısına ve günümüz istihbarat yöntemlerinin tarihsel kökenlerine katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

OTURUM C.7
SESSION C.7

- **Siber Tehdit İstihbaratı**
- Cyber Threat Intelligence

Salih Bıçakcı
Doç. Dr., Kadir Has Üniversitesi

Ayhan Gücüyener Evren
Dr., Kadir Has Üniversitesi

Esra Merve Boztosun Çalışkan
Dr., İstanbul Medipol Üniversitesi

İsa Esmer
JSGA

Semih Özsoy
Brandefense

Muhammed Ali Yılmaz
Brandefense

Toplama Değil Anlamlandırma: Siber-Fiziksel Karmaşıklık Çağında Siber Tehdit İstihbaratını Yeniden Tasarlamak

Salih Bıçakcı

Doç. Dr. Kadir Has Üniversitesi

Ayhan Gücüyener Evren

Dr., Kadir Has Üniversitesi

Kritik altyapıların siber-fiziksel yakınsaması (convergence), sistemsel kırılganlıkları derinleştirerek doğrusal nedensellik, durağan tehdit ortamları ve geriye dönük atıf (retrospective attribution) üzerine kurulu geleneksel istihbarat döngülerinin (intelligence cycles) sınırlarını görünür kılmıştır. Evrilen tehdit ortamı; ortaya çıkan (emergent) davranışlar, yanıltıcı sinyaller ve zaman açısından sıkışık (time-compressed) operasyonlarla karakterize edilmekte olup, veri doygunluğunun anlamlandırmayı (sensemaking) kolaylaştırmak yerine çoğu zaman felce uğrattığı bir dinamik üretmektedir.

Toplamaya ve düşmana atıf yapmaya (adversary attribution) öncelik veren klasik siber tehdit istihbaratı (CTI - Cyber Threat Intelligence) yaklaşımları, analitik atalete (analytic inertia) sürüklenme riski taşıyarak, dinamik ve birbirine bağımlı sistemlerin savunulması için yetersiz kalmaktadır.

Bu çalışma, karmaşıklık teorisi (complexity theory), dayanıklılık mühendisliği (resilience engineering) ve dağıtılmış biliş (distributed cognition) kavramlarından hareketle, veri odaklı her şeyi bilme (data-driven omniscience) anlayışına dayalı istihbarat yaklaşımlarını eleştirmekte ve tahmine dayalı (anticipatory), sistem merkezli (system-centered) dayanıklılık inşasını önceleyen bir paradigma değişimi önermektedir.

Siber Savaş Alanı Hazırlığı'nın (IPB - Intelligence Preparation of the Battlefield) modern uyarlamaları - dinamik siber arazi haritalaması (dynamic cyber terrain mapping), düşman harekât tarzı modellemesi (adversary course-of-action modeling) ve sürekli tehdit ekosistemi izleme (continuous threat ecosystem monitoring) — bu bağlamda parçalanmış, düşük güvenilirlikli veri ortamlarında ortaya çıkan analiz felcini aşmak için temel yöntemler olarak konumlandırılmaktadır.

Ukrayna enerji şebekesi saldırısı ve NotPetya kampanyası gibi vakalar üzerinden yapılan analizler, istihbarat başarısızlıklarının veri eksikliğinden değil; bilişsel katılık (cognitive rigidity), örgütsel kırılganlıklar ve yavaş yorumlama döngülerinden kaynaklandığını göstermektedir. Otomatik analiz (automated analytics), yapay zekâ destekli anomali tespiti (AI-assisted anomaly detection) ve yapılandırılmış analitik çerçeveler (structured analytic frameworks) - örneğin Elmas Modeli (Diamond Model) ve MITRE ATT&CK matrisi - gibi yöntemlerin stratejik entegrasyonu, belirsizlik altında operasyonel karar verme hızını ve kalitesini artırmak için kritik önemdedir.

Bu çerçevede çalışma şu temel araştırma sorusuna odaklanmaktadır: Siber-fiziksel karmaşıklık ve bilgi belirsizliği ile karakterize edilen ortamlarda, ulusal istihbarat çerçeveleri, tahmine dayalı eylemi, dağıtılmış anlamlandırmayı ve dayanıklılığı nasıl etkinleştirecek şekilde yeniden yapılandırılabilir?

Önerilen çözüm, devlet istihbarat servisleri ile özel sektör operatörlerini entegre eden, analistleri operasyonel ortamlara yerleştiren ve alanlar arası uyarlanabilir iş birliğini kurumsallaştıran, merkezsizleşmiş ve güven temelli (trust-based) CTI ekosistemlerinin inşasıdır. Ayrıca atfın (attribution) işlevi yeniden çerçevelenmekte; kriz anlarında karar felcini önlemek için atfın zamanlamasının stratejik süreçlere ikincil kılınması gerektiği savunulmaktadır. Sonuç olarak çalışma, geleceğin tehdit ortamlarında ulusal dayanıklılığı belirleyecek temel faktörün, anlamlandırma hızının (velocity of understanding) olacağını vurgulayan bir siber-fiziksel istihbarat doktrini geliştirilmesini önermektedir.

Neorealist Perspektiften Siber Uzaydaki Güç Dengesi: Türkiye'ye Yönelik Açık Kaynak Siber Tehdit İstihbaratının Analizi

Esra Merve Boztosun Çalışkan
Dr., İstanbul Medipol Üniversitesi

Günümüzde siber uzay, devletlerarası güç mücadelelerinin önemli bir alanı haline gelmiştir. Bu çalışma, uluslararası ilişkilerdeki neorealist güç dengesi teorisini siber güvenlik bağlamında yeniden yorumlayarak, Türkiye'ye yönelik siber tehditlerin yapısal bir analizini sunmayı amaçlamaktadır. Araştırma, Kenneth Waltz'ın yapısal realizm yaklaşımını siber güvenlik alanına uygulayarak, siber uzayı anarşik bir uluslararası sistem olarak ele almakta ve bu sistemde devletlerin güvenlik arayışları ile bu arayışların yarattığı güvenlik ikilemi üzerine odaklanmaktadır.

Metodolojik olarak çalışma, açık kaynak istihbarat (OSINT) teknikleriyle elde edilen verilerin Python programlama dili kullanılarak analiz edilmesine dayanmaktadır. Son üç yıl içerisinde Türkiye'ye yönelik gerçekleştirilen siber saldırılar, AbuseIPDB, VirusTotal ve ThreatCrowd gibi açık istihbarat platformlarından toplanan verilerle incelenmiştir. Toplanan bu veriler, siber saldırıların kaynakları, hedef sektörler, kullanılan teknikler ve zamansal dağılımları açısından kategorize edilmiş ve analiz edilmiştir.

Bulgular, Türkiye'ye yönelik siber operasyonların belirli ülke gruplarından yoğunlaştığını ve bu dağılımın bölgesel jeopolitik rekabetlerle paralellik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle Türkiye'nin dış politika aktivizminin yükseldiği dönemlerde, siber saldırıların nitelik ve nicelik olarak arttığı gözlemlenmiştir. Bu durum, neorealist teoride vurgulanan "karşıt dengeleme" (counter-balancing) kavramıyla açıklanabilir niteliktedir. Ayrıca kritik altyapı sektörlerine yönelik saldırıların, Türkiye'nin stratejik öncelikleriyle doğrudan ilişkili olması, siber uzayın devletler tarafından güç maksimizasyonu ve caydırıcılık amacıyla nasıl kullanıldığına dair önemli veriler sunmaktadır.

Sonuç olarak bu çalışma, açık kaynak istihbarat analizi ile uluslararası ilişkiler teorilerini birleştirerek, siber güvenlik alanında yeni bir analitik çerçeve önermektedir. Elde edilen bulgular, Türkiye'nin siber güvenlik stratejisinin geliştirilmesinde ve ulusal istihbarat faaliyetlerinin yönlendirilmesinde kullanılabilecek niteliktedir.

Siber Tehdit İstihbaratının Stratejik İşlevselliği SolarWinds SUNBURST Saldırısı Üzerine Microsoft Temelli Bir İnceleme

İsa Esmer

JSGA

Dijital çağda güvenlik dinamikleri değişmiş ve "siber" kavramı, ulusal güvenlik stratejilerinin temel unsurlarından biri haline gelmiştir. Siber tehditlerin giderek sofistike hale gelmesi, klasik savunma yöntemlerinin yetersiz kalmasına yol açmış ve bu durum, "Cyber Threat Intelligence" (CTI) yani "Siber Tehdit İstihbaratı" alanının gelişimini zorunlu kılmıştır. Bu çalışmanın problemi, kurumların siber tehditlere karşı etkili ve öngörücü savunma mekanizmalarını nasıl kurabilecekleri ve CTI'nın bu süreçteki rolünün nasıl optimize edilebileceğidir.

Çalışmada yöntem olarak, literatür taraması ve nitel örnek olay analizi (case study) yaklaşımı kullanılacaktır. Özellikle, Microsoft'un 2020 yılında tespit ettiği SolarWinds saldırısı örneği derinlemesine incelenerek CTI süreçlerinin işleyişi ve etkisi değerlendirilecektir. Bu analiz, açık kaynaklı raporlar, Microsoft Threat Intelligence raporları ve akademik çalışmalar ışığında yürütülecektir. Çalışmanın bulguları, SolarWinds vakasının sadece teknik analizlerle değil, stratejik istihbarat metodolojileriyle de ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. CTI'nın etkin bir şekilde kullanılması sayesinde tehdidin tespiti hızlanmış, zararın yayılımı sınırlandırılmış ve devlet kurumları ile özel sektör arasında bilgi paylaşımının kritik önemi somut şekilde gözlemlenmiştir.

Bu bildirinin literatüre özgün katkısı, CTI kavramının sadece teknik bir süreç değil, aynı zamanda karar vericilere stratejik yönlendirme sağlayan bir istihbarat disiplini olduğunu vurgulamasıdır. Ayrıca büyük ölçekli bir siber saldırı örneği üzerinden CTI uygulamalarının etkinliği üzerine yeni bir değerlendirme modeli sunulacaktır. Böylece hem akademik alana hem de uygulayıcı kurumlara yönelik pratik çıkarımlar sağlanması hedeflenmektedir.

Risks of Publicly Shared Cyber Threat Intelligence Reports

Semih Özsoy
Brandefense

Muhammed Ali Yılmaz
Brandefense

Numerous companies engaged in the domain of cyber threat intelligence publicly disclose the methodologies and outcomes of their operations. However, this practice inadvertently exposes sensitive methodological data concerning the execution of operations against threat actors, including details on exploited vulnerabilities, tracking techniques, and de-anonymization strategies. Such revelations enable threat actors to fortify their own defenses and develop countermeasures to counteract the critical tactics employed by the intelligence community. This underscores the necessity of safeguarding "operational methods" within intelligence work. Case studies will analyze how the practice of open information sharing introduces significant vulnerabilities within the intelligence ecosystem. To address this issue, the establishment of a secure platform accessible exclusively to verified intelligence professionals worldwide is proposed. This model aims to ensure the confidentiality of operational tactics while facilitating secure and effective information exchange among members of the intelligence community. The objective of this study is to contribute to the reevaluation of existing open access practices.

OTURUM D.7
SESSION D.7

- **Etki Faaliyetleri, Medya ve İstihbarat**
- Influence Activities, Media and Intelligence

Serkan Bayrakcı
Doç. Dr., Marmara Üniversitesi

Zafer Polat Kalender

Merve Suna Özel Özcan
Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi

İstihbarat Servislerinin Sosyal Medya Stratejileri: Türkiye ve G7 Ülkelerinin Karşılaştırılması

Serkan Bayrakcı

Doç. Dr., Marmara Üniversitesi

Sosyal medya, günümüzde ülkelerin kamu diplomasisini yürüttükleri başlıca alanlardan biri haline gelmiş; bu süreçte geleneksel olarak kapalı yapılarla özdeşleşen istihbarat servisleri bile dijital mecralarda daha görünür ve etkileşimli aktörler olarak öne çıkmaya başlamıştır. Ancak bu aktörlerin sosyal medyadaki iletişim stratejileri, söylem biçimleri ve hedef kitleleri üzerine yapılan araştırmalar oldukça sınırlı olmakla birlikte, bu kurumların sosyal medya platformları nasıl kullandıkları, ne tür mesajlar ilettikleri ve etkileşim düzeylerinin ne olduğu konusunda sistematik olarak ortaya konmamış ve ülkeler arasında kullanılan iletişim stratejilerinin nasıl farklılaştığı karşılaştırılmamıştır. Bu araştırma, Türkiye ve G7 ülkeleri (ABD, Kanada, Birleşik Krallık, Almanya, Fransa, İtalya ve Japonya) bünyesindeki resmi istihbarat kurumlarının sosyal medya stratejileri karşılaştırmayı amaçlamaktadır.

Çalışma kapsamında X (Twitter) platformunda istihbarat teşkilatlarının kurumsal paylaşımları incelenmiştir. Paylaşımlar özgün bir veri kümesinde toplanmıştır. Paylaşım tarihi, metin içeriği, görsel/video kullanımı gibi niteliksel bilgilerin yanı sıra; beğeni, paylaşım (retweet), yorum, görüntülenme sayısı ve etkileşim oranı gibi sayısal verileri de kapsamaktadır. Ayrıca her bir ileti söylem bakımından (örneğin bilgilendirici, resmi, uyarıcı, motivasyonel, tanıtım vb.) analiz edilerek yeniden sınıflandırılmıştır.

Araştırma sonucunda, hangi içeriklerin daha fazla etkileşim aldığı belirlenmenin ötesinde, istihbarat servislerinin sosyal medya platformlarını yalnızca bir iletişim kanalı olarak mı, yoksa aynı zamanda stratejik algı yönetimi, uluslararası imaj inşası ve kamu diplomasisi faaliyetlerini yürüttükleri bir mecra olarak mı konumlandırdıkları ortaya konacaktır.

Ülkemizde istihbarat kurumlarının dijital iletişim pratiklerine ilişkin literatür sınırlı düzeydedir. Bu çalışma, söz konusu boşluğu doldurmayı ve istihbarat kurumlarının stratejik iletişimlerine yönelik yeni çalışmalara zemin hazırlamayı hedeflemektedir.

Dijital Platformlar Üzerinden Zihinsel Algı Yönetimi: Oyunlar ve Yeni Nesil Propaganda Yöntemleri

Zafer Polat Kalender

Günümüz dünyasında klasik propaganda yöntemleri yerini daha sofistike, daha etkili ve hedef odaklı dijital stratejilere bırakmıştır. Özellikle Z kuşağının dijital platformlarda geçirdiği süre göz önüne alındığında, oyunlar ve sosyal medya uygulamaları üzerinden gerçekleştirilen bilinçli ya da bilinçsiz algı yönetimi yöntemleri, modern çağın en etkili propaganda araçları hâline gelmiştir.

Bu bildiride, dijital oyunlar ve sosyal medya uygulamaları üzerinden gerçekleştirilen algı yönetimi süreçleri analiz edilecek; oyun tasarımı, karakter seçimi, görev yapıları ve oyuncu psikolojisi üzerinden nasıl mesajlar iletildiği tartışılacaktır. Aynı zamanda TikTok, Instagram, Reddit, Discord, Telegram gibi platformların nasıl yeni nesil hibrit savaş alanlarına dönüştüğü örneklerle gösterilecektir.

Oyunlar, sadece eğlence unsuru değil; aynı zamanda kimlik inşası, değer aktarımı ve politik bilinç şekillendirme aracı olarak kullanılmaktadır. Bu çalışmada, özellikle bağımsız oyun geliştiricilerin ve uluslararası stüdyoların geliştirdiği oyunlardaki ince mesajlara ve psikolojik manipülasyon unsurlarına dikkat çekilecektir.

Ayrıca dijital mecralarda yürütülen propaganda faaliyetlerinin genç bireylerin dünya görüşü, kimlik oluşumu ve sosyal ilişkiler üzerindeki etkileri de psikolojik ve sosyolojik bağlamda değerlendirilecektir. Bildiri, özellikle genç kullanıcıların dijital bağlamda nasıl hedef alındığını ve bu stratejilere karşı nasıl direnç geliştirilebileceğini de tartışmaya açacaktır.

Bu bildiri, istihbarat çalışmalarına dijital kültürün etkisini disiplinler arası bir yaklaşımla ele almayı hedeflemektedir ve dijital çağda güvenlik, iletişim ve propaganda kavramlarının yeniden tanımlanmasını tartışmaya açacaktır.

Dijital Savaşın Sessiz Silahları: Yapay Zekâ ile Algı, Duygu ve Toplum Yönetimi

Merve Suna Özel Özcan
Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi

Dünya tarihi boyunca savaşlar, sistemin en temel unsurlarından biri olarak uluslararası ilişkilerde güç dengelerini ve sistemin yapısını belirlemiştir. Savaş, aynı zamanda güçlerin ve kapasitelerin yarıştırıldığı bir alandır. Bu bağlamda, 21. yüzyıla kadar uluslararası sistemde devletlerin aktörel anlamda savaşlarını konvansiyonel bağlamda sürdürdükleri söylenebilir. Ancak savaş alanının önemli bir unsuru olan insan ve toplum üzerindeki psikolojik etkileri de unutmamak gerekir. Çünkü savaş, bu anlamda kitlelerin direncini kırma noktasında da etkilidir. Bu açıdan, II. Dünya Savaşı döneminde Hitler Almanyası'nın propagandaya odaklanması ya da Haçlı Seferleri esnasında Katolik Kilisesi'nin propaganda üzerinden din savaşı yürütmesi unutulmamalıdır. Bu kapsamda, 21. yüzyılda sistemin, devletin ve bireyin karşı karşıya olduğu yeni gerçeklik; başta sosyal medya olmak üzere dijitalleşen bir dünyada, tamamen duyguların olmadığı araçlar ile etkileşimin gerçekleşmesidir. Yani, yapay zekâ ile devletler, realist anlayışta apolitik yaklaşımları kendi çıkarları ekseninde araçsallaştırma yoluna gitmiştir. Bu bağlamda da yapay zekânın kullanımı önemli bir araç ve etki unsuru hâline gelmiştir. İstihbarat toplamadan kitleleri yönlendirmeye kadar, yapay zekâ pek çok alanda duygusal ve psikolojik bir savaşın güçlü unsuru olmuştur denebilir. Bu çalışmada da yapay zekânın özellikle sosyal medya algıları ekseninde yarattığı dönüşüm ve etkisi ele alınacaktır. Duyguların olmadığı dijital bir dünyanın bireyleri ve kitleleri etkilediği bir alan olarak sosyal medyanın etkisi analiz edilecektir.

OTURUM A.8
SESSION A.8

- **Dünyada İstihbarat Çalışmaları**
- Intelligence Studies in the World

Başaran Ayar
Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Üniversitesi

Melih Demirtaş
Dr., Kapadokya Üniversitesi

Aslıgül Sarıkamış Kaya
Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi

Emre Teğin
Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Rus İstihbaratında Tarih ve Anlatı: Kamuoyuna Yönelik Kurumsal Söylemin İncelenmesi

Başaran Ayar
Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Üniversitesi

Bu çalışma, Rusya'nın önde gelen istihbarat kurumları olan Federal Güvenlik Servisi (FSB), Dış İstihbarat Servisi (SVR) ve Genelkurmay Ana İstihbarat Dairesi'nin (GRU) kamuoyuna yönelik söylem üretim pratiklerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel sorusu, bu kurumların kendilerini hem iç kamuoyuna hem de uluslararası topluma hangi araçlarla hangi temalar etrafında ve nasıl bir tarihsel çerçeveyle sunduklarıdır.

Çalışmada iki temel veri seti kullanılacaktır. İlk olarak Yevgeniy M. Primakov editörlüğünde hazırlanan altı ciltlik Rus Dış İstihbaratı Tarihi: Denemeler (История российской внешней политики: очерки) adlı eseri, devlet destekli bir tarih anlatısı üzerinden istihbarat kurumlarının nasıl yansıtıldığını anlamak için incelenecektir. İkinci kısımda ise, FSB, SVR ve GRU temsilcilerinin yaptığı kamuya açık konuşmalar, röportajlar ve yazılı açıklamalardan oluşan bir metin derlemesi oluşturulacaktır. Bu metinler, söylem analizi yöntemi kullanılarak değerlendirilecektir.

Araştırmada, hangi tarihsel göndermelerin yapıldığı, hangi kavramların ön plana çıkarıldığı ve söylemlerin zaman içinde nasıl değişim gösterdiği analiz edilmeye çalışılacaktır. Ayrıca Rus istihbarat kurumlarının ulusal ve uluslararası kamuoyuna dönük resmi söylemin üretilmesinde üstlendikleri roller araştırılacaktır.

Araştırmanın literatüre özgün katkısı, Rus istihbarat kurumlarının yalnızca kapalı güvenlik yapıları olarak değil aynı zamanda kamuoyuna yönelik resmî anlatılar üreten aktörler olarak ele alınmasıdır. Böylece kamu diplomasisi ve istihbarat çalışmaları literatürleri arasında bir köprü niteliği taşıması hedeflenmektedir.

Bölge Çalışmalarında İstihbaratın Kurumsal Rolü: Avrasya Bölgesi Özelinde Rusya ve Kazakistan Örnekleri

Melih Demirtaş
Dr., Kapadokya Üniversitesi

Avrasya bölgesi, Soğuk Savaş sonrası dönemde jeopolitik rekabetin ve bölgesel güç dengelerinin hızla değiştiği bir alan haline gelmiştir. Anılan coğrafya, Sovyetler Birliği sonrası dönemde sadece siyasi değil sosyal ve kültürel dönüşümlerin de odağı haline gelirken, istihbarat kurumları da bu dönüşüm süreçlerinde önemli "güvenlik-inşacıları" olarak rol almışlardır. Bu çalışma, Rusya ve Kazakistan örnekleri üzerinden Avrasya'da istihbarat yapılanmalarının bölgesel siyaset üzerindeki etkisini incelemektedir. Bölgedeki ülkelerin istihbarat yapılanmaları sadece ulusal güvenliğin sağlanmasında değil, aynı zamanda son 30 yıllık bölgesel denklemin şekillenmesinde de stratejik roller üstlenmektedir. Bu çerçevede çalışmada Rusya ve Kazakistan örnekleri üzerinden, Avrasya'daki istihbarat kurumlarının dış politika yapım süreçlerindeki rolünü incelemek amaçlanırken, araştırmanın temel problemi, istihbarat kurumlarının bölgesel düzlemde yürüttükleri faaliyetlerin Uluslararası İlişkiler disiplini içinde bilhassa tarihsel kurumsalcılık ve tarihsel sosyoloji boyutlarında sistematik biçimde analiz edilip edilmediğidir.

Araştırma, nitel bir yöntemle yürütülecek; açık kaynak incelemesi, resmi belgeler, karar alıcı açıklamaları ve akademik literatür taraması temelinde vaka analizleri yapılacaktır. Rusya'nın farklı sorumluluk alanlarıyla, Genelkurmay Başkanlığı İstihbarat Müdürlüğü (GRU), Federal Güvenlik Servisi (FSB) ve Dış İstihbarat Servisi (SVR) kurumları ile Kazakistan'ın Ulusal Güvenlik Komitesi (KNB/NSC) karşılaştırmalı olarak ele alınarak, bu oluşumların, dış politika stratejilerinin "sessiz aktörleri" olarak kurdukları kurumsal ve operasyonel ilişkiler değerlendirilecektir. Elde edilen bulgular, söz konusu kurumların, yalnızca savunma ve istihbarat toplama işlevleriyle sınırlı kalmadığını; aynı zamanda Avrasya'daki enerji güvenliği, sınır ötesi işbirlikleri, bölgesel örgütlenmeler ve kriz yönetimi süreçlerinde etkin rol oynadığını ortaya koyacak, buna ilaveten, Sovyetlerin yıkılması ertesi, bilhassa 1990'larda başlayan süreçte, ABD hegemonyası ve tek-taraflı yorumlarına karşı kayda değer bir anti-hegemonya söylemine zemin hazırladıklarını savunacaktır. Bu yönüyle çalışmanın, istihbaratın bölgesel siyaset üretimindeki yerini analiz eden özgün bir çerçeve sunduğu; sosyal ve kültürel gelişmeler ile güvenlik çalışmalarını ve bölge çalışmalarını birleştiren disiplinler-arası özgün bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Intelligence Cooperation in the European Union: A Necessity More than Ever?

Aslıgül Sarıkamış Kaya
Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi

This paper aims to analyze the European Union's renewed emphasis on intelligence cooperation in response to the evolving security environment across Europe. The initiatives for intelligence sharing at the European level have their origins in the 1970s, notably with the establishment of the Club of Berne, which was formed through the voluntary contributions of member states. In the post-Cold War context, the creation of a cohesive EU intelligence structure was regarded as a critical component of the Union's Common Foreign and Security Policy. Consequently, the EU developed intelligence mechanisms, including the EU Intelligence Analysis Centre and the Intelligence Directorate of the EU Military Staff, to facilitate the gathering and dissemination of "soft intelligence." Despite these efforts, collaborative intelligence sharing and the implementation of a unified intelligence framework have encountered significant challenges. Member states have often demonstrated reluctance to engage in cooperative intelligence initiatives due to issues of trust and bureaucratic inertia. However, the emergence of recent security challenges—such as the Russian invasion of Ukraine, fractures within the transatlantic alliance, and the rise of hybrid threats—has underscored the urgent need to strengthen the EU's security architecture and enhance intelligence collaboration. In this regard, a recent report by former Finnish President Sauli Niinistö, commissioned by European Commission President Ursula von der Leyen, has catalyzed discussion surrounding the advancement of intelligence cooperation at the EU level. The report advocates for the establishment of a comprehensive intelligence-sharing framework among member states to augment national intelligence services. Additionally, it highlights the potential for increased intelligence cooperation to mitigate costs associated with intelligence gathering and to effectively address emerging security challenges, such as cyberattacks and disinformation campaigns. This paper contends that the current demands posed by the security landscape and escalating geopolitical tensions are likely to accelerate closer cooperation on intelligence issues at the EU level.

Büyük Terör Gölgesinde İstihbarat: NKVD'nin Casusluk Stratejileri ve Modern İstihbarat Çalışmalarına Etkileri

Emre Teğin

Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

1936-1938 yılları arasında Sovyetler Birliği'nde yaşanan Büyük Terör dönemi, milyonlarca insanın tutuklanması, sürgün edilmesi ve infaz edilmesiyle sonuçlanan, tarihin en karanlık sayfalarından biridir. Bu dönemde, Sovyet istihbarat teşkilatı NKVD (Narodny Komissariat Vnutrennikh Del), devletin güvenliğini sağlama bahanesiyle geniş çaplı operasyonlar yürütmüş ve Türk dünyası da dahil birçok aydın; Türk, Alman veya Japon ajanı olarak suçlanarak casusluk faaliyetlerine karşı yoğun bir mücadele başlatmıştır.

Çalışma Büyük Terör sürecinde Sovyet istihbaratının rolünü ve casusluk faaliyetlerine karşı yürütülen operasyonları Rus Arşiv Belgeleri ve Alman Diplomatik Raporlarını tarayarak derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle NKVD'nin iç ve dış istihbarat operasyonları, karşı istihbarat faaliyetleri ve bu süreçte kullanılan yöntemler ele alınacaktır. Ayrıca istihbarat biliminin bu dönemde nasıl şekillendiği ve uygulandığı analiz edilecektir. Çalışmada, NKVD'nin iç tehdit algısı doğrultusunda gerçekleştirdiği tasfiyeler ve bu tasfiyelerin Sovyet toplumuna etkileri incelenecektir. Özellikle, parti üyeleri, ordu mensupları, entelektüeller ve sıradan vatandaşların maruz kaldığı baskılar ve bu baskıların istihbarat faaliyetleriyle ilişkisi değerlendirilecektir. NKVD'nin, devlet düşmanı olarak nitelendirilen kişilere karşı yürüttüğü operasyonlar ve bu operasyonların istihbarat bilimi açısından önemi tartışılacaktır. Ayrıca NKVD'nin dış istihbarat faaliyetleri kapsamında, yabancı devletlere yönelik casusluk operasyonları ve bu operasyonların uluslararası ilişkiler üzerindeki etkileri ele alınacaktır. Sovyet istihbaratının, yabancı ülkelerdeki ajan ağları ve bu ağların Büyük Terör sürecindeki rolü analiz edilecektir. Bu bağlamda, NKVD'nin İngiliz MI5 içindeki Sovyet ajanlarıyla ilgili faaliyetleri örnek olarak incelenecektir. Ayrıca Büyük Terör dönemindeki NKVD uygulamalarının bugün modern istihbarat faaliyetleriyle benzerlikleri ve farklılıkları da ele alınacak, soğuk savaş ve sonrası dönemde gelişen istihbarat stratejilerine etkileri tartışılacaktır.

Sonuç olarak, bildiri, Büyük Terör döneminde Sovyet istihbaratının iç ve dış casusluk faaliyetlerini, kullanılan yöntemleri ve bu faaliyetlerin Sovyet toplumu ile uluslararası kamuoyunda etkilerini değerlendirmeyi hedeflemektedir. Aynı zamanda, bu tarihsel dönemin istihbarat bilimi açısından modern istihbarat uygulamalarına etkisi ve günümüz istihbarat stratejileri üzerindeki izleri de ortaya konulacaktır.

OTURUM B.8
SESSION B.8

- **Dünden Bugüne İran İstihbaratı**
- Iranian Intelligence from Past to Present

Çağatay Balcı
Dr., İRAM

Rahim Farzam
Dr., İRAM

Oral Toğa
Araştırmacı, İRAM

Emine Gözde Toprak
Araştırmacı, İRAM

İran'da İstihbarat Kültürü ve İstihbarat Başarısızlıklarına Etkisi

Çağatay Balcı
Dr., İRAM

İstihbarat kültürü, ülkelerin istihbarat faaliyetlerinde esas aldıkları paradigmayı, yapılanma ve stratejik yaklaşımları belirleyen en önemli faktördür. Bu olgu, ilgili ülkenin istihbarat yapılanmasına, stratejisine ve faaliyetlerine yön veren ana unsurların başında gelmektedir. Holistik bir yapıya sahip olan istihbarat kültürü olgusu, çok farklı bileşenleri ve unsurları içine almakta ve kapsamaktadır. Bu bileşen ve unsurlar, istihbarat kültürünü oluşturur ve belirlerken, dolaylı olarak istihbarat faaliyetlerindeki örüntüleri, stratejileri ve yapısal biçimleri de etkilemektedir. Buna göre, istihbarat kültürünü oluşturan bileşenleri en temelde ve merkezde yer alacak şekilde siyasal kültür, stratejik kültür ve kurumsal kültür şeklinde ortaya koymak ve sınıflandırmak mümkündür. Çok sayıda farklı bileşen ve unsurdan meydana gelen istihbarat kültürü, ülkelerin istihbarat alanındaki faaliyetlerinin etkinliğini ve başarısını etkileyebildiği gibi aynı zamanda istihbarat başarısızlıkları ve güvenlik zafiyetlerinin de kaynakları veya sebepleri arasında yer alabilmektedirler. Öyle ki, istihbarat kültürünün bileşen ve unsurlarından kaynaklı sebepler, istihbarat başarısızlıklarının bizatihi kök sebepleri niteliğini yansıtabilmektedirler. Bu çerçevede, herhangi bir ülkede ortaya çıkan istihbarat başarısızlıklarının ve bu başarısızlıklara ilişkin örüntülerin temellerinin saptanmasında, tümevarımsal bir yaklaşım doğrultusunda, ilgili ülkenin istihbarat kültürüne ve bu yapıyı meydana getiren bileşen ve unsurların incelenmesi önem taşımaktadır.

Bu bağlamda İran, istihbarat başarısızlıklarının nedensel arka planı ve temellerinin anlaşılması ve tespiti açısından önem taşıyan bu yöntemin uygulanabileceği örneklem alanlarının başında gelmektedir. 1979 İslam Devrimi'nin ardından, 2000'li yılların başına kadar farklı süreçlerde istihbarat başarısızlıkları ile karşı karşıya kalan İran, 2010 yılından itibaren ise istihbarat başarısızlıkları ve güvenlik zafiyetleri ile özdeşleşen bir imaj ve profil göstermeye başlamıştır. 2020 yılı itibariyle gerek ülke içinde gerekse ülke dışında yaşanan istihbarat başarısızlıklarının yoğunlaşması, İran açısından bu sorunun kronikleşmeye başladığına işaret etmiştir. Bu bağlamda, İran'da yaşanan istihbarat başarısızlıklarının istihbarat kültürü çerçevesinde analiz edilmesi, kronikleşmeye başlayan bu sorunun köklerinin anlaşılması adına önemli açılımlar sunmaktadır.

İran İstihbarat Kurumlarının Yaptırımların Aşılmasındaki Rolü

Rahim Farzam
Dr., İRAM

İran'ın resmi istihbarat birimleri olan İstihbarat Bakanlığı ve Devrim Muhafızları Ordusu (DMO) İstihbarat Teşkilatı, İran'a yönelik yaptırımları aşma stratejilerini geliştirme ve uygulanmada merkezi bir rol oynamaktadır. Bu çalışma, İran'a uygulanan yaptırımların aşılmasında istihbarat kurumlarının stratejik rolünü incelemektedir. Araştırma, söz konusu iki birimin yanı sıra Kudüs Gücü'nün yapısal organizasyonunu ve yaptırımlar karşısında petrol ihracatını sürdürmek için geliştirdikleri stratejileri analiz etmektedir. İran, ABD Başkanı Donald Trump'ın Mayıs 2018'de ülkesini, nükleer anlaşma olarak bilinen Kapsamlı Ortak Eylem Planı'ndan (KOEP) çekerek İran'a yönelik "maksimum baskı" politikası başlatmasının ardından, istihbarat kurumları arasında etkin bir görev paylaşımı yapmak amacıyla "Yaptırım Karşıtı Operasyonlar Koordinasyon Komitesi" adlı bir mekanizma inşa etmiştir. Bu yapılanmada İstihbarat Bakanlığı, diplomatik kanallar, siber operasyonlar ve finansal istihbarat alanlarında; DMO İstihbarat Teşkilatı paravan şirket operasyonları ve deniz güvenliğinde; Kudüs Gücü ise bölgesel operasyonlarda uzmanlık geliştirmiştir. İran istihbarat kurumları, petrol ihracatını sürdürmek için üç temel strateji uygulamaktadır: Otomatik Tanımlama Sistemi (AIS) manipülasyonu ve "hayalet tanker" operasyonlarıyla teknik kamuflaj; diplomatik misyonlar aracılığıyla oluşturulan paravan şirketler ağıyla finansal gizlilik; Irak ve Venezuela gibi ülkeler üzerinden alternatif ihracat koridorları geliştirme. Çalışmada konunun bu boyutlarının yanı sıra mevzubahis istihbarat kurumlarının yaptırım karşıtı faaliyetlerinin evrimi kronolojik olarak ele alınacak ve bu kurumların uluslararası izleme sistemlerine karşı geliştirdiği taktiklerin giderek nasıl daha sofistike hale geldiği irdelenecektir.

İstihbaratın Çoğulcu Yapısı: Epistemik Aktörlerin İstihbarat Yapım Sürecine Katılımı

Oral Toğa
Araştırmacı, İRAM

İran'da güvenlik mimarisinin en kritik boyutlarından birini istihbarat kurumları arasındaki rekabet oluşturmaktadır. Bu çerçevede İstihbarat Bakanlığı ile Devrim Muhafızları Ordusu İstihbarat Teşkilatı arasındaki yetki çatışmaları yalnızca kurum içi bir çekişme değil, aynı zamanda ülkenin siyasal dengelerini ve devlet-toplum ilişkilerini doğrudan etkileyen bir güç mücadelesidir. İstihbarat Bakanlığı, yapısı ve işleyişi itibarıyla daha kurumsal, devlet merkezli ve bürokratik bir yaklaşımı temsil ederken, Devrim Muhafızları'nın istihbarat birimi ideolojik sadakati ön plana çıkaran, rejim bağlılığını merkeze alan bir anlayışla hareket etmektedir. Özellikle 2009 sonrası dönemde, seçim protestoları ve toplumsal krizler eşliğinde bu iki kurumun hem saha operasyonlarında hem de yargı süreçlerindeki çatışmaları görünür hale gelmiş; bu süreç İran istihbarat sisteminin kırılganlıklarını, bilgi akışındaki kesintileri ve koordinasyon zafiyetlerini gözler önüne sermiştir. Rekabetin sonucu yalnızca operasyonel verimliliğin düşmesi değildir; aynı zamanda birbirine güvenmeyen kurumlar arasındaki kopukluk, güvenlik açıklarını derinleştirmiş ve karar alma süreçlerinde çelişkili yönelimler yaratmıştır. Bugün İran'ın güvenlik politikalarının arka planını anlamak bu iki kurum arasındaki görünmeyen mücadele alanlarını ve güç merkezleri arasındaki gerilimleri kavramayı gerektirmektedir.

Nükleer Yayılmanın Önlenmesinde Nükleer İstihbaratın Rolü: İran Örneği

Emine Gözde Toprak

Araştırmacı, İRAM

İran İslam Cumhuriyeti, 40 yılı aşkın süredir nükleer silahsızlanma rejiminin açıklarından yararlanıp sisteme çeşitli şekillerde nüfuz ederek, başta ABD ve İsrail olmak üzere çeşitli aktörler tarafından alınan tedbirlere rağmen nükleer faaliyetlerin hemen her alanında ilerleme kaydetmiştir. Böylece İran, henüz nükleer silah elde etmese de nükleer silah teknolojisini geliştirmiştir. Bu durum, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı raporlarında açıkça görülmektedir. ABD ve İsrail'in İran'ın oluşturduğu nükleer riske karşı benimsediği politikaları ve eylemleri, büyük ölçüde kendi istihbarat mekanizmaları tarafından şekillendirilmektedir. Ancak, söz konusu iki ülkenin istihbarat aygıtları, Tahran'ın nükleer programının statüsü hakkında güvenilir bir tahmine ulaşmakta zorluk yaşamıştır. Bunun sonucunda İran'ın nükleer silah üretim faaliyetlerini engellemeye veya geciktirmeye yönelik öne çıkan politika araçları ekonomik yaptırımlar ve diplomasi olmuştur. Bu çalışma, ABD ve İsrail'in İran'a karşı yürüttüğü nükleer istihbarat operasyonları ve nükleer istihbaratın bu ülkelerin İran'a karşı nükleer yayılmayı önleme politikalarını şekillendirmede oynadığı rolü incelemeyi amaçlamaktadır.

OTURUM C.8
SESSION C.8

- **Güvenli Haberleşme**
- Secure Communication

Erdem Demircioğlu
Dr., ULAK Haberleşme

Murat Güder
HAVELSAN

Yasin Özdemir
Fırat Üniversitesi

Ahmet Bedri Özer
Prof. Dr., Fırat Üniversitesi

Kamu Güvenliği Uygulamalarında Genişbant Teknolojilerin Kullanımı ve Millî Teknoloji Geliştirme Faaliyetlerinin Önemi

Erdem Demircioğlu

Dr., ULAK Haberleşme

5G teknolojisinin yaygınlaşması, özellikle kolluk kuvvetleri ve kamu güvenliği alanlarında istihbarat uygulamalarının yapılanmasını önemli ölçüde yeniden şekillendirmektedir. Yüksek bant genişliği, düşük gecikme süresi ve çok sayıda cihazı bağlama yeteneği ile 5G ağları, istihbarat verilerinin daha verimli ve etkili bir şekilde toplanmasını sağlar. Bu durum, genişbant teknolojileri ve farklı istihbari kaynakları entegre eden ve gerekli durumlarda merkezi ya da dağıtık çalışabilecek mimarilerin operasyon alanlarında kullanımına imkan sağlayacaktır. Örneğin operasyon alanlarından gerçek zamanlı video beslemeleri ya da harita, fotoğraf vb. verilerin paylaşılması gibi uygulamalar geniş bant sistemlerin kullanımını yaygınlaştırmaktadır.

Buna ilave olarak, 5G sonrası haberleşme sistemleri yüksek sayıda IoT cihazları destekler durumda olacaktır. Bu IoT cihazlar kişi ve kurumların mahrem verilerinin saklanması ve ya farklı kurumlarca işlenmesi tehlikesini de ortaya çıkarmaktadır. 5G'nin kilometrekare başına bir milyona kadar cihazı bağlama yeteneği, kolluk kuvvetlerinin aynı anda birden fazla kaynaktan veri toplamasına ve analiz etmesine olanak tanımaktadır. Bu durum kritik faaliyetler sırasında durumsal farkındalığı artıracaktır.

Gerçek zamanlı istihbarat paylaşımı, yalnızca gelişen olaylara anında yanıt vermeyi sağlamakla kalmaz, aynı zamanda farklı kurumlar arasındaki iş birliği oluşturulmasına imkân sağlar. Yüksek kaliteli video ve verilerin sorunsuz iletimi, komuta merkezlerinin faaliyetleri geliştikçe izlemesini sağlayarak daha hızlı ve daha bilinçli karar alma olanağı sağlar.

Ancak, 5G teknolojisinin entegrasyonu bilgi güvenliğine yönelik çok sayıda yeni tehdit de ortaya çıkarmaktadır. Özellikle IoT alanında artan cihaz bağlantıları ve veri transferinde kullanılan sistemler siber tehditler için potansiyel saldırı yüzeyini genişletmektedir. Bu durum hem donanım hem de yazılım alanında siber güvenlik sorunlarını ortaya çıkarmakla birlikte, ülkelerin kendi politikalarını ve stratejilerini oluşturmalarını zorunlu hale getirmektedir.

Bu makalede, ABD ve Çin arasında artan ticaret savaşları ortamında tedarik zincirlerinin yabancı üreticilere bağımlılığının yarattığı zorluklar ele alınacaktır. Özellikle kamu güvenliğine yönelik istihbari faaliyetlerin yürütülmesinde bilgi güvenliğinde ortaya çıkan yeni tehditlerin bertaraf edilmesi noktasında yerli ve millî çözümlerin tartışması yapılacaktır.

Sinyal İstihbaratında Yazılım Tabanlı Radyo Teknolojisi ve Kompleks Sayı Düzlemi ile Modülasyon Çözümleme

Murat Güder
HAVELSAN

Günümüzde GSM, radar, telsiz, drone ve uydu haberleşme sistemlerinin çok çeşitli modülasyon teknikleri ve frekanslarda çalışması, sinyal istihbaratında esnek ve yazılım temelli çözümlere olan ihtiyacı artırmaktadır. Klasik alıcı yapıları genellikle belirli sinyal türlerine odaklanmakta, bu da sahada karşılaşılan sinyal çeşitliliğini analiz etmede yetersiz kalmaktadır. Bu bağlamda, yazılım tabanlı radyo (Software Defined Radio – SDR) sistemleri, farklı türdeki sinyallerin yazılım yoluyla işlenmesini mümkün kılarak geniş bir kullanım alanı sunmaktadır.

Bu çalışmada SDR teknolojisinin sinyal istihbaratındaki rolü ve sağladığı esneklik ele alınmıştır. Analog haberleşme sinyalleri olan AM ve FM örneklenerek, SDR ile doğrudan bilgi sinyaline nasıl erişilebileceği uygulamalı olarak gösterilmiştir. Sayısal haberleşme sistemleri ise farklı bir yaklaşımla ele alınmış; bu tür modülasyonların (QPSK, QAM vb.) çözümlemesi, SDR ile alınan IQ verilerinin kompleks sayı düzleminde analiz edilmesiyle gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda genlik, faz ve sembol kümeleri üzerinden dijital modülasyonların çözülme yöntemi açıklanmıştır.

Çalışmada ayrıca pasif radar analizine yer verilmiş ve SDR ile harici bir radar sisteminin çalışma frekansı, bant genişliği ve modülasyon türü gibi temel parametreleri alınan sinyaller üzerinden çıkarılmıştır. Sonuç olarak SDR sistemlerinin analog ve radar sinyallerinin doğrudan toplanması, sayısal ve özel amaçlı sinyallerin ise frekans ve IQ analizleriyle çözümlenmesi sayesinde elektronik istihbaratta etkin ve esnek bir araç olduğu ortaya konmuştur.

Taktik İstanbul: Taktik Data Linkler İçin Dağıtık Bulut Tabanlı Blokzincir Veri İletim Kontrol Modeli

Yasin Özdemir
Fırat Üniversitesi

Ahmet Bedri Özer
Prof. Dr., Fırat Üniversitesi

Taktik Data Link (TDL), temel olarak enformasyon değeri yüksek verilerin doğru ve güvenli olarak iletilmesini sağlayan bir iletişim sistemidir. TDL, modern savunma sistemlerinde askerî operasyonel etkinlik ve istihbarat açısından kritik bir bileşendir. Muharebe alanı platformları artık çok daha gelişmiş teknolojiler ile donatılmaktadır. Bu nedenle operatörler verileri daha hızlı yorumlamalı ve karar vermelidir. TDL; Gözlem, Yönelim, Karar ve Eylem (OODA - Observe, Orient, Decide, Act) süresininin azaltılmasında belirleyici bir rol üstlenmektedir. TDL sistemler, durumsal farkındalığı artırmak, karar alma sürecini hızlandırmak ve tahribatı önlemek için merkezi olmayan alanlar arası bir mimari kullanmaktadır. Mevcut TDL'ler, veri iletimini anlık, güvenli ve otomatik olarak sağlasa da, alanlar arası veri tutarlılığını sağlamak zordur. Bu durum, operasyonel sahada çoklu askerî alan iş birliğini kısıtladığı için ortak muharebe kapasitesini düşürmektedir. Bu problem için çeşitli çalışmalar yapılmasına karşın bu çalışmalar da veri güvenliği ve veri dayanıklılığı gibi hususlarda zayıflıklar barındırmaktadır.

Bu çalışmada, her an dinamik olarak değişen muharebe şartlarına uygun olarak, Taktik İstanbul adı verilen dağıtık depolama tabanlı blokzincir veri iletim kontrol modeli önerilmiştir. Veri güvenliğini ve veri dayanıklılığını sağlamak amacıyla, şifrelenen veriler özel bir IPFS küme dağıtık bulut servisinde depolanarak; akıllı sözleşmeler ile konsorsiyum fikir birliğine dayalı blokzincir veri iletimi sağlanmıştır. Bu sayede Taktik İstanbul, veri tutarlılığını garanti ederek güvenli ve ölçeklenebilir veri iletimini otomatik olarak gerçekleştirmektedir. Taktik İstanbul'un verimliliği ve etkinliği, devam eden simülasyon sürecindeki ön bulgulara göre olumlu göstergeler sunmaktadır.

OTURUM D.8
SESSION D.8

- **Finansal İstihbarat**
- Financial Intelligence

Selçuk Kömcü
Doktorant, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Hayrettin Kurt
Doç. Dr., Kamu Gözetimi Kurumu

Emre Can Narin
Deloitte Bağımsız Denetim

Can Verberi
Dr. Öğr. Üyesi, Şırnak Üniversitesi

KYC Uygulaması Bağlamında Dijital Varlıklar ve Terörizmin Finansmanıyla Mücadele: Finansal İstihbaratın Rolü

Selçuk Kömcü

Doktorant, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Dijital varlıkların küresel finansal sistemdeki yükselişi, geleneksel denetim ve kontrol mekanizmalarının dışında işleyen, yüksek hareket kabiliyeti ve anonimlik sağlayan yeni bir finansal evren yaratmıştır. Bu yeni ortam, terör örgütleri ve yasa dışı ağlar için cazip bir zemin oluşturmakta; sınır-ötesi, merkeziyetsiz ve çoğunlukla izlenemez işlemler üzerinden kaynak aktarmalarını kolaylaştırmaktadır. Bu çerçevede finansal istihbarat birimlerinin (FIU) ve KYC uygulamalarının önemi her zamankinden daha belirgin hale gelmektedir.

Bu bildiride, KYC (Know Your Customer) uygulamaları merkezinde, finansal istihbaratın dijital varlıklar üzerinden terörizmin finansmanıyla mücadeledeki dönüştürücü rolü ele alınmaktadır. Yöntem olarak karşılaştırmalı analiz ve nitel içerik çözümlemesi tercih edilmiştir. FATF (Financial Action Task Force) ve Egmont Group gibi uluslararası düzenleyici ve iş birliği platformlarının rehber belgeleri analiz edilmiş; ayrıca Estonya, Güney Kore ve Hollanda gibi dijitalleşme düzeyi yüksek ülkelerin FIU yapılarına odaklanılmıştır.

FATF, 1989 yılında kurulmuş ve kara para aklama ile terörizmin finansmanına karşı küresel standartlar geliştiren bir üst kuruldur. Dijital varlıkların denetimi konusunda da öncü rol üstlenmiş, 2019'dan itibaren sanal varlık hizmet sağlayıcılarına (VASP) yönelik KYC yükümlülüklerini sert biçimde tanımlamıştır. Egmont Group ise dünya genelinde 160'tan fazla FIU'nun bir araya geldiği bir bilgi paylaşım ağıdır; KYC uygulamalarının uyumu, şüpheli işlem raporlarının analizi ve sınır-ötesi iş birliği gibi konularda rehberlik sunmaktadır. Her iki yapı da, finansal istihbaratın yalnızca teknik değil, aynı zamanda normatif bir inşa alanı olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmada teorik olarak tarihsel kurumsalcılık ve inşacılık yaklaşımlarından yararlanılmaktadır. KYC'nin teknik bir araç olmanın ötesinde, küresel finansal güvenliğin yeniden tanımlanmasında normatif bir rol üstlendiği savunulmaktadır. Finansal istihbaratın dijital varlıklar bağlamında nasıl bir epistemik topluluk tarafından şekillendirildiği, hangi normatif öncüllere dayandığı ve devlet dışı aktörlerin nasıl dâhil edildiği tartışılmaktadır.

Sonuç olarak, dijital düzlemde terör finansmanıyla etkili mücadele, sadece yazılım ve veri kapasitesi ile değil; uluslararası normlar, ortak tanımlar ve senkronize istihbarat ağlarıyla mümkündür. KYC bu ağın merkezinde yer alan, teknik olduğu kadar politik bir araçtır.

Türkiye'de Finansal İstihbarat Hukukunun Geleceği

Hayrettin Kurt

Doç. Dr., Kamu Gözetimi Kurumu

Finansal istihbarat, Türkiye'de başta kara para aklama (AML), terörizmin finansmanı (TF), kitle imha silahların yayılmasının finansmanın önlenmesi (PF) ve diğer mali suçlarla mücadele amacıyla hukuki düzenlemelere konu edilmiştir. Bu alandaki hukuki rejim, uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuat çerçevesinde şekillenmektedir. Türkiye'de finansal istihbaratın temel dayanağı, 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ile belirlenmiştir. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK), 6415 Sayılı Terörün Finansmanının Önlenmesi Kanunu, 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu ve 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, finansal suçlarla mücadelede önemli diğer yasal düzenlemelerdir.

Türkiye'nin finansal istihbarat kurumu MASAK'tır. Bu kurum, şüpheli işlem bildirimlerini analiz edip, risk değerlendirmesi yaparak finansal istihbaratın en önemli unsuru olan yükümlülük denetimleriyle önleyici denetim gerçekleştirmektedir. Diğer taraftan Egmont Grubu üyeliği sayesinde yabancı finansal istihbarat birimleriyle de bilgi paylaşımı yapmaktadır. Finansal istihbarat sisteminde yükümlü kuruluşlar (bankalar, kripto varlık hizmet sağlayıcıları, sigortacılar vb.), müşterilerini tanıma (KYC), şüpheli işlem bildirimi ve kayıt saklama gibi yükümlülüklere tabidir. FATF (Financial Action Task Force) standartlarına uyum sürecinde Türkiye, 2021-2023 döneminde gri listede yer almış, ancak alınan önlemlerle listeden 2024 yılında çıkarılmıştır.

Son yıllarda dijital varlıklar ve sanal ödeme sistemlerinin yaygınlaşması ile, finansal istihbaratın kapsamı genişlemiştir. Yeni teknolojilerle birlikte kripto varlıkların regülasyonu ve yapay zekâ destekli analizler, yeni yasal düzenlemeleri de gerektirmektedir. Bu çerçevede Türkiye'de finansal istihbaratın hukuki temelleri, kurumsal yapısı, uluslararası uyum süreci ve geleceğe yönelik fırsatların bu bağlamda mukayeseli hukuk bakımından karşılaştırmalı olarak analiz edilmesi, Türkiye'nin finansal istihbarat sisteminin etkinliğine, uluslararası standartlara uyum sürecinin sürdürülmesine ve teknolojik altyapının güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

Kripto Varlık Transferlerinde Sınır Ötesi Finansal İstihbarat İş Birliği: Türkiye'nin Küresel Sisteme Uyumu ve Yapısal Eksiklikleri

Emre Can Narin

Deloitte Bağımsız Denetim

Türkiye'nin kripto varlık ekosistemindeki hızlı büyümesi, mali suçla mücadele stratejilerini yeniden şekillendirmiştir. 2023 verilerine göre Türkiye, yaklaşık 17 milyon kullanıcısıyla dünyada üçüncü sırada yer almaktadır. Bu durum, Türkiye'yi küresel kripto piyasasında önemli bir oyuncu haline getirirken, kara para aklama ve terör finansmanı gibi suç risklerini de artırmaktadır. 2024 yılında MASAK'a gelen 558.595 şüpheli işlem bildiriminin %11'i kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından yapılmıştır.

Finansal Eylem Görev Gücü (FATF), 2019 yılında yürürlüğe koyduğu "Travel Rule" ile bin ABD Doları/Euro üzerindeki kripto transferlerinde gönderici ve alıcı kimlik bilgilerinin paylaşımını zorunlu kılmıştır. 2024 itibarıyla ülkelerin %70'i bu düzenlemeyi benimsemiş olsa da, fiili denetim ve uygulama seviyesi henüz yeterli değildir. Kuzey Kore bağlantılı grupların son yıllarda 2 milyar ABD Doları'nın üzerinde yasa dışı gelir elde etmesi, mevzuattaki boşlukların kötüye kullanıldığını göstermektedir.

Türkiye, 2021'deki Thodex ve Vebitcoin skandallarının ardından MASAK tarafından kripto varlık hizmet sağlayıcılarını "yükümlü birimler" arasına almıştır. Bu kapsamda, Müşterini Tanı (KYC) ve şüpheli işlem bildirimi gibi zorunluluklar getirilmiştir. 2024 yılında MASAK, kripto para transferlerinde 15.000 TL ve üzeri işlemler için tam kimlik doğrulama zorunluluğu getirerek şeffaflığı artırmıştır.

Önerilen politikalar arasında, Travel Rule'un etkinliğini artırmak için saha denetimlerinin artırılması, sınır ötesi iş birliğinin derinleştirilmesi ve safi artış teorisine dayalı yıllık varlık beyanı zorunluluğu getirilmesi yer almaktadır. Ayrıca RegTech ve SupTech entegrasyonuyla denetim kapasitesinin güçlendirilmesi ve kamu-özel sektör iş birliğiyle vatandaş farkındalığının artırılması önerilmektedir. Bu adımlar, Türkiye'nin uluslararası mali istihbarat sistemine tam uyumunu sağlayarak dijital ekonominin sunduğu fırsatlardan güvenli bir şekilde faydalanmasına olanak tanıyacaktır.

Kayıt Dışı Ekonomi ve İstihbarat: Yapay Zekâ Destekli Firma Düzeyinde Kırılganlık Analizi

Can Verberi

Dr. Öğr. Üyesi, Şırnak Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı, Dünya Bankası'nın 2024 yılına ait Enterprise Survey verilerini kullanarak, Türkiye'deki kayıtlı firmaların kayıtdışı rakiplerle karşılaşma olasılığını etkileyen yönetişimsel ve yapısal faktörleri TreeSHAP yöntemiyle analiz etmek ve bu doğrultuda istihbarat açısından müdahale gerektirebilecek potansiyel kırılganlık alanlarını belirlemektir. Kayıtdışı ekonomi, devletin mali istihbarat üretme ve güvenlik tehditlerini izleme kapasitesini zayıflatan çok boyutlu bir sorundur. Kara para aklama, terörün finansmanı ve organize suç faaliyetlerine zemin hazırlayan bu yapı, ekonomik faaliyetlerin izlenebilirliğini azaltmakta ve stratejik erken uyarı sistemlerinin işleyişini zayıflatmaktadır.

Mevcut literatürde kayıtdışı ekonomi çoğunlukla makro düzeyde ele alınmakta; firma düzeyindeki kırılganlıkları ve bunların mali istihbaratla ilişkisini inceleyen, ayrıca yapay zekâ tabanlı çıkarım yöntemlerine dayalı analizlere yer veren çalışmalar ise oldukça sınırlı kalmaktadır. Türkiye özelinde ise bu tür mikro düzeyli analizler yok denecek kadar azdır. Bu çalışma, söz konusu literatür eksikliklerine, TreeSHAP yöntemiyle kayıtlı firmaların kayıt dışı rekabet riskini belirleyen faktörleri analiz ederek katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Bulgular, politik istikrarsızlık, finansmana erişim zorluğu, küçük ölçekli firma yapısı, firma yaşının yüksekliği, ihracat faaliyeti ve dış denetime tabi olmanın kayıtdışı rekabet riskini artırdığını göstermektedir. Ayrıca imalat sektöründe faaliyet gösteren firmaların, diğer sektörlere kıyasla daha yoğun kayıtdışı rekabet baskısı altında olduğu gözlemlenmiştir. Öte yandan, kalite sertifikasına sahip olmak, yüksek yolsuzluk düzeyi ve vergi idaresinin yaratmış olduğu engellerin varlığı, kayıtdışı rekabetle karşılaşma olasılığını düşürmektedir.

Sonuç olarak, kayıtdışı ekonomiyle mücadele, devletin izleme, analiz ve erken uyarı kapasitesini güçlendirecek istihbarat dostu politika araçlarını da içermelidir. Bu doğrultuda, siyasal istikrar, şeffaf finansal erişim, vergi sisteminin basitleştirilmesi ve kalite altyapısının güçlendirilmesi kritik önemdedir. Küçük ölçekli ve uzun süredir faaliyet gösteren firmalara yönelik dijitalleşme ve kapasite artırımı stratejileri ile denetim ve dış ticaret politikalarının rehberlik ve izlenebilirlik temelli yeniden yapılandırılması kayıtdışı ekonominin daha etkin gözetimini sağlayacaktır. Ayrıca imalat sektörüne özgü denetimlerin artırılması, kalite standartlarının yaygınlaştırılması ve üretimde izlenebilir dijital sistemlerin teşvik edilmesi önem arz etmektedir.

OTURUM A.9
SESSION A.9

- **Coğrafi ve İnsani Boyutuyla İstihbarat**
- Intelligence with Geographic and Human Dimensions

Orhan Karaoğlu
Doç. Dr., T. C. Cumhurbaşkanlığı

Sezai Özçelik
Prof. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi

Şeyma Tok
Dr., İstanbul Üniversitesi

Belirsizlik Çağında Jeopolitik İstihbaratın Önemi

Orhan Karaoğlu
Doç. Dr., T. C. Cumhurbaşkanlığı

Günümüzde dünya çoklu krizler (polycrises) ve daimi krizler (permacrises) ile karşı karşıyadır. Siyasi, toplumsal ve ekonomik krizler, küresel ve bölgesel jeopolitik değişikliklerin bir sonucu olarak karşımızda durmaktadır. Sosyal bilimler alanında çalışanların, özellikle de siyaset bilimcilerin ve uluslararası ilişkiler uzmanlarının yaşanan değişiklikleri anlamaya ve anlamlandırmaya çalıştığı bir süreçten geçmekteyiz. 11 Eylül 2001 ile başlayan küresel krizler silsilesinin, 2008 ekonomik krizi, Arap Ayaklanmaları ve sonrasında yaşananlar, Rusya'nın Kırım'ı ilhakı, 2020 pandemisi, 2022 Rusya-Ukrayna Savaşı ve 2023 İsrail-Hamas Savaşı ile devam ettiği görülmektedir. Bu krizlere ek olarak, küresel iklim krizlerinin dünyayı nasıl etkilediğini görmezden gelmek imkânsızdır. Diğer taraftan, yapay zekâ teknolojisinin dijital dünyada hızla geliştiği ve insan yaşamına çok hızlı bir şekilde nüfuz ettiği bir süreç deneyimlemekteyiz. Bu gelişmeler ile birlikte, küresel güçler arasındaki jeopolitik çatışma ve rekabet yakın zamanlarda hiç olmadığı kadar yoğun bir şekilde devam etmektedir. ABD ile Çin arasında yaşanan bu sert sürecin küresel ve bölgesel yansımalarının olması kaçınılmazdır. Bu bağlamda yaşanan bu iklimi jeopolitik çerçevesinde anlamlandırmak için ülkemizin jeopolitik istihbaratını güçlendirmesi gerekmektedir. Günümüzde istihbarat, devletler için sadece bilgi toplamak değildir. Bilgiyi doğru toplamak ve doğru değerlendirmek devletler için olmazsa olmazdır. Bu bağlamda stratejik istihbaratın sağlam yapılabilmesi için jeopolitik istihbaratın geliştirilmesi bu yönde adımlar atılması gerekmektedir. Jeopolitik istihbarat, bir ülkenin dış politikasını, güvenliğini ve stratejik çıkarlarını şekillendirmek için dünya üzerindeki siyasi, ekonomik, askerî ve coğrafi gelişmeleri analiz etmektir. Sonuç olarak, "Dünyada ne oluyor ve bu bizim için ne anlama geliyor?" sorusunun cevabını keşfetmektir. Dünya jeopolitik olarak hareketli zamanlardan geçmektedir. Yaklaşık yüz yıl önce İtalyan filozof Antonio Gramsci, eskinin öldüğünü ama yeninin henüz doğmadığını belirtmişti. Günümüzdeki mevcut konjonktür için de bu tanım geçerlidir. Belirsizlik döneminin içerisinde olduğumuz bu süreçte jeopolitik istihbaratın önemi hiç olmadığı kadar değerli hale gelmiştir. Bu bildiride jeopolitik istihbaratın önemi ve değeri vaka analizi yöntemi üzerinden gidilerek anlatılmaya çalışılacaktır.

Diaspora as a Strategic Asset in Intelligence: A Case Study of the Russia-Ukraine Conflict and the Crimean Tatars in Türkiye

Sezai Özçelik

Prof. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi

The Russia-Ukraine war has highlighted the strategic role of diaspora communities as non-state intelligence actors, with the Crimean Tatar diaspora in Türkiye offering a compelling case study. This paper analyzes how diasporas contribute to intelligence gathering, hybrid warfare, and conflict resolution, focusing on Crimean Tatars' transnational networks and Türkiye's unique position as both a host state and a NATO actor. One of the key dimension is the Intelligence and Advocacy: Türkiye's Crimean Tatar community—descendants of exiles from Russian annexations—has leveraged its cultural ties to Crimea to facilitate OSINT (e.g., documenting human rights abuses) and lobby Ankara for pro-Ukraine policies. Their activism complements Turkish intelligence (MIT) by providing ground-level insights into Russian operations in Crimea. The second dimension is the Hybrid Warfare Dynamics: The diaspora counters Russian disinformation through media (e.g., Crimean Tatar TV) and grassroots mobilization, while allegations of Russian espionage targeting Tatar leaders underscore their vulnerability to adversarial recruitment.

The study employs diaspora theory (Brinkerhoff), using primary data from interviews, Turkish/Ukrainian policy documents, and OSCE reports. Findings reveal that diasporas are dual-use assets: Türkiye's balancing act-supporting Tatars while maintaining Russia ties-demonstrates how diaspora intelligence can both aid and complicate state strategies. The paper calls for structured cooperation between intelligence agencies and diasporas.

İstihbaratın Siyasi Coğrafyası: ABD'nin Terörle Mücadele Söyleminin Haritalama ve Görüntüleme Faaliyetlerinin Birleştirilmesiyle İlişkisi

Şeyma Tok

Dr., İstanbul Üniversitesi

Yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren, Küresel Konumlama Sistemiyle (Global Positioning System/GPS) gelişen haritalama teknolojisi, ABD istihbarat haritalama faaliyetlerinde dönüşüme neden olmuştur. Bu dönüşüm, bilgi toplamada 1996 yılında haritalama ve görüntülemenin birleştirilmesiyle kurumsal olarak görünür bir hal almaktadır. 11 Eylül Saldırıları ve akabinde ABD dış politikasını şekillendiren Terörle Mücadele söylemi haritalama faaliyetlerindeki dönüşümü hızlandırmıştır. Nitekim bu dönemde, jeouzamsal istihbarat (geospatial intelligence/GEOINT) kavramının ortaya çıkması, ABD İstihbarat Topluluğu'nun istihbarat toplama pratiklerinde devrimsel bir dönüşüme işaret etmektedir. Uydu görüntüleme sistemlerindeki gelişmeler ve tehdit algılamalarındaki dönüşümler, ABD İstihbarat ve Savunma Bakanlığı Haritalama ajanslarının 2004 yılından itibaren Ulusal Jeouzamsal-İstihbarat Ajansı (The National Geospatial-Intelligence Agency/NGA) adı altında tek bir kurum tarafından yönetilmeye başlanmasıyla sonuçlanmıştır.

Bu bildiri, 11 Eylül sonrası ABD'nin Ortadoğu'ya yönelik politikaları ve istihbarat kurumlarında görüntüleme-haritalamanın birleştirilmesiyle oluşan yeni tarz görselleştirmeler arasında karşılıklı ilişkiye dikkat çekmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda, bildiri ABD'nin terörle mücadele ve kontrgerilla faaliyetlerinde jeouzamsal istihbaratın nasıl görsel söylemler ürettiğini araştırmaktadır.

Çalışma kapsamında, haritalar, siyasi boyutu içerisinde barındıran etkili görsel araçlar olarak ele alınmaktadır. Haritaları gerçekliğin kendisi olarak almak yerine, yer kürenin inşa edilmiş temsilleri olarak ele almak, coğrafi bilginin üretilmesini küresel siyaseti etkileyen ve onun tarafından etkilenen yanıyla ortaya koymaktadır. Kartografik verinin analiz edilmesinde gömülü teorinin içerisine görsel, anlatısal ve tarihsel söylemleri dahil eden durum analizi yöntemine başvurulmaktadır. Bilim ve Teknoloji Çalışmalarının (Science and Technology Studies/STS) teknolojik determinizmin ötesine geçmeyi hedefleyen yaklaşımından yararlanılarak, haritalama teknolojilerindeki gelişmeler siyasi boyutlarıyla ele alınmaktadır. Bu kapsamda bildiri, terörle mücadele, istihbarat faaliyetlerinin artan önemi ve haritalama-görüntülemedeki gelişmeleri birbirleriyle olan karşılıklı ilişki içerisinde ele almaktadır.

OTURUM B.9
SESSION B.9

- **İstihbarat Başarısızlığı ve Küresel Güvenlik**
- Intelligence Failure and Global Security

Özgür Dikmen
Doktorant, Stanford Üniversitesi

Fatih Şemsettin Işık
Doktorant, TRT World

Çağrı Koşak
Doktorant, Marmara Üniversitesi

Kurucu Gerilim, Kalıcı Zaaf: İsrail'de Sivil-Asker İlişkileri ve İstihbarat Mimarisine Yapısal Bir Bakış

Özgür Dikmen

Doktorant, Stanford Üniversitesi

7 Ekim sonrasında İsrail açısından en kritik sorulardan biri, Gazze'den İsrail'e yönelik saldırıların neden öngörülemediğidir. İsrail istihbarat örgütlerinin başarısızlıklarına ilişkin sorgulamaları da tetikleyen bu sorunun akabinde ortaya çıkan ama pek de kamusallaşmayan tartışmalarından biri de, mevcut İsrail hükümetiyle İsrail ordusu arasındaki kurumsal ve siyasal gerilimdir. Sivil ve askerî istihbaratın üretim ve paylaşım süreçlerini derinden etkileyen bu gerilim, devletin kuruluşundan itibaren İsrail güvenlik siyasetinin belirleyici yapısal unsurlarından biri olagelmiştir. 1948'den bu yana merkez sağ ekseninde konumlanan ordu elitleri, İsrail'in küresel ölçekte uluslararası toplum ve kurumlar nezdinde sorumlu bir aktör olarak konumlanmasının ve bölgesel düzlemde diplomatik söylemi önceleyen bir çizgi izlemesinin ulusal güvenlik açısından vazgeçilmez olduğunu savunagelmişlerdir. Buna karşılık 1977'den itibaren İsrail siyasetinin ana hattını belirleyen radikal sağ küresel uyum siyasetini ve bölgesel barış arayışlarını zayıflık göstergesi olarak değerlendirmiş, Menahem Begin ve Binyamin Netanyahu gibi radikal sağ liderler, bölgesel bağlamda popülist tabana yaslanan bir gerilim siyaseti benimsemişlerdir. Ülkenin kurucu kadrolarının ideolojik çizgisini öne çıkaran İsrail ordusu ile radikal sağ siyasetçiler arasında, İsrail'in uluslararası sistemdeki yeri ve stratejik yönelimi üzerine yaklaşık yarım yüzyıl önce ortaya çıkan ve günümüzde de süregiden bu paradigmatik çatışma, yalnızca İsrail'in güvenlik doktrinini değil, istihbarat mimarisini de köklü biçimde etkilemeyi sürdürmektedir. Bu çalışma, söz konusu gerilimi İsrail siyasal sisteminin yapısal bir özelliği olarak ele almakta ve ülkenin tehdit tanımlarını ile orta–uzun vadeli jeopolitik konumlanışını çerçeveleyen İsrail Ulusal İstihbarat Değerlendirmesi Raporu'nun üretim süreçlerine odaklanmaktadır. Raporun, birçok ülkede olduğu gibi tek bir merkezi istihbarat kurumu tarafından hazırlanmak yerine neden farklı istihbarat örgütlerinin dahliyle hazırlandığını sorgularken, İsrail'deki istihbarat evrenindeki parçalılığın toplumsal-siyasal zeminine bakmakta ve ülkedeki istihbarat zafiyetlerindeki anlık hatalardan çok kurumsal-yapısal faktörlerin kökenlerine dair bir perspektif sunmaktadır.

İstihbarat Başarısızlığının Ötesinde: İsrail Devlet Kapasitesinin 7 Ekim Sonrası Yaşadığı Aşınma

Fatih Şemsettin Işık
Doktorant, TRT World

Bu çalışma, 7 Ekim 2023 tarihinde Hamas ve müttefik Filistinli grupların gerçekleştirdiği saldırıyı yalnızca İsrail'in bir istihbarat başarısızlığı olarak değil, devlet kapasitesindeki daha derin bir aşınmanın belirtisi olarak ele almaktadır. Devlet kapasitesi teorisi çerçevesinde yapılan analiz, İsrail'in saldırıyı önceden sezme ve önleme yetersizliğinin; siyasi otoritenin, kurumsal bütünlüğün ve toplumsal meşruiyetin -etkili devlet işleyişinin üç temel sütununun- zayıflamasından kaynaklandığını ortaya koymaktadır. Hamas'ın başarısını "sürpriz" olarak tanımlayan Batı merkezli baskın medya anlatılarının aksine, bu çalışma, saldırının İsrail'in iç siyasi kutuplaşması, ortak bir mutabakat zemininin çöküşü, güvenlik aygıtındaki stratejik rehavet ve kısa vadeli siyasi çıkarların uzun vadeli ulusal stratejilerin önüne geçirilmesi gibi iç dinamikler tarafından mümkün kılındığını savunmaktadır. İbranice ve İngilizce literatürün kapsamlı bir incelemesine dayanan bu araştırma, 7 Ekim sonrası İsrail'in karşı karşıya kaldığı durumun yalnızca taktiksel başarısızlıkları değil, devlet kapasitesinde yapısal bir zayıflamayı da gözler önüne serdiği sonucuna varmaktadır. Hamas gibi devlet dışı aktörlerin bu zaafları ustalıkla kullanması, İsrail'in güvenlik duruşunu pekiştirmekten ziyade, devlet istikrarı fikrinin kendisinin varoluşsal bir kriz içinde olduğunu açığa çıkarmıştır.

Aksa Tufanı Operasyonu'nda İstihbarat ve Güvenlik Zafiyeti: İsrail'e 7 Ekim Saldırısının Analizi

Çağrı Koşak
Doktorant, Marmara Üniversitesi

Hamas ve İslami Cihad Hareketleri tarafından, 7 Ekim 2023 tarihinde abluka altındaki Gazze Şeridi'nden "Aksa Tufanı" adı verilen bir operasyon başlatılmış; bu saldırı sonucunda bir kısmı İsrail askeri olmak üzere yaklaşık 1200 kişi hayatını kaybetmiş, 250 İsrailli ise rehin alınmıştır. Bu olay, özellikle İsrail'in iç güvenlik servisi Şin Bet (Shabak) ile dış istihbarat teşkilatı Mossad başta olmak üzere, ülkenin istihbarat ve güvenlik sisteminde ciddi açıkların bulunduğunu ortaya koymuştur. Hamas'ın silahlı kanadı Kassam Tugayları, operasyonun ardından Gazze'de İsrail ordusuna karşı silahlı direnişini sürdürmektedir.

Bu çalışma, İsrail'in yaşadığı söz konusu istihbarat ve güvenlik zaaflarını orijinal kaynaklara dayanarak incelemeyi amaçlamakta; ayrıca Filistinli silahlı grupların bu açıkları tespit etme yöntemlerini analiz etmeye yönelik bir çerçeve sunmayı hedeflemektedir.

OTURUM C.9
SESSION C.9

- **Büyük Dil Modeli Tabanlı İstihbarat Sistemleri**
- Large Language Model Based Intelligence Systems

Batuhan Bardak
Dr., STM
Hacı Ali Duru
Dr., STM
Tahsin Alp Yanar
Dr., STM

Erdal Çayırcı
Prof. Dr.
Merve Seren Yeşiltaş
Doç. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Enes Güvelioğlu
Arş. Gör., Çukurova Üniversitesi
Çiğdem İnan Acı
Doç. Dr., Mersin Üniversitesi

Şehmus Uran

Büyük Dil Modelleri ile İstihbarat Raporlarındaki Kimliği Belirsiz Şahısların Tespiti ve Eşleştirilmesi

Batuhan Bardak

Dr., STM

Hacı Ali Duru

Dr., STM

Tahsin Alp Yanar

Dr., STM

Askerî ya da sivil istihbarat raporlarında, kimliği tam olarak belirlenemeyen şahıslar hakkında bilgiler yer alabilmektedir. Başka bir deyişle istihbarat raporlarında geçen kişiler için ad, soyad, kimlik numarası, pasaport numarası gibi ayırt edici tanımlayıcılar mevcut olmayabilir. Bu durum, söz konusu bireylerin mevcut veritabanı kayıtlarıyla eşleştirilmesini zorlaştırmaktadır.

Son yıllarda büyük dil modellerinin (Large Language Models - LLM) doğal dil işleme yeteneklerinin ilerlemesi, bu soruna yeni bir çözüm potansiyeli sunmaktadır. LLM'ler, yapılandırılmamış veya kısmen yapılandırılmış metinlerden kişilere ait dolaylı bilgileri çıkarabilme kapasitesine sahiptir. Bu bilgiler arasında kişinin pozisyonu, ilişkili olduğu kurum, bulunduğu coğrafi bölge, kişiye dair tanımlayıcı bilgiler, faaliyet türü gibi nitelikler yer almaktadır. Bu tür çıkarımlar, bireyin daha ayrıntılı ve yapılandırılmış bir profilinin oluşturulmasına olanak sağlayabilecektir.

Bu çalışmanın temel motivasyonu, askerî belgelerde geçen ancak doğrudan kimliği belirlenemeyen kişilere ilişkin bilgilerin LLM tabanlı bilgi çıkarımı yöntemleriyle zenginleştirilmesi ve sonrasında oluşturulan profillerin çeşitli sezgisel algoritmalar (bulanık eşleştirme, metin benzerliği algoritmaları vb.) aracılığıyla veri tabanındaki mevcut kayıtlarla ilişkilendirilmesi üzerinedir. Bu yaklaşımın, analiz sürecinin hızlandırılması konusunda katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışma ile yapay zekâ temelli sistemlerin kişi tanıma ve eşleştirme çalışmalarının yanı sıra yeterli düzeyde yapılandırılmamış metinlerin analizinde de katkı sağlayabileceği gösterilmiştir. Bu çalışma kapsamında önerilen yöntem, sentetik olarak oluşturulmuş istihbarat raporları ve veri tabanı kayıtları üzerinde denenerek sonuçlar paylaşılmıştır.

Büyük Veri Füzyonu ve Analitiği İçin Son Teknolojiler: Blocknetwork Modeli

Erdal Çayırcı

Prof. Dr.

Merve Seren Yeşiltaş

Doç. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Enformasyon çağı olarak adlandırılan 21. yüzyılda, bilişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler veri (data) ekosistemi açısından önemli meydana okumalar yaratmıştır. Bu bağlamda elinizdeki çalışma, günümüz veri karakteristiğinin yarattığı "5V" akronimiyle kavramsallaştırılan meydana okumalara AI tabanlı bir yazılım çözümü sunmaktadır. Büyük veri füzyonu ve analitiği için geliştirilen bir son teknoloji ürünü olan bu algoritma mimarisi; askerî, eğitim, sosyal, beşerî ve idari, fen, mühendislik ve sağlık bilimlerinin dahil olduğu enformasyon havuzuna inter-disipliner, multi-disipliner ve trans-disipliner bir perspektif kazandırmaktadır. Bu minvalde, İstihbarat Çalışmaları bilimi ve literatürüne önemli katkılar sunması öngörülen yazılım çözümüne esas teşkil eden meydan okumalar şu şekildedir:

Birincisi, "veri hacmi"dir (volume). Son yayımlanan istatistiklere göre, günümüzde her gün 402,74 milyon terabayt veri oluşturulmaktadır. Bu rakam, yaygın olarak kullanılan en küçük veri ölçümü birimi olan bytes cinsinden 402.74 katrilyon demektir. Bunun, en büyük veri depolama ölçüm birimlerinden birisi olan Exabytes cinsinden karşılığı 402.74 (1 EB=1018 bytes) ve daha büyüğü olan Zettabytes cinsinden referansı ise 0.4 (1 ZB= 10^{21})'dür. Sadece 1EB'nin dahi çok büyük bir binanın kâfi gelmeyeceği kadar büyük veri depolama alanına ihtiyaç duyduğu düşünüldüğünde; ayda 12 ve yılda 147 ZB üretilmesinin ve dahası bu rakamın 2025 sonu itibarıyla 181 ZB'ye ulaşmasının beklenmesi, veri hacminin geldiği devasa boyutu kanıtlar mahiyettedir.

İkincisi, "veri çeşitliliği"dir (variety). En yalın tabirle bir veri; yazılı metin, e-posta, excel tablosu, resim, uydu fotoğrafı, dijital görsel, video, canlı yayın, ses kaydı, harita, infografik, istatistik/gösterge, GPS konumu, ölçüm cihazı, sensör gibi yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış dataları ifade etmektedir. Halihazırda yaşanan dijital dönüşüm süreci ile sosyal medya platformlarının kullanım alanları ve etkileşim düzeyleri dahi tek başına OSINT mecrasında

kontrolsüz şekilde zenginleşen veri çeşitliliğini ortaya koymaktadır. Kuşkusuz devletler ve ilgili kurum ve kuruluşlar için veri çeşitliği ve zenginliği, bir üstünlük parametresi olmakla birlikte, günümüzdeki Büyük Veri (Big Data) çalışmaları açısından yapılandırılmamış ve yapılandırılmamış veri kümelerine ait işleme, temizleme ve analiz işlemlerinin ne denli meydan okuyucu olabileceği hatırda tutulmalıdır.

Üçüncüsü, "veri hızı"dır (velocity). Bilişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler açısından bakıldığında veri erişim ve paylaşım hızını belirleyen üç temel parametre vardır. İlki, donanım (hardware) teknolojisi olup; burada kullanılan bilgisayar ve/veya mobil cihaz, server, veri saklama ünitesi (HDD, SDD, NAS gibi harici veya ağa bağlı depolama), ağ bağlantı cihazları (router, switch, firewall) gibi bileşenler veri iletim sistemin hızı ve kalitesi açısından belirleyicidir. Keza yazılım (software) teknolojisinin nasıl bir donanım mimarisi ve işletim sistemine sahip olduğu, uygulama yazılımları ve entegrasyonu ile veri tabanı yönetiminin yetenekleri ve performansı önemli rol üstlenmektedir. Donanım ve yazılıma haricinde, ağ ve iletişim sistemlerinde kullanılan sistem ve altyapı teknolojileri de veri erişim ve dağıtım hızı açısından asli belirleyicilerdendir. Kuşkusuz, 5G ve Kuantum teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, veri işleme ve aktarım hızı açısından çığır açıcı niteliktedir.

Dördüncüsü; "veri değeri"dir (value). Enformasyon Çağı'nın temel kaygısı; veri toplama ve girişinin nasıl, hangi imkân ve kabiliyetlerle yapılması gerektiği değildir. Aksine kaygı, bu iki adımdan sonra başlamakta; verinin tasnifi, işlenmesi, kıymetlendirilmesi ve analizi sürecinde ne tür yeteneklerin kazanılması gerektiği hususunda yaşanmaktadır. Günümüzde maruz kalınan data akını ve hızı, bilginin 'gerçek zamanlı' ve 'doğru yöntemle' işlenerek değerlendirme safhasına geçilmesini her zamankinden daha zorlayıcı kılmaktadır. Örneğin OSINT, HUMINT, SIGINT, ELINT, IMINT, COMINT, RADINT, SOCMINT gibi istihbari veri kaynaklarından gelen ham verileri, taktik, operatif ve stratejik seviyelerine göre sınıflandırmak, kıymetlendirmek ve analiz ederek eyleme uygun şekilde önceliklendirmek son derece titiz ve detaylıca yürütülen bir çalışmanın neticesinde mümkündür. Bu açıdan bakıldığında istihbarat analistleri ve yöneticilerine özgü geliştirilmiş bir algoritma mimarisine sahip yazılım çözümü, karar destek sistemleri ve analiz modelleme süreçleri açısından zaman, emek ve kaynak optimizasyonu sağlamaktadır.

Beşincisi; "veri doğruluğu/güvenilirliği"dir (veracity). Aslında, verinin doğru ve güvenilir olup olmaması, 5V'nin tüm aşamalarında eklemlenmiş bir mimari yapının neticesidir. Örneğin henüz birinci safhada, veri hacmi ve miktarı itibarıyla verilerin nasıl karakterize edildiği, sınıflandırmanın hangi parametreleri baz aldığı, klasifiye edilmiş veri setleri arasında nasıl bir ilişkisel model (relational model) kurulduğu; veriye erişimi kolaylaştırmak, doğru sorgulama yapmak, veri çeşitliliğinde tekrarı azaltmak, veri tutarlılığını sağlamak ve doğru analitik çıkarımlarda bulunmak

açısından mühimdir. Bu minvalde, verilerin doğruluğu ve güvenirliği; "veriyi enformasyona dönüştürme" (data-to-information), "enformasyondan bilgi üretme" (information-to-knowledge) ve "bilgiye ilim/bilim vasfı kazandırma" (knowledge-to-wisdom) şeklinde seyreden zincirin tüm halkalarının eksiksiz ve hatasız tamamlanmasına bağlıdır.

Bu çalışma, yukarıda ana hatlarıyla özetlenen 5V'nin tamamına cevap niteliğinde geliştirilen bir yazılım çözümü olarak "Blocknetwork Mimarisi"ni (BQL theory) önermektedir. Büyük Veri Füzyonu ve Analitiği üzerine tasarlanan bu mimari yapı; veri yönetimi ve analizi ekosisteminin farklı bileşenlerini temsil eden "ilişkisel veri tabanı", "haritalama ve indirgeme", "graf veri tabanı ve analitiği", "retrospektif analizi", "beş/altı derecelik ayrılık ağ analizi", "blockchain" gibi (Relational Databases & SQL, Hadoop, Kafka, Neo4j, IBM I2) yöntemlere alternatif olarak geliştirilmiştir.

Tam kaynak istihbarat veri tabanına sahip olan ve "Sama ISR" adı verilen bu model; aktör, araç, nesne, iletişim, konum, vaka, konu, fonksiyon, işletme, ilişki ağı, amaç gibi sınırsız ilgi alanı (interest) ve bu alana ait çok katmanlı öğrenme parametreleri ihtiva etmektedir. AI temelli çalışan bu model, interest'lerin oluşturduğu "block"ları hem kendi içlerinde hem birbiriyle olan ilişkileri üzerinden tahlil ederek bir "örüntü" (pattern) oluşturmaktadır. Bu örüntüler; küresel ölçekte tüm zamanları ve mekânları barındıran bir skalada "geo-temporal analysis" (zamansal-mekânsal analiz) üretebilecek şekilde formüle edilmişlerdir. Böylece Sama ISR, askerî ve sivil tüm kullanım maksatlarına uygun olarak bireysel, kolektif, ilişkisel (üç derecelik ayrılık ağ analizi), sosyal, finansal, adli, hukuki ve güvenlik (örn. siber saldırı, terör eylemi) alanında örüntüler oluşturmaktadır. Bu örüntüler sayesinde sistemdeki anomalileri hızlıca tespit etmekte; erken uyarıdan stratejik istihbarat seviyesine değin farklı raporlama türlerinde istihbarat analizleri üretebilmektedir. Özetle Sama ISR, Büyük Veri Füzyonu ve Analitiği için "bağımsızlık", "değiştirilemezlik" ve "merkeziyetsizlik" mimarisi üzerine dizayn edilen bir BQL modeli olarak veri hacmi, çeşitliliği, hızı, değeri ve doğruluğu (5V) açısından günümüz meydan okumalarına alternatif bir çözüm sunmaktadır.

A Tailored Dataset for Military and Civilian Vehicle Detection: Using a Hierarchical Classification Approach

Enes Güvelioğlu

Arş. Gör., Çukurova Üniversitesi

Çiğdem İnan Acı

Doç. Dr., Mersin Üniversitesi

The integration of artificial intelligence (AI) into defense, security, and intelligence operations has become a cornerstone of modern surveillance and reconnaissance. While AI has demonstrated significant potential in autonomous target detection and tracking, critical gaps remain in military applications. Unlike civilian vehicle detection, which benefits from established datasets like CompCars, military vehicle detection lacks standardized benchmarks. Furthermore, conventional flat classification models fail to exploit hierarchical relationships between vehicle classes (e.g., grouping wheeled rocket artillery and anti-air radar as wheeled land vehicles), limiting model performance. To address these challenges, this study introduces a custom dataset covering military, civilian, and law enforcement vehicles across air, sea, and land domains. We also propose a hierarchical classification framework combining ResNet152 and Faster R-CNN, designed to improve detection accuracy by modeling structured relationships between vehicle categories. The proposed hierarchical model achieves an F1 score of 0.913, representing a 7.41% improvement over the baseline flat Faster R-CNN model. This approach enables more precise and context-aware identification, supporting nextgeneration AI applications in defense intelligence. By bridging the dataset gap and advancing beyond flat classification, our work aims to strengthen autonomous surveillance systems for national security.

Yapay Zekâ Destekli Büyük Veri İstihbarat Merkezi (ICDD) Tasarısı

Şehmus Uran

Günümüzde büyük veri, yapay zekâ (YZ) ve veri bilimi, istihbarat süreçlerinin dönüşümünde kritik rol oynamaktadır. Bu çalışmada, söz konusu teknolojilerin tek bir çatı altında entegrasyonunu sağlayacak Yapay Zekâ Destekli Veri İşleme ve Komuta İstihbarat Merkezi (Intelligence Centre for AI Data Center & Decision-making-ICDD)'nin gerekliliği irdelenmiş, ABD ve Çin örnekleri temelinde küresel uygulamalar karşılaştırılmıştır. Özellikle askerî ve sivil istihbaratın hibritleştiği yeni düzende, ICDD'nin veri analitiği ve karar destek sistemlerindeki etkisi yorumlanmıştır.

Türkiye bağlamında, ICDD kurulumunun Türkiye Yüzyılı vizyonu için stratejik önemi vurgulanmıştır. Mevcut durumda, diğer ülkelerle arasındaki teknolojik farkın kapatılması amacıyla; modüler altyapı ile kurumlar arası yarı bağımlı tasarım, ileri düzey Ar-Ge laboratuvarları, test süreçleri ve regülasyon tasarıları içeren kademeli bir yol haritası önerilmiştir. Entegrasyon sürecinde, anayurt güvenlik kurumlarının kriz yönetimi ve afet koordinasyonu ile uyumlu çalışma prensipleri amaçlanmıştır.

Veri kirliliği ve siber saldırı risklerine karşı, ICDD bünyesinde geliştirilecek gerçek zamanlı doğrulama algoritmaları ve güvenilirlik protokolleri değerlendirilmiştir. Makine öğrenmesi algoritmaları bütünüyle anomali tespiti, muhtemel saldırıların erken teşhisi ve anlık eylem planlamalarının yanı sıra, Türkiye'nin eksponansiyel büyüme alanı olan Havacılık ve Uzay sektörü özelinde küresel çalışmalar analiz edilmiştir. NASA'nın otonom sistemleri, ESA'nın veri paylaşım ağları ve özel şirketlerin uydu tabanlı AI çözümleri gibi örneklerden hareketle, sektörel ihtiyaçlar ve gelecek vizyonu çerçevelendirilmiştir. Türkiye'nin millî projelerinde (ör. TUSAŞ, TURKSAT) ICDD'nin sağlayacağı veri işleme kapasitesi, gerçek zamanlı uydu analizi ve siber-fiziksel sistem entegrasyonu beklentileri tanımlanmıştır.

Sonuç olarak, ICDD'nin Türkiye'nin dijital egemenliği, istihbarat alanında küresel rekabet gücü ve hibrit tehditlere karşı direnci için elzem olduğu vurgulanmış ve ideal bir takvimle sürecin tamamlanması tavsiye edilmiştir.

OTURUM D.9
SESSION D.9

- **İstihbarat Uzmanları ve Sorun Alanları**
- Intelligence Experts and Problematic Areas

Aysel Akbeniz
Doç. Dr., Tarsus Üniversitesi
Abdurrahman Muhammet Banazılı
Dr. Öğr. Üyesi, Tarsus Üniversitesi

Özgür Temiz
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi

Esra Tosun
İGA
Selçuk Şen
İGA

İstihbarat Görevlilerinde Görülen Ruh Sağlığı Sorunları

Aysel Akbeniz
Doç. Dr., Tarsus Üniversitesi

Abdurrahman Muhammet Banazılı
Dr. Öğr. Üyesi, Tarsus Üniversitesi

İstihbarat görevlileri hem genellikle çeşitli ruh sağlığı sorunlarına yatkın hale gelmelerine yol açabilecek kronik ve yüksek stresli maruziyetlerle karakterize ortamlarla karşılaşmakta; hem de işlerinin yüksek riskli, gizli ve psikolojik olarak zorlu doğası nedeniyle de ruh sağlığı sorunlarına karşı benzersiz bir şekilde savunmasız hale gelmektedirler. Bu araştırmanın amacı istihbarat görevlilerinde görülen ruh sağlığı sorunlarının kısa bir betimsel değerlendirmesini yapmaktır. Bu amaçla son on yıldır bu alanda yürütülmüş çalışmalar, çeşitli akademik veri tabanlarında taranmış ve alınma kriterlerine uyan araştırmaların sonuçları paylaşılmıştır.

Araştırmalar, gizli operasyonlara, etik ikilemlere ve belirsizlik altında kritik karar verme süreçlerine sürekli maruz kalmanın travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), anksiyete bozuklukları ve depresif belirtiler gibi durumlara yol açabileceğini göstermektedir. Sıklıkla uzun süreli hipervijilans ve travmatik olaylara maruz kalmayı içeren istihbarat çalışmalarının doğası, karmaşık stres reaksiyonlarını ve kümülatif psikolojik gerginliği hızlandırabilmektedir. Ayrıca istihbarat topluluklarının doğasında var olan gizlilik ve damgalanma kültürü, psikolojik sıkıntıların ifşa edilmesini engelleyerek ruh sağlığı kaynaklarına ve destek sistemlerine erişimi sınırlandırabilmektedir. Yardım arama konusundaki bu isteksizlik semptomları daha da kötüleştirerek, hem kişisel refahı hem de operasyonel performansı olumsuz etkileyebilecek derecede önemlidir. Araştırmalardan elde edilen bulgulara göre sonuç olarak, düzenli ruh sağlığı taramalarına, sağlam akran destek ağlarına ve istihbarat personelinin benzersiz deneyimlerine göre uyarlanmış gizli terapötik müdahaleleri içeren kurumsal stratejilere ihtiyaç duyulmaktadır.

MİT Mensuplarının Görüşme ve İrtibat Kurma Yetkilerinin Dezenformasyona Maruz Kalması ve Hukuken Alınacak Tedbirler

Özgür Temiz

Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi

2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilâtı Kanunu'nun "Yetkiler" başlığını taşıyan 6. maddesinin birinci fıkrası j) bendine göre, "MİT mensupları görevlerini yerine getirirken ceza ve infaz kurumlarındaki tutuklu ve hükümlülerle önceden bilgi vermek suretiyle görüşebilir, görüşmeler yaptırabilir, görevinin gereği terör örgütleri dâhil olmak üzere millî güvenliği tehdit eden bütün yapılarla irtibat kurabilir" hükümlerini içermektedir. MİT tarafından yürütülen faaliyetler kapsamında, terör örgütü ya da unsurları ile kurulan irtibat, kamuoyunun olumsuz yönlendirilmesi için gerekçe olacak şekilde medyada yer alabilmektedir.

Bazı faaliyetlerin gizlilik çerçevesinde yürütülmesi esastır. Bu faaliyetlerin gizliliğini ihlal edenlere karşı Kanun bazı tedbirleri ortaya koymuş olsa da terör örgütleri ile kurulan temaslar konusunda ayrı ve özel bir korumaya yer verilmemiştir. Bu çerçevede kamuoyunda sansasyon ya da dezenformasyon yaratmaya müsait biçimde bu görüşme ya da irtibatın ifşa edilmesi karşısında, idari alanda olduğu kadar hukuki alanda da bazı tedbirlerin alınması icap etmektedir. Bu nedenle ifade hürriyetine yapılacak müdahale ile kanuni diğer diğer önlemler önem arz etmektedir. Bu konuda kasıtlı olarak bu konudaki bilgileri ya da bu konu ile ilgili düzenleme suretiyle oluşturulmuş sahte bilgilerin yayılarak kamuoyu oluşturulması faaliyetlerinin önlenmesi bakımından kanuna uygun olarak yapılacak uygulama hayati değerdedir. Türkiye'de bu konuda hem 2937 Sayılı Kanun'un 27. maddesi ve Türk Ceza Kanunu ile hem de 7418 Sayılı Kanun ile getirilen değişiklikler ve diğer kanunların uygulama kabiliyeti bulunmaktadır. Bu konuda yapılan kasıtlı veya dikkatsizlikten kaynaklı yayınlar karşısında sadece bir refleks ile değil kanunlar ile oluşturulan düzeni hızla işletmek gerekmektedir.

Krizle Yüzleşmek: İstihbarat Alanında Görev Alan Personelin Psikolojik Dayanıklılığı Üzerine Sistematik Bir Derleme

Esra Tosun

İGA

Selçuk Şen

İGA

Kriz, istihbarat personelinin mesleki yaşamında sık karşılaşılan bir gerçekliktir. Operasyonel stres, belirsizlik, tehdit algısı ve bilgi asimetrisi gibi unsurlar, bu grupta yoğun psikolojik baskıya neden olmakta ve dayanıklılığı belirleyici bir faktör haline getirmektedir. Bu sistematik derlemenin amacı, kriz durumları bağlamında istihbarat çalışanlarının psikolojik dayanıklılığını şekillendiren bireysel, mesleki ve kurumsal faktörleri incelemek; mevcut literatürdeki eğilimleri tematik olarak analiz etmektir.

PRISMA 2020 yönergeleri temel alınarak yürütülen bu sistematik derlemede, 2010-2024 yılları arasında yayımlanmış İngilizce ve Türkçe makaleler Scopus, PubMed, Web of Science ve PsycINFO vb. veri tabanlarında taranacaktır. "intelligence personnel", "psychological resilience", "crisis", "occupational stress" gibi anahtar kelimelerle yapılan aramalarda 1264 çalışma belirlenmiş; içerik ve metodolojik uygunluk açısından değerlendirilecek çalışmalar dâhil edilmesi hedeflenmektedir. Veriler, nitel tematik analiz yöntemiyle çözümlenip, kriz bağlamında ortaya çıkan dayanıklılık göstergeleri ve başa çıkma stratejileri kodlanacaktır.

İstihbarat personelinin krizle başa çıkma sürecinde öne çıkan psikolojik dayanıklılık temaları; bilişsel esneklik, görevle özdeşleşme, operasyonel öngörü, sosyal izolasyonun yönetimi ve örgütsel destek mekanizmalarıdır. Özellikle görev sonrası psikolojik deşarj sistemlerinin varlığı, travma birikiminin azaltılmasında kritik rol oynamaktadır. Mesleki gizlilik ilkesi, sosyal destek sistemlerinin sınırlanmasına neden olmakta; bu durum bireysel baş etme becerilerinin daha ön planda olmasına yol açmaktadır.

İstihbarat çalışanlarının kriz karşısındaki psikolojik dayanıklılığı, yalnızca kişisel direnç faktörleriyle değil, aynı zamanda sistematik destek yapıları ve görev kültürüyle iç içedir. Bu derleme, kriz psikolojisi, örgütsel davranış ve güvenlik çalışmaları kesişiminde yer alan literatürü sentezleyerek; alana özgü psiko-sosyal müdahale programları geliştirilmesine teorik ve ampirik bir katkı sunmaktadır. Bulgular, yerel bağlamda yapılacak uygulamalı araştırmalar için temel oluşturabilecek niteliktedir.

OTURUM A.10
SESSION A.10

- **İstihbarat ve Sinema**
- Intelligence and Cinema

Mahmut Kubilay Akman
Prof. Dr., Uşak Üniversitesi

Zeynep Nihan Bakır
Dr. Öğr. Üyesi, Avrasya Üniversitesi

Süleyman Buğrahan Bayram
Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Eurospy Films in Cold War Era: An Analysis Through Visual Sociology And Intelligence Studies

Mahmut Kubilay Akman

Prof. Dr., Uşak Üniversitesi

Eurospy films emerged primarily in Continental Europe during the 1960s, significantly influenced by the contributions of Italian, French, and Spanish producers, directors, writers, artists, and actors. While certain films within this genre were intended as parodies of the renowned James Bond 007 series, adapted from the novels of British author Ian Fleming, Eurospy films transcended mere imitation by producing numerous original works characterized by high aesthetic and cinematic standards. For contemporary audiences, these films may appear as artifacts from the Cold War era. However, an interdisciplinary analysis of these films can yield insightful discussions regarding the visual representation of the intelligence landscape in the 20th century, as well as the discursive and ideological frameworks prevalent in Cold War Europe and the transnational dynamics of the cinema industry. The locations featured in Eurospy films were remarkably diverse, encompassing various regions, including Europe, the MENA region, Latin America, and Türkiye, as evidenced by notable examples within the genre. This geographical plurality corresponds with a wide-ranging diversity in casting, incorporating actors from Europe, America, the Middle East, Latin America, and elsewhere. Multiple layers of study can be pursued within this genre. The philosophical concept of "difference and repetition," as articulated by French philosopher Gilles Deleuze, will be applied to the analysis of Eurospy films, particularly with regard to their interactions with the Bond franchise. Furthermore, these films represent valuable open-source intelligence (OSINT) materials, given their status as publicly accessible audiovisual content. The fields of visual sociology and other social scientific disciplines will also be engaged to enhance the analysis of Eurospy films. This paper intends to focus on these multifaceted characteristics that define the genre, providing a comprehensive examination of its significance.

Politik Psikoloji Perspektifinde İstihbarat Teşkilatlarının Sinema Filmlerinde Temsili: 49 Filmi

Zeynep Nihan Bakır
Dr. Öğr. Üyesi, Avrasya Üniversitesi

Kültür, kolektif bellek, inanç, tarih ve milliyetçilik gibi ulus kimliğini tanımlayan değerlerin kitlelerin psikolojisi üzerinde etkilerini inceleyen çalışmalar politik psikoloji alanı içerisinde yer almaktadır. Popüler kültür ürünlerinden biri olan sinema da kitlelerin psikolojisini, politik ve kültürel açıdan etkileyen ve yeniden üretebilen bir araç konumundadır. Bu bağlamda, politik süreçlerden bağımsız olmayan sinema, izleyicisine belli bir düşünme biçimini inşa etmek üzere birtakım söylemler, simgeler ile bir anlam dünyası inşa ederek sinema izleyicisi ile aynı kodlar üzerinden uzlaşmaktadır. Sinema filmlerinde yer alan kahramanlık, milliyetçilik, ulusalcılık gibi ulus kimliğini tanımlayan ortak unsurların, politik psikolojik açıdan kitleler üzerinde oldukça etkili olduğu görülmektedir. Buradan hareketle, çalışmada 49 adlı sinema filminin, izleyiciye yansıttığı vatan sevgisi, kahramanlık ve ulus kimliğini tanımlayan millî unsurların temsillerine yer verilmiştir.

Araştırmanın amacı, politik psikoloji bağlamında 49 adlı sinema filminde yer alan istihbarat faaliyetlerinin politik psikolojik rolünün sinema aracılığı analiz edilmesidir. Bu bağlamda, dublör kullanılmadan kendi hikayesini anlatan bir sinema filmi olarak 20 Ocak 2023'te vizyona giren 49 adlı sinema filmi, amaca yönelik örneklemle belirlenen sahnelerde konu bağlamında anlatı biçimlerinde yer alan görsel ve işitsel unsurlar betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir.

Çalışmada politik psikoloji ile medya arasındaki ilişki açıklanırken, örneklem olarak alınan sinema filminde yer verilen göstergelerin popüler kültürden etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın medya üzerinden inşa edilen 'kahramanlık' ve 'millî kimlik' gibi ideolojilerin ve düşüncelerin sinema aracılığıyla kitleselleştirici sürecini ortaya koyması açısından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Observation as Intelligence: The Art of Inference by Looking and Listening in Javier Marias' Your Face Tomorrow

Süleyman Buğrahan Bayram

Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

This paper aims to trace how intelligence relates to observation from a practitioner's perspective in Javier Marías' magnum opus, Your Face Tomorrow. The esteemed Spanish writer's three-volume work provides fertile ground for exploring the perceptual limitations of the observer-officer at the intersection of literature and intelligence studies, as observation emerges as a central theme intricately intertwined with the protagonist's cognitive processes. By examining how the protagonist, Jaime Deza, capitalizes on his observational skills for threat assessment and linguistic profiling, this paper highlights the limitations of observation in intelligence analysis. These limitations include: (i) the interpretive burden of the observer-namely, the challenge of relying on minimal cues; (ii) emotional projection onto the observed subject; (iii) confirmation bias; (iv) overinterpretation; and (v) attribution error.

OTURUM B.10
SESSION B.10

- **Kriz Yönetimi ve Önleyici İstihbarat**
- Crisis Management and Preventive Intelligence

İrem Doğan Bolat
Ankara Medipol Üniversitesi

Metin Erol
Dr., İstanbul Üniversitesi

Akın Karatay
Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi

Kriz Yönetiminde İstihbarat ve Kamu Bürokrasisi: Afet ve Güvenlik Odaklı Dijital Karar Sistemlerinin Etkileşimi

İrem Doğan Bolat

Ankara Medipol Üniversitesi

Günümüzde kriz yönetimi süreçleri, yalnızca güvenlik tehditleriyle sınırlı kalmayıp; salgın hastalıklar, doğal afetler ve siber saldırılar gibi çok boyutlu riskleri kapsamaktadır. Bu risklerin etkin yönetimi ise kamu bürokrasisinin dijital kapasitesi ile istihbarat teşkilatlarının durumsal farkındalık düzeyi arasındaki koordinasyona bağlıdır. Özellikle afet ve güvenlik krizleri sırasında veriye dayalı karar alma süreçleri hem kamu yönetimi disiplini hem de istihbarat çalışmaları açısından yeni bir çalışma alanı oluşturmuştur. Dijital teknolojilerin kamu bürokrasisi ve istihbarat kurumlarıyla entegrasyonu, kriz zamanlarında alınan kararların hızını ve doğruluğunu artırma potansiyeli taşırken; bu yapılar arasındaki iş birliği, kapasite farkları ve veri temelli sistemlerin kurumsal uyumu çoğu zaman sorunlu kalmaktadır.

Bu bildirinin temel problemi, afet ve güvenlik temelli kriz anlarında dijital karar destek sistemlerinin kamu bürokrasisi ve istihbarat kurumları arasındaki etkileşimi nasıl dönüştürdüğünü sorgulamaktır. Çalışma, nitel yöntemle tasarlanmış; Türkiye'de AFAD ve MİT gibi kurumların rol aldığı kriz yönetimi uygulamaları içerik analizi yoluyla incelenmiştir. Ayrıca ABD'deki FEMA-DHS ve Birleşik Krallık'taki MI5-Cabinet Office modelleri karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Resmî mevzuat, afet müdahale planları, ulusal güvenlik belgeleri ve ikincil akademik kaynaklar temel veri kaynağını oluşturmaktadır. Bulgular, Türkiye'de karar destek sistemlerinin sınırlarının genişletilebilirliğini; merkezî ve hiyerarşik işleyişin dijital koordinasyon olanakları çerçevesinde artırılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Çalışma, kriz yönetimi paradigmasında istihbaratın rolünü sadece bilgi toplama değil, aynı zamanda stratejik yönetişim aracı olarak ele almayı amaçlamaktadır.

Bu çalışmanın özgün katkısı, kamu yönetimi ile istihbarat çalışmalarını dijital yönetişim perspektifinde buluşturması ve kriz zamanlarında veri odaklı karar süreçlerinin yapısal bir analizini sunmasıdır. Bildiri, bürokratik kapasite, veri temelli yönetişim ve istihbarat analitiği arasındaki ilişkiyi disiplinler arası bir çerçevede analiz etmeyi hedeflemektedir. Bu çerçevede önerilen model, kriz dönemlerinde kamu-özel iş birlikleri ve ulusal güvenlik politikalarının yeniden yapılandırılmasına katkı sağlayabilecek niteliktedir.

Afet Yönetiminde Kriz İletişimi ve Afet İstihbaratının Stratejik Rolü

Metin Erol
Dr., İstanbul Üniversitesi

Fiziksel yıkımın yanı sıra içtimâî düzen, kamu güveni ve devletin meşruiyet algısını da etkileyen afetler, çok boyutlu krizlere sebep olabilir. Afetlerin sebep olduğu çok boyutlu krizlerden bazıları, afet yönetimi sürecinde öne çıkan kriz iletişimi ve afet istihbaratı konularında gerçekleşebilir. Nitekim afet durumunda, kriz iletişiminin başarılı yürütülmesi, afet yönetiminin de başarısını doğrudan etkiler. Dolayısıyla kriz iletişiminin, afetin doğasına uygun şekilde kurgulanması gerekir. Ayrıca afet yönetiminde, kriz iletişiminin hızlı ve güvenilir şekilde yürütülerek, toplumsal infiale sebep vermeden kamu güvenliğinin tesis edilmesi ve toplumsal direncin güçlendirilmesi önem arz eder. Kriz iletişiminin sağlıklı şekilde sürdürülmesinde ise afet istihbaratı kilit bir rol oynar. Afet durumunda afet istihbaratının doğruluğu, zamanlaması ve yönetim beceresi, kriz iletişimi sürecinde yönlendirici ve şekillendirici bir etkiye sahiptir. Afet öncesi, sırası ve sonrasında toplanan bilgilerin analizi ve kamuoyuyla paylaşılması süreçlerini kapsayan afet istihbaratı, kriz iletişimi için stratejik bir zemin oluşturur.

Bu çalışma, afet yönetimi çatısı altında, kriz iletişimi ve afet istihbaratı arasındaki stratejik ilişkiyi araştırmakta ve afet istihbaratının kriz iletişimi sürecindeki belirleyici etkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu araştırmada, 6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye'nin Kahramanmaraş şehrinde gerçekleşen depremler, vaka çalışması olarak ele alınmış ve bu kapsamda (i) afet anında devlet organları tarafından bilgi akışının sağlanması, (ii) güvenilir bilgiye erişim kanalları, (iii) toplumsal infiale sebep olmadan kamuoyunun bilgilendirilmesi süreçleri analiz edilmiştir. Analiz sürecinde Risk Algısı Teorisi (Risk Perception Theory) ve İstihbarat Döngüsü Modeli'nden (Intelligence Cycle) faydalanılmıştır. Bulgular, afet yönetiminde afet istihbaratının etkin kullanılmasının kriz yönetiminin başarısını doğrudan etkilediğini; güvenilir olmayan bilgilerin kamu güveninin zedelenmesine ve devletin meşruiyet algısının zayıflamasına sebep olduğunu göstermektedir. Bu çalışma literatüre siyaset bilimi, iletişim ve afet yönetimi disiplinlerinin kesişiminde özgün bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Önleyici İstihbarat ve Hukuk: Liberal Demokrasilerde Güvenlik ve İstihbarat Yönetiminin Dönüşümüne İlişkin Gözlemler

Akın Karatay

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi

İstihbaratın önleyici, yasal ve etkin olma karakteri hukuk otoriteleri tarafından tartışılan güncel bir meseledir. Terörizm, siber tehditler ve önleyici gözetimin etkisiyle değişen güvenlik ortamı 21. yüzyıl güvenlik paradigmasının ve liberal demokrasilerde istihbarat operasyonlarının hukuki ve idari açıdan yeniden tartışılmasını gerektirmiştir. Özellikle 11 Eylül sonrası dönemde istihbarat faaliyetlerinde yapısal ve işlevsel dönüşüm, polislik, askerî strateji ve idari düzenleme arasındaki çizgileri bulanıklaştıran önleyici yönetime doğru kayma ile hızlanmıştır. Yeni gelişmeler ve tehditler, istihbarat uygulamalarının yasal çerçevelere nasıl dâhil edildiği ile, güvenlik zorunlulukları ve hukukun üstünlüğü taahhütleri arasındaki gerilimler karşısında güvenlik ve hukuk analizi yapılmasını gerektirmektedir.

Çalışma; liberal demokratik hukuk sistemleri istihbarat uygulamalarının genişlemesine ve dönüşümüne karşı nasıl gelişme ve dönüşüm gösterdiği karşılaştırmalı hukuk ve güvenlik analizi yöntemiyle açıklanacaktır. İstihbarat hukukunda reaktif uygulamalardan, riski önlemek ve gelecekteki tehditleri azaltmak için tasarlanmış tedbir ve yöntemlere doğru bir yönelim gözlenmektedir. İstihbaratı daha geniş bir önleyici hukuki yönetişim çerçevesine yerleştiren bu makale, farklı hukuki geleneklerin önleyici gözetim, öngörücü güvenlik ve istisnai yetkilerin yasal olarak normalleştirilmesinin ortaya çıkardığı normatif ikilemlerle nasıl yüzleştiğini araştırmaktadır. Anglo-Sakson ülkeleri ve Kıta Avrupası farklı hukuk geleneklere dayansa da, önleyici güvenlik taleplerinin baskısı altında istihbarat ve hukuk ilişkisinde önleyici odaklı bakış açısıyla bir yakınlaşma gözlenmektedir.

İstihbarat yönetiminde orantılılık, temel hakların korunması ve veri koruma rejimleri ile istihbarat uygulamalarında egemenlik, demokratik hesap verebilirlik gibi ilkelere karşı hukuki yanıtların bir tipolojisinin açıklanması, çağdaş güvenlik devletinin hukuki mimarisi açısından ileriye yönelik politikaların belirlenmesinde önemli bir yer tutmaktadır.

OTURUM C.10
SESSION C.10

- **Ağ Güvenliği ve Gizlilik**
- Network Security and Privacy

Murat Hacımurtazaoğlu
Dr. Öğr. Üyesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Zaliha Yüce Tok
Dr., ASELSAN
İsa Can Babir
ASELSAN
Mehmet Atınç Gökyer
ASELSAN

Nedim Güner Uygun
Araştırmacı
Uğur İlker Atmaca
Öğr. Gör., Abdullah Gül Üniversitesi

En Az İz ile Maksimum Veri Gizleme: XOR Kontrollü Geri Üretilebilir LSB Steganografi Yöntemi

Murat Hacımurtazaoğlu
Dr. Öğr. Üyesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Görsel steganografide temel zorluk, veri gizleme sürecinde tespit edilebilir izleri en aza indirmek ve sınırlı piksel alanı içerisinde mümkün olan en fazla veriyi güvenli biçimde saklamaktır. Bu çalışma, klasik LSB (Least Significant Bit) tabanlı tekniklerin düşük kapasite, yüksek tespit riski ve geri üretilememe gibi sınırlamalarını aşmak amacıyla, blok seviyesinde kontrol mekanizması ve XOR işlemleriyle desteklenen yeni bir LSB steganografi yöntemi önermektedir.

Önerilen yöntem, RGB renk bileşenlerinin en az anlamlı iki biti üzerinde işlem yaparak veri gömme işlemini blok düzeyinde gerçekleştirmektedir. Her blok için tanımlanan kontrol biti ve kümülatif XOR işlemleri sayesinde, yalnızca ileri yönlü değil, aynı zamanda ters yönde yeniden üretilebilen tersinir bir veri yapısı oluşturulmuştur. Bu yapı, görsel bütünlüğün korunmasını sağlarken, gömülen verilerin analiz edilebilirliğini ve denetlenebilirliğini de mümkün kılmaktadır. Yöntem, Python tabanlı bir simülasyon ortamında test edilmiş ve klasik LSB teknikleri ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgular, önerilen yöntemin daha az görsel iz bıraktığını, sınırlı alanda daha fazla veri gömebildiğini ve geri üretilebilir yapısı sayesinde veri bütünlüğünü koruduğunu göstermektedir. Literatürde hem yüksek veri kapasitesini hem de tersine üretilebilirliği birlikte ele alan sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır; bu bağlamda geliştirilen yaklaşım, steganografi alanına özgün ve kapsamlı bir katkı sunmaktadır.

Sonuç olarak bu çalışma, görsel veri güvenliği uygulamalarında yüksek kapasite, düşük tespit edilebilirlik ve yapısal doğrulanabilirlik gereksinimlerini karşılayan yenilikçi bir temel yöntem olarak değerlendirilmektedir.

Multi-Layer Approach to Detecting Physical and Logical Threats in MIL-STD-1553 Systems

Zaliha Yüce Tok

Dr., ASELSAN

İsa Can Babir

ASELSAN

Mehmet Atınç Gökyer

ASELSAN

MIL-STD-1553 is a legacy military communication standard initially developed by the U.S. Department of Defense for avionic platforms and later adopted in domains such as space systems and automotive applications. While the protocol offers safety features like redundancy and fault tolerance, it lacks core security mechanisms such as authentication and data integrity. As avionic systems evolve and become more connected to external networks, the protocol's exposure to cyber threats increases, significantly broadening the attack surface.

Integrating security features into MIL-STD-1553 is often impractical due to the cost, complexity, and re-certification challenges across its widespread deployments. As an alternative, intrusion detection systems (IDS) offer a non-invasive solution. This study proposes an end-to-end IDS framework combining context-based detection, hardware fingerprinting, and physical-layer monitoring to address different vulnerabilities of the protocol.

The context-based IDS models normal bus behavior using deep learning by analyzing message patterns over time. Anomalies are flagged when deviations from this model are observed. However, this approach does not verify message origin. To address this, hardware fingerprinting authenticates transmitters by using unique signal characteristics caused by minor fabrication faults. These fingerprints are processed through machine learning and frequency-domain rule-based filters to enhance real-time performance. Hardware fingerprinting, however, cannot detect passive eavesdropping devices. For this, a physical-layer IDS is used, which detects slight voltage changes caused by connected silent devices.

Two dedicated hardware/software modules are developed: one for injecting malicious messages and one for monitoring the bus and capturing signal features. Experiments conducted on a real avionic platform validate the framework's effectiveness.

In conclusion, proposed multi-layered IDS approach enhances MIL-STD-1553 security without requiring changes to existing infrastructure, making it suitable for legacy systems operating in mission-critical environments.

A Lightweight Framework for Privacy-Preserving LLM Queries via Local Agent

Nedim Güner Uygun
Araştırmacı

Uğur İlker Atmaca
Öğr. Gör., Abdullah Gül Üniversitesi

The rapid advancement of large language models (LLMs) has driven their integration into a wide range of real-world applications. However, these developments have raised significant privacy concerns, particularly regarding the leakage of sensitive and personally identifiable information (PII) during interactions with third-party LLM services. Although locally deployed LLMs are available, they are computationally expensive and technically challenging to maintain. Thus, third-party LLM services are often preferred, as they often provide better response quality. In this paper, we propose a privacy-preserving framework that deploys a lightweight, locally hosted LLM agent to act as an intermediary between users and external LLMs. While preserving the semantic intent of the query, the local agent detects sensitive elements, generalises them to broader categories, or obscures them. After receiving the response from the 3rd party LLM, the local agent reconstructs the response for the user by reintegrating the masked private information. We evaluate the proposed framework by measuring both response accuracy and computational overhead, demonstrating its practical viability. Our approach mitigates the risk of data leakage while maintaining high utility and response quality in third-party LLM capabilities.

OTURUM D.10
SESSION D.10

- **Enerji Güvenliği ve Savunma**
- Energy Security and Defense

Furkan Dinçer
Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Ahmet Can Erdem
TUSAŞ
Tuncay Altun
Doç. Dr., Millî İstihbarat Akademisi
Derya Ahmet Kocabaş
Doç. Dr., İTÜ

Rıdvan Erkoç
Yüksek Lisans Öğrencisi, Ordu Üniversitesi
Tuncay Altun
Doç. Dr., Millî İstihbarat Akademisi

Enerji Verileri Üzerinden Davranışsal Bilgi Üretimi ile Güneş Enerjisi Santralleri Bağlamında Karşı İstihbarat Değerlendirmesi

Furkan Dinçer

Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Yenilenebilir enerji kaynaklı elektrik üretim santrallerinin günümüzde yaygınlaşmasıyla birlikte, özellikle güneş enerjisi santralleri kritik altyapılar içinde daha fazla yer almaya başlamıştır. Bu çalışmada, aynı üretim-tüketim noktasına sahip kritik alt yapılarda üretim ve tüketim verilerinin istihbarat açısından potansiyel değeri irdelenmektedir. Sıradan bakıldığında bu veriler doğrudan hassas bilgi olarak sınıflandırılmasa da, zaman serisi analizleri, teknik raporlar, kamuya açık kaynaklar, yapay zekâ tabanlı yazılımlar ve uydu görüntüleri gibi araçlarla bir tesisin operasyonel rutinlerine, yük profiline ve davranışsal biçimlerine dair çıkarımlar yapılabilmektedir. Örneğin bir askerî tesisin elektrik enerjisi tüketim profili üzerinden tatbikat zamanları, olası rutin faaliyetleri, tesis içi bakım periyotları ya da olağandışı hareketlenmeler saptanabilir.

Bu bağlamda bu çalışma, elektrik enerjisi verilerinin nasıl davranışsal bilgiye dönüştürülebileceğine dair bir metodolojik yaklaşımlar ortaya koymaktadır. Bu tür analizlerin kötü niyetli kullanımı durumunda meydana gelebilecek olası güvenlik açıklarına dikkat çekmektedir. Ayrıca veri maskeleme, gecikmeli yayın ve ölçüm sıklığı azaltımı gibi karşı-önlem önerileri sunularak kritik altyapı tesislerinin veri güvenliği açısından değerlendirmesi yapılmıştır.

Powering the Battlefield: A Comparative Review of Next-Generation Batteries for Defense Applications

Ahmet Can Erdem

TUSAŞ

Tuncay Altun

Doç. Dr., Millî İstihbarat Akademisi

Derya Ahmet Kocabaş

Doç. Dr., İTÜ

The armed forces are able to utilize electrical energy whenever and wherever they need it, even in remote and infrastructurally deprived areas, and access to this energy is now much easier and more efficient than in the past. In today's rapidly advancing military technology, the reliability and efficiency of energy resources are among the critical factors that enable tactical and operational success in the battlefield. In the context of military operations, energy dependence has emerged as a key element of national security strategies. While there have been several studies on battery technologies, there is a lack of holistic studies that address the extent to which these solutions meet the specific requirements of military applications. Therefore, the main purpose of this article is to provide information on battery chemistries used or likely to be used in military applications. This review analyzes lithium-ion, sodium-ion, and emerging solid-state batteries in terms of key factors such as energy density, rate capability, thermal resilience, and safety. Sodium-ion batteries offer significant cost and material advantages due to the abundant availability of sodium, low-concentration electrolytes and aluminum current collectors, but their low energy density and efficiency limit their use in compact, high-performance military platforms. In contrast, lithium-ion batteries offer higher energy density and efficiency, but are dependent on rare and expensive raw materials and pose safety risks under harsh operational conditions. Solid-state batteries, which are still under development and have not yet reached standardization in testing and production processes, promise higher levels of safety, higher voltage output and energy density, making them a promising option for defense applications that require compactness, rapid deployment and operational endurance. The paper makes a significant contribution by presenting a structured comparison matrix that aligns battery chemistries with defense-specific applications, particularly within the domains of aerospace industry.

Güvenli Enerji Arzı İçin Otonom Enerji Yönetim Sistemleri

Rıdvan Erkoç
Yüksek Lisans Öğrencisi, Ordu Üniversitesi

Tuncay Altun
Doç. Dr., Millî İstihbarat Akademisi

İnsan hayatı, kamu ve devlet güvenliği, altyapı ve ulaşım, haberleşme gibi faaliyetlerin gerçekleştiği kritik öneme sahip binalarda enerji güvenliği hayati bir rol oynamaktadır. Ayrıca bu binalarda enerji güvenliğinin daha da ön plana çıktığı bölümler de bulunmaktadır. Günümüzde; doğal afetler, jeopolitik riskler, siber ve terör saldırıları gibi unsurlar enerji arzının sürekliliğini ve güvenliğini doğrudan veya dolaylı olarak tehdit etmektedir. Bu yüzden kritik amaçlı binalarda; enerji güvenliğini artırmak için, artan enerji talebi, yenilenebilir enerji ve enerji depolama sistemleri gibi çoklu parametreleri göz önünde bulunduran ve verimli şekilde tasarlanmış otonom enerji yönetim sistemine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışmada; herhangi bir sebepten kaynaklanan enerji arzı kesintisi ve yetersizliğinde, binalardaki bölümlerin önceliği esas alınarak kademeli enerji kesintisi uygulanmasını sağlayan otonom enerji yönetim sistemi önerilmektedir. Bu yönetim sistemi Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) ve gelişmiş çok amaçlı optimizasyon algoritmaları içermesi planlanmaktadır. AHP, karar parametrelerinin önceliklendirilme ve ağırlıklandırılma işlemini, optimizasyon algoritmaları ise enerji kaynaklarının verimli ve ekonomik kullanılmasını sağlayacaktır. AHP için hayati ve stratejik önem, süreklilik, insan yoğunluğu ve alternatif enerji kaynağı varlığı gibi kriterler kullanılarak her bölüm için öncelik puanları hesaplanacaktır. Optimizasyon algoritmaları ile öncelik puanını maksimize etmek ve enerji maliyetini minimize etmek hedeflenmiştir. Enerji kaynaklarının saatlik verileriyle dinamik otonom enerji yönetim sisteminin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Kritik amaçlı binaların siber-fiziksel-sosyal katmanlardan oluşan enerji sistemlerinde tüm faaliyetlerin otonom ve maliyet etkin şekilde çalışmasını amaçlayan, ölçeklenebilir ve sistemler arası etkileşimi dikkate alan bir enerji yönetim sistemi; karmaşık tam sayılı ikinci dereceden konik programlama problemi olarak ele alınacaktır. Yüksek derecede, doğrusal ve konveks olmayan bu problem parabolik rahatlatma yöntemleri kullanılarak çözülebilir bir hale getirilecektir. Bir üst boyutsal uzayda ifade edilen problemin çözümü ile, enerji arzı tehlikelerine karşı global optimal aksiyon alarak kritik bileşenlerdeki enerjinin sürekliliğinin sağlaması planlanmıştır.

YUVARLAK MASA 1
ROUND TABLE 1

- **Terörizm ve Güvenlik İstihbaratı**
- Terrorism and Security Intelligence

Hüseyin Aras
Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Süleyman Boz
Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üni.

Kerem Aydemir
Öğr. Gör., İstanbul Gelişim Üniversitesi

Gökhan Eşel
Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi

Borahan Günver
Arş. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Salih Murat Ünsal
İçişleri Bakanlığı

Tolga Ökten
Doktorant, Millî Savunma Üniversitesi

İlkut Taha Taslı
Dr., Diplomasi ve Strateji Dergisi

Mustafa Tayfun Üstün
Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi

Ömer Özger
Yüksek Lisans Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi

Serkan Yenal
Doç. Dr., Millî Savunma Üniversitesi

Terörizm Sorunu Karşısında Çok Disiplinli İstihbarat Üretimi ve Eğitimi

Hüseyin Aras

Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Süleyman Boz

Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Terörizm nedeniyle yürütülen mücadelenin iki boyutu vardır. Biri "terörizmle" mücadeleyi içeren reaktif mücadele, diğeri ise "terörizme karşı" mücadeleyi içeren proaktif mücadeledir. Reaktif mücadele, var olan/gerçekleşen terörizmle mücadeleye dairdir. Henüz gerçekleşmemiş olan, ancak gerçekleşebileceği değerlendirilen terörizme karşı mücadele ise proaktif niteliklidir. Terörizm türlerinin, dinamiklerinin, gerçekleşme yöntemlerinin, arkasındaki devlet ve devlet dışı aktör desteğinin, örgüt ve terörist profilinin vb. geçmişe nazaran günümüzde çeşitlenmiş olması proaktif mücadeleye de önem kazandırmaktadır. Artık proaktif mücadele de reaktif mücadele kadar elzemdir. Ancak terörizm nedeniyle yürütülen mücadelenin bu iki boyutundaki başarının, istihbarat sürecinde üretilen bilginin ilgili aktörlere tam zamanında ve yeteri kadar aktarılmasını gerektirdiği değerlendirilmektedir. Bu çalışma bu değerlendirme üzerinde kuruludur.

Çalışmada terörizm nedeniyle yürütülen mücadelede kullanılabilecek nitelikteki güncel istihbarî bilgilerin kasıtlı, planlı ve sistematik biçimde bir hedef kitleye aktarılmasını içeren bir "öğretim süreci" önerilecektir. Bu öğretim sürecinin amacı ilgili hedef kitleyi bu mücadeleye dâhil etmektir. Güvenlik bürokratlarının yanı sıra diğer alanlardaki bürokratlar, terörizm nedeniyle gerçekleştirilen mücadelede varlığı gerekli görülen kişi, kurum ve kuruluşlar ve ilgili başka aktörler bu öğretim sürecinin olası hedef kitlesidir. Bu öğretim sürecinin imkânları ve sınırları çalışmada alan yazın üzerinde yapılacak bir incelemeyle tespit edilecektir. Sürece dair bir akış şeması önermek de çalışmanın hedefleri arasındadır.

Çalışmanın terörizm nedeniyle yürütülen mücadeleye ilişkin geleneksel istihbaratın gözden geçirilmesine ve gerekirse istihbaratın ilgili aktörlere çok disiplinli biçimde aktarılması konusunda yeniden yapılandırılmasına katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir. Bu sayede terörizm nedeniyle yürütülen mücadele alanları tahkim edilebilecektir. Dahası çalışmanın istihbarat

öğretimi konusunda önereceği süreç gerek iç politikada gerekse uluslararası alanda hükûmetlere duyulan güvenin kurumsallaşmasına katkıda bulunabilecektir. Nitekim sert güç stratejisinin yanında yumuşak güç ve akıllı güç stratejilerinin terörizm nedeniyle yürütülen mücadelede kullanımının gerekliliği çok açıktır.

Terörizmin Sivil Yüzü: PKK/KCK Terör Örgütünün Sosyal Yardım ve STK Kılıfıyla İstihbarat Faaliyetleri

Kerem Aydemir
Öğr. Gör., İstanbul Gelişim Üniversitesi

Öğrenen örgüt profiline sahip PKK/KCK terör örgütü, kurulduğu günden itibaren stratejik ve taktiksel alanlarda yaşadığı dönüşümlerle mevcut konjonktüre adapte olarak hayatta kalmayı başarabilmiştir. Soğuk Savaş sonrası dönemde küreselleşme, sivil toplum ve insan hakları gibi meşru alanları araçsallaştırarak yeni bir istihbarat yapısı geliştirmiştir. Buradaki dönüşüm özellikle küresel bir ağ yaratarak istihbarat toplama ve topladığı istihbari bilgileri politikaya dönüştürme noktasında ortaya çıkmaktadır. Terör örgütünün buradaki çabası, uluslararası toplumda kabul edilen ve meşru görülen kimlik temelli bir pozisyona ulaşma arzusudur. Bu sebeple örgütün başvurduğu istihbari taktiksel araçlarda değişimler ortaya çıkmıştır.

Hazırlanan bu çalışma; terör örgütünün istihbarat sağlamak, maddi kaynak elde etmek, eleman devşirmek ve uluslararası toplumda meşruiyet kazanmak amacıyla sosyal yardım ve sivil toplum kuruluşu kılıflarıyla hareket ederek nasıl bir örgütlenme yapısı kurduğuna odaklanmaktadır. Örgütsel yapıyı anlamladırabilmek için resmî kayıtlara göre terör örgütüyle ilişkilendirilen Mezopotamya Kültür Merkezi (MKM), Avrupa Kürt Enstitüleri (AKE) ve bunlara bağlı süreli yayınlar ile kayyum atanan belediyelerin sosyal yardım politikaları adı altında gerçekleştirdikleri faaliyetler incelenektir. Nitel yöntemlerle vaka analizinin yapılacağı bu çalışmada, MKM ve AKE aracılığıyla örgütün Türkiye'de ve Avrupa'da uyguladığı kimlik temelli ideolojik yönlendirme, kamuoyu yaratma çabaları ve eleman devşirme yöntemlerine değinilecek olup belediyeler aracılığıyla da sosyal politika yardımı adı altında kendileri için sözde öz-savunma kaynaklarını nasıl oluşturdukları aydınlatılacaktır. Ayrıca resmî raporlar ve mahkeme tutanakları ile elde edilen bulgularla, örgütün şehir yapılanması için maddi kaynak-beşeri kaynak-istihbarat gibi üçlü hayat döngüsü incelenecektir. Bu sayede çalışma, PKK/KCK terör örgütünün oluşturduğu üçlü hayat döngüsü ile nasıl hayatta kalabildiğini ele alarak literüte katkı sağlaması beklenecektir.

Amerikan Barış Gönüllüleri Örgütü ve FETÖ

Gökhan Eşel
Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi

Amerikan Barış Gönüllüleri Örgütü (Peace Corps), Müteveffa John Fitzgerald Kennedy'nin A.B.D. Başkanı seçildiği 1960 seçim kampanyası sırasında, özellikle üniversite gençliğine yönelik bir seçim vaadi olarak bizzat Kennedy tarafından Amerikan kamuoyuna sunulmuştur. Bu doğrultuda Kennedy'nin seçimden galip çıkarak 35. A.B.D. başkanı olmasından kısa bir süre sonra uygulamaya koyduğu bu proje doğrultusunda kurulan örgüt, A.B.D.'de daha önce kurulan birçok kuruluşun yöntem, deneyim ve programlarından yararlanılarak tesis edilmiştir. Kennedy'nin seçim kampanyası sırasındaki söylevlerinde ve örgütün tanıtımlarında örgütün amacı, A.B.D.'yi diğer devletlere tanıtmak, onları yakından tanımak, az gelişmiş ülkelere sosyal ve ekonomik kalkınmaları hususunda nitelikli işgücü temin etmek şeklinde ifade edilmiştir. Bu doğrultuda, A.B.D. ile Türkiye arasında 1962 yılında teati olunan ikili anlaşma doğrultusunda Türkiye'ye gelmeye başlayan Amerikan Barış Gönüllüleri'nin faaliyetleri, kamuoyunda A.B.D. aleyhine oluşan algı, siyasi ve sosyal çeşitli tepki ve eylemler nedeniyle de 1971 yılında A.B.D. hükümetince sonlandırılmıştır. 1962-1971 yılları arasında Türkiye'de toplam 1460 Amerikan Barış Gönüllüsü bulunmuştur. Türkiye'de, başta İngilizce Öğretimi olmak üzere, Kırsal ve Kentsel Toplum Kalkınması, Sağlık ve Sosyal Hizmetler ile Turizm alanlarında görev alarak, Anadolu'nun hemen her bölgesinde il merkezlerinin yanı sıra, ilçe, belde ve köylerde faaliyette bulunmuşlardır. Amerikan Barış Gönüllüleri Örgütü kuruluşundan soğuk savaşın bitişine değin bizzat Amerikan vatandaşlarını örgüt hizmetinde kullanırken, özellikle Türkiye örneğinde olduğu gibi bazı ülkelerde ise Amerikan çıkarları doğrultusunda taşeron örgütler de kullanmışlardır.

Bu çalışmada Amerikan Barış Gönüllüleri Örgütü'nün kuruluş serüveni hakkında kısa bir giriş yapılarak, örgütün Türkiye ve dünyada yürütmüş olduğu faaliyetleri ve amaçları üzerinde durulacaktır. Örgütün Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) tarafından nasıl örnek alındığı ve bu doğrultuda Amerikan Barış Gönüllüsü olarak görev yapmış olan uzmanlardan nasıl destek aldıkları, başta bizzat örgütün yayınları olmak üzere çeşitli kaynaklardan araştırılarak gözler önüne serilecektir.

Terörizme Yönelik Bilimsel İstihbarat: DEAŞ'ın Canlı Bomba Yelekleri Üzerinden Kategorik Bilgi Üretimi

Borahan Günver

Arş. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Salih Murat Ünsal

İçişleri Bakanlığı

Bu çalışmanın problemi, terör örgütlerinin eylemlerinde kullandığı canlı bomba yeleği gibi unsurların analiz edilmesi ve analiz sonucunda örgüt faaliyetlerine yönelik kategorik bilgi oluşturmasıyla nasıl katkı sunulabileceğidir. Çalışmanın araştırma deseni örnek olay çalışması üzerine inşa edilmiştir. Nitel olarak kurgulanan çalışmanın yöntemi de örnek olay incelemesine dayanmaktadır. Kimya, kriminoloji, uluslararası güvenlik ve terörizm gibi alt disiplinlere ait literatür taranarak, intihar terörizminin bir türü olan canlı bomba saldırıları DEAŞ terör örgütüne ait bir canlı bomba yeleğinin laboratuvar analizi üzerinden interdisipliner bir bakışla incelenmektedir. Böylelikle, adli bilimler alanında laboratuvar incelemelerinden elde edilen verilerin, istihbarat çarkında yerini almasıyla, örgütün bilimsel istihbarat (kimya bilimi, elektronik bilimi) yeteneklerinin de ortaya konulabileceği ve terör örgütlerinin eylemlerinde kullanılan karakteristik unsurlardan kategorik bir istihbarat verisi olarak yararlanılabileceği değerlendirilmektedir.

Terörle mücadele faaliyetleri kapsamında T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı tarafından, infilak etmeden ele geçirilen DEAŞ terör örgütüne ait canlı bomba yeleği laboratuvar çözümlemesine tâbi tutulmuştur. Jandarma Kriminal Başkanlığı (JKB) bünyesinde incelenen düzenekte; tek parça yelek üzerine yerleştirilmiş elektronik düzenek ve gereçleri, fitil ve bu düzeneğin infilakı için organik patlayıcı maddeler kullanılmıştır. JKB Yanıcı ve Patlayıcı Madde Analiz Laboratuvarında yapılan FTIR (Fouer Dönüşümlü Kızılötesi Spektroskopisi) analizi neticesinde bahsi geçen bu düzenekte fitil içerisinde bulunan kimyasal madde numunesinin PETN (2,2-Bis[(nitrooksi)metil]propan-1,3-dil dinitrat) içerdiği, düzenekte bulunan diğer kimyasal madde numunelerinde ise RDX (1,3,5-Trinitroperhydro-1,3,5-triazine) bulunduğu tespit edilmiştir. Bu örnekte incelenen canlı bomba yeleği donanım bakımından üç, balistik açıdan iki ayırt edici unsura sahiptir. Bu unsurların bilgisinin toplanması ve terör örgütlerine göre kategorilere ayrılarak işlenmesi; terörle mücadeleye yönelik genel ve bilimsel istihbarat sağlanmasına önemli katkılar

sunacaktır. Çünkü öğrenen beşeri yapılar olarak terör örgütleri, kendi eylem motiflerini eylemlerinde yansıtmaktadır. Bu sebeple, terör örgütlerinin eylemlerinde yer alan detayların interdisipliner bir bakış açısı ve analitik bir yaklaşımla analiz edilememesi, terörizmle mücadelede, kurumların diğer istihbari bilgilere ve dolayısıyla örgütün eylem davranış modellerine ulaşmasını zorlaştırmaktadır.

Terörle Mücadelede Ağırlık Merkezi ve İstihbarat

Tolga Ökten
Doktorant, Millî Savunma Üniversitesi

Bildirinin amacı, terör örgütü olarak adlandırılan silahlı devlet dışı aktörlerin ağırlık merkezinin saptanması ve uygulanacak olan örgütle mücadele stratejisinin tartışılmasıdır. Literatürdeki genel kabul terörle mücadele gibi konvansiyonel tarzda olmayan çatışmalarda, örgütlerin konvansiyonel olmayan bir yıpratma stratejisi yürüterek asimetri yarattıkları ve bu nedenle ortada Clausewitzyen anlamda fiziki bir ağırlık merkezinin bulunmadığıdır. Örgüt hücreleri gizlenmekte ve siyasi amaçlarına sürpriz saldırılar üzerinden ulaşmaya çalışmaktadırlar. Düello koşullarındaki bir muharebeye girmemeleri nedeniyle Clausewitzyen anlamda somut bir ağırlık merkezi de oluşturmamaktadırlar. Bu çerçevede literatürdeki hakim görüş bir ayaklanmanın temelinde yapısal nedenlerin olduğu ve örgütle mücadelede başarı sağlanabilmesi için ekonomik ve siyasi seviyedeki yoksunlukların ortadan kaldırılması gerektiğidir. Bu kapsamda terörle mücadelenin ağırlık merkezinin halk desteği olduğu ve başarılı olmak için silahlı mücadele değil, halkın zihinlerinin ve gönüllerinin kazanılmasının gerekmektedir. Bildiride, kâğıt üzerinde çok doğru gözüken bu yaklaşım tartışılarak, örgütle mücadelede ağırlık merkezinin hala örgütün silahlı kadroları olduğu savunulacaktır. Bu noktada yapılması gereken çatışmanın konvansiyonel olmayan bir düzlemde simetrik hale getirilmesidir. Simetrinin sağlanmasında en önemli araç istihbarat ve operasyonu tek elde birleştiren hibrit örgütlenme modelidir. Bu kapsamda farklı ülke örneklerinde kolluk, istihbarat ve özel kuvvet birimlerinin bu tarz hibrit yapılanmalara giderek örgütlerle mücadelede simetri sağladıkları görülmektedir. Bu çerçevede Millî İstihbarat Teşkilâtı da teknolojik yeniliklerin tetiklediği organizasyonel bir dönüşüm sürecine girerek askerîleşmiş ve terörle mücadelede tarihte ilk defa yardımcı aktör olmaktan çıkarak operasyonel bir aktör haline gelmiştir.

Terör Örgütleri ve İstihbari Yapılanmaları: PKK Örneği

İlkut Taha Taslı

Dr., Diplomasi ve Strateji Dergisi

Bu çalışma, isyan yönetimi yaklaşımı ve istihbarat kavramını bir araya getirerek, devlet dışı aktörlerin (DDA) "alternatif yönetim" stratejileri içinde istihbaratın işlevini analiz etmeyi amaçlamaktadır.

İsyan yönetimi, güvenlik çalışmalarında silahlı mücadele yürüten DDA'ların, buna paralel olarak alternatif yönetişim biçimlerinin inşa ettiğini iddia eden çok boyutlu bir sürece işaret eder. Bu yaklaşıma göre terör örgütleri başta olmak üzere DDA'lar, devletlerin güvenlik mekanizmalarına karşı koymanın ötesinde, kendi egemenlik alanlarını tesis edebilmek için toplumsal, siyasal, ekonomik, kültürel, bürokratik sistemler geliştirmeye yönelmektedir. Bu bağlamda, istihbarat da isyan yönetimi sürecinde yer sahibidir.

Devlet dışı silahlı aktörlerin istihbarat olgusu ile ilişkisi konusunda, İngilizce literatürde vaka bazlı çalışmalar olduğu gözlenmektedir. El Kaide, FARC, DEAŞ, IRA, Hizbullah gibi örgütlerin istihbarat olgusuyla ilişkisi hakkında analizler mevcuttur. Hatta bu kapsamda DDA'ların istihbarat yapılanmalarının, basit bilgi toplama ağlarından tam kurumsal istihbarat servislerine kadar bir spektrum oluşturduğunu ve birkaç örgütün (örneğin Hizbullah gibi) bir "proto-devlet istihbaratı" seviyesine ulaştığını söylemek de mümkündür. Ancak çoğu örgütün, küçük çaplı, yerel ve taktiksel bilgi edinme düzeyini aşamadığını da belirtmek gerekir.

Bu iki alan bir araya getirildiğinde, isyan yönetiminde istihbarat; bir yandan örgütlerin hayatta kalması işlevine sahipken, diğer yandan onları devlet benzeri bir aktör haline getirmeye matuftur. Bu yönüyle istihbarat yapılanması, isyan yönetiminin taşıyıcı kolonlarından biri olarak da görülebilir.

Bu çalışmanın araştırma sorusu, PKK terör örgütünün isyan yönetimi sürecinde, istihbaratın işlevlerinin neler olduğudur. Bu soruya ön bulgular düzeyinde verilebilecek bir cevapta; "iç güvenlik" mekanizmalarından düşmanın niyet ve kapasitesinin analizine, demografinin zor ya da rızayla kontrol altına alınmasından "siyasal yönetişime" ve uluslararası kamuoyunu etkileme arayışlarına varan geniş bir yelpazede istihbarat olgusundan söz etmek mümkündür. Bu yönüyle çalışma, terör örgütü PKK'nın istihbarat kullanımı üzerine Türkçe literatüre katkı sağlamayı ve isyan yönetimi yaklaşımına vaka bazlı teorik zenginleştirme sağlamayı hedeflemektedir.

Siber Terörizmle Mücadelede Karşı İstihbaratın Rolü; Millî İstihbarat Teşkilâtının Muteni Operasyonu Bağlamında Karşı Siber İstihbaratı Üzerine Bir Analiz

Mustafa Tayfun Üstün

Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi

Ömer Özger

Yüksek Lisans Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi

Bu bildiri, dijital teknolojilerin güvenlik alanında yarattığı dönüşüm çerçevesinde siber karşı istihbaratın, siber terörizmle mücadeledeki stratejik rolünü ele almaktadır. Çalışma, Türkiye'nin yasal olarak istihbarata karşı koyma yetkisine sahip tek kurumu olan Millî İstihbarat Teşkilatı'nın 2000'li yıllardan itibaren geliştirdiği kapasiteyi ve bu bağlamda yürütülen MUTENİ Operasyonu'nu vaka analizi yöntemiyle incelemektedir. İlk aşamada "siber terörizm", "karşı istihbarat" ve "siber karşı istihbarat" kavramları teorik çerçevede ele alınmış; ardından MUTENİ Operasyonu üzerinden siber karşı istihbaratın hem savunma hem de caydırıcılık boyutundaki işlevleri değerlendirilmiştir.

Nitel araştırma yöntemiyle yürütülen çalışmada, resmi raporlar, uluslararası kurum belgeleri, medya içerikleri ve akademik yayınlar gibi açık kaynak veriler kullanılmıştır. Bulgular, siber karşı istihbaratın, devletlerin siber tehditlere karşı yalnızca dirençli değil, aynı zamanda caydırıcı aktörler haline gelmesinde kritik bir araç olduğunu ortaya koymaktadır.

Terörizmle Mücadelede Yapay Zekâ Teknolojileri: Zorluklar ve Fırsatlar

Serkan Yenal

Doç. Dr., Millî Savunma Üniversitesi

Terörizm, hiçbir dönemde stabil kalmamıştır. Sürekli değişen, gelişen, kendine yeni alanlar bulan bir tehdit kaynağıdır. Günümüzde sosyal medya alanları çok önemli bir propaganda alanı haline gelmiş, terör örgütleri; dijital ağları organize olmak ve küresel ölçekte eylemler gerçekleştirmek için yoğun biçimde kullanmaktadırlar. Terörizmle mücadele açısından sadece saha operasyonları yetersiz kalmakta, algoritmalar, veri kümeleri ve dijital izlerin takibi de önemli hale gelmektedir.

Bildiri, literatür tarama, kavramsal analiz ve vaka analizi yöntemleri kullanılarak hazırlanmıştır. Bildiride, yapay zekâ, büyük veri analitiği, sosyal medya istihbaratı ve siber izleme teknolojilerinin terörizmle mücadele açısından kullanım alanları incelenmektedir. Elde edilen bulgular, bu teknolojilerin terörizmle mücadelede sağladığı imkânlarla birlikte, kişisel mahremiyetlerin korunması, etik ihlallerin önlenmesi, hata risklerinin azaltılması gibi önemli sorunlar oluşturduğunu da göstermektedir.

Bildiride disiplinler arası bir yaklaşım benimsemiştir. Çalışmanın problematiğini "Yeni dönemde terörizmle mücadele konusunda teknolojinin sunduğu fırsatlar ve tehditleri birlikte ele alarak, etkili ancak insan haklarına duyarlı bir terörizmle mücadele perspektifinin nasıl şekillendireceği?" sorusu oluşturmaktadır.

YUVARLAK MASA 2
ROUND TABLE 2

- **Finansal İstihbarat**
- Financial Intelligence

Yunus Emre Akbulut
T.C. Cumhurbaşkanlığı

Kadir Murat Altıntaş
Prof. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Yusuf Girayalp Atan
Doktorant, Marmara Üniversitesi

Arzu Al
Prof. Dr., Marmara Üniversitesi

Hüseyin Atay
Ticaret Bakanlığı

Dilara Erdoğan
Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üni.

Fatma Günhız
Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üni.

Mücahit Dizman
Hazine ve Maliye Bakanlığı

Saim Karabulut
Yüksek Lisans Öğrencisi, Polis Akademisi

Emre Saygın
Doç. Dr., Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi

Hasan Soydan
Doktorant, Boğaziçi Üniversitesi

Hatice Süruri
Dr., Gebze Teknik Üniversitesi

Mehmet Levent Yılmaz
Doç. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Ekonomik İstihbarat Sistemleri: Fransa ve Çin Ekonomik İstihbarat Sistemlerinin Karşılaştırması ve Türkiye Perspektifi

Yunus Emre Akbulut

T. C. Cumhurbaşkanlığı

Ekonomik istihbarat, devletlerin ulusal güvenliğini ve ekonomik rekabetçiliğini artırmada kritik bir araçtır. Bu çalışmada, Fransa ve Çin'in ekonomik istihbarat sistemleri detaylı bir şekilde karşılaştırılarak, Çin'in bu alandaki üstünlüğü analiz edilmektedir. Avrupa'da ekonomik istihbarat alanının öncü ülkesi olan Fransa, köklü bir istihbarat geleneğine sahip olmasına rağmen, Çin son yıllarda ekonomik istihbarat alanında büyük adımlar atmış ve önemli bir rekabet avantajı elde etmiştir. Türkiye açısından bu karşılaştırma, kendi ekonomik istihbarat stratejilerini geliştirme sürecinde önemli bir rehber niteliği taşımaktadır.

Çin, geniş ve sofistike bir ekonomik istihbarat ağı kurarak teknoloji, sanayi ve ticaret alanlarında büyük başarılar elde etmiştir. Çin'in devlet destekli ekonomik casusluk faaliyetleri, uluslararası arenada büyük yankı uyandırmış ve ülkenin ekonomik gücünü pekiştirmiştir. Bu faaliyetler, Çin'in küresel piyasalarda rekabetçi konumunu güçlendirmiş ve stratejik hedeflerine ulaşmasında kritik bir rol oynamıştır. Fransa ise geleneksel yöntemlerle ekonomik istihbarat toplarken, Çin'in yenilikçi ve agresif stratejileri karşısında geride kalmıştır.

Bu çalışma, "Fransa ve Çin'in ekonomik istihbarat yaklaşımları arasındaki temel farklar nelerdir ve bu farklar ekonomik büyüme avantajlarını nasıl şekillendirmektedir?" sorusunu baz almaktadır. Çalışma Çin'in ekonomik istihbarat kapasitesinin nasıl geliştiğini ve Fransa'nın bu alandaki pozisyonunu nasıl etkilediğini detaylı bir şekilde ele almaktadır. Bu karşılaştırmalı analiz, Türkiye için değerli dersler içermekte ve ekonomik istihbarat stratejilerini nasıl geliştirebileceğine dair önemli ipuçları sunmaktadır.

Ekonomik Casusluk Tehdit mi, Yoksa Bir Fırsat mı? Çin-Doğu Almanya İstihbarat Servislerinin Karşılaştırmalı Analizi

Kadir Murat Altıntaş

Prof. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi

1970'li yılların başından itibaren dünyada teknoloji odaklı küreselleşme hareketleri hız kazanmış, bilginin önce teknolojiye daha sonra üretim ve ihracat ile ticari bir yapıya dönüşmesini ifade eden teknolojinin ticarileşme süreci gündeme gelmiş ve popülerlik kazanmıştır. Yenilikçi fikir ve rekabet yöntemlerini içeren yaratıcılığın, ekonomik değeri olan bir ürün ya da hizmete dönüştürülme imtiyazı, sadece yüksek araştırma-geliştirme ve inovasyon gideri sarfedebilen ülkelere özgü bir üstünlük olduğu için bu yönelimden özellikle batılı toplumlar, büyük sermaye birikimi elde ederek daha fazla istifade etmişlerdir. Diğer taraftan bilgi çağını meydana getiren dijital devrim ve teknolojik inovasyonlar, genelde batılı ekonomilerdeki çok uluslu şirketler tarafından geliştirildiği için son çeyrek yüzyılda ülkelerarası teknoloji temelli ekonomik yarış, aslında büyük ölçekli küresel şirketler arasındaki teknolojik rekabete evrilmiştir.

21. yüzyılda Çin sadece kalabalık nüfusa sahip bir ülke olarak değil, aynı zamanda sınırlı kaynaklarını optimal alanlara tahsis ederek küresel güç olmayı hedefleyen ülke olarak değerlendirilmelidir. Çin ekonomisi 1978 yılından başlayarak 35 yıl boyunca yılda ortalama %10 büyümüştür. Başka bir ifadeyle böylesi bir büyüme hızı ile Çin ekonomisi 2012 yılında, 1978 yılındaki GSMH'sının 25 katına ulaşmış durumdadır. Bir ekonominin yılda %10 büyümesi, yedi yılda GSMH'sının iki katına çıkması anlamına gelmektedir. Bu ticari ve teknolojik mucizenin altında yatan esas gerçeklik acaba nedir?

Öte yandan Soğuk Savaş döneminde Doğu Almanya, nüfus ve yüzölçüm dezavantajı nedeniyle Batı Almanya'nın gölgesinde kalmış, ekonomik kalkınmasını SSCB'ye endekslemiş bir görüntü sergilemesine rağmen, sınırlı kaynakları ile ulusal sanayi üretimini geliştirmiş ve endüstriyel imalat anlamında dikkat çekici bir performans göstermiştir. II. Dünya Savaşı sonrası batılı toplumlara hasım görülen bir cephede konuşlanmasına rağmen, ulusal üretiminin dörtte üçü makine sanayi ürünlerinden kaynaklanan Doğu Almanya'nın güçlü sanayi üretim geleneğinin temelindeki esas gerçeklik acaba nedir?

Bu çalışmanın amacı, öncelikle ülkelerin teknolojik gelişiminde endüstriyel casusluğun stratejik ağırlığını analiz etmektir. Bu anlamda Çin ve Doğu Almanya örneklemi doğrultusunda istihbarat servisleri ile ulusal teknolojik birikimler arasındaki ilişkiler yorumlanarak, endüstriyel casusluğun ülkelerin stratejik gelişimleri açısından bir tehdit mi, yoksa bir fırsat mı? olduğu sorusuna cevap aranmıştır.

Sanayi Üretiminde Tedarik Zinciri Kırılmalarının Ekonomik Güvenlik Açısından Yönetilmesinde İstihbarat Diplomasisi: Türkiye'nin Deneyimleri

Yusuf Girayalp Atan

Doktorant, Marmara Üniversitesi

Arzu Al

Prof. Dr., Marmara Üniversitesi

Çalışma, sanayi üretiminde yaşanan tedarik zinciri kırılmalarının ekonomik güvenlik açısından yönetilmesinde istihbarat diplomasisinin rolünü, Türkiye'nin deneyimleri çerçevesinde incelemektedir. Araştırmanın temel problemi, küresel krizler, jeopolitik riskler ve siber tehditler gibi faktörlerin yol açtığı tedarik zinciri kırılmalarının ekonomik güvenliği nasıl tehdit ettiği ve bu tehdide karşı istihbarat diplomasisinin etkinliğinin ne ölçüde olduğu sorusuna odaklanmaktadır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş olup, literatür taraması, politika belgeleri analizi ve güncel kriz vakalarının incelenmesi gibi teknikler kullanılmıştır. Veri kaynakları arasında akademik yayınlar, resmi devlet raporları, uluslararası kuruluşların belgeleri ve sektörel raporlar bulunmaktadır.

Araştırmanın temel bulguları, Türkiye'nin Covid-19 pandemisi, Rusya-Ukrayna savaşı ve deprem gibi krizler sırasında tedarik zinciri kırılmalarından ciddi şekilde etkilendiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Türkiye'nin, ekonomik güvenlik politikaları çerçevesinde yerli üretim, millileştirme ve alternatif kaynak arayışları gibi stratejileri devreye aldığı, aynı zamanda istihbarat diplomasisi mekanizmalarını etkin biçimde kullandığı tespit edilmiştir. Özellikle kamu-özel sektör iş birlikleri ve sanayi odalarının aktif katılımıyla istihbarat diplomasisi araçlarının uygulamada etkin sonuçlar verdiği gözlenmiştir.

Çalışmanın literatüre özgün katkısı, ekonomik güvenlik ve tedarik zinciri yönetimi arasındaki ilişkiyi istihbarat diplomasisi perspektifinden inceleyerek, teorik çerçeveyi pratik örneklerle zenginleştirmesidir. Ayrıca Türkiye'nin uyguladığı politikaların etkinliğini uluslararası örneklerle karşılaştırmalı biçimde analiz ederek, hem ulusal düzeyde politika yapıcılar için somut öneriler geliştirmekte, hem de bu alandaki gelecek araştırmalar için yol gösterici bir temel oluşturmaktadır.

Ticaret İstihbaratında Yeni Bir Araç Olarak Menşe ve Tarife Saptırma: Jeostratejik Bir Yaklaşım

Hüseyin Atay
Ticaret Bakanlığı

Bu çalışma, günümüzde artan korumacı ekonomi politikaları karşısında, ülkelerin uyguladığı ticaret önlemlerini aşmak amacıyla kullanılan menşe ve tarife saptırma uygulamalarını, bir ticaret istihbarat aracı olarak ele almaktadır. Çalışmanın temel problemi, geleneksel ticaret politikalarının sınırlarının, istihbarat temelli ticaret stratejileri yoluyla nasıl aşılabildiğini ortaya koymaktır. Özellikle, gelişmekte olan ülkelerin büyük ekonomiler karşısında bu tür dolaylı yöntemleri nasıl kullandığı ve bu uygulamaların istihbarat birimlerince nasıl yönlendirildiği araştırılmaktadır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş olup, doküman analizi ve örnek olay incelemesi (case study) teknikleri kullanılmıştır. Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), ABD Gümrük ve Sınır Koruma Birimi (CBP), uluslararası ticaret veri tabanları ve güvenlik odaklı akademik kaynaklardan elde edilen veriler ışığında analiz yapılmıştır. Ayrıca Çin merkezli bir elektronik üreticisinin, ABD'nin yüksek tarifelerinden kaçınmak amacıyla Vietnam üzerinden menşe değişimi uygulaması gerçekleştirdiği somut bir vaka üzerinden örneklendirme sunulmuştur.

Araştırma bulguları, menşe ve tarife saptırma uygulamalarının sadece maliyet avantajı sağlamakla sınırlı kalmadığını; aynı zamanda hedef ülkenin ticaret sisteminin zayıf noktalarının analiz edilmesini, gümrük altyapısının test edilmesini ve veri akışının manipülasyonunu mümkün kıldığını göstermektedir. Bu stratejilerin birçok ülkede yalnızca özel sektör eliyle değil, aynı zamanda devlet destekli ticaret istihbarat birimleri ve ekonomik güvenlik ajansları tarafından organize şekilde yürütüldüğü tespit edilmiştir. Bazı vakalarda, resmi dış istihbarat servislerinin bu süreçlerde dolaylı rol oynadığına dair bulgulara da ulaşılmıştır.

Bu çalışmanın literatüre katkısı, menşe ve tarife saptırmayı yalnızca hukuki veya ticari bir tartışma konusu olarak değil, aynı zamanda jeopolitik çıkarlar doğrultusunda kullanılan sistematik bir istihbarat aracı olarak değerlendirmesidir. Bu yönüyle çalışma, uluslararası ticaret politikaları, ekonomik güvenlik ve istihbarat çalışmaları literatürleri arasında disiplinler arası bir köprü kurmaktadır.

Ticari Rekabetin Yeni Paradigması: Pazarlama ve İstihbarat Odaklı Faaliyet Planlaması

Dilara Erdoğan

Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Fatma Günhız

Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Küreselleşmenin hızla ilerlediği günümüzde, ticari rekabetin doğası köklü bir dönüşüm geçirmektedir. Bu dönüşüm, işletmeleri geleneksel yöntemlerden daha stratejik, veri odaklı ve istihbarat temelli karar alma süreçlerine yönlendirmektedir. Bu bağlamda, pazarlama stratejilerinin ve ticari istihbaratın entegrasyonu, ihracat süreçlerinin başarılı bir şekilde planlanmasında "yeni bir paradigma" olarak öne çıkmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, ihracat yapma potansiyeline sahip bir firma üzerinden ticari istihbaratın etkin kullanımını ve pazarlama stratejilerinin dış pazarlara girişteki rolünü incelemektir. Çalışma, örnek olay yöntemi ile gerçekleştirilmiş ve ulusal ile uluslararası veri kaynakları kullanılarak ticari istihbarat temelli bir planlama süreci uygulanmıştır. Çalışmanın temel problemi, ihracat yapmayı hedefleyen firmaların, doğru pazar seçimi ve hedef kitle analizi yaparak rekabet avantajı elde etmelerini sağlamak için ticari istihbarat ve pazarlama stratejilerinden nasıl etkin faydalanabilecekleridir.

Yöntem olarak, kapsamlı pazar araştırmaları yapılarak potansiyel pazarlar belirlenmiş, hedef müşteri profilleri çıkarılmış ve bu verilere dayalı pazarlama stratejileri geliştirilmiştir. Elde edilen bulgular, ticari istihbaratın yalnızca bilgi toplama değil, aynı zamanda stratejik karar alma süreçlerinin merkezinde yer aldığını ve bu bilgilerin, firmaların doğru stratejiler geliştirmesine katkı sağladığını göstermektedir.

Çalışma, literatüre ticari istihbaratın işletme stratejilerindeki rolüne dair yeni bir bakış açısı sunmakta ve ihracat sürecinde stratejik kararların veri temelli bir yaklaşımla alınmasının önemini vurgulamaktadır. Sonuç olarak, firmaların bu yeni rekabet koşullarına uyum sağlayabilmeleri için ticari istihbaratı sistematik şekilde kullanmaları gerekmektedir.

Online Çocuk İstismarıyla Mücadelede Finansal İstihbaratın Rolü

Mücahit Dizman
Hazine ve Maliye Bakanlığı

Dijitalleşme, online çocuk istismarını (OCSE) organize suç ağlarının bir parçası hâline getirerek, geleneksel suç izleme yöntemlerini yetersiz bırakmaktadır. Bu çalışma, finansal istihbarat birimlerinin (FIU), OCSE ile mücadeledeki rolünü; FATF, Europol ve Interpol gibi kuruluşların raporları ile seçilmiş vaka analizleri üzerinden kavramsal ve analitik bir perspektifle değerlendirmektedir. Araştırmanın temel sorusu, "Finansal istihbarat birimleri OCSE vakalarında nasıl proaktif ve dönüştürücü bir müdahale aracı hâline getirilebilir?" şeklindedir. Kripto varlıkların anonim yapısı, veri paylaşımındaki uluslararası uyumsuzluklar ve FIU kapasitelerindeki eşitsizlikler çalışmanın başlıca sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

Araştırma bulguları, yapay zekâ destekli blokzincir analizleri, semantik ödeme takibi ve gerçek zamanlı veri paylaşım protokollerinin OCSE finansal izlerinin ortaya çıkarılmasında niteliksel bir artış sağladığını göstermektedir. 2023 yılında sadece CyberTipline üzerinden 36,2 milyon OCSE ihbarı yapılmış olması, tehdidin boyutunu çarpıcı şekilde ortaya koymaktadır. Hollanda'da bir FSEC vakasında, 71 dakika içinde üç farklı hesaba toplam 3.500 Euro transfer edilmesi, mikro ödemelerin suç ekonomisinde nasıl sistematik kullanıldığını göstermektedir. Endonezya örneğinde ise, tek bir failin dört farklı ülkeye 173 milyon rupi (yaklaşık 346.000 TL) değerinde gizli mikro ödeme yönlendirdiği tespit edilmiştir.

Project Shadow (Kanada) ve NAB–ACCCE (Avustralya) modelleri, finansal istihbaratın yalnızca geriye dönük iz süren bir mekanizma değil, aynı zamanda erken tespit ve mağdur koruma süreçlerinde stratejik bir önleyici kapasite sunduğunu kanıtlamaktadır. Öte yandan, Endonezya ve Hollanda vakaları, mikro ödemeler ve semantik örtüleme teknikleri yoluyla suç gelirlerinin nasıl karmaşıklaştırıldığını göstermektedir.

Sonuç olarak, OCSE ile mücadelede finansal istihbaratın rolü, reaktif iz sürmenin (sonradan takip etme) ötesine taşınarak çok paydaşlı, gerçek zamanlı ve teknoloji destekli bir güvenlik mimarisi ekseninde yeniden kurgulanmalıdır. Bu bağlamda, FATF tarafından OCSE'ye özgü standartların geliştirilmesi, düşük gelirli ülkelerde FIU kapasitelerinin artırılması ve uluslararası veri paylaşım protokollerinin senkronize edilmesi hayati önemdedir. Türkiye bağlamında ise, MASAK/Siber Güvenlik Başkanlığı koordinasyonunda OCSE odaklı bir finansal analiz ağı tesis edilmesi ve özel sektörle entegre veri paylaşım mekanizmalarının kurulması, ulusal güvenlik açısından stratejik bir gerekliliktir.

Dünyada Finansal İstihbarat Birimleri ve Yapay Zekâ Kullanımı: FinCEN Üzerinden Bir Vaka Analizi

Saim Karabulut

Yüksek Lisans Öğrencisi, Polis Akademisi

Küresel ölçekte Finansal İstihbarat Birimleri (Financial Intelligence Units) artan veri hacmi ve karmaşıklığa yanıt olarak dijital dönüşüm sürecine girmişlerdir. Bu bağlamda, geleneksel kural tabanlı izleme yöntemlerinin yetersiz kaldığı noktada, yapay zekâ ve makine öğrenmesi gibi teknolojiler finansal suçlarla mücadelede yeni çözümler sunmaktadır. Bu dönüşümün merkezinde, finansal istihbarat birimlerinin operasyonlarında yapay zekâ kullanımının artması bulunmaktadır. Mevcut çalışma, yapay zekânın Finansal İstihbarat Birimi operasyonlarındaki rolünü inceleyerek Amerika Birleşik Devletleri'nin Finansal Suçları Önleme Ağı (Financial Crimes Enforcement Network - FinCEN) tarafından yürütülen Şüpheli Faaliyet Raporları Ön Analiz Yapay Zekâ Pilot Projesi analiz etmektedir.

Yöntem olarak vaka analizi ve karşılaştırmalı değerlendirme benimsenmiştir. Etki düzeyini kıyaslayabilmek açısından FinCEN'in deneyimleri, Avustralya Finansal İşlemler Raporlama ve Analiz Merkezi (Australian Transaction Reports and Analysis Centre - AUSTRAC), Fransa'nın Finansal İstihbarat Birimi (Traitement du Renseignement et Action Contre les Circuits Financiers Clandestins - TRACFIN) ve Birleşik Krallık Finansal İstihbarat Birimi (United Kingdom Financial Intelligence Unit - UKFIU) uygulamaları ile kıyaslanmıştır.

Analizler, akademik çalışmalar, resmi raporlar, pilot proje bulguları ve uzman görüşleri gibi kaynaklara dayanmaktadır. Bulgular, yapay zekâ kullanımının Şüpheli İşlem Raporlarının (SAR) ön analizinde etkinlik ve doğruluk sağladığını göstermektedir. FinCEN'in pilot projesi sayesinde analistlerin yüksek riskli bildirimleri daha hızlı önceliklendirebildiği ve büyük ölçekli finansal veri içinde gizli kalmış bağlantıları tespit edebildiği gözlemlenmiştir. Karşılaştırmalı değerlendirme, benzer şekilde AUSTRAC'ın yapay zekâ ile kara para aklama ve terörizmin finansmanı tespit kapasitesini geliştirdiğini, TRACFIN ve UKFIU'nun ise operasyonel verimlilik için yapay zekâ tabanlı sistemlere yöneldiğini ortaya koymaktadır. Ancak her birimin düzenleyici ortam, veri erişimi ve teknolojik altyapı düzeyindeki farklılıkları yapay zekâ entegrasyonunun sonuçlarını etkilemektedir. Tam etkin bir sonuç mekanizması henüz geliştirilememiştir.

Sonuç olarak, bu çalışma ile Finansal İstihbarat Birimlerinin yapay zekâ destekli dönüşümüne ilişkin literatürdeki boşluğun doldurulmasına önemli bir katkı sunmakla beraber, politika yapıcılara bu bağlamda politika önerilerinde de bulunacaktır.

Türkiye Yüzyılında Türk Çok Uluslularının Desteklenmesi: Dış Yatırım Stratejisinde Yatırım İstihbaratının Rolü

Emre Saygın

Doç. Dr., Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi

Türkiye Yüzyılı'nın kalkınma başlığının odağında yatırım, üretim, istihdam ve ihracat bulunur. Türkiye, otonom bir dış politika çerçevesinde, kapsayıcı bir yaklaşımla, bölgesel ve küresel düzeyli angajmanlarını hızla genişletmektedir. Türkiye'nin yeni ekonomik güvenlik mimarisinin en belirgin özelliği pasif ve direniş ekseninden ziyade işlevsel ve proaktif bir paradigmaya yaslanmasıdır. Bu stratejinin en önemli aktörlerinin başında, son yirmi yılda ekonomik rekabet gücünü tahkim eden Türk çok uluslu şirketleri gelmektedir. Türkiye, çok uluslu şirketleri marifetiyle hedef pazarlarda dış yatırımlar gerçekleştirerek rekabet gücünü geliştirmeyi, ekonomik etki alanını derinleştirmeyi ve tanınırlığını arttırmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda Türk çok uluslularının ticari, endüstriyel, mali, finansal ve sair alanlarda ya da ar-ge faaliyetlerinin koordinasyonu, işgücü planlaması, doğal kaynaklara erişim, iş ortamını tanıma ve benzeri konularda istihbarat bilgisiyle desteklenmesi kritik önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, son dönemde Türk istihbaratı içerisinde yapılanan ekonomik istihbarat kolunun alt bileşeni olarak yatırım istihbaratına yönelik tespit ve tavsiyelerde bulunulmuştur. İstihbarat faaliyetinin doğası gereği literatür taraması yönteminin kullanıldığı bu çalışmada ulaşılan ilk teorik bulgu ekonomik istihbarata, mevcut istihbarat tekniklerinin uygulandığı ayrı bir tematik alan olarak yaklaşıldığıdır. Oysa ki açık istihbarat ve ekonometrik modellemeler ile Türk çok uluslularının yönlendirilmesi, konjonktür senaryoları ile ön alma ve müdahale stratejilerinin koordine edilmesi gibi alana özgü tekniklerinin geliştirilmesi daha gerçekçi olabilecektir. İkinci olarak mevcut ekonomik istihbarat yaklaşımının resmi kanallara sıkıştığı gözlemlenmektedir. Oysaki yatırım istihbaratı alanı iş insanları, özel sektör çalışanları, gazeteciler gibi sivil aktör ve bilgi kaynaklarının etkili şekilde kullanılması, istihbarat bilgisinin çeşitliliğini güçlendirecektir. Diğer yandan istihbarat faaliyetinde fazlaca örtük ve reaktif bir tonun hâkim olduğu görülür. Yatırım istihbaratında şeffaf bir ses tonunun benimsenmesi, danışmanlık ve lobicilik gibi yöntemlerle yatırımcılara destek sağlanması, sonuç odaklı bir iletişim stratejisi olacaktır. Nihayet, istihbarat faaliyetinde görevli insan kaynağının, Türkiye'nin hızla gelişen etki alanına uyum sağlamakta güçlük çektiğidir. Yatırım istihbaratı alanında yerel dilleri, sosyolojiyi, kültürü iyi bilen ve teknik analiz kabiliyeti olan personel istihdam edilmesi yürütülen faaliyetin niteliğini arttıracaktır.

A Paradigm Shift in Financial Intelligence: Confronting Unprecedented Financial Technologies in the Hyper-Digital Economy

Hasan Soydan

Doktorant, Boğaziçi Üniversitesi

Financial intelligence (FI), as conceptualized within intelligence studies, refers to the systematic collection and analysis of financial data to detect, monitor, and disrupt criminal activities, including -but not limited to- illegal gambling, money laundering, organized crime, terrorism financing and corruption. While the digitalization of finance has transformed traditional monetary systems, the core investigative principle of "follow the money" remains operative, albeit in need of substantial methodological adaptation. This research investigates how emerging financial technologies (Fintech), such as crypto currencies, decentralized finance (DeFi), electronic money institutions, and anonymized digital payment systems, are facilitating novel methods for transferring and laundering funds associated with various forms of criminal activity.

Focusing on Türkiye within a global comparative context, this study employs a qualitative-descriptive approach supported by case studies focusing on illegal gambling, drug trafficking, and cyber-enabled fraud. Data sources include academic literature, Financial Intelligence Units like FATF and MASAK reports, Europol documentation, grey literature, and technical analyses from auditing, forensic and blockchain analytics firms. The findings reveal key vulnerabilities: pseudonymity in digital transactions, regulatory gaps in crypto and electronic money platforms, and the growing sophistication of laundering methods that exploit cross-border digital infrastructures. Additionally, the research highlights the critical intersection of financial intelligence and cybersecurity, emphasizing the need for integrated approaches to threat detection and network analysis.

This paper argues for a paradigm shift toward financial intelligence, incorporating Artificial Intelligence-driven anomaly detection, public–private intelligence sharing, and the application of cyber forensics. A central contribution is its reconceptualization of FI as a multidisciplinary field, bridging intelligence studies, emerging financial technologies and cyber-technical resilience. By illuminating how digitally enabled financial mechanisms facilitate general criminal activity, this study extends the theoretical and operational boundaries of FI in the post-cash, hyper-digital economy.

Ekonomik İstihbaratın Dönüşen Rolü: Dijital Egemenlik ve Stratejik Özerklik Perspektifi

Hatice Süruri

Dr., Gebze Teknik Üniversitesi

Ekonomik istihbarat, dijitalleşen dünyada ulusal güvenlik, stratejik özerklik ve rekabet gücünün temel taşlarından biri haline gelmiştir. Modern ekonomilerde, veri akışlarının stratejik yönlendirilmesi ve bilgi asimetrisinin yönetimi, ekonomik istihbaratın temel unsurları olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çalışma, ekonomik istihbaratın dijital egemenlik ile olan ilişkisini, özellikle büyük veri ve algoritmik araçlar bağlamında, teorik bir çerçevede ele almaktadır. Çalışmanın teorik zemini, stratejik otonomi teorisi, bilgi asimetrisi ve veri kolonizasyonu ile güç ve tahakküm ilişkilerinde algoritmik yönetişim kavramlarına dayanmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, kod ve algoritmaların ekonomik istihbaratta oynadığı rolü analiz ederek, dijital egemenlik çerçevesinde bilgi temelli güç yapılarını incelemektir. Çalışma, dijitalleşmenin ekonomik istihbarat süreçlerini nasıl yeniden tanımladığına odaklanırken, aynı zamanda devletlerin ve şirketlerin ekonomik faaliyetlerini stratejik bilgi yoluyla kontrol etme potansiyeline de değinmektedir. Kapsam olarak, ekonomik istihbaratın uluslararası politik ekonomide rolü, bilgi asimetrisi üzerinden stratejik avantaj elde etme yöntemleri ve ulus-devletlerin dijital egemenlik stratejileri tartışılmaktadır.

Makale, ekonomik istihbaratı yalnızca ekonomik bir araç olarak değil, aynı zamanda dijital çağda güç dinamiklerini yeniden şekillendiren bir mekanizma olarak ele almaktadır. Bu bağlamda, özgün bir katkı olarak, ekonomik istihbaratın dijital egemenlik ve stratejik özerklik kavramlarıyla entegrasyonunu değerlendirerek, Türkiye özelinde güncel stratejik yaklaşımlar geliştirilmiştir. Bu perspektif, dijitalleştirilmiş ekonomilerde sürdürülebilir büyüme ve ulusal güvenlik arasındaki ilişkiye dair yeni bakış açıları sunmaktadır.

Ekonomi Güvenliğinin Tesisinde Ekonomik İstihbaratın Rolü

Mehmet Levent Yılmaz

Doç. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Modern güvenlik yaklaşımları içerisinde sıkça gündeme gelen çalışma alanlarından bir tanesi de ekonomi güvenliği kavramıdır. Genel olarak bir ülke ekonomisinin tehdit ve risklerden uzak olması ve olası ekonomik saldırıları en az maliyetle bertaraf edebilmesi olarak tanımlayabileceğimiz ekonomi güvenliği, modern güvenlik çalışmalarında son dönemde oldukça fazla ilgi gören bir çalışma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Öte yandan ekonomi güvenliğinin tesisi proaktif süreçler içermekte ve gerektirmektedir. Bu proaktif süreçlerin en önemlisi de ekonomik istihbarat çalışmalarıdır. Ekonomik istihbarata yönelik çalışmaların sayısının son dönemde artıyor olması da bu alanın önemine işaret etmektedir.

Son dönemde tarifeler, kotalar ve kur seviyesi üzerinden giderek yoğunlaşan ticaret savaşlarını da göz önünde bulundurduğumuzda, ekonomik istihbarat çalışmaları, ülke istihbarat örgütlerinin daha fazla yoğunlaşacağı bir alan olarak dikkat çekmektedir.

Bu çalışmada ekonomi güvenliği kavramı hakkında bilgi verilerek, günümüz gelişmelerine paralel bir ekonomi güvenliği tanımlaması yapılmış ve ekonomi güvenliğinin tesisindeki en önemli proaktif unsur olan ekonomik istihbarat ile ilişkisi incelenmiştir.

YUVARLAK MASA 3
ROUND TABLE 3

- **Medikal İstihbarat**
- Medical Intelligence

Seçkin Aköz
Sağlık Bakanlığı

Beril Anılanmert
Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa

Fatma Çavuş Yonar
Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa

Gülten Rayımoğlu
Araştırmacı, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa

Hamdi Ayyıldız
Öğr. Gör., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Kübra Feyza Erol
Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Gözde Kutlu
Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Medipol Üniversitesi

Önder İlgili
Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi

Önder Öztürk
Öğr. Gör., Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Ahmet Öztürk
Öğr. Gör., Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Selman Hızal
Doç. Dr., Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Abdullah Uçar
Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi

Bilal Tombul
Dr., Sakarya Üniversitesi

Merve Seren Yeşiltaş
Doç. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Medikal İstihbarat Kavramında Epistemolojik Kırılma: "Sağlık Güvenliği İstihbaratı" İstihbarat Literatüründe Kavramsal Bir Dönüşüm Önerisi

Seçkin Aköz

Sağlık Bakanlığı

Günümüzde ulusal ve uluslararası güvenlik kuramında sağlık olgusu, her geçen gün daha fazla stratejik öncelik kazanmaktadır. Pandemiler, biyolojik tehditler, genetik müdahale teknolojileri, sağlık sistemlerinin siber güvenliği ve kitlesel gözetim tartışmaları; sağlık ile güvenlik arasındaki bağın artık kaçınılmaz biçimde yeniden tanımlanması gerektiğine işaret etmektedir. Bu bağlamda pandemi ile beraber literatürde ve bazı kurumsal belgelerde karşımıza sıkça çıkmaya başlayan "medikal istihbarat" (medical intelligence) kavramı, ilk bakışta bu ihtiyaca yanıt veriyor gibi görünmekte, ancak kavramın hem teorik altyapısı hem de epistemolojik konumlandırmasının sorunlu olduğu görülmektedir.

Tıp, bireyin mahremiyeti, etik ilkeler ve kamusal sorumluluk esasına dayanmaktadır. Buna karşın istihbarat disiplini, gizlilik, asimetrik bilgi kullanımı, hedef odaklı analiz ve çoğu zaman örtülü operasyonel reflekslerle karakterize edilmektedir. Bu iki alanın kesişiminde yer aldığı öne sürülen "medikal istihbarat" ifadesi, bu nedenle yalnızca normatif bir çatışma değil, aynı zamanda kavramsal bir bulanıklık yaratmaktadır. Üstelik bu kavram, içeriği itibariyle de ne kadarının biyolojik tehditlere, ne kadarının sağlık sistemlerinin altyapısına, ne kadarının bireysel verilerin izlenmesine dair olduğunu net biçimde ayırt edememektedir. Dolayısıyla hem uygulayıcı düzeyde hem de akademik düzlemde bu kavramın doğru olmadığı açıkça ortaya konmalıdır.

Bu çalışmada, "medikal istihbarat" kavramının terminolojik ve teorik açıdan neden sürdürülemez olduğu tartışılmakta; bunun yerine sağlık alanındaki istihbari faaliyetlerin daha sağlam bir kavramsal zemine oturtulması gerektiği ileri sürülmektedir. Bu bağlamda önerilen alternatif kavramsallaştırma, "sağlık güvenliği istihbaratı" dır. Bu kavram, hem tıbbi hem biyolojik süreçleri kapsayacak genişlikte; hem de güvenlik politikalarının istihbarat gereksinimlerine yanıt verecek netliktedir. Aynı zamanda disiplinlerarası çalışmalara olanak tanıyan, çağdaş tehdit algısıyla uyumlu bir üst başlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca "sağlık güvenliği istihbaratı" kavramının kullanılması "medikal istihbarat" kavramının ortaya çıkardığı "anachronism" gerçeğininde farkedilmesine olanak sağlayacaktır. Çünkü kavram zamanın ruhunun ve gerçeklerinin çok ötesinde bir yerde durmaktadır.

mRNA Aşıları ve Grafene Maruziyetin Yakın-Uzun Dönem Sonuçlarının Son İki Yıldaki Veriler Işığında İncelenmesi ve Toplumun Askerî ve Sivil Gücüne Olası Etkileri

Beril Anılanmert

Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa

Fatma Çavuş Yonar

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa

Gülten Rayımoğlu

Araştırmacı, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa

Dünya nüfusunun yüzde 70,6'sı en az bir doz Covid-19 aşısı yaptırırken, en çok mRNA aşıları kullanılmıştır. mRNA bazlı COVID-19 aşıları vücutta spike proteini üretecek şekilde formüle edildiğinden, toplu aşılamanın ardından çok-yönlü spike protein patolojilerine ilişkin raporlar giderek artmıştır. Grafen, benzersiz termal ve elektrik iletkenliğine ve elektromanyetik sinyal yükseltme özelliklerine sahip özel bir maddedir. Bazı aşılarda tıpkı nanolipidler gibi, mRNA'yı stabilize etmek için grafen ilave edildiği bazı patent ve deneysel araştırmalarda bildirilmiştir. Bu sunumda, önceki yılların verileri de değerlendirilmeye alınmak suretiyle, özellikle son iki yılın (2024-2025) verilerine odaklanılarak sağlık sektörüne ihtişamlı bir giriş yapan bu iki molekülün ne olabileceği/tetikleyebileceği patolojilerden bahsedilecektir.

Biyoistihbarat Çalışmalarının Gerekliliği ve Biyogüvenlik Kapasitesinin Geliştirilmesi

Hamdi Ayyıldız

Öğr. Gör., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Francis Crick ve James Watson'ın 1953 yılında DNA'nın çift sarmal yapısını keşfetmeleri, modern biyolojinin ve dolayısıyla sentetik biyolojinin temelini oluşturan çığır açan bir olaydır. Bu keşif, biyolojik sistemlerin mühendislik prensipleriyle manipüle edilmesinin önünü açmıştır. Sentetik biyoloji, mühendislik prensiplerini biyolojik sistemlere uygulayarak canlı organizmaların ve biyolojik parçaların tasarlanmasını ve yeniden düzenlenmesini mümkün kılan disiplinlerarası bir alandır. Sentetik biyoloji; DNA sentezi, gen düzenleme (örneğin CRISPR-Cas9), biyopreparatların karakterizasyonu ve standartlaştırılması gibi araçları kullanarak yeni biyolojik fonksiyonlara sahip sistemler oluşturmayı hedeflemektedir.

Sentetik biyolojideki gelişmelerde; genetik olarak modifiye edilmiş virüsler, bitki bazlı kötü kullanımlar, artan bulaşıcılık, gen düzenleme teknolojilerinin zararlı organizmaların özelliklerini değiştirmek üzere kullanımı, laboratuvarlarda meydana gelecek kaza riskleri, kasıtlı salınım, yetersiz biyogüvenlik önlemleri ve düzenleyici uygulamaların yokluğu biyoterörizme de zemin hazırlamaktadır.

Ülkemiz açısından Covid-19 pandemisi sonrası yeni nesil tehditlerin değerlendirilmesi, potansiyel biyolojik silah programlarının ve kötü niyetli kullanımların erken tespiti, biyoemniyet standartlarının belirlenmesi ve istihbarat teşkilatının bu alandaki motivasyon ve yeteneklerini geliştirmek üzere; ABD'nin 46. Başkanı Demokrat Partili Joseph R. Biden'ın Eylül 2022'de verdiği "Sürdürülebilir, Güvenli ve Emniyetli Bir Amerikan Biyoekonomisi için Biyoteknoloji ve Biyoüretim İnovasyonunun Geliştirilmesine İlişkin Yürütme Emri"nde oluşturulan İstihbarat Topluluğu için Biyoistihbarat ve Biyogüvenlik (B24IC) programına benzer bir programın Ülkemiz Biyogüvenlik kapasitesinin geliştirilmesi kapsamında oluşturulması gerekliliği çalışmada vurgulanmaktadır.

The Strategic Importance of Food and Nutrition from a National Security and Intelligence Perspective

Kübra Feyza Erol

Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Gözde Kutlu

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Medipol Üniversitesi

In contemporary society, the escalating global risks associated with climate change, military conflicts, biological threats, and economic crises necessitate a reevaluation of food and nutrition not only in the context of public health and agricultural policies, but also within the ambit of national security and intelligence strategies. This study seeks to elucidate the significance of food and nutrition in national security policies from an intelligence perspective, offering a comprehensive analysis of how states may effectively safeguard their food supply chains, critical food resources, and public health.

Particularly during times of crisis, the sustainability of food systems is instrumental in fostering societal resilience and ensuring the survival of states. The occurrence of pandemics, wars, natural disasters, and disruptions to supply chains has revealed the inherent fragility of food security, thereby underscoring the importance of developing strategic foresight and food intelligence within institutional frameworks. This study addresses fundamental topics, including the risks associated with bioterrorism, the vulnerability of supply chains, the cultivation of social resilience in crises, and the application of intelligence in food management. Additionally, it examines how alterations in societal nutritional habits can provide valuable data for intelligence agencies.

The findings emphasize that food and nutrition systems should be approached not solely from the perspectives of health and economic considerations, but rather through a holistic integration with national security and intelligence policies. The development of multifaceted strategies is essential, including the enhancement of domestic production infrastructures, the management of strategic food reserves, the preparation for disaster scenarios, and the engagement in food diplomacy.

Medical Intelligence: Current Threats, Priorities, and Ethical Framework

Önder İlgili

Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi

Applications targeting living organisms may create biosafety challenges for ecosystems that also encompass human populations. The global experience of the COVID-19 pandemic and its profound impacts have heightened interest in medical intelligence studies. Medical intelligence encompasses the collection and analysis of data concerning countries' military and civilian health capacities, scientific advancement in the life sciences, infectious diseases, environmental hazards, potential disasters, and the health status of strategically significant individuals. In addition, it involves the use of medical and biotechnological capabilities to conduct operational activities directed at individuals and societies.

Medical threats, including asymmetric threats, hold the potential to inflict political, economic, and security-related harm on states. As highlighted in the "One Health" approach, which underscores the inseparable interconnection between human health and the broader ecosystem, medical intelligence also necessitates a perspective that integrates the entire ecological system into threat perception. This study presents a panorama of current medical threats as identified in the literature and prioritizes them in the context of Türkiye. It further discusses the essential characteristics of intelligence activities required to counter these threats and the type of security approach that should be adopted.

In Türkiye, the identification of intentional and unintentional threats to the health of living beings, the development of preventive and corrective measures, and their implementation through inter-institutional cooperation—while also contributing to global initiatives—are areas in which the National Intelligence Organization bears significant responsibility. This study briefly emphasizes the ethical foundations of such responsibilities and points to specific ethical considerations that must be observed in their fulfillment. Finally, it underscores the importance of establishing medical intelligence units within the National Intelligence Organization and the National Intelligence Academy in a multidisciplinary structure that incorporates the professional values, organizational frameworks, and normative standards of the medical field, thereby ensuring effective communication and coherent collaboration with the intelligence sector.

Yapay Zekânın Medikal İstihbarat Üzerine Etkisi: Dönüşüm, Fırsatlar ve Zorluklar

Önder Öztürk

Öğr. Gör., Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Bu çalışma, Amerikan Ulusal Güvenlik Ajansı'nın (NSA) XKeyScore analiz sistemine entegre edilen SS7 (Signaling System No.7) tabanlı mobil iletişim verilerinin toplanma, işlenme ve analiz süreçlerini incelemektedir. SS7 protokolü, küresel telefon şebekelerinde çağrı kurulumları ve dolaşım işlemleri için kullanılan sinyalleşme altyapısıdır ve cep telefonu kullanıcılarının konum bilgileri, çağrı kayıtları ve dolaşım verilerini içerir. NSA'nın Special Source Operations (SSO), FORNSAT (uydu bağlantılarının izlenmesi), F6/Special Collection Service (saha dinlemeleri) ve FASCIA (mobil konum veri ambarı) gibi programları aracılığıyla elde edilen bu veriler, XKeyScore sistemine aktarılarak tek bir arayüz üzerinden sorgulanabilir hâle getirilmektedir.

XKeyScore'un federatif sorgulama yeteneği sayesinde analistler, SS7 kaynaklı verileri diğer büyük veri depoları ile entegre biçimde analiz edebilmektedir. Böylece, bir cep telefonu numarasının konum geçmişi, arama ilişkileri ve sosyal etkileşim ağı zamansal ve mekânsal olarak haritalanabilmektedir. Çalışmada sızdırılmış NSA belgeleri, açık kaynaklı analizler ve akademik literatür temel alınarak bu entegrasyonun teknik yapısı ve istihbari kullanım biçimleri açıklanmaktadır. Sonuç olarak, XKeyScore sisteminin SS7 protokolü ile kazandığı izleme kapasitesi değerlendirilmekte; bu yapının mahremiyet, dijital haklar ve gözetim sosyolojisi bağlamındaki sonuçları tartışılmaktadır.

Adli Bilişim ve İstihbarat İçin Büyük Veri Analiz Sistemi Geliştirilmesi

Ahmet Öztürk

Öğr. Gör., Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Selman Hızal

Doç. Dr., Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Günümüzde adli bilişim uygulamalarında kullanılan yazılımların yüksek maliyetleri ve esneklik kısıtları, yerli çözümlere olan gereksinimi artırmıştır. Mevcut ticari çözümler, yüksek lisanslama ücretleri ve kapalı kaynak yapıları nedeniyle hem maliyet hem de operasyonel esneklik açısından ciddi sınırlamalar getirmektedir. Bu çalışma kapsamında önerilen sistem, özellikle Emniyet Genel Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı gibi kamu kurumlarının ihtiyaçlarına yönelik olarak tasarlanmış, geniş hacimli veri kümeleri üzerinde hızlı, güvenilir ve etkin metin arama yeteneği sunmaktadır. Belirli dosya türlerindeki (.txt, .docx, .pptx vb.) belgeler sistematik olarak taranmakta ve SQLite tabanlı bir veri tabanına indekslenmektedir. Böylece metin arama işlemlerinde sistem kaynaklarının verimli kullanımı sağlanmaktadır. Geleneksel doğrudan tarama yöntemleri, her sorguda tüm veri yığınına erişerek yüksek zaman ve kaynak maliyeti oluştururken, bu çalışmada uygulanan indeks tabanlı yaklaşım sayesinde, arama işlemleri çok daha hızlı ve düşük kaynak tüketimi ile gerçekleştirilmektedir.

Python programlama dili kullanılarak geliştirilen çözüm, tam metin arama, çoklu anahtar kelime sorguları (AND, OR, NOT operatörleri) ve içerik içerisinden cümle bazlı eşleşme çıkarımı gibi ileri düzey sorgulama işlevleriyle desteklenmiştir. Bu sayede büyük veri setlerinde hızlı, doğru ve kapsamlı analiz yapılabilmesi mümkün hale gelmiştir.

Bu çalışma, Türkiye'nin adli bilişim ve açık kaynak istihbaratı alanlarında dışa bağımlılığını azaltarak, maliyet etkin, sürdürülebilir ve tamamen yerli kontrol mekanizmalarına sahip yazılım çözümlerinin geliştirilmesine katkı sunmayı hedeflemektedir.

Sağlık İstihbaratı Kapsamında CIA World Factbook Veri Tabanında Sağlık Parametrelerinin Tespiti ve Dağılımı

Abdullah Uçar

Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi

Bilal Tombul

Dr., Sakarya Üniversitesi

ABD Merkezi İstihbarat Ajansı (CIA) dünyadaki ülke ve bölgelere yönelik temel istihbarat verilerinin bir kısmını 1997'den itibaren World Factbook portalında kamuya açık olarak yayınlamaktadır. Bu verilerin önemli bir kısmı sağlık alanıyla doğrudan ve dolaylı ilişkilidir. Portalda Türkiye'ye yönelik de kapsamlı veriler bulunmaktadır. Bu çalışmada portaldaki veri kategorileri ve alt başlıkları içinde sağlık alanıyla doğrudan ve dolaylı parametreler tespit edilmiştir.

World Factbook portalındaki veri kategorileri ve alt başlıkları listelenmiş (n=160), bu altbaşlıkların sağlık alanı ile ilişkisi doğrudan / dolaylı / ilişkisiz şeklinde 3 kategoride kodlanmıştır. Dolaylı kategorilerin dolaylılık ilişkisi sağlığın sosyal ve/veya ticari belirleyicileri bağlamında değerlendirilmiştir.

Toplam 13 kategori altında bulunan 160 parametrenin 32 (%20,0)'si doğrudan, 45 (%28,1)'i ise dolaylı olmak üzere toplam 77'si (%48,12) sağlıkla ilişkili olarak bulunmuştur.

Sağlık alanı yalnızca tıbbi uygulamalarla sınırlı değil, sağlığın sosyal ve ticari belirleyicileri açısından pek çok sektörle ilişkilidir. Bu bağlamda tıbbi istihbarat kavramı yerine sağlık istihbaratı kavramının ikame edilmesi bu konudaki yaklaşımlar için daha doğru bir ontolojik zemin oluşturmaktadır. CIA temel istihbarat verilerinin yarısına yakının sağlık alanıyla ilişkili olması sağlığın ulusal güvenlik bağlamında kritik bir role sahip olduğunu göstermektedir.

Bu konuda Türkiye'nin istihbarat kapasitesi geliştirme çalışmalarında sağlık parametrelerine özel bir önem verilmelidir. Factbook portalında olduğu gibi Türkiye de kendi hinterlandındaki ülke ve bölgelere yönelik sağlık istihbaratı çalışmalarında burada tespit edilen parametreleri kapsamalıdır. Sağlık istihbaratı açısından gerekli öngörü ve tahminleri yürütmek için bu parametrelerin yeterliliği ise ileri araştırmacılar için bir tartışma ve araştırma konusu olabilir.

Harp Oyunu Sanatı ve Bilimi: Medikal-Sağlık İstihbarat Senaryolarının Modellenmesi ve Simülasyonu

Merve Seren Yeşiltaş

Doç. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Harp oyunları, Antik Çağ Dönemi'nde uygulanan strateji oyunlarından 19. Yüzyılda Prusya Ordusunun savaş alanı taktiklerini öğretmek için geliştirdiği Kriegsspiel'e uzanan bir tarihi geçmişe sahiptir. 20. Yüzyılda yaşanan dünya savaşları ise harp oyunları modelleri için yeni bir dönemi başlatmış; harp oyunu artık sadece bir 'sanat' değil, aynı zamanda bir 'bilim' vasfı kazanmıştır. Kara, Hava ve Deniz Kuvvetleri'nin harp oyunlarına yeni kurallar, yöntemler ve uygulamalar kazandırmaları sayesinde harp oyunları, daha kavramsal ve kurumsal bir çehreye kavuşmuşlardır. Bu yönüyle bakıldığında, 20. Yüzyıl, harp oyununun askerî, istihbarat ve savunma bürokrasisi tarafından içselleştirildiği, bilimsel bir disiplin alanına evrildiği dönem olmuştur.

Ancak 21. Yüzyıl harp oyunu sanatı ve bilimi açısından köklü bir değişimin, yeni bir çağın başlangıcı olmuştur. Bunun üç temel nedeni vardır. Birincisi; savaşın değişen karakteristiğidir. Savaşın aktörleri, zamanı, alanı, araçları ve çıktıları değişmiştir. Bu anlamda asimetrik risk ve tehditlerin çeşitlendiği, muharebe meydanlarının grileştiği ve hibrit yöntemlerin popülerleştiği bir sürece tanıklık edilmektedir. Bu durum, devletler için belirsizliği ve öngörülemezliği eskisinden çok daha fazla arttırmakta, rekabet edilebilirliği çok daha komplike ve meydan okuyucu kılmaktadır. İkincisi; istihbarat sanat ve biliminin değişmesidir. 20. Yüzyılın ikincisi yarısından itibaren istihbarat sanatı ve bilimi, askerî zihniyetin sınırlılıklarından çıkmaya başlamış ve giderek sivil bir perspektif kazanmaya başlamıştır. Bu anlamda, istihbarat sanatı ve bilimi, "askerî ve sivil unsurlar" ile "savaş ve barış zamanını" içerecek şekilde genişlemiştir. 21. Yüzyılda ise istihbarat bilimi; askerî, eğitim, sosyal, beşerî ve idari, fen, mühendislik ve sağlık bilimlerinin dâhil olduğu "interdisipliner", "multidisipliner" ve "transdisipliner" bir perspektife kavuşmuştur. Üçüncüsü; askerî ve sivil amaçlı teknolojilerde yaşanan gelişmelerdir. Özellikle bilgisayar sistemleri ve (büyük veri işleme ve yapay zekâ tabanlı) yazılımlarında kaydedilen gelişmeler; Enformasyon Çağı olarak nitelenen 21. Yüzyılda dış, güvenlik ve savunma politikalarına ilişkin karar alma süreçlerinde hiç olmadığı kadar değerli bir 'araç' haline getirmiştir.

Savaşın değişen karakteri ile istihbarat, sanat ve bilimde yaşanan gelişmeler ışığında; bilgisayar destekli harp oyunu araçlarıyla uygulanan modelleme ve senaryolar, "çok alanlı" (multidomain)

ve "çok boyutlu" (multidimensional) muharebe sahasına entegre olmak için elzemdir. Bu bağlamda Medikal İstihbarat Harp Oyunu, savaş ve barış zamanını ilgilendiren tüm senaryolarda imkân ve kabiliyet haritasını çıkarmak, hibrit konsepte uygun taktik ve stratejileri geliştirmek, gelecekte cereyan edebilecek nükleer savaş, doğal felaket yahut bir kazayla ortaya çıkabilecek çatışma ve kriz durumlarına ilişkin ihtiyaç analizini yapmak ve karar destek sistemlerini güçlendirmek için son derece elverişlidir. Bu minvalde elinizdeki çalışma, Harp Oyunu ve ISR yazılımlarının güvenlik ve savunma politikalarına etkisini Medikal/Sağlık İstihbarat disiplini özelinde incelemektedir.

Çalışma, teorik ve pratik açıdan iki önemli katkı sunmaktadır. Öncelikle, Medikal İstihbaratın askerî ve sivil kullanım maksadına yönelik olarak Harp Oyunu alanına dâhil edilmesini teorik açıdan izah ederek literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Bu bağlamda, Medikal İstihbaratın kim için, neden, ne zaman, nasıl, hangi alan ve hedeflere yönelik modellenip simüle edilmesi gerektiği interdisipliner ve multidisipliner bir yaklaşımla ele alınmaktadır. İkincisi, Medikal İstihbaratın modelleme ve simülasyonuna ilişkin pratikteki çıktılar, millî ve yerli yazılım araçları olan Hymots-C, Sama ISR ve Hymots-G üzerinden analiz edilmektedir. Bu kapsamda Katar, Ürdün ve NATO nezdinde tatbik edilen harp oyunu senaryolarının taktik, operatif ve stratejik düzey istihbarat analiz yöntem ve uygulamalarının geliştirilmesinde oynadığı rol ve önem LILL yöntemiyle açıklanmaktadır.

Gizli Kodlar, Açık Tehlikeler: Adli Bilimlerde Moleküler Düzeyde Biyoveri Krizi

Fatma Çavuş Yonar

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa

Gülten Rayımoğlu

Araştırmacı, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa

Beril Anılanmert

Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa

Gelişen teknolojiyle birlikte genetik verilerin adli bilimlerde kullanımı yaygınlaşmıştır. Bu biyo datalar, adli bilimlerde DNA analizleri, genetik profilleme ve biyolojik izlerin karşılaştırılması gibi temel uygulamalarda olay yeri incelemelerinden suçluların kimlik tespitine kadar birçok alanda kritik rol oynamaktadır. Ulusal DNA veri bankaları, şüpheli ya da kayıp kişilerin belirlenmesinde önemli bir kaynaktır. ABD'deki CODIS sistemi, AB ülkelerinde uygulanan DNA veri tabanları ile ülkemizde kriminal laboratuvarların kendi DNA veri tabanları bu kullanıma örnek teşkil etmektedir. Teknolojik olanaklar, suçların çözülmesinde avantaj sağlarken, bu verilerin kötüye kullanım potansiyeli hem etik hem hukuki sorunlar yaratmaktadır. Bu hassas verilerin artan kullanımı, biyoveri güvenliği konusunu da gün yüzüne çıkarmaktadır. Biyoveri güvenliği, genetik veriler, biyometrik veriler ve biyomedikal bilgilerin toplanması, saklanması, işlenmesi ve paylaşılması süreçlerinde gizlilik, bütünlük ve erişilebilirliğin korunmasını hedefler.

Genetik verilerin kullanımına paralel olarak veri sızıntısı, siber saldırılar, yetkisiz erişim ve etik dışı kullanım gibi çeşitli tehditler de ortaya çıkmaktadır. Genetik verilerin rıza dışı toplanması, bireylerin mahremiyet haklarını ihlal edebilmekte ve ayrımcılığa yol açabilmektedir. Bu tehditler, hem adli sürecin sağlıklı ilerlemesini, hem de birey haklarını tehlikeye atabilmektedir. Tehditlerin bertaraf edilebilmesi için genetik verilerin korunmasında şifreleme, veri anonimleştirme ve erişim kontrolü gibi teknik çözümler öne çıkmaktadır. Adli laboratuvarların bu protokolleri sürekli güncellemesi, güvenlik ihlallerini minimize edebilir.

Genetik ve sağlık verileri gibi hassas biyoveriler, kullanıcı kimliğiyle doğrudan eşleştirilemeyecek şekilde anonimleştirilmeli, analiz yapılmasına da olanak tanıyan maskeleme teknikleri ile hassas bilgilerin görünürlüğü azaltılmalıdır. Aynı zamanda personelin etik ve hukuki sorumluluklar konusunda eğitilmesi, biyoveri güvenliği için kritiktir. Biyoveri kullanımı birey haklarıyla uyumlu bir şekilde yürütülmelidir. Politika yapıcılar, teknik uzmanlar ve hukukçular arasındaki iş birliği arttırılarak veri koruma teknolojileri güncellenmeli ve etik ilkeler çerçevesinde sürekli denetlenmelidir. Bu çabalar, hem adaletin sağlanmasına hem de toplumda veri mahremiyetine duyulan güvenin korunmasına katkı sunacaktır.

Bahsedilenler doğrultusunda çalışmamızda, dünyada adli bilim uygulamalarında genetik veri güvenliğiyle ilgili geçmişten günümüze mevcut tehditler ve bu tehditlere karşı geliştirilen/geliştirilmesi tavsiye edilen politika ve yaklaşımlar ile iyi uygulama örnekleri irdelenmekte, bibliyometrik analiz yoluyla "genetik ve biyoveri güvenliği" konularında son yıllardaki yıllık yayın eğilimi (tercih edilen dergiler, yayın evleri vb.), bilimsel yayınların kuruluşları/yazarları/ülkeleri, yazarlık ve atıf modelleri, en çok atıf alan yayınlar ve anahtar kelimeler ele alınmıştır. İlaveten adli genetik perspektifinden biyoveri güvenliği; veri tabanı güvenliği, delil teslim zinciri, ulusal ve uluslararası düzenlemeler (GDPR, KVKK, ISO/IEC 21043, ISO/IEC 27001) ve teknolojik çözümler (blok zinciri, homomorfik şifreleme, yapay zekâ tabanlı güvenlik) bağlamında tartışılmaktadır. Ayrıca gelecekte genetik ve adli genetik araştırmalarda veri güvenliğini sağlamaya yönelik öneriler sunulmaktadır.

YUVARLAK MASA 4
ROUND TABLE 4

- **İstihbarat Çalışmaları Literatürü**
- Literature on Intelligence Studies

Abdurrahman Muhammet Banazılı
Dr. Öğr. Üyesi, Tarsus Üniversitesi

Aysel Akbeniz
Doç. Dr., Tarsus Üniversitesi

Soner Alıncak
Dr., Düzce Üniversitesi

Can Ceylan
Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi

Mehmet Furkan Ergül
Dr., Ankara Medipol Üniversitesi

Ahmet Özcan
Prof. Dr., Millî Savunma Üniversitesi

Zeynep Selçuk
Prof. Dr., Millî Savunma Üniversitesi

Utku Tanrıvere
Dr.

Doğukan Tuncal
Doktorant, TOBB ETÜ

İstihbarat Konulu Lisansüstü Tez Çalışmalarının Bibliyometrik Analizi (1988-2024)

Abdurrahman Muhammet Banazılı
Dr. Öğr. Üyesi, Tarsus Üniversitesi

Aysel Akbeniz
Doç. Dr., Tarsus Üniversitesi

Son yıllarda istihbarat çalışmaları akademik mecralarda giderek artan bir ilgiyle karşılanmaktadır. Özellikle 11 Eylül saldırıları sonrası güvenlik algısının dönüşmesiyle birlikte istihbarat sadece uygulamalı bir alan olmaktan çıkarak, kuramsal ve analitik bir çerçeveyle akademik literatürde yer edinmiştir. Uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, tarih, psikoloji, hukuk, kamu yönetimi ve bilişim gibi disiplinlerde çok sayıda tez, makale ve araştırma yürütülmekte; siber istihbarat, açık kaynak istihbaratı, etik ve denetim mekanizmaları gibi konular öne çıkmaktadır. Dijitalleşme ve büyük veri teknolojileriyle birlikte istihbaratın doğası da değişmekte; bu dönüşüm, istihbarat çalışmalarını daha da disiplinlerarası ve metodolojik açıdan zengin bir hale getirmektedir. Akademik mecrada bu alana yönelik artan ilgi, istihbaratın hem teori hem de pratik boyutuyla daha derinlikli analizlere konu olmasını sağlamaktadır.

Bu kapsamda tebliğde "geçmişten günümüze istihbaratı ele alan çalışmaların genel eğilimi nelerdir ve bu eğilimler zaman içerisinde nasıl değişmiştir?" sorusuna yanıt aranmaya çalışılacaktır. Tebliğ sorusunu çözümleyebilmek için nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir destekleyicisi olan bibliyometrik analizden istifade edilecektir. Bu doğrultuda 1988-2024 yılları arasındaki Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi tarafından yayımlanan istihbarat temalı yüksek lisans ve doktora düzeyindeki tüm tez çalışmaları irdelenecektir. Bunlar yayın yılı, türü, danışman ünvanı, tez türündeki danışmanlık, üniversitelere göre dağılım, sayfa sayısı, konu alanları ile konu alanı, tez türleri ve başvurulan yöntem (ampirik veya teorik) olmak üzere dokuz kategori halinde ele alınacaktır.

Kriz Yönetimi ve İstihbarat: Bir Bibliyometrik Çalışma

Soner Alıncak
Dr., Düzce Üniversitesi

Kriz, beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan, toplumlar, örgütler veya devlet yapıları üzerinde ciddi tehditler oluşturan ve acil müdahale gerektiren olağanüstü durumlar olarak tanımlanmaktadır. Bu tür durumlara karşı hazırlıklı olmayı, etkin müdahalede bulunmayı ve ortaya çıkabilecek olumsuz etkileri en aza indirmeyi amaçlayan kriz yönetimi süreci, doğru ve güvenilir bilginin erken tespiti, doğru analiz ve etkin kararlar alınabilmesi gibi benzer hedef ve adımları gerektirmektedir. Tüm bu adım ve hedefler için ise güçlü bir istihbarat sürecine olan ihtiyacı gözler önüne sermektedir.

Araştırmamızda, Web of Science veritabanı kullanılarak, "kriz yönetimi" ve "istihbarat" kavramlarının araştırmalara yansıması bibliyometrik analiz metodu ile incelenmiştir. Analiz sonucunda; bu kavramlara yönelik çalışmalarda özellikle 2010 yılından sonra artış olduğu; en fazla çalışmanın sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri, Çin ve Fransa kökenli olduğu; yayınlarda İngilizcenin en çok tercih edilen dil olduğu görülmüştür. Araştırmaların yapıldığı alanlar incelendiğinde; en fazla bilgisayar bilimi alanında olmak üzere işletme ve ekonomi, mühendislik, uluslararası ilişkiler alanında yoğunlaştığı saptanmıştır. Kamu yönetimi, iletişim gibi alanlarda kısıtlı sayıda çalışma olması, COVID-19 pandemisinin yarattığı küresel sağlık, sosyal, ekonomik etkilerine rağmen sağlık bilimleri alanında kriz yönetimi gibi kavramlara yönelik çalışmaların azlığı dikkat çekicidir. İstihbarat ve kriz yönetimi, olası tehditlerin erken tespiti, sürprizlerin önlenmesi veya zararın en aza indirilmesi gibi hedefleri ortak olan ve kanımızca esasen bilerek veya bilmeyerek iç içe geçmiş süreçler olarak işlev görmektedir. Araştırmamızın amacı, literatürde belirtildiği gibi, tehditlerin ve sonucunda krizlerin boyut ve yelpazesindeki değişimini dikkate alarak; krizlerin önlenmesi ve yönetimini ilgilendiren alandaki araştırmaların eğilimlerini, araştırma boşluklarını ortaya koymak, gelecekteki çalışmalar için araştırmacılara ışık tutmaktır.

İstihbarat Kültüründe Kozmopolit Bakış Açısının Yeri

Can Ceylan

Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi

Jeopolitik açıdan dünyanın en stratejik coğrafyalarının başında gelen bir bölgede bulunan ülkemizde, istihbarat çalışmalarında farklı yöntemlerin kullanılmasını zorunlu hale gelmektedir. Bu yöntemlerin biri de istihbarat kavramına ve istihbarat çalışmalarına çokkültürlülük üzerinden ve kozmopolit bakış açısı ile bakmaktır. Bu makalede, istihbarat çalışmalarıyla sosyal ve kültürel çalışmalar arasında ne gibi ilişkiler ve iş birliği imkânları olduğu ve bunların güncel ve gelecekteki ihtiyaçlara cevap verecek vizyoner içerikle geliştirilmesi yönünde, ilgili bilimsel alanlardaki mevcut literatür ele alınacak, disiplinlerarası literatürün özellikleri ve kapsamı ortaya konmaya çalışılacaktır. Bu amaçla sosyal ve kültürel antropolojinin alan çalışmalarında kullanılan yöntemlerle elde edilen bilgilerin nasıl ve ne dereceye kadar istihbarat çalışmalarında kullanıldığı ve kullanılabileceği yönünde örnekler üzerinden teorik çıkarımlar yapılmaya çalışılacaktır.

İstihbarat çalışmalarında gerekli olan çokkültürlülük, kozmopolit bakış kabiliyeti ve kültürel görecelik gibi konular, bu makalenin içeriğinde alt başlıkları oluşturacaktır. Bu alt başlıklarda nörobilimsel IQ çalışmalarının yanında, duygusal zekâ (EQ) ve kültürel zekâ (cultural quotient/CQ) kavramlarının istihbarat çalışmalarında nasıl kullanıldığı ile ilgili literatür ortaya konacak ve istihbarat kültürünün gelişmesi için bu kavramların toplum ve birey bazında içselleştirilmesine yönelik öneriler sunulacaktır. Bu öneriler sâdece siyasî ve/veya diplomatik alanlarda değil ticâret, iletişim, medya, eğitim, çevre, spor, Ar-Ge vb. alanlarda genel anlamda iletişim ve yönetim/yönetişim süreçlerinin tesis edilmesine ve devamlılığına yönelik eğitim programlarında kullanılabilme özelliği taşıyacaktır. Kozmopolit toplumsal yapıda istihbarat kültürünü içselleştirmiş olan bireylerin nitelik ve nicelik olarak artması, veriden bilgiye giden süreçte zaman ve kaynakların verimli kullanımına destek sağlayacak, ayrıca yerel, ulusal ve uluslararası konuları aklıselim ile değerlendirme açısından sosyal bir kontrol mekanizması oluşması sağlanacaktır.

Tayvan Akademik Literatüründe Çin İstihbaratı

Mehmet Furkan Ergül

Dr., Ankara Medipol Üniversitesi

Tayvan, Doğu Asya'da bulunan, stratejik bir konuma sahip bir adadır. ABD ve Çin arasındaki büyük güç rekabetinin ortasında yer alan Tayvan aynı zamanda bu iki ülkenin istihbarat örgütlerinin çatışmasına ev sahipliği de yapmaktadır. Bundan dolayı Tayvan'da, özellikle anakara Çin'in ada üzerinde gerçekleştirdiği istihbarat faaliyetleri konusunda önemli bir akademik literatür oluşmuştur. Bu adanın uluslararası güvenlik açısından önemi göz önüne alındığında Tayvanlı akademisyenlerin istihbarat alanında yaptıkları çalışmaların bilinmesi ülkemiz açısından oldukça önem taşımaktadır.

Bu çalışmada literatür taraması yöntemi kullanılacak olup, Tayvan'daki Çince ve İngilizce istihbarat literatürünün içerdiği bilgiyi Türkçe literatüre kazandıracağı için bu alanda önemli bir boşluğu dolduracaktır. Çalışma temelde Tayvan'daki akademik dergilerde istihbarat üzerine yayımlanan makaleleri ve istihbarat kitaplarını tarayarak Tayvanlı akademisyenlerin istihbarat çalışmaları alanına yaklaşımını anlamaya çalışacaktır.

Çalışma temelde iki kısma ayrılacaktır. İlk kısım Tayvan literatüründeki istihbarat teorisi ve Tayvan istihbaratı hakkındaki çalışmaları analiz ederken ikinci kısımda Çin Halk Cumhuriyeti istihbaratı ve anakara Çin'in Tayvan üzerindeki istihbarat çalışmalarını anlatan çalışmalar incelenecektir.

Tarih Yazımında Alan Açmak: Türk İstihbarat Tarihi

Ahmet Özcan

Prof. Dr., Millî Savunma Üniversitesi

Türkçe akademik literatüre bakıldığında, istihbarat kavramıyla tanımlanmış veya ilişkili kurumlar, kişiler ve olayların tarih yazımının ilgi alanına çok az girdiği anlaşılmaktadır. Bundan dolayı istihbarat tarihi konusunda bilimsel çalışmalar ve eğitim-öğretim faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyulan tarihsel bilginin üretiminde dikkat çeken bir boşluk görünmektedir. Mevcut literatürdeki istihbarat tarihiyle ilgili eserler genellikle tercüme yayınlardan oluşmaktadır. Söz konusu olan Türk istihbarat tarihi olduğunda büyük çoğunluğu popüler yayınlar ve kurumların inisiyatifinde kurumsal ihtiyaçlara dönük eser örnekleriyle sınırlı bir alan bulunmaktadır. Bunlar da genellikle amatörce hazırlanmış akademik niteliği olmayan yayınlar olmasına rağmen, geniş bir okur kitlesinin ilgisini gördüğü yayınların baskı sayısından anlaşılmaktadır. Son yıllarda askerî tarih, savaş çalışmaları, güvenlik çalışmaları gibi alanlarda akademik yayın ve faaliyetlerin artışı üniversitelerde bunlarla ilişkili lisans ve lisansüstü düzeyde ders, tez ve araştırma eserlerine yansımıştır. Ancak istihbarat olgusu ve faaliyetiyle ilişkili kurumlar ve üniversitelerin ilgili bölümlerinde tarih araştırmalarının nicelik ve nitelik açısından artışını sağlayacak imkânın yeterli olduğu söylenemez. Bu imkânsızlık öncelikle istihbarat tarihinin bir ihtiyaç olup olmadığı konusunda entelektüel düzeyde argümanların olmayışıyla ilgilidir.

Bu bildiri, yukarıda yaptığımız tespit ve aşağıdaki sorular çerçevesinde Türk istihbarat tarihinin entelektüel ve bilimsel bir disiplin olarak inşasına katkıda bulunmak, öncelikli tüketicisinin istihbarat kurum ve mensupları olması gerektiğine dikkat çekmek ve tarih yazımında Türk istihbarat tarihi başlığı altında bir alan açmanın imkânları üzerinde durmak amacındadır. İstihbarat tarihi ne işe yarar? İstihbarat tarihini bilmenin faydası nedir? İstihbarat akademik bir disiplin ise bu disiplinin tarihinin öğretilmesi, lisansüstü düzeyde alan açılması gerekmez mi? İstihbarat kurumlarının kurumsal tarihleri, istihbarat olgusunun tarihsel süreçteki evrimi, gelişmesi, toplumsal ve siyasal karşılığı, süreklilik ve değişmenin tarihsel dinamiklerini ortaya koyacak bilimsel bilgiye ihtiyacı var mıdır? Üniversitelerin ilgili bölümlerin de bu bilginin üretimi ve öğretimi mümkün müdür? Şeklindeki sorularla bildiri içeriği oluşturulacaktır.

Eleştiren ve Eleştirilen İstihbarat

Zeynep Selçuk

Prof. Dr., Millî Savunma Üniversitesi

Eleştirel İstihbarat Çalışmaları, istihbarat çalışmalarının kavramsal temellerini ve normatif taahhütlerini yeniden değerlendirmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Eleştirel İstihbarat, istihbaratın sosyal ve kurumsal işlevlerini anlamaya yönelik çeşitli bakış açıları sunar ve istihbaratın etik karar alma süreçlerini nasıl destekleyebileceğine odaklanır.

Bu çalışmanın amacı eleştirel istihbarat çalışmalarının klasik istihbarat çalışmalarından farkını ortaya koymaktır. Bununla birlikte, bu yaklaşımın istihbarat çalışmalarına katkısı da çalışma içerisinde tartışılacaktır.

Nitel bir araştırma olacak olan bu çalışma, belge inceleme tekniği çerçevesinde ilerleyecektir. Buna göre ilk bölümde eleştirel istihbarat çalışmalarının tanımı ve örnekleri üzerinde durulacaktır. İkinci bölümde, klasik/geleneksel istihbarat çalışmalarından farkları ifade edilecektir. Son bölümde eleştirel istihbarat çalışmalarının, klasik istihbarat çalışmalarına katkısı tartışılacaktır. Bu çalışmada eleştirel istihbarat çalışmalarının klasik/geleneksel istihbarat çalışmalarına bir alternatif değil, onu tamamlayan bir yaklaşım olarak kullanılabileceği ön kabulü ile hareket edilecektir.

İstihbarat Çalışmalarında Jargon Çözümlemesi: Adli Dil Bilim Temelli Bir Öngörü Modeli

Utku Tanrıvere

Dr.

Dilde belirli bir sosyal grubun kullanım eğilimiyle ve ölçünlü dilden yapı veya anlam bakımından ayrışmasıyla ön plana çıkan jargona; çeşitli işlevleri dolayısıyla yasaklı madde ticareti, kaçakçılık ve terörizm gibi farklı odakları bulunan suç örgütlerinde de rastlanmaktadır. Türkçe veriyle yapılan uygulamalar bakımından görece kısa bir geçmişe sahip olan adli dil bilim yazını kapsamında, gerek yasaklı madde gerekse örgüt bazında çalışılmış olan jargon örneklerinin çözümlenebilmesi için her defasında veriye dayalı deneysel bir yaklaşım benimsenmiştir. Ne var ki bu çerçevede tespit edilen gösterge ve anlam ilişkileri hem iletişimin anlaşılması, hem de söylem çözümlemesiyle birlikte örgütün yapısı ve ideolojisine dair istihbari nitelikte kullanılabilecek önemli bulgular ortaya koyduğundan, gelinen noktada, sözü edilen çalışmalardan elde edilen bilgiyle çözümlemeye dair sistemli bir yöntem oluşturulabileceği görülmektedir. Zira bu birbirinden ayrı uygulamalarda ele alınan jargon örnekleri; kimi zaman gruba aidiyet ve tanınma, kimi zaman ise gizlilik amacı ön plana çıksa da temel anlamlarıyla kurulan ilişkiler bakımından kimisi açık ve anlaşılır, kimisi de arka plan bilgisi gerektirir nitelikte birtakım benzerlikler göstermektedir.

Dolayısıyla bu çalışmada, çözümlenmiş örneklerin tespit edilen özelliklerinden hareketle, gelecekte karşılaşılabilecek madde ve örgüt bazlı jargon ögelerinin anlaşılmasına dair bir yöntem kurgulanması hedeflenmiştir. Sonraki aşamada yöntem, bugüne kadar herhangi bir bilimsel çalışmaya konu olmamış örneklerle sınanmış ve elde edilen bulguların; öncekilere benzer biçimde suç önleme ve suçla mücadele kapsamında kolluk uygulamaları, soruşturma ve kovuşturma süreçlerinde savcılık ve mahkemelerin ihtiyaç duyabileceği çözümlemeler, ayrıca istihbarat faaliyetleri bakımından da kullanışlı sonuçlar ortaya koyduğu görülmüştür. Bu yönüyle çalışma, birbiriyle ilişkili süreçler ve kurumlardaki ihtiyaca yanıt olabilecek nitelikte, dil temelli bir öngörü modeli sunmaktadır.

A Model for the Integration of Qualitative and Quantitative Approaches in Psychological Intelligence Studies: The Cases of Radio Free Europe and Radio Liberty

Doğukan Tuncal
Doktorant, TOBB ETÜ

The existing, limited-volume scientific literature on psychological intelligence mainly adopts a historical approach centered on case studies and largely overlooks the construction of a genuine model integrating qualitative and quantitative approaches. In response to this gap, this study adopts the following research question: "How does the construction of a model for the integration of qualitative and quantitative approaches contribute to the analysis of psychological intelligence studies?". Quantitatively, changes in behaviors and perceptions and collective sentiment of target audiences can be analyzed at strategic, operational, and tactical levels using text mining, natural language processing, survey data, search trends, or datasets such as the World Values Survey. Qualitatively, discourse, latent content, and thematic analyses of opinion leaders, key communicators, and social media content can be used to map the target group's cognitive and emotional triggers. By integrating and cross-validating both approaches, it becomes possible to understand the target audience, identify areas to influence, and observe the results of the operation. Accordingly, the study advances an ideal-type model, hypothesizing that integrating qualitative and quantitative approaches within psychological intelligence studies offers structural contributions to both scholarship and practice. In the final section, the proposed model will be operationalized through a case study of the "Radio Free Europe" and "Radio Liberty" operations (1951–1971), coordinated by the CIA and the U.S. Department of State, by analyzing 322 archival documents. The aim is not merely to provide a historical account of the cases, but rather to identify the advantages regarding the proposed model and the challenges arising from the limited use of quantitative methods during that period. In doing so, this research seeks to contribute to both the academic literature and practice.

YUVARLAK MASA 5
ROUND TABLE 5

- **İstihbarat Alanında İş Birliği/Diplomasi**
- Cooperation/Diplomacy in the Field of Intelligence

Aycan Cesim Başaran
Dr.

Yakup Civelek
Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Şeyda Gökhan Davran
Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Medeniyet Üni.

Soner Keskin
Yüksek Lisans Öğrencisi, Düzce Üniversitesi

Tuğba Koç
Türk Hava Yolları

Oğuzhan Manioğlu
Doktorant, İstanbul Üniversitesi

Yusuf Sayın
Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi

Cansu Ulu
Öğr. Gör. Dr., Polis Akademisi

Adviye Damla Ünlü
Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi

Zafer Yılmaz
Doktorant, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Ahmet Güven
Doç. Dr., Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Devletler Arası Güven Ölçümünde Bir Araç Olarak İstihbarat Faaliyetleri

Aycan Cesim Başaran

Dr.

Güven, insanlar arası ilişkilerde olduğu gibi devletler arası ilişkilerde de önemli bir rol oynamaktadır. Güven devletlerarası ilişkileri kolaylaştırırken, güvensizlik ilişkileri zora sokmakta, hatta çatışmalara neden olmaktadır. Ancak devlet gibi kolektif birimlerin birbirine güvenip güvenmediğinin doğrudan gözlemlenmesi zor olduğu için, ölçülmesi de kolay değildir. Literatürde güveni ölçmeye yönelik olarak geliştirilen çeşitli araçlar vardır. Fakat güveni ölçmeye yönelik geliştirilen bu ölçüm araçlarından hiçbiri genel kabul görmemiştir. Bu nedenle, hala devletler arasındaki güven ve güvensizliğin ölçülebilmesi için geliştirilecek araçlara ve bir takım gözlemlenebilir göstergelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu gereksinim göz önünde bulundurularak, bu çalışmada devletler arasındaki güven/güvensizlik göstergelerden birinin devletlerin yürüttükleri istihbarat faaliyetlerinin sıklığı/yoğunluğu olduğu savunulacaktır. Güven/güvensizlik ve istihbarat arasındaki yakın ilişki ortaya konularak, devletler arasındaki güvenin ölçülmesi problemine çözüm olabilecek bir araç sunulacaktır.

Dolayısıyla bu çalışma; devletler arasındaki güven ve güvensizlik ilişkisi ile istihbarat arasında nasıl bir ilişki olduğu sorusunu yanıtlayarak, güvenin ölçülmesi zorluğuna karşı bir strateji sunma hedefi ile yürütülecektir. Bu doğrultuda; güven/güvensizlik ve istihbarat arasındaki ilişki bağlamında devletler arasındaki güvenin tespiti ve ölçülmesi zorluğuna karşı elverişli bir strateji ortaya konulacaktır. Bu stratejinin temel mantığına göre; devletler arasındaki güvensizlik istihbarat faaliyetlerinin artmasına neden olduğu gibi, yoğun istihbarat faaliyetleri de güvenin zedelenmesine ve var olan güvensizliğin daha da derinleşmesine neden olabilmektedir. Birbirine güvenmeyen devletler karşılıklı olarak istihbarat faaliyetlerini arttırırken, aralarında güven ilişkisi olan devletlerin istihbarat faaliyetlerini azaltması beklenmektedir. Ayrıca devletlerin birbirleri ile istihbarat paylaşımları da güven göstergelerinden biri olarak kabul edilebilir. Dolaysıyla, güven ve istihbarat arasındaki bu ilişki devletlerarasında güvenin ölçülmesi probleminin aşılması için elverişli bir araç sunmaktadır.

Güven ve istihbarat arasında ilişki olduğu tezi, güvensizliğin derin tarihsel köklerinin olduğu, ancak son dönemde normalleşme yönünde çabaların sürdüğü Türkiye- Yunanistan örnek vakası üzerinde incelenecektir. NATO üyesi iki ülkenin güvensizlik nedeniyle birbirlerine yönelik istihbarat faaliyetlerini arttırdığı ve istihbarat paylaşımında sorun yaşadığı ortaya konularak çalışmanın argümanı desteklenecektir.

Arapça Diplomatik Metinlerin İstihbarat Değeri

Yakup Civelek

Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu bildiri, Ortadoğu'da diplomatik iletişimde kullanılan Arapça metinlerin istihbarat değerini dilbilimsel yöntemlerle analiz etmektedir. Araştırmanın temel problemi, Arap diplomatik dilinin tarihsel süreçte şekillenen özgün yapısının, günümüz istihbarat analizleri için nasıl sistematik bir veri kaynağı olabileceğidir. Bildiride resmî açıklamalar, diplomatik yazışmalar, müzakere metinleri ve uluslararası anlaşmalar gibi metin türleri incelenecek; anlamsal katmanlar, retorik stratejiler, kültürel kodlar ve terminoloji kullanımı üzerinden değerlendirmeler yapılacaktır. Bildiri, Arap dili ve edebiyatı disiplininin istihbarat çalışmalarına sunabileceği analitik perspektifleri ortaya koymakta ve diplomatik metinlerin dilbilimsel incelemesinin bölgesel ve uluslararası ilişkilerin anlaşılmasındaki kritik rolünü vurgulamaktadır.

Bildiride metodolojik olarak söylem analizi, eleştirel dilbilim ve korpus dilbilimi yaklaşımları kullanılacak; tarihsel perspektiften kriz dönemleri, normalleşme süreçleri ve dijital diplomasi pratikleri örneklendirilecektir. Kaynaklar arasında klasik Arap diplomatik metinleri, modern Arap devletleri tarafından yayımlanan resmî belgeler, Arap Birliği ve İslam İşbirliği Teşkilatı gibi kurumsal metinler ile saha literatürü yer almaktadır.

Araştırmada, Arap diplomatik dilinde belirsizlik, dolaylılık ve kültürel referansların, bilinçli bir şekilde istihbarat amaçlı kodlama işlevi gördüğü ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda, Arap dili ve edebiyatı uzmanlığının istihbarat analizlerinde disiplinlerarası stratejik bir değer taşıdığı sonucuna ulaşılacağı varsayılmaktadır. Tebliğde, Ortadoğu'da diplomatik dilin değişen dinamikleri, tarihsel ve güncel örnekler üzerinden analiz edilecek, istihbarat diplomasisi bağlamında dilbilimsel analizin stratejik önemini vurgulanacaktır.

Bildiri ile, literatüre Arap diplomatik dilinin çok katmanlı yapısının istihbarat toplama ve değerlendirme süreçlerine nasıl entegre edilebileceğine dair özgün bir model önererek katkı sunulmaya çalışılacaktır.

İstihbarat Örgütlerinin Barış Süreçlerindeki Rolü: Çatışma Önleme ve Barış İnşasında İşlevsel Bir Araç Olarak İstihbarat

Şeyda Gökhan Davran
Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Geleneksel istihbarat literatüründe istihbaratın görevi, temel olarak ulusal güvenliği sağlamak, tehdit analizi yapmak, bilgi toplamak ve karar alıcıları bilgilendirmek olarak açıklanır. Ancak 21. yüzyılın dinamik çatışma ortamında bu örgütlerin barış süreçlerinde aktif birer diplomatik aktör olarak konumlandırıldıkları görülmektedir. Kolombiya hükümeti ile FARC arasında yürütülen barış görüşmelerinde CIA'nın, Kuzey İrlanda Barış Süreci'nde ise IRA ile iletişimin kurulmasında İngiliz dış istihbarat servisi MI6'nın oynadığı roller, istihbarat örgütlerinin çatışma çözümleme süreçlerindeki somut örneklerindendir. Türkiye'de ise 2000'li yılların sonundan itibaren Millî İstihbarat Teşkilâtının barış süreçlerinde üstlendiği diplomatik rol giderek artmıştır. Özellikle, Suriye iç savaşında yerel taraflarla kurulan temaslar, Ukrayna-Rusya savaşı sırasında imzalanan Tahıl Koridoru Anlaşmasına öncülük edilmesi gibi olaylar, Türk istihbaratının hem iç çatışmaların çözümünde, hem de bölgesel krizlerde arabulucu ve kolaylaştırıcı bir mekanizmaya dönüştüğünü göstermektedir.

Bu çalışma, istihbaratın yalnızca çatışmaların önlenmesinde değil, aynı zamanda barışın inşası süreçlerinde nasıl işlevsel bir araç olarak kullanılabileceğini vaka analizleri üzerinden değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş ve istihbaratın barış süreçlerindeki işlevi, arka kapı diplomasisi, güven artırıcı faaliyetler ve algı yönetimi gibi temel kavramlar üzerinden analiz edilmiştir. Araştırma, İstihbarat örgütlerinin yalnızca teknik bilgi sağlayan bir kurum değil; aynı zamanda müzakere zeminini hazırlayan, taraflar arası güven inşa eden ve çatışma sonrası yeniden yapılanmayı kolaylaştıran çok yönlü bir aktör olarak konumlandığını ortaya koymuştur.

21. Yüzyılda Asimetrik Tehditler ve İstihbaratta Artan Uluslararası İş Birlikleri

Soner Keskin

Yüksek Lisans Öğrencisi, Düzce Üniversitesi

Soğuk Savaş döneminde güvenlik tehditleri büyük ölçüde devlet merkezli ve konvansiyonel yapılar üzerinden gerçekleşmiştir. Bloklaşmaya dayalı bir uluslararası sistemin egemen olduğu bu süreçte nükleer silahlar, vekalet savaşları, ideolojik yayılma ve büyük ölçekli ordular üzerinden yürütülen tehdit algıları ön plandayken, 21. yüzyıla gelindiğinde bu yapı radikal biçimde değişmiştir. Özellikle 11 Eylül 2001 sonrası dönemde, uluslararası güvenlik ortamı devlet dışı aktörlerin, teknolojik araçları etkin şekilde kullanarak gerçekleştirdiği asimetrik tehditlerle şekillenmeye başlamıştır. Günümüzde dijitalleşmenin hız kazanması, yapay zekâ, siber teknolojiler ve insansız sistemlerin yaygınlaşması, klasik güvenlik anlayışını yetersiz kılmakta; bu da istihbarat servislerinin görev tanımını ve yöntemlerini yeniden biçimlendirmektedir. Devlet dışı aktörlerin sınırlı kaynaklarla geniş etkiler yaratabildiği bu yeni tehdit ortamı, ulusal güvenliğin sağlanmasında uluslararası işbirliği ihtiyacını artırmıştır. Devletler, özellikle siber tehditler, terör örgütleri, organize suç şebekeleri ve dezenformasyon gibi sınır aşan tehditlerle mücadelede yalnız hareket edememekte; çok taraflı istihbarat işbirlikleri, güvenlik stratejilerinin vazgeçilmez bir parçası haline gelmektedir.

Bu çalışmada, 21. yüzyılda asimetrik tehditlerin ortaya çıkışı ve bu tehditler karşısında gereklilik olan istihbarat servislerinin uluslararası düzeyde artan işbirlikleri incelenecektir. Çalışma kapsamında 11 Eylül sonrasında ortaya çıkan küresel çapta terör örgütleri, siber saldırı grupları ve özellikle bu konularda özel şirketlerin ve çıkar gruplarının ilerleyişi irdelenerek istihbarat servislerinin bu tehditler karşısındaki konvansiyonel mücadele yöntemlerinin yeterliliği tartışılacak olup, uluslararası iş birliğinin gerekliliği araştırılacaktır. Çalışma kapsamında nitel araştırma yöntemi kullanılmış; içerik analizi tekniğiyle uluslararası güvenlik raporları, açık kaynaklı istihbarat belgeleri, akademik literatür ve güncel vaka analizleri incelenmiştir.

Araştırmanın bulgularına göre, istihbarat servislerinin asimetrik tehditlerle mücadelede sadece operasyonel yöntemlerle değil; önleyici istihbarat, siber izleme, açık kaynak analizi, teknik istihbarat ve insan istihbaratı gibi farklı alanlarda faaliyet gösterdiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca NATO, EUROPOL, INTERPOL gibi uluslararası platformlarda bilgi paylaşımı, erken uyarı sistemleri ve ortak operasyonlar yoluyla kurumsallaşmış işbirliklerinin arttığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, ulusal egemenlik kaygıları, veri güvenliği, siyasi güvensizlik gibi unsurlar bu işbirliklerinin önünde engel teşkil etmeye devam etmektedir.

İstihbarat Diplomasisi ve Türkiye'nin Yükselen Rolü

Tuğba Koç
Türk Hava Yolları

Geleneksel diplomasinin sınırlarının ötesine geçen, bilgi temelli etkileşim biçimleri günümüzde "istihbarat diplomasisi" kavramını ön plana çıkarmıştır. İstihbarat diplomasisi; devletlerin ulusal güvenlik çıkarlarını korumak amacıyla diğer devletlerle bilgi paylaşımı, ortak tehdit analizi ve stratejik işbirliği temelinde yürüttükleri örtülü ya da açık ilişkileri kapsar. Bu diplomasi biçimi, özellikle istikrarsız coğrafyalarda güven inşası ve kriz yönetimi açısından kritik bir rol oynamaktadır.

Türkiye, jeopolitik konumu ve tarihsel bağları nedeniyle bu alanda giderek daha etkin bir aktör haline gelmektedir. MİT'in (Millî İstihbarat Teşkilâtı) son yıllarda bölgesel krizler, terörle mücadele ve dış operasyonlar konularında izlediği aktif politika, Türkiye'nin istihbarat diplomasisinde etkinliğini artırmıştır. Libya, Suriye ve Irak'taki faaliyetler ile birlikte Afrika ve Orta Asya'da kurulan yeni temaslar, bu diplomasi biçiminin dış politikayla nasıl iç içe geçtiğini göstermektedir.

Ayrıca NATO ve ikili ilişkiler çerçevesinde Avrupa ve ABD ile yapılan istihbarat paylaşımı, Türkiye'nin Batı ile olan güvenlik işbirliğini sürdürmesinde önemli bir araçtır. Ancak aynı zamanda, bu alan rekabeti ve güven sorunlarını da beraberinde getirir. Türkiye'nin istihbarat diplomasisinde daha fazla şeffaflık ve kurumsallaşma çabası, hem iç kamuoyuna güven aşılamak hem de uluslararası düzeyde güvenilirlik sağlamak adına önemli bir gelişme olacaktır.

Paradiplomasi ve İstihbarat Diplomasisi Kesişiminde Yeni Bir Alan: Yerel Aktörlerin Küresel Bilgi Rekabetindeki Rolü

Oğuzhan Manioğlu
Doktorant, İstanbul Üniversitesi

Küreselleşme ile dış politikanın merkeziyetçi yapısı dönüşmekte, yerel yönetimler giderek daha görünür uluslararası aktörler haline gelmektedir. Bu süreçte "paradiplomasi" kavramı, şehirlerin ekonomik, kültürel ve diplomatik faaliyetlerle küresel arenaya çıkışını açıklarken, son yıllarda bu yerel aktörlerin sadece temsil değil, stratejik bilgi üretimi ve yönetimi alanında da etkili olmaya başladığı gözlemlenmektedir. Bu durum, istihbarat çalışmaları literatüründe henüz yeterince ele alınmamış olan "istihbarat diplomasisi" kavramıyla kesişmektedir.

Bu çalışmanın problemi, şehirlerin uluslararası ilişkilerde nasıl stratejik bilgi ürettiği ve bu bilgiyi dış politika amaçları doğrultusunda nasıl kullandığıdır. Çalışma, paradiplomasi ve istihbarat diplomasisi arasında kuramsal bir bağ kurarak, bu iki alanın yerel aktörler ekseninde nasıl kesiştiğini sorgulamaktadır.

Yöntem olarak nitel araştırma deseni benimsenmiş, Lublin (Polonya) ve İstanbul (Türkiye) şehirleri örnek olay olarak seçilmiştir. Belediye raporları, dijital diplomasi içerikleri, medya analizleri ve ikincil literatür temel kaynaklar olarak kullanılmıştır. Açık kaynak istihbaratı (OSINT) teknikleri, söylem analizi ve karşılaştırmalı analiz yöntemleriyle desteklenen çalışma, iki şehrin uluslararası bilgi stratejilerini analiz etmektedir.

Elde edilen bulgular, şehirlerin diplomatik faaliyetlerinin yalnızca tanıtım değil, aynı zamanda bilgi rekabetine dayalı stratejik bir yön taşıdığını göstermektedir. Bu bağlamda, yerel düzeyde üretilen istihbari bilginin ulusal politikalara dolaylı etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Çalışma, istihbarat çalışmalarına devlet dışı aktör perspektifinden yeni bir katkı sunmakta ve paradiplomasi literatürünü bilgi merkezli bir eksende genişletmektedir.

Küresel Güvenlikte Yeni Paradigma Olarak İstihbarat Diplomasisi: Türkiye Örneği

Yusuf Sayın

Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi

İstihbarat diplomasisi, günümüzde devletlerin millî güvenlik çıkarlarını korumak ve uluslararası iş birliğini güçlendirmek amacıyla yürüttüğü stratejik istihbarat faaliyetlerini kapsayan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. İstihbarat diplomasisi, geleneksel diplomasi ile istihbarat çalışmalarının kesişim noktasında bulunduğu bir alan olarak, devletlerin güvenlik stratejilerini belirlerken ve uluslararası ilişkilerini yönetirken kritik bir rol oynamaktadır. Bilgiye dayalı karar alma süreçlerinin hız kazandığı günümüzde istihbarat diplomasisi, uluslararası krizlerin önlenmesi, terörle mücadele, siber güvenlik ve ekonomik istihbarat gibi alanlarda devletler arası iş birliğini güçlendirmektedir. Geleneksel diplomasi ile istihbarat arasındaki sınırların giderek belirsizleştiği bugünün dünyasında bilginin erişimi ve paylaşımı, karşılaşılan tehditlerin ve bu bağlamda ortaya çıkan risklerin analizi ve kriz yönetimi konularında devletler arası koordinasyon kritik bir öneme sahiptir. Bilhassa Rusya-Ukrayna Savaşı, Gazze Krizi gibi birçok konuda bugün söz konusu koordinasyon büyük önem kazanmıştır.

Giderek karmaşıklaşan küresel tehdit ortamında, istihbarat diplomasisinin geleceği ve uluslararası güvenlik mimarisine entegrasyonu çalışmanın temel konularından biri olacaktır. Bu tebliğde, istihbarat diplomasisinin uluslararası ilişkilerde oynadığı rol, siber tehditlerle mücadelede iş birliği mekanizmalarının ve Türkiye'nin esir takası, barış müzakereleri gibi konularda yürüttüğü istihbarat diplomasisi ele alınacaktır. Rusya-Ukrayna savaşında Türkiye'nin yürüttüğü istihbarat diplomasisi, Millî İstihbarat Teşkilâtımızın çabaları çerçevesinde ele alınacaktır.

Türkiye-Azerbaycan İstihbarat Paylaşımında Veri Yönetişimi: Gerçek Zamanlı İstihbaratın Rolü Üzerine Bir Analiz

Cansu Ulu

Öğr. Gör. Dr., Polis Akademisi

Bu çalışma, Türkiye ile Azerbaycan arasında artan savunma işbirliği kapsamında, istihbarat paylaşım süreçlerinde veri yönetişimi prensiplerinin belirlenmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Özellikle ortak İHA/SİHA üretimi ve personel eğitimi gibi alanlardaki stratejik iş birliklerinin, Karabağ Savaşı gibi operasyonel ortamlara yansıtılması dikkat çekicidir. İnsansız hava sistemleri, konvansiyonel silahlardan farklı olarak, savaş alanında gerçek zamanlı veri toplayarak hem hedefleme süreçlerinde hem de karar alma mekanizmalarında kritik rol oynamaktadır. İHA ve SİHA teknolojileri, konvansiyonel ordunun kullanılmasının imkânsız olduğu ya da fiziki risk barındırdığı alanlarda kullanılarak hem kritik alt yapıların hedef alınmasını sağlar ve bölgeden gerçek zamanlı istihbaratın toplanmasında önemli bir rol oynar. Gerçek zamanlı istihbarat özellikle hava kuvvetlerine karar alma sürecinde daha hızlı davranmalarına imkân tanır. Bu nedenle savaş alanında sürpriz etkisi yaratılarak asimetrik üstünlük sağlanması hedeflenmektedir. Bu bağlamda, gerçek zamanlı istihbaratın sağladığı asimetrik avantaj, savaşın seyrini değiştirebilecek düzeydedir.

Gerçek zamanlı istihbaratın verimli olabilmesi için çoklu kaynaklardan elde edilmesi, tutarlı olması ve güvenli bir şekilde farklı kaynaklardan beslenerek yetkili kurumların hizmetine sunulması gerekmektedir. Elde edilen ham verilerden anlamlı bir sonuç çıkarılması için büyük veri analiz yöntemleri kullanılmaktadır. Bu bağlamda, ABD'nin Irak Savaşı'nda uygulamaya koyduğu Maven Projesi önemli bir örnek teşkil etmektedir. Verinin toplanması, işlenmesi ve paylaşılması süreçlerinde güvenli veri yönetişimi politikalarının olmaması, hem operasyonel güvenlik hem de stratejik üstünlük açısından ciddi riskler doğurabilir. Veri manipüle edilerek sistemler saldırıya açık hale getirilebilir ya da elde edilen asimetrik bilgi yayılabilir.

Çalışmada ilk olarak gerçek zamanlı verinin İHA/SİHA'lar aracılığıyla elde edilmesi ve karar alma süreçlerinde kullanılması incelenecektir. Ardından, ABD'nin deneyimi ışığında bu verinin operasyonel kullanımı ve ABD'nin istihbarat paylaşımı ile ilgili uyguladığı doktrinler örnek olay olarak ele alınacaktır. Üçüncü kısımda Türkiye ve Azerbaycan'ın mevcut veri politikaları analiz edilecektir. Son olarak da iki ülke arasında istihbarat paylaşımını kurumsallaştıracak veri yönetişimi önerileri sunulacaktır.

Intelligence Diplomacy and the EU's Role in Global Cyber Norms

Adviye Damla Ünlü
Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi

Recent developments in international politics include the increasing importance of the interaction between intelligence and diplomacy, as well as the emergence of cyberspace governance as a priority area. Building on this, this study introduces the concept of intelligence diplomacy to examine how intelligence capabilities and practices shape a state's or regional/international organization's ability to participate and be effective in diplomatic processes related to cybersecurity. This study defines intelligence diplomacy as the strategic use of intelligence to support foreign policy objectives, including its integration into diplomatic decision-making and the selective sharing of intelligence to shape international outcomes such as multilateral negotiations and norm-building process.

The case study is the European Union (EU), where intelligence diplomacy is particularly important given the EU's normative goal of shaping global cyber rules, despite the absence of a central intelligence agency. Adopting a constructivist, norm-based explanation, the study assesses the EU's role in shaping global cyber norms through its participation in the United Nations Group of Governmental Experts (GGE) and Open-Ended Working Group (OEWG) negotiations and examines the extent to which the EU can transform its cyber intelligence into diplomatic influence.

The study argues that, despite actively supporting a rules-based, human rights-focused vision for cyberspace, the EU's fragmented intelligence structures weaken its effectiveness as an intelligence diplomacy actor. As member states retain control over sensitive intelligence and prioritize different cyber threats, the EU struggles to present a united front in international negotiations. By situating the EU's cyber norm advocacy within the broader context of intelligence diplomacy, this study contributes to both intelligence studies and the global governance literature. It concludes that strengthening collective intelligence mechanisms is not only a strategic necessity but also a prerequisite for the EU's credibility and leadership in shaping global cyber norms.

Büyük Veri ve İstihbaratın Kuantum Ontolojisi: Türk Devletleri Teşkilatının Diplomatik Uzayı

Zafer Yılmaz

Doktorant, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Ahmet Güven

Doç. Dr., Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Çağdaş istihbarat literatüründe inşacı epistemoloji öne çıkmakta, bilgi üretimi artık mutlak hakikatlerin yansısı olarak değil, bağlamsal ve yoruma açık süreçler çerçevesinde ele alınmaktadır. Ancak bu yaklaşım, istihbaratın ontolojik boyutuna dair bütüncül bir çerçeve sunmamakta; ne istihbarata konu olan aktörlerin ne de istihbarat bilgisinin kendisinin "ne olduğu" sorusu yeterince karşılık bulmamaktadır. Bu bildiri, istihbaratın yalnızca epistemolojik değil, ontolojik düzlemde de yeniden düşünülmesi gerektiğini; bu bağlamda kuantum paradigmasının özgün bir kuramsal zemin sunduğunu ileri sürmektedir.

Kuantum ontolojisi, süperpozisyon, dolanıklık ve olasılık gibi ilkeler aracılığıyla istihbaratı sabit gerçekliklerin temsili olmaktan çıkararak; bağlama ve gözlemciye bağlı, değişken ve çoklu olasılık alanlarının yönetsel işlemine dönüştürecektir. İstihbarat, durağan değil; dinamik, belirsizlikleri yönetebilen ve bağlamsal anlamları derinleştirebilen bir yapıya sahip olmalıdır. Büyük verinin bu ontolojik çerçeveyle bütünleştirilmesi, geleneksel analiz tekniklerinin ötesine geçerek, öngörü ve strateji geliştirme süreçlerini daha esnek ve derinlikli hale getirecektir.

Büyük veri, salt niceliksel bir dönüşüm değil, istihbaratın doğasına ilişkin niteliksel bir paradigma kayması da yaratmaktadır. Ancak veri bolluğu, klasik determinist yöntemlerle işlendiğinde, öngörü kapasitesini artırmaktan çok, bilgi kaosu üretme potansiyeli taşımaktadır. Veri, yerleşik olguyu değil; zamanla değişen, bağlama göre anlam kazanan bir "olasılıklar alanı"nı temsil etmektedir. Öyleyse istihbarat analizinin amacı, verinin tekil içeriklerinden çok, içerdiği potansiyel eğilimleri, karşılıklı etkileşimleri ve bağlamsal dönüşüm kapasitelerini açığa çıkarmaktır.

Örnek vakamızda, GDELT (Global Database of Events, Language and Tone) veri seti kullanılarak Türk Devletleri Teşkilatı'na (TDT) üye ve gözlemci ülkelerin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) gözlemci üye olduğu 11 Kasım 2022'den, bazı TDT ülkelerinin Güney Kıbrıs Rum

Yönetimi'ni Kıbrıs adasının temsilcisi olarak tanıdıkları 3-4 Nisan 2025'e uzanan aralıktaki diplomatik uzayları analiz edilecektir. Amaç yalnızca KKTC merceğinden bakarak TDT bileşenlerinin uluslararası diplomatik etkileşimlerini haritalamak değil; ayrıca TDT'nin hangi olasılıklar matrisine oturduğunu görünür kılmaktır. Böylece, kuantum temelli meta-ontolojik yaklaşımın sunduğu çok katmanlı, etkileşimsel ve geleceğe açık analiz biçimlerinin, istihbarat kurumlarının stratejik planlama süreçlerinde işlevsel bir araç haline gelebileceği savunulmaktadır.

NOTLAR / NOTES

NOTLAR / NOTES

NOTLAR / NOTES

NOTLAR / NOTES